

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
İLKÖĞRETİM ANA BİLİM DALI
SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMENLİĞİ BİLİMDALI

SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMEN ADAYLARININ VE ÖĞRETİM
ELEMANLARININ İNTİHAL PROBLEMİNE YÖNELİK TUTUM VE
DAVRANIŞLARI

DOKTORA TEZİ

Hazırlayan
Muhammet AVAROĞULLARI

Ankara
Kasım, 2012

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
İLKÖĞRETİM ANA BİLİM DALI
SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMENLİĞİ BİLİMDALI

SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMEN ADAYLARININ VE ÖĞRETİM
ELEMANLARININ İNTİHAL PROBLEMİNE YÖNELİK TUTUM VE
DAVRANIŞLARI

DOKTORA TEZİ

Muhammet AVAROĞULLARI

Danışman: Doç. Dr. Bahri ATA

Ankara
Kasım, 2012

JÜRİ ONAY SAYFASI

Muhammet AVAROĞULLARI'nın "Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Ve Öğretim Elemanlarının İntihal Problemine Yönelik Tutum Ve Davranışları" başlıklı tezi 30/12/2012 tarihinde jürimiz tarafından incelenerek İlköğretim-Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Anabilim Dalında Doktora Tezi olarak kabul edilmiştir.

Adı-Soyadı

İmza

Başkan : Prof. Dr. Refik TURAN

Üye (Tez Danışmanı) : Doç. Dr. Bahri ATA

Üye : Yrd. Doç. Dr. Kürşat GÖKKAYA

Üye : Doç.Dr. Cengiz DÖNMEZ

Üye : Doç. Dr. Ahmet ŞİMŞEK

ÖN SÖZ

Bender B. Rodriguez'e

Eğitim kurumları sadece bilgi ve beceri bakımından değil, değerler ve etik bakımından da yetkin bireyler yetiştirmekle mükelleftir. Bu bireylerin yetiştirilebilmesi de akademik etiğe eğitimin her aşamasında riayet etmekle mümkün olabilir. Akademik etiğe en büyük tehditlerden birisi olan intihal kavramı bu çalışmanın konusunu oluşturmaktadır. Sosyal Bilgiler Öğretmenliği programlarında eğitim gören öğretmen adaylarının ve bu programlarda ders veren öğretim elemanlarının intihale ilişkin tutum ve davranışları incelenmiştir. Hazırlanan bu çalışmanın, intihal ile mücadelede katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Bu tezin hazırlanmasını herkesten daha fazla mümkün kılmış olan değerli hocalarım Prof. Dr. Şefika KURNAZ ve Prof. Dr. Şule AYCAN'a sonsuz teşekkürlerimi sunuyorum. Her ikisi de bana ikinci bir şans verdiler ve umarım bana tanıdıkları bu fırsattan dolayı onlara pişmanlık yaşatmam.

Türk tarihçiliğinin büyük ismi, öğrencisi olmaktan gurur duyduğum ve jürime başkanlık ederek beni onurlandıran sayın Profesör Dr. Refik TURAN'a şükranlarımı arz ederim.

Bana rahat bir çalışma ortamı sağlayan ve her ihtiyaç duyduğumda çekinmeden kapılarını çaldığım, değerli yardımlarını esirgemeyen kıymetli hocalarım Doç. Dr. Cengiz DÖNMEZ ve Yrd. Doç. Kürşat GÖKKAYA olmak üzere Sosyal Bilgiler Öğretmeliği Bilimdalı'ndaki tüm hocalarıma ve değerli zamanını bana ayırarak tezimi berraklaştırma, konuya odaklanmama yardımcı olan, tezimi sabırla tekrar tekrar okuyarak gerekli gördüğü yerde eleştirilerini ve yol göstericiliğini esirgemeyen Sayın Doç.Dr. Ahmet ŞİMŞEK hocama da teşekkürlerimi sunuyorum.

Ayrıca sınıf arkadaşlarıma, özellikle Dr. Kamil UYGUN ve Arş. Gör. Barış ÇİFTÇİ'ye de teşekkür ederim. Gerek ders dönemlerinde, gerekse tez yazım sürecinde değerli yardımlarını ve teşviklerini esirgemediler. Sanki kendi teziymiş gibi tez sürecimle yakından ilgilenen Yrd. Doç. Dr. Ayten KİRİŞ'e ve bu çalışmayı tamamlayabilmem için beni sürekli cesaretlendiren Arş. Gör. Ahmet VURGUN'a da teşekkürü bir borç bilirim.

Nihayet, öğrencisi olmaktan büyük bir onur duyduğum, yılgınlığa kapıldığım anlarda beni yüreklendiren, eleştirileriyle yolumu aydınlatan değerli hocam Doç. Dr. Bahri ATA'ya çok teşekkür ederim. Benim için bu çalışmanın en önemli yanlarından birisi de bana Doç. Dr. Bahri ATA'yı yakından tanıma, onun öğrencisi olma onurunu ve fırsatını vermiş olmasıdır. Herşey için teşekkürler hocam.

Muhammet AVAROĞULLARI

Kasım 2012

ÖZET

SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMEN ADAYLARININ VE ÖĞRETİM ELEMANLARININ İNTİHAL PROBLEMİNE YÖNELİK TUTUM VE DAVRANIŞLARI

AVAROĞULLARI, Muhammet
Doktora, Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Bilim Dalı
Tez Danışmanı: Doç. Dr. Bahri ATA
Kasım-2012, xiii+ 218 Sayfa

Bu araştırmanın amacı, Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Programlarında eğitim görmekte olan öğretmen adaylarının hazırlamış oldukları ödevlerdeki intihal durumunu ve Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Programlarında ders veren öğretim elemanlarının bu intihallere ilişkin tutum ve davranışlarını belirlemektir.

Bu çalışma, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Afyon Kocatepe Üniversitesi ve Uşak Üniversitesi Sosyal Bilgiler Öğretmenliği programlarında eğitim gören öğretmen adaylarının katılımıyla gerçekleştirilmiştir. Öğretmen adaylarına önce bir nicel araştırma ölçeği uygulanmış, arkasından odak grup görüşmeleri yapılmıştır. Ayrıca Sosyal Bilgiler Öğretmenliği programlarında görevli veya bu programlarda derse girme ihtimali olan diğer öğretim elemanlarından oluşan bir grup ile yüzyüze görüşmeler gerçekleştirilmiştir.

Veriler, SPSS 16.00 bilgisayar paket programı ile analiz edilmiştir. Nicel araştırma ölçeği ile elde edilen betimleyici istatistikler, t-testi ve tek yönlü varyans analizi (ANOVA) kullanılarak analiz edilmiştir. Tek yönlü varyans analizlerinin ardından LSD testleri uygulanmıştır. Nitel araştırma yöntemleri ile elde edilen veriler ise içerik çözümlemesi ile analiz edilmiştir.

İntihalin Sosyal Bilgiler Öğretmenliği programlarında eğitim gören öğretmen adayları arasında son derece yaygın olduğu anlaşılmıştır. Öğretmen adaylarının intihale başvurma sebepleri ve başvurdukları intihal yöntemleri belirlenmiştir. Öğretim elemanların yaygın intihal olayları ile baş etmekte zorlandıkları ortaya çıkmıştır. İntihal

ile mücadele konusunda üniversitelerin kurumsal bir destek sağlamadığı da anlaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: İntihal, Sosyal Bilgiler Öğretimi, Öğretmen Adayları

ABSTRACT

ATTITUDES AND BEHAVIORS OF SOCIAL STUDIES TEACHER CANDIDATES AND TEACHING STAFF TOWARDS PLAGIARISM PROBLEM

AVAROĞULLARI, Muhammet
PhD, Social Studies Education Department
Advisor: Associate Professor Dr.Bahri ATA
November-2012, xiii+218 pages

Purpose of this study is to determine state of plagiarism in homework prepared by social studies teacher candidates who receive education in Social Studies Teaching Programs and attitudes and behaviors of academic staff that teach in Social Studies Teaching Programs.

This study has been conducted by participation of social studies teacher candidates from Mugla Sıtkı Koçman University, Afyon Kocatepe University and Uşak University. Following application a quantitative research instrument, focus group interviews have been carried out. Additionally, face to face interviews have been hold with a group of academic staff who either teach or have possibility of teaching in Social Studies Teaching Programs

The data have been analyzed via SPSS 16.00 computer package program. Descriptive data collected with the quantitative research instrument has been analyzed by using descriptive statistics, t-test, and analysis of variance. The data gathered with qualitative methods has been analyzed with contend analysis.

The study has revealed that plagiarism is extremely common among teacher candidates who receive education in Social Studies Teaching Programs. Reasons why the teacher candidates plagiarize and common plagiarism methods have been determined. It has been understood that academic staff experience difficulty at coping with these widespread plagiarism events. It has been emerged that the universities do not provide an institutional support to fight against plagiarism.

Keywords: Academic Ethics, Plagiarism, Social Studies Instruction, Teacher Candidates

İÇİNDEKİLER

JÜRİ ONAY SAYFASI.....	i
ÖN SÖZ.....	ii
ABSTRACT.....	vi
İÇİNDEKİLER	vii
TABLolar LİSTESİ	x
KISALTMALAR ve SEMBOLLER LİSTESİ.....	xiii
1. GİRİŞ.....	1
1.1. Problem	2
1.2. Araştırmanın Amacı.....	4
1.3. Araştırmanın Önemi.....	5
1.4. Varsayımlar	5
1.5. Araştırmanın Sınırlılıkları	6
1.6. Tanımlar	6
2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	8
2.1. Akademik Etik.....	8
2.2. Bilimde Etik Dışı ya da Kusurlu Davranış (scientific misconduct)	8
2.3. İntihalin (Aşırma/Plagiarism) Tanımlanması.....	8
2.4. Akademik Etiğe Açık Bir Tehdit Olarak İntihal	12
2.5. İntihalin Bazı Alt Kavramları.....	15
2.6. İntihal Yöntemleri.....	17
2.7. İntihalin Sebepleri.....	22
2.8. İntihali Etkileyen Demografik ve Çevresel Faktörler.....	34
2.9. Öğrencilerin İntihal Kavramına İlişkin Bilgi Seviyeleri.....	39
2.10. Öğrencilerin ve Öğretim Elemanlarının İntihale Yaklaşımları	42
2.11. İntihale Karşı Neler Yapılabilir?	47
2.12. İntihali Belirleme	51
2.13. İntihali Önleme	56
2.14. İntihale Verilen Cezaların Belirlenmesi.....	70
2.15. Telif Hakları ve İntihal Kavramı	72
3. YÖNTEM	77

3.1.	Araştırma Modeli.....	77
3.2.	Evren ve Örneklem	77
3.3.	Veri Toplama Teknikleri.....	78
3.4.	Verilerin Analizi	79
3.5.	Örneklemle İlgili Demografik ve Çevresel Faktörlere Ait Betimleyici Veriler	80
4.	BULGULAR VE YORUMLAR.....	84
4.1.	Sosyal Bilgiler Öğretmen Adayları İle İlgili Nicel Bulgular	84
4.1.1.	Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının İntihal Ön Bilgileri İle İlgili Bulgular	84
4.1.2.	Sosyal Bilgiler Aday Öğretmenlerinin İntihal İle İlgili Algı, Görüş, Tutum ve Davranışları ile İlgili Frekans Değerleri	87
4.1.3.	Sosyal Bilgiler Aday Öğretmenlerinin Bazı Çevresel Ve Demografik Faktörlere Bağlı Olarak Görüşleri Arasındaki Farklar.....	114
4.1.3.1.	Genel Not Ortalaması.....	114
4.1.3.2.	Sınıf Seviyesi	116
4.2.	Sosyal Bilgiler Öğretmen Adayları ile İlgili Nitel Bulgular ve Yorumlar.....	120
4.2.1.	Araştırmaya Katılan Sosyal Bilgiler Aday Öğretmenlerinin İntihal Kavramı İle İlgili Bilgi Seviyelerine İlişkin Bulgular.....	120
4.2.2.	İntihalin Ne Kadar Yaygın Olduğuna ve Sıklıkla Başvurulan İntihal Yöntemlerine Dair Öğrenci Algı, Tutum ve Davranışları.....	124
4.2.3.	İntihalin Sebepleri Hakkındaki Öğrenci Görüşleri	126
4.2.4.	Bazı Çevresel ve Demografik Faktörlerin İntihalle İlişkisi.....	142
4.2.5.	İntihale Verilecek Cezalarla İlgili Öğrenci Görüşleri	145
4.2.6.	İntihal İle Mücadele İçin Önerilen Çözüm Yolları	147
4.2.7.	Sonuç	152
4.3.	Öğretim Elemanları ile İlgili Nitel Bulgular ve Yorumlar.....	153
4.3.1.	Araştırmaya Katılan Öğretim Elemanlarının Alanları ve Unvanları	153
4.3.2.	İntihalin Ciddiyet Seviyesi ile İlgili Bulgular.....	154
4.3.3.	İntihalin Yaygınlık Durumu ile İlgili Bulgular.....	156
4.3.4.	Başvurulan İntihal Yöntemleri ile İlgili Bulgular	158
4.3.5.	İntihalin Sebepleri ile İlgili Bulgular	160
4.3.6.	Öğrencilere Sağlanan Kılavuzluk ile İlgili Bulgular.....	166

4.3.7. İntihalden Kaçınma ve Korunma Konusunda Yapılan Eğitim ile İlgili Bulgular	167
4.3.8. İntihali Önleme Stratejileri ile İlgili Bulgular	170
4.3.9. İntihali Belirleme Stratejileri ile İlgili Bulgular	174
4.3.10. İntihale Verilecek Cezaların Belirlenmesinde Kullanılacak Ölçütlerle İlgili Bulgular	176
4.3.11. İntihal Yapan Öğrenciye Ne Tür Cezalar Verilmesi Gerektiği ile İlgili Bulgular	178
4.3.12. Belirlenen İntihal Vakaları ile İlgili Uygulanan İşlemler.....	180
4.3.13. Sonuç	184
5. SONUÇ VE ÖNERİLER.....	185
5.1. Sonuçlar.....	185
5.1.1. Öğretmen Adayları ile İlgili Nicel Bulgulara İlişkin Sonuçlar.....	186
5.1.2. Öğretmen Adayları ile İlgili Nitel Bulgulara İlişkin Sonuçlar	189
5.1.3. Öğretim Elemanları ile İlgili Nitel Bulgulara İlişkin Sonuçlar	190
5.2. Öneriler	192
5.2.1. Yöneticiler ile İlgili Öneriler	192
5.2.2. Öğretim Elemanları ile İlgili Öneriler.....	194
5.2.3. Üniversite Öncesindeki Eğitim ile İlgili Öneriler	196
KAYNAKÇA.....	197
EKLER	208

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1. Güvenirlilik İstatistikleri	78
Tablo 2. Öğrencilerin Üniversitelere Dağılımı	80
Tablo 3. Öğrencilerin Yaş Durumlarına Göre Dağılımı	81
Tablo 4. Öğrencilerin Cinsiyete Göre Dağılımı	81
Tablo 5. İçinde Bulunulan Ders Dönemi	82
Tablo 6. Öğrencilerin Genel Not Ortalamaları.....	82
Tablo 7. İnternet Erişimi	83
Tablo 8. Bir Yılda Okunan Ders Dışı Kitap Sayısı	83
Tablo 9. İntihal Konusunda Kendine Güven.....	85
Tablo 10. İntihal Kavramının Daha Önceden Duyulma Durumu	85
Tablo 11. İntihali Duyma Zamanı	86
Tablo 12. İntihalin İlk Defa Nasıl Veya Kimden Duyulduğu	86
Tablo 13. Senaryo 1’de İntihal Olup Olmadığına Dair Görüşler	87
Tablo 14. Senaryo 1 İçin Ciddiyet Algısı	88
Tablo 15. Senaryo 2’de İntihal Olup Olmadığına Dair Görüşler	88
Tablo 16. Senaryo 2 İçin Ciddiyet Algısı	89
Tablo 17. Senaryo 3’de İntihal Olup Olmadığına Dair Görüşler	90
Tablo 18. Senaryo 3 İçin Ciddiyet Algısı	90
Tablo 19. Senaryo 4’de İntihal Olup Olmadığına Dair Görüşler	91
Tablo 20. Senaryo 4 İçin Ciddiyet Algısı	91
Tablo 21. Senaryo 5’de İntihal Olup Olmadığına Dair Görüşler	92
Tablo 22: Senaryo 5 İçin Ciddiyet Algısı	92
Tablo 23. Senaryo 6’de İntihal Olup Olmadığına Dair Görüşler	93
Tablo 24. Senaryo 6 İçin Ciddiyet Algısı	93
Tablo 25. Senaryo 7’de İntihal Olup Olmadığına Dair Görüşler	95
Tablo 26. Senaryo 7 İçin Ciddiyet Algısı	95
Tablo 27. Öğrencilerin Ödevlerini Hazırlarken Ne Sıklıkta İntihale Başvurduklarını Düşünüyorsunuz?	95
Tablo 28. Üniversite Hayatınızda Ödevlerinizi Hazırlarken Hiç İntihale Başvurdunuz Mu?.....	96

Tablo 29. Yaptığınız Bir Ödevin Arkadaşlarınız Tarafından Kopyalanmasına (Muvazaa) İzin Verdiniz Mi?.....	97
Tablo 30. Üniversite Hayatınızda Hiç Başka Bir Arkadaşınızın Ödevini Kopyalayıp Kendiniz Yapmış Gibi Kullandınız Mı?.....	98
Tablo 31. Üniversite Hayatınızda Atıfta Bulunmadan Bir Başkasının Yazısını Başka .	99
Tablo 32. Üniversite Hayatınızda Hiç Ödevinizin Bir Bölümünü Ya Da Tamamını İnternette Kopyala-Yapıştır Yöntemiyle Hazırladınız Mı?	99
Tablo 33. Üniversite Hayatınızda Hiç İnternetteki Ödev Hazırlama Sitelerinden Ödev Satın Aldınız Mı?	100
Tablo 34. Eğer İntihale Başvurduysanız Bu Durum Hiç Öğretim Elemanları Tarafından Tespit Edildi Mi?.....	101
Tablo 35. Eğer İntihal Yaptığınız Tespit Edildiyse Bu Durumda Ne Tür Bir Ceza Aldınız?	101
Tablo 36. Öğrencilere Göre Yaygın Görülen İntihal Yöntemleri	102
Tablo 37. İntihalin Sebepleri Hakkındaki Öğrenci Görüşleri	104
Tablo 38. Öğrencilere Göre Öğretim Elemanlarının Sağladıkları Kılavuzluk Seviyesi	106
Tablo 39. Öğretim Elemanların Yeterli Kılavuzluk Sağladıkları Önermesine Katılma Durumu	106
Tablo 40. Ödevlerin İncelenme Durumuna Ait Öğrencilerin Algısı	107
Tablo 41. Öğretim Elemanlarının Ödevleri İncelemedikleri Önermesine Katılma Durumu	107
Tablo 42. Öğretim Elemanlarının Farklı Yaklaşımlarının Etkisi	108
Tablo 43. Öğretim Elemanlarının Farklı Yaklaşımlarına İlişkin Önermeye Katılma Durumu	108
Tablo 44. Öğrencilerin İntihale Verilecek Cezalar Konusunda Uyarılma Durumu	109
Tablo 45. Öğrencilerin İntihale Verilecek Cezalara İlişkin Uyarıldıklarına Dair Önermeye Katılma Durumu	109
Tablo 46. İntihal Eylemlerinin Ciddiyet Seviyesi ile İlgili Öğrenci Görüşleri	111
Tablo 47. Öğrencilerin İlk Yapılan İntihale Verilecek Cezalarla İlgili Görüşleri	112
Tablo 48. Öğrencilerin Tekrar Eden İntihale Verilecek Cezalarla İlgili Görüşleri	113
Tablo 49. Genel Not Ortalamasının İntihalle İlgili Davranışlar Üzerindeki Etkisine Ait Betimleme Tablosu	115

Tablo 50. Genel Not Ortalamasının İntihalle İlgili Davranışlar Üzerindeki Etkisine Ait ANOVA sonuçları.....	115
Tablo 51. İçinde Bulunulan Dönemin İntihale Ait Bazı Algı, Tutum ve Davranışlara Etkisine Dair Betimleyici İstatistikler	118
Tablo 52. İntihale İlişkin Bazı Algı, Tutum ve Davranışlara Ait Ortalamalar Arasındaki Sınıf Seviyesine Bağlı Farklılıklar	119
Tablo 53. Öğretim Elemanlarının Alanlarına Göre Dağılımı	153
Tablo 54. Öğretim Elemanlarının Unvanlarına Göre Dağılımı.....	154
Tablo 55. Öğretim Elemanlarına Göre İntihalin Ciddi bir Sorun Olmasının Sebepleri	154
Tablo 56. Öğretim Elemanlarına Göre Öğretmen Adaylarının İntihale Başvurma Sebepleri Ve Bu Sebeplere Atıfta Bulunma Frekansları.....	161

KISALTMALAR ve SEMBOLLER LİSTESİ

f	: Frekans
N	: Veri sayısı
p	: Anlamlılık düzeyi
sd	: Serbestlik derecesi.
KT	: Kareler Toplamı
KO	: Kareler Ortalaması
SPSS	: Sosyal Bilimler için İstatistik Paketi (Statistical Packages for the Social Sciences)
SS	: Standart sapma
t	: t değeri (parametrik test için)
$\bar{X}$	: Aritmetik ortalama
%	: Yüzde
MSKÜ	: Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
AKÜ	: Afyon Kocatepe Üniversitesi
UÜ	: Uşak Üniversitesi

BÖLÜM I

GİRİŞ

Yüksek öğretim kurumlarının en önemli işlevlerinden birisi öğrencilere verimli bir öğrenim ortamı sağlamaktır. Bu öğrenim ortamında sadece teknik olarak yeterli veya yüksek öğrenim becerilerine sahip öğrenciler yeterli olmamaktadır. Aynı zamanda hem kendi mesleği ile ilgili hem de toplumsal açıdan yüksek ahlaki standartlara sahip öğrenciler yetiştirmek de yüksek öğretim kurumlarının sağlayacağı öğrenim ortamının bir amacıdır. Akademik etik dışı davranışlar, özellikle bu çalışmanın konusunu oluşturan intihal (aşırı macılık/plagiarism), bu süreci sekteye uğratmakta ve kurumları intihal oranını kontrol edilebilir bir seviyede tutmak için fazladan bir baskı altına sokmaktadır. Lupton, Chapman ve Weiss (2000) tarafından da belirtildiği gibi öğrencilerin intihal veya kopya gibi akademik etik dışı davranışları kurumsal seviyede iki önemli tehdit oluşturmaktadır. Birinci olarak kurumsal değerlendirmelerin verimli olarak yapılmasının önüne geçmektedir. Böylece öğrencilerin göreceli yetenekleri veya kazandıkları beceriler tam olarak değerlendirilememektedir. İkinci olarak ise intihale veya kopyaya başvuran öğrencilerin, büyük bir ihtimalle, bilgi seviyeleri de düşük olmakta ve böylece derslerde öğretilen materyallerin ileri derecelerde öğrenilmesi ve uygulanması işlemleri içinde hazırlıksız olmaktadır. Walker (1998) buna ilaveten intihal olaylarının, alınan diplomanın kalitesi konusunda şüphe yarattığını ve intihale başvurmayan öğrencilerin aleyhine bir dezavantaj yarattığını belirtmektedir. İntihalin “araştırmacılar topluluğunun” dayandığı temellerini nasıl sarstığını Booth, Colomb ve Williams (1995) şu şekilde belirtmektedir.

Kaynağını belirtmemek suretiyle, intihalci akademik toplumun sunacağı küçük ödülün, bir araştırmacının kazanmak için hayat boyu uğraştığı saygının bir bölümünü çalar. İntihalci kendisinininki ile karşılaştırıldığında daha kötü görünmesine sebep olarak iyi çalışmalar için ayrılmış olan birkaç yüksek notu sınıf arkadaşlarından çalar... En önemlisi de intihal, tıpkı hırsızlığın arkadaşlığı parçalaması gibi, toplumun dokusunu parçalar (s.257).

Daha geniş olarak toplumsal bir bakış açısıyla ele alındığında ise üniversitede akademik etik kurallarına saygı göstermeyen öğrencilerin, mezuniyet sonrasındaki mesleki ve kişisel ilişkilerinde de etik kurallara saygı göstermeyeceği beklenebilir. Nois

ve Swift (2001) tarafından yapılan bir çalışmada üniversite de etik dışı davranışta bulunma ile işyerlerinde etik dışı davranma arasında yüksek bir bağlantı bulunmuştur. Bu durum da etik dışı davranışta bulunmanın sadece belli durumlarla sınırlı olmadığını göstermektedir. Eğitim kurumlarındaki akademik etik kurallarının korunması ve devam ettirilmesi bilginin öğretildiği, geliştirildiği ve bireylerin, ekonominin ve toplumun maksimum faydasına kullanıldığı bir ortam yaratabilmek için vazgeçilmez bir ön şart olarak ortaya çıkmaktadır.

Bununla beraber öğretim kurumlarının zaten kaybedilmiş bir mücadeleyi sürdürdüklerine dair bir algı da bulunmaktadır. Bunun temel sebebi ise teknolojinin son derece ilerlediği bir ortamda öğrencilerin kaynaklara erişimin ve bunları uygun olmayan şekilde kullanmalarının son derece kolaylaşmış olmasıdır. Sınıf mevcutlarının gittikçe arttığı, akademisyenlerin iş yüklerinin çoğaldığı, kaynakların bazen göreceli bazen de mutlak olarak azaldığı göz önüne alındığında, problemin izlenmesinin ve bireysel öğrenci seviyesinde çözüme kavuşturulmasının ne kadar zor olduğu fark edilmektedir. Akademik etik dışı davranışların ne kadar yaygın olduğunun tespit edilmesi ve bunun gerçekten de bir salgına dönüşüp dönüşmediğinin anlaşılması için konunun hemen ele alınması gerekmektedir. Bu çalışmada üniversitelerdeki Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Programları öğrencilerinin intihal konusunu nasıl algıladıkları, ödevlerinde ne ölçüde intihal yaptıkları, intihal konusunda öğrenci ve öğretim elemanlarının tutumları arasında bir fark olup olmadığı ve öğretim elemanlarının intihal ile mücadele konusunda hangi yöntemleri tercih ettikleri araştırılacaktır.

1.1. Problem

1. Üniversitelerdeki sosyal bilgiler öğretmenliği öğrencileri intihal kavramıyla ilgili hazır bulunuşluk seviyeleri nelerdir?
 - a. Üniversitelerdeki Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Programları öğrencileri intihal kavramının neleri içerdiğini ne derecede biliyorlar?
 - b. Üniversitelerdeki Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Programları öğrencileri intihalden kaçınma ve korunma konusunda kendilerine ne kadar güvenmektedir?
 - c. Üniversitelerdeki Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Programları öğrencileri intihal kavramını eğitim hayatlarının hangi aşamasında duymuşlardır?

- d. Üniversitelerdeki Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Programları öğrencileri intihal kavramını ilk olarak kimden ve hangi şartlarda duymuşlardır?
2. Üniversitedeki sosyal bilgiler öğretmenliği bölümü öğrencilerinin intihale yönelik uygulama, görüş ve tutumları çerçevesinde;
 - a. Üniversitelerdeki Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Programları öğrencilerinin intihale yol açabilecek durumları ayırt edebilme becerileri hangi seviyededir?
 - b. Üniversitelerdeki sosyal bilgiler öğretmenliği bölümü öğrencilerine göre ödevlerde intihale başvurma oranları nedir?
 - c. Üniversitelerdeki Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Programları öğrencilerine göre yaygın olarak başvuru alan intihal yöntemleri nelerdir?
 - d. Üniversitelerdeki Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Programları öğrencilerine göre intihalin sebepleri nelerdir?
 - e. Üniversitelerdeki Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Programları öğrencileri intihal eylemlerini ne kadar ciddi bulmaktadır?
 - f. Üniversitelerdeki Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Programları öğrencileri intihale hangi cezaların verilmesini uygun bulmaktadır?
3. Üniversitelerdeki sosyal bilgiler öğretmenliği bölümü öğrencilerinin intihale yönelik tutum ve davranışları arasında;
 - a. Cinsiyete bağlı farklar var mıdır?
 - b. Genel not ortalamasına bağlı farklar var mıdır?
 - c. Sınıf seviyesine bağlı farklar var mıdır?
 - d. Eğitim alınan üniversiteye bağlı farklar var mıdır?
 - e. İnternet erişimine bağlı farklar var mıdır?
 - f. Okunan ders dışı kitap sayısına bağlı farklar var mıdır?
 - g. Yaşa bağlı farklar var mıdır?
4. Üniversitelerdeki öğretim elemanları;
 - a. Öğretmen adaylarının yapmış oldukları intihali ciddi bir eylem olarak görmekte midir?
 - b. İntihalin sosyal bilgiler öğretmen adayları arasında ne kadar yaygın olduğunu düşünmektedir?
 - c. Son iki dönemde yaklaşık kaç intihal vakasına tanık olmuşlardır?
 - d. Öğretmen adayları arasında hangi tür intihal yöntemleri daha yaygın olduğunu düşünmektedir?

- e. Öğretmen adaylarının intihale başvurma sebepleri ile ilgili düşünceleri nelerdir?
 - f. Öğretmen adaylarının intihal konusunda yeterli kılavuzluk aldığını düşünmekte midir?
5. Üniversitelerdeki öğretim elemanlarının intihali belirlemek ve intihalle mücadele etmek için;
- a. Öğretmen adaylarını intihalden kaçınma ve korunma konusunda eğitmek için uyguladıkları stratejiler nelerdir?
 - b. Öğretmen adaylarının intihal yapmasını önlemek için uyguladıkları stratejiler nelerdir?
 - c. Öğretmen adaylarının intihal yapıp yapmadıklarını belirlemek için uyguladıkları stratejiler nelerdir?
 - d. İntihal vakalarına verilecek cezalarda hangi ölçütleri göz önüne almaktadır?
 - e. İntihal yapan bir öğretmen adayına hangi cezanın verilmesi uygun görmektedir?
6. Öğretim elemanlarının intihal yaptığını belirledikleri bir öğretmen adayı hakkında uyguladıkları resmi işlemler çerçevesinde;
- a. Kaç aday öğretmen hakkında resmi şikâyetle bulunmuştur?
 - b. Resmen şikâyet etmediyse bunun sebepleri nelerdir?

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı, üniversitelerin Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Programları okuyan öğrencilerin intihal hakkında ne derece bilgi sahibi olduğunu, intihale yönelik tutumlarını, ödevlerinde ne derecede intihale başvurduğunu, öğretim elemanlarının intihale yönelik tutumlarının öğrencilerden farklı olup olmadığını ve öğretim elemanlarının intihali belirlemede ve intihalle mücadelede hangi yöntemleri benimsediğini belirlemektir. Bu araştırma daha önce yapılmış araştırmalardan özellikle üniversitelerdeki Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Programları öğrencilerini hedeflemesi, öğretim elemanlarının da tutumlarını araştırması ve öğretim elemanlarının intihali belirleme ve intihalle mücadele konusunda benimsedikleri yöntemleri araştırması bakımından farklıdır.

1.3. Araştırmanın Önemi

Bu araştırma ile elde edilecek bilgiler eğitim fakültesi dekanları ve bölüm başkanları, intihal ile mücadele etmek isteyen öğretim elemanları ve diğer eğitim paydaşları için yeni bakış açıları sağlayacaktır. Öğrencilerin ve öğretim elemanlarının intihale ilişkin görüşlerinin ortaya çıkarılması intihal ile ilgili yeni politikaların geliştirilmesinde ve uygulanmasında veya var olan politikaların değiştirilmesi konusunda kılavuzluk sağlayabilir. Ayrıca bu araştırma öğretim elemanları ve bölüm idarecilerine intihal fırsatlarını azaltacak akademik uygulamalar konusunda da önemli katkılar sağlayabilir.

Üniversitelerin herhangi bir bölümünde okuyan öğrencilerin, diğer bölümlere göre daha az veya daha fazla intihale başvurduklarına dair bir veri bulunmamaktadır. Bununla beraber her disiplinin kendine has öğrenim yöntemlerinin, ödevlerinin ve değerlendirme yaklaşımlarının olması her disiplinin kendi başına incelenmesini gerektirmektedir. Araştırmacılar çeşitli disiplinlerdeki öğrencilerin intihale ilişkin çeşitli yönlerini araştırmışlardır. Wilkinson (2009), hemşirelik bölümü öğrenci ve öğretim elemanlarının; Yeo (2007), birinci sınıf fen ve mühendislik öğrencilerinin intihal kavramını nasıl anladıklarını araştırmıştır. Sosyal bilgiler öğretmenliği bölümü öğrencilerini hakkında literatürde çok sınırlı araştırma bulunmaktadır. Ülkemizde bu konuyu araştıran Karaduman ve Özden (2009) konuyu sadece öğrenci boyutunda ve dijital intihal ile sınırlı olarak ele almışlardır. Bu bakımdan bu çalışma literatüre önemli bir katkı sağlayacaktır.

Türkiye’de özellikle sosyal bilgiler eğitiminde ve diğer disiplinlerde intihal konusu derinlemesine çalışılmadığından bu çalışmanın ilgili literatüre önemli bir katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

4.4. Varsayımlar

Araştırmaya katılan öğrenci ve öğretim elemanlarının gönüllü ve samimi cevap verdikleri varsayılmıştır.

Örneklem seçiminde ele alınan ölçütler yansızlık açısından yeterlidir.

Veri toplama ölçeğinin yansız ve problem durumunu ölçtüğü kabul edilmiştir.

Araştırmada Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Afyon Kocatepe Üniversitesi ve Uşak Üniversitesi’ndeki Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Programlarında öğrenim gören

öğrenciler ve eğitim veren öğretim elemanlarının değişkenler haricindeki etkenlerden eşit düzeyde etkilenilecekleri varsayılmaktadır.

4.5. Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu araştırmanın evrenini, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Afyon Kocatepe Üniversitesi ve Uşak Üniversitesi'ndeki sosyal bilgiler öğretmenliği bölümünde öğrenim gören öğrenciler ve bu üniversitelerdeki Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Programları öğrencilerine eğitim veren öğretim elemanları oluşturmaktadır. Dolayısıyla çalışmanın genelleme alanı sınırlıdır. Bunun dışında intihalin tanımıyla ilgili bir takım sınırlılıklar da vardır. Eğitim birçok bileşeni olan bir faaliyettir. Farklı görüş, düşünce ve politikaların katkı sağladığı bir ortamdır. Örneğin öğretim elemanlarının akademik yazım ile ilgili farklı beklentileri vardır. İntihali belirlemek için farklı yöntemler uygulayabilirler. Üniversitelerin de intihal ile ilgili politikaları birbirlerinden farklı olabilir. Öğrencilere intihalin ne olduğu ve nasıl korunulacağı ile ilgili olarak verilen eğitimler de birbirlerinden farklı olabilir. Bütün bu farklılıklara bağlı olarak bu çalışmada herkes için geçerli bir intihal tanımından söz edebilmek mümkün değildir. Tanımdan kaynaklanan bu eksikliği giderebilmek için öğrencilere uygulanan intihalin tanımı ile ilgili bir bölüm konulmuştur. İntihal kavramının tanımının yanlış olarak anlaşılması riskinin yanında bütün öğretim elemanlarının ve öğrencilerin intihal ile ilgili davranışlarını dürüstçe bildirmeyebilecekleri de başka bir sınırlılıktır.

Bu çalışma, çalışmaya gönüllü olarak katılmayı kabul eden katılımcılarla sınırlıdır. Çalışmaya katılan katılımcıların sayısı ve çalışmayı tamamlamak için gerekli olan zaman da sınırlılıklar oluşturabilir. Ayrıca bu çalışmanın geçerliği de kullanılan ölçeğin güvenilirliği ile de sınırlıdır.

4.6. Tanımlar

Akademik etik dışı davranışlar: “Bir kişinin akademik kuralları ve gelenekleri kendisine haksız bir çıkar sağlamak amacıyla istismar etmesidir. Bu kavram, sınavlarda kopya çekmeyi, intihali ve muvazaayı da içerir” (Moon, 2005, s.15).

Kopya: “Sınavlar ile ilgili olarak yapılan intihal olayları (Bjorklund ve Wenestam, 1999, s.2) olarak ele alınmıştır.

Atıf: “Bir konuyu aynı konuyla ilgili başka bir yerle bağlantılı kılma, orayı işaret etme, oraya bakılmasını isteme, gönderme” (Ayverdi, 2005)

Açıklama: Başka birisine ait bir ifadenin öğrenci tarafından, kendi kelimeleriyle, tekrar ifade edilip uygun bir şekilde atıfta bulunulması ve kaynaklar listesinde gösterilmesi

Muvazaa: Ayverdi (2005) ‘muavazaa’yı 1. Danışıklı dövüş, şike; 2. Hukuki bir muamelede birden fazla kimsenin gerçek iradeye uymayan bir beyanda bulunmayı aralarında kararlaştırmaları olarak tanımlamaktadır. Bu çalışmanın kapsamı gereği kullanılan muvazaa terimi, eser sahibi ürününün kullanılmasından haberdar olması ve üçüncü kişilerin aldatılmasına yardım etmesi anlamına gelen bir intihal türüdür.

İntihal: Ayverdi’ye (2005) göre Arapça “birine başkasının sözünü isnat etmek” (Ayverdi, 2005) anlamına gelen ‘nahl’ kökünden gelmektedir. Anlamı ise kaynak göstermeden, yazarın adını belirtmeden bir eserden parçalar alma, kendinin imiş gibi gösterme veya bir eserin bütününe kendine mal etme, aşırma demektir (Ayverdi, 2005).

Kendinden intihal: Bir yazarın başka bir eserinde açıklamış olduğu görüşleri uygun bir şekilde atıfta bulunmadan ve kaynaklarda göstermeden bir başka eserinde tekrar kullanması

Bilinçsiz intihal: Bir yazarın intihalden kaçınmak için gerekli becerilere sahip olmamasına veya başkasına ait olan fikirleri iyice özümseyerek kendisine aitmiş gibi zannetmesine bağlı olarak yapılmış olan intihaldir (Perfect, Field ve Jones, 2009).

BÖLÜM II

KAVRAMSAL ÇERÇEVE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Bu bölümde akademik etik ve etik dışı davranış kavramı üzerinde durularak etik dışı davranışlardan biri olan intihal kavramı detaylı bir şekilde irdelenmiştir.

2.1. Akademik Etik

Etik, insanların ahlaklı yaşamının temelleri üzerine akıl yordukları ve bu temellerden yola çıkarak doğru ve yanlış ayırt etmeye, doğru davranış biçimlerini bulmaya ve uygulamaya yarayabilecek kuramsal ve toplumsal araçları geliştirdikleri bir düşün alanıdır (TÜBA, 2002). Etik, evrensel kabul gören kurallar bütünüdür. Sözlük anlamı olarak ahlaki bilim ya da ahlakla ilgili olarak tanımlanmaktadır. Ancak ahlak daha çok sosyal yaşamla ilgiliyken etik ise her türlü insan ilişkisini içermektedir.

2.2. Bilimde Etik Dışı ya da Kusurlu Davranış (scientific misconduct)

Türkiye Bilimler Akademisi'nin (2002) bildirdiğine göre ABD Sağlık Bakanlığı Sağlık ve İnsan Servisleri Bölümü 1989'da ilk kez "scientific misconduct" terimini kullanmış ve şu tanımlı yapmıştır: "Bilimsel bir ortam içinde araştırmanın amaçlanması, tasarımı, iletilmesi veya rapor edilmesi için genel olarak kabul edilen kurallardan ciddi şekilde sapma, yalan söyleme ve uydurma (fabrication), tahrif veya taklit etme veya değiştirme (falsification), aşırı macilik (plagiarism) veya benzer uygulamalara bilimde etik dışı, uygunsuz ya da kusurlu davranış (scientific misconduct) adı verilir." (s.37) Bu çalışmada söz konusu davranışlardan biri olan intihal incelenecektir.

2.3. İntihalin (Aşıırma/Plagiarism) Tanımlanması

Birçok araştırmacıya göre intihal karmaşık ve tanımlaması güç bir kavramdır (Power, 2009; Bretag, 2005; Bretag ve Mahmud, 2009; Moon, 2005;). İntihal, dili yetkin olarak kullanma becerisi, çalışılan konuyla ilgili akademik yazına hâkimiyet,

kültür, akademik etik, kurumsal yönetimi ve hatta bazen medya skandalları gibi çeşitli konularla ilişkilendirilebilecek bir konu (Bretag, 2005) olduğundan, herkesin üzerinde uzlaştığı tek bir tanıma ulaşmak mümkün olmamaktadır. Öte yandan bazı araştırmacıların intihal kavramını ‘kopya’ veya genel olarak ‘akademik etik’ kavramlarının bir parçası olarak incelemesi de ortak bir tanıma ulaşmayı engelleyen bir başka faktördür (Bretag ve Mahmud, 2009; Moon, 2005). Pincus ve Schmelkin (2003), akademisyenlerin, herkesin kabul edebileceği, her şarta uygun bir tanım üzerinde anlaşamadıklarını; bunun da intihale karşı neler yapılabileceği veya intihal yapan öğrencilerin nasıl cezalandırılacağı konusunda standart çözümler üretmeyi zorlaştırdığını belirtmektedir. Eriksson ve Sullivan (2008) İsveç’te Umea Üniversitesinde yaptıkları bir araştırmada akademisyenlerden intihalin tanımını yapmasını istemişlerdir. Verilen tanımlamalarda akademisyenlerin sadece yasadışılık veya atıfta bulunmama gibi belli açıları öne çıkardıkları görülmüştür. Araştırmaya katılanların büyük bir bölümü ise kabul edilebilir tanımlama üretememişlerdir. Bu durum üzerinde herkesin anlaşacağı bir tanım üretmenin ne kadar zor olduğunu göstermektedir. Üzerinde tam bir anlaşmaya varılamamış bir kavram ile mücadele de bir o kadar zor olacaktır. Dames (2007), intihal kavramının standart ölçülere bağlanmamış olmasının bu konuda yapılan suçlamaları da savunmaları da zorlaştırdığını ifade etmektedir. Bu konuda belli bir standardın olmaması yüzünden, suçlanan kişi intihali kasten yapmadığını, bir ihmalden kaynaklandığını söyleyebilmektedir. Şüphesiz intihalin kazaen yapıldığını söylemenin amacı, kasten yapılmış bir intihalin getireceği mesleki yıkımdan intihalcıyı korumaktadır. Bununla birlikte standartların kesin olmayışı genellikle savunan tarafı zor durumda bırakmakta ve sadece intihal suçlamasına maruz kalmak bile kişiyi mesleki anlamda çok zor durumda bırakabilmektedir (Dames, 2007).

Akademisyenler tarafından bile tam olarak açıklığa kavuşturulmamışken öğrenciler tarafından intihal kavramının tam olarak anlaşıldığı elbette savunulamaz. İntihalin özellikle öğrenciler açısından ne derece kavranması güç bir kavram olduğunu Bhattacharya ve Jorgensen (2008) çok güzel bir şekilde vurgulamaktadırlar. Bhattacharya ve Jorgensen (2008), taklit etmenin öğrenme sürecinin bir parçası olduğunu hatırlatarak özellikle eğitimin başlangıç döneminde yapılan intihallerin bu gözle değerlendirilmesini istemektedirler. Öğrenciler bu dönemlerde neyin benzetme neyin intihal olduğunu ayırt etmekte zorluk çekmektedirler. Ancak seviye yükseldikçe bu tür taklide dayalı yöntemlerden orijinal eserler yaratma aşamasına geçilmelidir. Ancak öğrencinin ödevinde tespit edilen bir intihalin öğrenme sürecinin bir parçası

olabilecek benzetme mi yoksa kasti bir intihal mi olduğunu belirlemek öğretim elemanları açısından bir sorun olarak varlığını sürdürmektedir.

Öğrencilerin kavramakta zorluk çektiği konulardan birisi de neyin herkesçe bilinen bir konu neyin ise atıf gerektiren bir konu olduğunu ayırt etmekte yaşadıkları güçlülktür (Bhattacharya ve Jorgensen, 2008). Örneğin Mustafa Kemal Paşa'nın Samsun'a 19 Mayıs 1919'da çıktığı bilgisi her defasında atıfta bulunmayı gerektirir mi? Ya da arabalardan çıkan gazların küresel ısınmaya sebep olduğu şüphesiz bilimsel bir araştırmanın ürünüdür. Bu bilgiyi her kullanımda atıfta bulunmak gerekli midir?

Sonuç olarak intihal hem akademisyenler hem de öğrenciler açısından tanımlanması ve anlaşılması güç bir kavramdır. Akademisyenler intihalin kapsamı, derinliği ve kasıtlı veya kasıtsız intihal konusunda tartışmalarını sürdürmektedir. Öğrenciler açısından ise intihal çoğu kez önemini kavrayamadıkları ve nasıl kaçınacaklarını bilmedikleri bir kavramdır.

Dünyada ve ülkemizde çeşitli kurumlar ve üniversiteler etik kurul komisyonları oluşturarak kendi intihal tanımlarını ifade etmişlerdir. Bu tanımlamalardan bazıları aşağıda verilmiştir:

Amerika Birleşik Devletlerindeki Council of Writing Program Administrators (Yazma Programı Yöneticileri Konseyi) (2008), intihali tanımlarken “bir yazar, başka birinin üslubunu, fikirlerini ve diğer orijinal (anonim olmayan) materyallerini kaynak belirtmeden kullandığında ortaya çıkar” demektedir.

Melbourne Üniversitesi'ne göre başka bir kimsenin yaratıcı bir çalışmasını kaynağına veya yazarına uygun bir şekilde atıfta bulunmaksızın sanki kendi orijinal çalışmasıymış göstermektir (University of Melbourne, 2011)

Harvard Üniversitesi'ne göre başka birine ait fikirlerin ve çalışmaların çalınmasıdır. Genel kamuoyuna mal olmamış fikir, buluş ve bir üslubun bile alınması bu kapsama girmektedir. Öğrenci ister kelime kopyalasın isterse kaynağı uygun bir şekilde belirtmeksizin başka birinin fikirlerini kendi kelimeleriyle ifade etmiş olsun fark etmez. Yapılan şey hırsızlıktır (Harvard University of Extension School, t.y.)

Oxford Üniversitesi'ne göre kaynağını tam olarak belirtmeden başka birine ait çalışmaların kopyalanması veya kendi kelimeleriyle tekrar ifade edilmesidir (University of Oxford, 2011).

İntihal akademik etik dışı davranış formlarından bir tanesidir. İntihal başka birinin fikirlerini veya fikirlerini sunma şeklini sanki kendisine aitmiş gibi gösterme eylemini içerir. Üniversiteler tarafından anlaşıldığı şekliyle intihal karmaşık bir

kavramdır ve öğrenciler için en problematik tarafı bazen bilinçsizce yapılabiliyor olmasıdır (University of South Australia, t.y.)

İntihal başka birisinin fikirlerini, fikirlerini sunma şeklini veya üslubunu kopyalamak ve sanki kendi çabasının ürünüymüş gibi göstermektir. Bu tanımlamada yapılan eylemin bilinçli ya da bilinçsiz yapılmış olması arasında bir ayırım yapılmamaktadır (Clemson University, 2012).

Türkiye Bilimler Akademisi (2002), “bir başkasına ait olan bir fikrin, buluşun, araştırma sonuçlarının veya araştırma ürünlerinin bir bölümünün ya da tümünün, hatta kitapların tümünün ya da bir bölümünün kaynak gösterilmeksizin istemli olarak kopya ya da tercüme edilip yazarın kendi üretimi imiş gibi gösterilmesine aşırma denir.” (s.39).

Bu tanımlamalardan intihal ile ilgili olarak bir takım sonuçlara ulaşılabilir. Bu sonuçlardan birincisi intihal yapan kişinin başka bir kişiye ait fikir ve çalışmaları kullandığıdır. İkinci sonuca göre ise, bu kullanma işi orijinal kaynağın uygun bir biçimde belirtilmeden yapılmakta olduğudur. Üçüncü olarak ise intihal eylemiyle üçüncü şahısların aldatılmak istendiğidir. Yukarıdaki tanımlardan çıkartılacak bir başka sonuç ise eylemin bilinçli ya da bilinçsiz yapılmış olmasının eylemin niteliğini değiştirmemesidir. Orijinal çalışmanın intihalcisi tarafından açıklanmış olması veya bir şekilde ifade değişikliği yapılması da işlenen suçun niteliğini değiştirmemektedir (Roberts, 2008).

İntihalin tanımlanması sırasında bazen niyet unsuru da göz önüne alınmaktadır. Öğrenci aldatmak amacı ile kasten intihale başvurmuş ise durum sehven yapılmış bir intihale göre daha ciddi olarak nitelendirilmektedir. Örnek vermek gerekirse bir internet sitesinden bir makale veya ödev satın alıp kullanmak ciddi bir intihal örneği oluştururken; bir kaynaktan küçük bir ifade alıp kaynağa atıfta bulunmamak veya doğru bir şekilde atıfta bulunamamak daha hafif bir intihal olmaktadır (Roberts, 2008). Çünkü internetten bir ödevi tamamen indirmek veya satın almak veya bir başka kaynaktan tamamen kopyalamak ciddi bir planlama, araştırma ve hazırlık yapmayı gerektirir ki burada bir kötü niyetin varlığı tartışılmazdır. Bu kötü niyet unsuru özellikle cezalandırma süreçlerinde dikkate alınmaktadır.

2.4. Akademik Etiğe Açık Bir Tehdit Olarak İntihal

İntihal kelimesinin İngilizcesi olan plagiarism sözcüğü Latince'deki "adam kaçırmak" anlamına gelen plagiarus sözcüğünden türetilmiştir (Walker, 1998). Dolayısıyla kelimenin kendisi suç kavramı ile yakından ilişkilidir.

Özellikle kaynaklara erişimin çok kolaylaştığı günümüzde akademik etiğe yönelik en büyük tehdidi oluşturmaktadır. İntihalin akademik dünyada çok yaygın bir hale geldiğine dair dünyanın her köşesindeki akademisyenler tespitlerde bulunmuşlardır. Bu tespitlerden bir bölümü burada tartışılacaktır

James, McInnis ve Devlin (2002), Avustralya yüksek eğitiminde intihalin yaygın görünmekte olduğunu ve bunun birçok disiplinde meydana geldiğini belirtmektedir. Daly ve Horgan (2007), İrlanda'da Dublin üniversitesinde yaptıkları bir araştırmada, öğrencilere verecekleri ödevlerin intihal belirleme yazılımlarıyla kontrol edileceğini belirtmelerine rağmen sınıfın yaklaşık %40'ı intihale başvurduğunu bildirmektedirler. McCabe (2005), Amerika Birleşik Devletleri ve Kanada'da öğrencilerin %50'sinin bir şekilde akademik etik dışı davranışta bulunduklarını itiraf ettiklerini bildirmektedir. Aynı şekilde lisans öğrencilerinin araştırıldığı bir başka araştırmada öğrencilerin yüzde 70'i bir şekilde akademik etik dışı davranışta bulunduklarını; %25'i testlerde çok ciddi kopyalar çektiklerini; %40'ı internet yoluyla aşırı macılık yaptıklarını itiraf etmektedir (McCabe, 2005b). Poltorak (1995), Moskova'daki dört üniversitenin öğrencileri üzerinde yaptığı araştırma sonucunda, öğrencilerin çoğunun bir şekilde akademik etik dışı davranışa başvurduğunu belirtmektedir. Britanya'da 119 kurumdan lisans öğrencileri üzerinde bir araştırma yapan Shepherd (2006) öğrencilerin 1/6'sının kopya çektiğini bildirmektedir. Ellery (2008), Güney Afrika'daki KwaZulu-Natal Üniversitesi Çevre Bilimleri Fakültesi birinci sınıf öğrencilere sene başında intihal ve intihale verilecek cezalar hakkında bilgi verildiğini; ancak yaygın intihal olaylarının önüne geçilemediğini belirtmektedir. Josephson Institute of Ethics'in (2008) araştırmasına göre Amerikan okullarında yaygın olarak kopyaya başvurulmakta ve kopya çeken öğrencilerin sayısı gittikçe artmaktadır. Araştırma sonuçlarına göre, öğrencilerin %64'ü son bir yıl içindeki bir sınavda kopyaya başvurmuşlardır. Son bir yıl içerisinde iki veya daha fazla sayıda kopya çeken öğrencilerin oranı ise %38'dir. Bu rakamların 2006 yılında %60 ve %34 olduğu araştırmada bildirilmektedir. Öğrencilerin %36'sı ise ödevlerinde intihale başvurmak amacıyla interneti kullandıklarını söylemişlerdir. Bu rakamın 2006 raporunda %33 olduğu bildirilmektedir. Walker (1998) bir Yeni Zelanda

üniversitesinde yaptığı araştırmada öğretim elamanlarının intihal olaylarıyla yaygın bir şekilde karşılaştıklarını ortaya koymuştur. Araştırmaya katılan öğretim elemanlarının % 80'i en az bir defa öğrencilerin intihal yaptığını tespit ettiklerini bildirmiştir. Bennett (2005) İngiliz üniversitelerindeki intihale sebep olan faktörleri incelediği çalışmasında, literatüre göre bütün Batı ülkelerinde hızla arttığını belirtmektedir. Scanlon ve Neumann'ın (2002), 700 lisans öğrencisi ile yaptıkları bir araştırmada öğrencilerin %24,5 i ara sıra veya sık sık internetten kopyala yapıştır yöntemiyle intihal yaptıklarını bildirmişlerdir. Christensen-Hughes ve McCabe (2006) Kanada'da on bir yüksek öğretim kurumunda yaptıkları araştırmada lisans öğrencilerinin % 53'ünün ve lisans üstü öğrencilerinin de %35'inin başka birinin ödevini teslim etmek, atıfta bulunmamak ve kaynakça bölümünde çarpıtmalar yapmak suretiyle intihale başvurduklarını belirlemişlerdir. Lin ve Wen'in (2006) Tayvanlı lisans öğrencileri ile yaptıkları araştırmada öğrencilerin %50'den fazlası ödevlerinde olmayan bir kaynağı uydurduklarını, %75'ten fazlası kaynak belirtmeden alıntı yaptıklarını ve %68'ten fazlası 'da ciddi bir şekilde okumadıkları bir kaynağa atıfta bulunduklarını bildirmiştir.

Sorun sadece lisans seviyesiyle değil, orta öğretim ve lisansüstü öğretim seviyelerinde de kendini göstermektedir. McCabe ve Katz (2009) sadece yüksek öğretimde değil orta öğretimde de intihalin ciddi bir tehdit olarak ortaya çıktığını belirtmektedir. 22 lise üzerinde yaptıkları çalışmalarında lise üçüncü ve dördüncü sınıflarda okuyan öğrencilerin %74'ünün son bir sene içerisinde bir sınavda kopya çektiklerini kabul ettiklerini bildirmektedirler. Ayrıca aynı öğrenci grubunun %59'u intihale başvurduklarını da itiraf etmişlerdir. Lisansüstü öğrencilerinin de %56'sı başka öğrencilerin çalışmalarını kopyalamak, intihal yapmak veya sınavlarda kullanılması yasak başka materyaller kullanmak şeklinde akademik etiğe aykırı davranışlarda bulunduklarını kabul etmektedirler (McCabe, Trevino ve Butterfield, 2006). Yukarıda belirtildiği gibi Cristensen-Hughes ve McCabe (2006) Kanada'daki lisansüstü öğrencilerinin %35'inin intihale başvurduklarını belirtmiştir ki bu da çok ciddi bir orandır.

Yapılan araştırmalar, intihalin ne kadar yaygın olduğunu ve ne kadar büyük bir problem olduğunu göz önüne sermektedir. Bu araştırmalarda dikkate alınması gereken çok önemli bir nokta da araştırmaların yapılış şeklidir. Yazındaki araştırmaların hemen hemen tamamı öğrencilerin kendi yaptıkları intihali bildirmesi esasına dayanmaktadır. Roberts'e (2008) göre öğrencilerin yaptıkları intihali türlü sebeplerden dolayı gizlemeleri ve olduğundan daha az olarak bildirmeleri kuvvetle muhtemeldir. Bu

durumda araştırmalarda bildirilen raporlara ‘en az’ diye yaklaşmak daha doğru olacaktır (Roberts, 2008).

Günümüzde intihalin yapılış şeklide değişmiş görünmektedir. Özellikle internetin gelişmesi (James, McInnis ve Devlin, 2002; McCabe ve Katz, 2009; Walker, 1998; Roberts, 2008; Chao, Wilhelm ve Neureuther, 2009) öğrencilerin kaynaklara erişimini kolaylaştırmıştır. Josephson Institute of Ethics’in 2008 raporuna göre öğrencilerin üçte birinden fazlasını oluşturan %36’lık bir bölümü internet yoluyla intihal yapmaktadır. İnternet ortamında birçok web sitesi öğrencilere bedava veya ücret karşılığı olarak makaleler, raporlar, dönem ödevleri sağlamakta ve intihal olaylarına yol açmaktadır. Bu sitelerden bazıları;

www.odevindir.com,
www.odevsec.com,
www.superiorpapers.com,
www.odevturk.com,
www.essaytown.com,
www.odevarsivi.com,
www.besttermpaper.com,

Öğrenciler internet yoluyla kitap ve makalelerin bazı bölümlerini ya da tamamını indirmekte ve ödev olarak teslim etmektedirler. Bir başka yöntem ise internetin gelişimiyle bağlantılı bir başka intihal çeşidi ise ödev sitelerinden ödev indirmek şeklinde göze çarpmaktadır. Bu siteler ya konulara göre önceden ellerinde bulunan ödevleri satmakta ya da kişisel özel isteklere göre ödevler yazdırıp satmaktadır. Öğrenciler zamanlarının çoğunu kütüphane yerine internette geçirmekte ve bu araştırmada da ortaya konulduğu gibi ödevlerini yaparken ilk olarak internete başvurmaktadırlar. İnternete duyulan bu aşırı güven sonucu olarak da kullanma şeklinin doğru veya yanlış olduğuna bakılmaksızın internet kaynakları kullanılmaktadır (Hanrahan, 2008). Bu durumda hem bilinçli hem de bilinçsiz yapılan intihal olaylarında artış görölmektedir (Hanrahan, 2008). İnternetin intihali kolaylaştıran rolü birçok araştırmacının dikkatini çekmiştir (James, McInnis ve Devlin, 2002; Howard ve Davies, 2009; Power, 2009; Ma, Wan ve Lu, 2008; McCabe ve Katz, 2009; Chao, Wilhelm ve Neureuther, 2009).

Hanrahan (2008), intihal olaylarındaki artışın sebeplerinden birisi olarak günümüz dünyasında eğitim bakış konusundaki değişiklikleri göstermektedir. Ona göre, günümüzde eğitim hizmet sektörünün bir parçası gibi görölmekte ve öğrenciler ve

aileler konuyu bir müşteri-satıcı ilişkisi olarak ele almaktadırlar. Bu durumda, elde edilen dereceler ve diplomalar bir ‘öğrenmenin’ değil bir ‘ödemenin’ sonucunda gerçekleşiyor gibi algılanmaktadır. Öğrenciler, iyi notlar almanın zaten hakları olduğunu düşünebilmektedir. Hanrahan (2008), intihaldeki artışın ardında bu kültürel değişimin olabileceğini belirtmektedir. Bhattacharya ve Jorgensen (2008) bu kültürel değişimin sadece öğrenciler ve ailelerden kaynaklanmadığını üniversitelerin de bu durumu teşvik ettiklerini hatırlatmaktadır. Kendilerine kaynak yaratmak isteyen ve bu yüzden de öğrenci harçlarına güvenen üniversiteler özellikle uluslar arası öğrencileri çekebilmek için bu anlayışı cesaretlendirici davranışlar içine girmişlerdir. Eğer öğretme ve öğrenme ilişkisi, satıcı ve müşteri ilişkisine dönmüşse, müşterilerin de en az fiyata en fazla kazancı sağlamayı düşünmesi normaldir.

Üniversitelerin intihale eğitsel araçlarla değil cezalandırıcı araçlarla yaklaşmasının da intihali artıran bir faktör olarak ortaya çıktığı tartışılmaktadır (Hanrahan, 2008). Üniversiteler, eğitsel bir sorun olan intihale yine eğitsel yöntemlerle karşı çıkacaklarına, teknolojiye teknoloji ile karşılık verme yolunu seçmişler ve intihal belirleme yazılımlarına yönelmişlerdir. Halbuki bu yöntemle intihal belirlenmiş olsa dahi önlenememiş yani intihal çoktan yapılmış demektir. Bu durumda, üniversitelerin yaklaşımında da bir değişimin gerekli olduğu açıktır (Hanrahan, 2008).

2.5. İntihalin Bazı Alt Kavramları

Doğrudan intihal. Doğrudan intihal, bu çalışmada da konu edildiği üzere bir kişinin başka bir kişiye ait olan eseri, üçüncü şahısları aldatmak amacıyla kendisine aitmiş gibi kullanması anlamına gelmektedir.

Muvazaa. Ayverdi (2005), ‘muvaazaa’yı 1. Danışıklı dövüş, şike; 2. Hukuki bir muamelede birden fazla kimsenin gerçek iradeye uymayan bir beyanda bulunmayı aralarında kararlaştırmaları olarak tanımlamaktadır. Bu çalışmanın kapsamı gereği kullanılan muvazaa terimi, eser sahibi ürününün kullanılmasından haberdar olması ve üçüncü kişilerin aldatılmasına yardım etmesi anlamına gelen bir intihal türüdür. Bu çalışmanın kapsamı ile sınırlı olarak bir öğrencinin kendi yapmış olduğu ödev veya projenin tamamının veya bir kısmının bir başka öğrenci tarafından kullanılmasına izin vermesi anlamında kullanılmaktadır.

Kıyak yazarlık. Cemaloğlu'na (2011), göre bu kavram esere katkı sağlamayan veya yazarlar arasında adı gösterilmeye değmeyecek ölçüde az katkıda bulunan kişilerin adlarının eser sahibi olarak gösterilmesi anlamında kullanılmaktadır. Kıyak yazarlık konumuzla ilgili olarak grup çalışmalarında kendini gösterme potansiyeline sahiptir. Grup çalışmalarında öğrencilerin katkılarının tam olarak rapor edilememesi veya ödevlerin katkı paylarını kesin olarak belli edecek şekilde tasarlanmamış olmaları bazı öğrencilerin hak etmedikleri halde diğer grup üyeleri ile aynı statüde değerlendirilmelerine yol açmaktadır.

Hayalet yazarlık. Cemaloğlu'na (2011) göre eserin asıl sahibinin veya eserin oluşumuna katkı sağlayan kişilerin eser sahipleri arasında gösterilmemesi durumuna hayalet yazarlık adı verilmektedir. Cemaloğlu (2011) Hayalet yazarlık durumunun genellikle üniversitelerdeki araştırma görevlilerinin ürünlerine daha yüksek akademik unvana sahip kişilerce el konulması şeklinde gerçekleştiğini bildirmektedir. Hayalet yazarlık bu çalışmada gündeme getirilmemiştir. Araştırmada rastlanan örneklerde öğrencilerin başka öğrenciler için tamamen orijinal eser üretmedikleri, ancak ürettikleri eserin alınmasına izin vererek muvazaa yaptıkları görülmüştür. Ödev sitelerinden ödev satın almak hayalet yazarlığa bir örnek oluşturabileceği söylenebilirse de bu durumda da rıza unsuru göz ardı edilmiş olmaktadır. Cemaloğlu'nun (2011) ifadelerinde hayalet yazarlıkta bir rıza değil bir mecburiyet olduğu anlaşılmaktadır. Ödev satın alma durumunda doğrudan bir maddi karşılık verilmiş olması, bu konuyu muvazaa kapsamından da çıkarmaktadır.

Kendinden intihal. Bir yazarın daha önce yayınlamış olduğu bir eserin tamamını veya bir bölümünü önceki esere herhangi bir şekilde atıfta bulunmaksızın veya kaynak göstermeksizin tekrar kullanıp yayınlamasına kendinden intihal denilmektedir. Roig (2010), kendinden intihalin başlıca iki türünden söz etmektedir: tekrarlama (dublikasyon) ve parçalara bölme (salam dilimi).

Tekrarlama şeklindeki kendinden intihalde yazar aynı dergide basılmış olan bir eserini hiç değiştirmeden veya çok küçük değişikliklerle başka bir dergiye yollar Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu (t.y) bu kavramı “aynı araştırmanın sonuçlarını birden fazla dergiye yayım için göndermek veya yayımlamak” şeklinde tanımlamaktadır. Bu yaklaşımın değişik versiyonları bulunmaktadır. Örneğin aynı veri setine farklı istatistiksel işlemler uygulamak, daha önce basılmış iki veya daha fazla

çalışmanın verilerini birleştirip yeni bir esermiş gibi tekrar yayınlamak, daha önce kullanılan verilere bir miktar yeni verileri ilave edip kullanmak gibi uygulamalar yineleme modelinde kendinden intihal örnekleridir.

Parçalara bölme veya salam dilimi yönteminde ise daha önce yayınlanmış bir veri veya metin yeni yayınlanacak eserde kullanılmaz, ancak büyük bir araştırmanın sonuçlarının parçalara bölünerek ayrı ayrı yayınlanması söz konusudur. Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu (t.y) bu kavramı “bir araştırmanın sonuçlarını, araştırmanın bütünlüğünü bozacak şekilde ve uygun olmayan biçimde parçalara ayırarak çok sayıda yayın yapmak” olarak tanımlamaktadır Bu yola başvurulmasının nedeni yazarın yayın sayısını fazla göstermek istemesidir. Ancak bütün bu dilimlerin kaynağının aynı salam olduğunun gizlenmesi, yani her bir makalenin aslında tek bir çalışmanın parçası olduğunun saklanması akademik etik bakımından uygun bulunmamaktadır.

Bilinçsiz intihal. Bilinçsiz intihal kavramı, kasıtlı olmayan intihal (Walker, 2008; Elander, Pittam, Lusher, Fox ve Payne, 2010) ile karıştırılmamalıdır. Kasıtlı olmayan intihal kişilerin intihalden kaçınmak için gerekli becerilere sahip olmamaları (Walker, 2008) veya yazarlık kimliklerinin gelişmemesi (Elander, Pittam, Lusher, Fox ve Payne, 2010) ve benzeri sebeplerle yapılmış olan intihaldir. Bilinçsiz intihal veya bir başka adıyla kriptomnezi (cryptomnesia) Bir yazarın başkasına ait olan fikirleri iyice özümseyerek kendisine aitmiş gibi zannetmesine bağlı olarak yapılmış olan intihaldir. Taylor (1965), kriptomnezi kavramının “bilinçten saklı hatıraların varlığına” (s.1) işaret ettiğini bildirmektedir. Bu saklı hatıraların varlığının bilincinde olmayan kişi genellikle yeni ve özgün bir şey oluşturmaya çabaladığı bir anda bu hatıraları kullanmakta ve böylece bilinçsiz intihale yol açmaktadır (Bink, Marsh, Hicks ve Howard, 1999; Stark, Perfect, Newstead, 2005; Perfect, Field ve Jones, 2009).

2.6. İntihal Yöntemleri

Bir önceki bölümde de söz edildiği gibi intihalin ne olduğu konusunda akademisyenler arasında uzlaşa bulunmamaktadır. Bu uzlaşa eksikliğinin doğal bir sonucu olarak da uzmanlar birden fazla intihal çeşidinden ve intihalin derecelerinden söz etmektedirler. Çoğu intihal türü sadece ‘kopya’ veya ‘kasten uydurmacılık’ kavramlarına indirgenemeyecek kadar farklıdır. James, McInnes ve Devlin’e (2002)

göre, intihal hem niyet bakımından hem de intihalin boyutları bakımından çeşitlilik göstermektedir. İntihal, kasten uydurmacılıktan başlayıp, başka bir yazarın görüşlerini tekrar ifade ettikten sonra kaynağı belirtmeyi ihmal etmeye veya unutmaya, hatta orijinal metin oluşturma kurallarını tam olarak bilmemeye veya yanlış anlamaya kadar uzanan geniş bir çerçevede gerçekleşebilir (James, McInnes ve Devlin 2002). Araştırmacıların intihal çeşitleri ile ilgili görüşleri aşağıda (Tablo 1) sunulmuştur.

Bretag ve Carapiet (2007);

1. Kendinden intihal

Cabe (2003);

1. Doğrudan,
2. Kısaltarak,
3. Kesip çıkararak,
4. Araya ekleyerek,
5. Sıralamayı değiştirerek,
6. Yerine başka ifadeler kullanarak,
7. Gramer yapısını değiştirerek,
8. Belgelenmemiş bilgiler ekleyerek,
9. Tırnak işaretlerini uygun şekilde kullanmayarak,
10. Uygun şekilde açıklama yapmayarak.

Clemson University (t.y.);

1. Yayımlanmamış olsa bile esinler ve görüşler de dahil olmak üzere başkasının çalışmalarını doğrudan kopyalamak veya açıklamak ve uygun bir şekilde referans vermemek,
2. Alıntı yapılan bölümleri tırnak içine almamak veya blok olarak ayrı yazmamak
3. Daha önce kendisinin yazmış olduğu ödev ve projelerden bölümleri atıfta bulunmadan kullanmak.

Errami, ve diğerleri. (2008);

1. Aynı eserin tekrar kullanılması/yayınlanması

Evans (2000);

1. Alıntı,
2. Açıklama,
3. Kendinden intihal (kendisine referans vermemek),
4. Aynı dokümanı birçok kez kullanma,
5. Kriptomnezi (hafızadaki bilgiyi kendimizin zannetmemiz sebebiyle referans verilmemesi).

Harris (2009);

1. İnternette ücretsiz ödev indirmek,
2. Ödev hazırlayan bir ticari kurumdan ödev satın almak,
3. İnternette veya bir çevrimiçi veri bankasından bir makale kopyalamak,
4. Yabancı dildeki bir makaleyi tercüme etmek,
5. Başka bir öğrencinin ödevinden kopya çekmek,
6. Birçok kaynaktan kopyala yapıştır yaparak metin oluşturmak,
7. Kopya edilmiş bölümün tamamını değil, bir kısmını tırnak içine almak,
8. Bütün bir belgeyi kopyalamak ama sadece bir kısmını tırnak içine almak,
9. Kaynak göstermeksizin açıklama yapmak,
10. Kaynak göstermeksizin özetlemek,
11. Olmayan kaynaklara atıfta bulunmak.

James, McInnis ve Devlin (2002);

1. Başka birinin yapmış olduğu ödevi kendisi hazırlamış gibi teslim etmek,
2. İnternette materyal indirmek ve kendisi yapmış gibi sunarak herhangi bir referans vermemek,
3. Bir kaynaktan birebir alıntı yapmak veya başka kelimelerle tekrar ifade etmek ancak referans vermemek,
4. Bireysel araştırmayla doğru şekilde atıfta bulunulmuş ve referans verilmiş bir ödev hazırlamak ancak söz konusu ödevin tamamını ya da bir parçasını başka bir derste kullanmak,
5. Başka öğrencilere bakarak ya da kullanılması kurallara aykırı notların yardımıyla kopya çekmek,
6. Grup çalışması sırasında grubun diğer üyelerinden kopya çekmek,
7. Grup ödevlerine çok az katkıda bulunmak ya da hiç bulunmamak ancak eşit olarak katıldığını ileri sürerek notların eşit verilmesini istemek.

Klausman (1999);

1. Doğrudan,
2. Açıklayarak,
3. Farklı kaynaklardan alınan parçaları bir araya getirerek.

McCabe (2005);

1. Yetkisiz yardımlaşma (Tek başına yapılması gereken bir ödevi grup olarak yapmak gibi),
2. Tekrar ifade etme,
3. Kesme ve yapıştırma (metnin bazı bölümlerini kopyalama),
4. Bibliyografya uydurma.

Roig (2006);

1. Fikirleri kullanma,
2. Metni kopyalama,
 - a. Tekrar ifade etme
 - b. Özetleme
 - c. Ortaklaşa metin oluşturma
 - d. Kendinden intihal.

Scanlon (2007);

1. Kendinden intihal.

University of South Australia (t.y);

1. Referans vermeden başkasının fikirlerini yazmak (Tırnak içine alınması veya açıklamış olması durumu değiştirmez),
2. Tırnak içine almaksızın başkasının kelimelerini birebir kullanmak,
3. Sadece birkaç kelimeyi değiştirmek suretiyle fikirleri kendisininmiş gibi göstermek,
4. Uygun şekilde referans vermeden resim, grafik ve diğer görsel materyalleri kullanmak,
5. Bireysel yapılması gereken bir çalışmayı yardımlaşarak yapmak,
6. Başka bir öğrencinin ödevini kopyalamak,
7. Muvazaa,
8. Başkasının yazdığı bir ödevi kendisi yazmış gibi teslim etmek.

Walker (1998);

1. Materyal birebir kopyalandığı halde öğrencinin açılmış gibi göstermesi ve atıfta bulunulması,
2. Materyalin, kaynağına atıfta bulunulmaksızın, öğrenci tarafından açılması,
3. Materyalin bir başka öğrencinin ödevinden, onun bilgisi dâhilinde, kopyalanması, muvazaa,
4. Aynı ödevin birden fazla ders için kullanılması,
5. Ödevi üçüncü bir şahsın yazması,
6. Materyalin bir başka öğrencinin ödevinden, onun bilgisi haricinde kopyalanması.

Wilhoit (1994);

1. Bir araştırma ya da ödev sitesi için ödev satın alma,
2. Başka bir öğrencinin ödevini onun haberi olmaksızın teslim etme,
3. Öğrencinin, arkadaşına yaptırdığı bir ödevi teslim etmesi,
4. Uygun şekilde atıfta bulunmadan başka bir kaynak metinden kopyalanma,
5. Bir kaynak metinden kopyalama, uygun şekilde atıfta bulunma, ancak tırnak içine almama,
6. Uygun şekilde atıfta bulunmadan bir kaynak metindeki ifadeleri açılama,
7. İnternetteki ödev sitelerinden ödev indirip teslim etme.

Wright ve Armstrong (2007);

1. Hatalı referans verme uygulamaları

Yazıcı (1994) (Akt: Yıldız Teknik Üniversitesi(t.y.);

Kaba yağmalamak

- a. Yazılı eseri olduğu gibi aşırarak
- b. Yazılı eserin sadece bazı kısımlarını olduğu gibi aşırarak
- c. Aşırıdan aşırarak

İnce yağmalamak

- a. Yazılı eserin tümünü veya kısımlarını değiştirerek aşırarak
- b. Başkasının fikrinin kendininmiş gibi sunmak

Çok ince yağmalamak

- a. Kendi eserinden gönderme yapmadan alıntı yapmak
- b. İstem dışı yağmalamak

Yeo (2007);

1. Kopyala-yapıştır
2. Bir ödevi tamamen kopyalamak
3. Bir metni kopyalamak
4. Bir şekli kopyalamak
5. Eksik ve yanlış referanslar
6. Grup çalışması hakkında yanlış bildirimde bulunmak
7. Ödevi başkasıyla birlikte yapmak

Görüldüğü gibi araştırmacılar, bir eserin olduğu gibi kopyala yapıştır yöntemiyle alınıp, düzenlenip teslim edilmesinden, açıklama yaparak atıfta bulunmamaya kadar bir çok intihal çeşidinin varlığından söz etmektedirler. Bütün bu farklı intihal türlerinin ortak noktasını ise orijinal kaynaklara yeterli veya uygun referans verilmemesi olduğu göze çarpmaktadır. Bununla beraber kaynaklara yeterli ve uygun referans verilmiş olsa bile, eğer ödevi öğrencinin kendisi yazmamışsa bu eylem intihal kavramının kapsamı içinde değerlendirilmektedir.

2.7. İntihalin Sebepleri

Araştırmalara göre öğrencileri intihale ve diğer akademik olarak etik olmayan yaklaşımlara yönelten sebepler çok çeşitlidir. Bu sebepler arasında en önde gelenleri, arkadaşına yardım etme isteği, nasıl referans vereceğini bilmemek, değerlendirmeye konu olacak ödevin zorluğu, arkadaş baskısı ve öğretim elemanlarının bu konularda verdiği muğlâk mesajlar sayılabilir (Brimble ve Stevenson-Clarke, 2006; Maramark ve Maline, 1993; Sheard, Markham ve Dick, 2003; Thompson, 2006; Eriksson ve Sullivan, 2008).

Park (2003) üniversite öğrencilerinin yapmış oldukları intihal hakkındaki yazını incelediği çalışmasında, öğrencileri intihale götüren dokuz sebep belirlemiştir. Park'ın (2003) belirlediği sebepler: (1) İntihalin ne olduğunu anlamama, (2) Etkinlik Kazancı, (3) zaman yönetimi, (4) kişisel değerler/tutumlar, (5) saygısızlık ve muhalefet isteği, (6) ödevlere, derse ve kuruma yönelik olumsuz tutumlar, (7) fırsatların varlığı, (8)

caydırıcılık eksikliği ve (9) İntihal yapılmadığı şeklinde kandini kandırma olarak sıralamaktadır. Bunun dışında araştırmacıların tarafından . (1) Dersin ve ödevlerin yapılandırılma şekli (2) Stres, (3) Eğitim maliyetleri ve (4) Kurumsal sebeplere de yaygın olarak dikkatler çekilmektedir. Bu çalışmada Park (2003) tarafından belirlenen bu sebepler başlangıç noktası olarak kullanılacaktır. Bununla beraber farklı araştırmacıların görüşleri de yazın taramasının bu bölümünde yansıtılacaktır Burada sözü edilen sebeplerin dışındaki sebeplere de ‘diğer sebepler’ başlığı altında değinilecektir.

2.7.1. İntihalin Ne Olduğunu Anlamama

Öğrenciler alıntı yapma, referans verme başka kelimelerle tekrar ifade etme, uygun şekilde atıfta bulunma gibi bazı temel becerilerden yoksun olmaları sebebiyle istemsiz olarak intihal yapabilmektedirler (Park, 2003). Öğrenciler, üniversite öncesi eğitimleri sırasında intihal konusunda tam olarak bilgilendirilmemekte (Ma, Lu, Turner ve Wan, 2007) ve üniversite eğitimi sırasında da özellikle ilk sınıflarda intihal yapmaya sıklıkla devam etmektedirler (Lin ve Wen, 2006). Öğrencilerin akademik metinler yazma konusunda deneyimli olmamasının yanında nelerin intihal olarak nitelendirilebileceği konusunda temel bir anlayış eksiklikleri bulunmaktadır (Moon, 2005). İntihale başvuran öğrenci yanlış bir şey yaptığının çoğu kez bilincinde olmamaktadır (Wilkinson, 2009). James, McInnis ve Devlin (2002) öğrencilerin çoğunlukla farkına varmadan intihale başvurduklarını belirtmekte ve Park (2003) ve Moon (2005) tarafından belirtildiği gibi intihal kavramının neleri içerdiğin yanlış veya sınırlı anlaşıldığından yakınmaktadır. Dick, Sheard ve Hassen (2008), öğrencilerin özellikle yardımlaşma ve muvazaa arasındaki sınırları tam olarak bilmediklerini ifade etmektedir. Park (2003) ve Moon’a (2005) göre, öğrenciler atıfta bulunma ve referans verme kurallarını yanlış anlamaktadırlar. Ayrıca başka kelimelerle tekrar ifade etme, eleştirel çözümlemeler yapma, bir tezi ortaya atma ve savunma gibi becerilerden de yoksundurlar (James, McInnis ve Devlin, 2002). Howard ve Davies (2009) intihale başvurma en önemli sebebi olarak öğrencilerin kaynaklardan yararlanma ve orijinal metin yazma becerilerindeki eksikliği göstermektedir. Howard ve Davies’e (2009) göre birçok öğrenci bir tezi yeterli olarak özetleyebilme becerisinden çok uzaktır ve “ özet yapamayan öğrenciler intihal yapması en muhtemel öğrencilerdir”(s.64). Power’a (2009) göre öğrenciler intihalden nasıl kaçınacaklarını bilmemekte ve intihal

yaptıklarının farkına varamamaktadırlar. Ayrıca, başkalarının fikirlerini kendi kelimeleriyle tekrar ifade edebilme becerisinden de yoksundurlar. Bu konuda çalışan diğer araştırmacılar da öğrencilerin intihal kavramını ve uygun şekilde atıfta bulunmayı tam olarak bilmediklerini ve anlayamadıklarını ayrıca intihalden kaçınmak için gerekli akademik becerilerinin yetersiz olduğunu belirtmektedirler (Devlin ve Gray, 2007; Wilkinson, 2009; Ellery, 2008). Jackson (2006), öğrencilerin intihalin ne olduğunu bilmediklerini ve intihalden kaçınmak için gerekli becerilere sahip olmadıklarını belirtmektedir. Jackson'a (2006) kendi kelimeleriyle ifade edebilme becerisine sahip, nelere ve nasıl atıfta bulunacağını bilen öğrencileri intihale başvurmazdır. University of South Australia (t.y) öğrencilerin Batı tarzı yazım kurallarını anlayamamış olmalarını intihal sebepleri arasında göstermektedir. Council Of Writing Program Administrators (2008) daha da ileri giderek, başkalarının fikirlerini nasıl kullanacağını veya doğru bir şekilde nasıl atıfta bulunacağını bilmeyen öğrencilerin yapmış oldukları hataların intihal olarak nitelenemeyeceğini; bunun öğrenim sürecinin normal bir parçası olduğunu bildirmektedir.

Aslında sorun sadece öğrencilerden de kaynaklanmamaktadır. Eriksson ve Sullivan (2008), yaptıkları araştırmada öğretim elemanlarının büyük bir bölümünün intihalin ne olduğunu tam olarak bilmediklerini; öğrencilere öğretmek konusunda ise büyük ölçüde sözlü aktarıma güvendiklerini belirtmektedir. Bu durumda öğrenciler de ne tür eylemlerin intihal oluşturduğu ve bundan kaçınma yolları konusunda bilgisiz kaldıkları ve intihale başvurdıkları belirtilmektedir.

2.7.2. Etkinlik Kazancı

Öğrencilerin intihale başvurmalarının en önemli sebeplerin birisi, belki de birincisi daha yüksek notlar almak ve bunun için de daha az zaman harcamak istemeleridir (Park, 2003). Wilkonson (2009) ve Bjorklund ve Wenestram (1999) da öğrenciler için en önemli intihal nedenin daha yüksek notlar almak olduğunu yaptıkları yazın taramasıyla göstermişlerdir. Stephens ve Nicholson (2008) intihal konusunda araştırma yapan hemen hemen her araştırmacının yüksek not isteğine dikkat çektiğini belirtmiştir. Bununla beraber yüksek not alma isteğinin kendisi diğer başka sebeplere dayalıdır ve kendi içinde bir nihai amaç değildir (Bennett, 2005). Yüksek not alma isteğinin altında yatan nedenlerden sonraki üniversiteye giriş sınavı gibi daha sonraki sınavlarda avantaj sağlamak olabilir (Strom ve Strom, 2007).

2.7.3. Zaman Yönetimi

Öğrenciler derslere ayırmakta oldukları zamanın dışında sosyal aktiviteler, spor faaliyetleri ve aileleri için de zaman bulmak zorundadırlar. Dönem sonlarında birden fazla ödevi kısa bir zaman aralığında hazırlamak zorunda olmaları onların intihale başvurmalarındaki bir diğer etkidir (Park, 2003). Bu durum alan yazında diğer araştırmacılar tarafından da dile getirilmiştir. Moon (2005) ve Wilkinson (2009), öğrencilerin zamanlarını nasıl yöneteceklerini bilmemelerini intihalin diğer önemli bir sebebi olarak göstermektedir. Bu araştırmacılara göre zamanlarını iyi yönetemeyen öğrenciler dönem sonlarında kendilerini birden fazla ödevi aynı anda hazırlarken bulmakta ve intihale yönelmektedirler. James McInnis ve Devlin'e (2002) göre, öğrencilerin zamanı, ödevleri ve stresi iyi yönetebilme becerilerinde eksiklik bulunmaktadır. Bu nedenle ödevlerini hazırlamak için yeterli zamanının kalmadığını gören öğrenci bilerek intihale de başvurabilmektedir. Power (2009), öğrencilerin ödev yapmayı sürekli ertelediklerini ve bunun sonucunda da zaman bakımından sıkıntıya düştüklerini belirtmektedir. Power (2009), öğrencilerin, ödevlerini hazırlamak için kendilerine yeterli zaman verilmediğini de düşündüklerini bildirmektedir. Devlin ve Gray (2007), Avustralya'da üniversite öğrencileriyle yaptığı odak grup görüşmesi ve yüz yüze görüşmeler sırasında zamanın iyi yönetilememesinin intihal sebepleri arasında olduğu sonucuna varmıştır. Yine Avustralya'da yapılan bir başka araştırmada Dick, Sheard ve Hassen (2008), öğrencilerle yaptıkları görüşmeler sonunda zamanlarını iyi yönetemeyen öğrencilerin stres altında kaldıklarını ve intihale yöneldiklerini belirtmektedir. Council of Writing Program Administrators (2008) zamanlarını iyi yönetemeyen öğrencilerin intihalden başka bir yol bulamadıklarını bildirmektedir. University of South Australia (t.y), öğrencilerin gerek derslerine çalışmak için gerekse de ders dışı faaliyetler için zamana ihtiyaç duyduklarını ve bu yüzden de intihale başvurabildiklerini belirtmektedir. Bjorklund ve Wenestam (1999), Fin öğrencileri intihale yönelten en önemli sebepler arasında zamandan kaynaklanan stresi göstermektedir.

2.7.4. Kişisel Değerler/Tutumlar.

Bazı öğrenciler intihali etik dışı bir davranış olarak görmemekte hatta bunu kendilerinin daha zeki olduğunu gösteren bir işaret olarak algılamaktadırlar (Park, 2003). Bennett'e (2005) göre bir öğrencinin intihal yapma ihtimali bir dizi tutumsal karakteristiklere bakılarak belirlenebilir. Bu karakteristikler arkadaş çevresinin etkisi, dini ahlaki pozisyonlar, başarısızlık korkusu veya yakalandığında cezalandırılma korkusu ve kurumsal intihal karşıtı faaliyetlerin yoğunluğu gibi faktörleri içermektedir. Bennett'e (2005) göre intihali etkileyen en önemli faktörler kişisel etik ve öğrencinin inanç sistemi olarak ortaya çıkmaktadır. James, McInnis ve Devlin (2002) intihale başvuran öğrencileri tembel, kurnaz ve aşırı rekabetçi olarak nitelemektedir. Power (2009) bir ahlak duygusuna sahip olmanın ve intihal durumunda kendini suçlu hissetmenin öğrencileri intihalden uzaklaştırdığını belirtmektedir. Öğrencilerin intihalden kaçınmayı içten değil de dıştan gelen bir zorunluluk olarak algılamaları intihal olaylarını artırmaktadır (Power, 2009). Devlin ve Gray (2007) bazı üniversite öğrencilerinin intihal yapmaktan ve “ bütün cevapları bilen kişi” (s.190) olarak tanınmaktan gurur duyduklarını belirtmektedir. Strom ve Strom'a (2007) göre ‘dürüstlük’ kavramının öğrencinin olgunlaşmasıyla ilgilidir. Öğrenciler bunu kavradıkları ölçüde intihale başvurma oranları da azalacaktır.

Lindsay'e (2008) göre ise öğrencilerin ahlaki tutumları intihal yapma veya yapmama konusunda önemli bir etkiye sahip değildir. Öğrencilerin büyük bir çoğunluğu intihalin yanlış bir davranış olduğunu bilmekte, ancak yine de intihale başvurmaktadır. Yüksek öğretimin ticarileştiği, öğrencinin eğitimi ve sonunda alacakları diplomayı ticari bir yatırım gibi gördüğü bir ortamda, öğrenciler kendilerine tanınan sınırlı bir zaman içerisinde verilen görevleri başarmak istemektedirler. Ödevlerin çok mükemmel veya çok yanlış yollardan yapılması çok da önemli değildir. Stephens ve Nicholson (2008) da ahlaki değerlerin intihali engellemediğini ortaya koymuşlardır. Onlara göre öğrenciler her ne kadar intihalin yanlış olduğunu bilseler de başarıya şartlanmışlık, rekabet ortamının şiddetli olması gibi gerekçelerle intihale başvurabilmektedir. İntihale başvurmak bazı öğrencilerde pişmanlığa yol açsa da diğer bazı öğrenciler kayıtsız kalabilmektedir.

2.7.5. Saygısızlık ve Muhalefet İsteği

Bazı öğrenciler intihali bir ‘otoriteye başkaldırı’ olarak algılamaktadırlar (Park; 2003). Moon (2005) de aynı noktaya dikkatleri çekerek intihalin bazı öğrenciler tarafından otoriteye meydan okumanın bir yolu olarak görüldüğünü bildirmektedir. Öğrencilerin eğitim aldıkları kurumu benimseyememeleri ve tam bir uyum sağlayamamaları da intihale yol açabilmektedir. Kurumu bir tür türlü benimseyip adapte olamayan öğrenci, kurumu cezalandırmak istemekte ve intihale yapmaktadır. Bazı durumda bu cezalandırma duygusu akademik olarak daha yeterli öğrencilere de yönelmekte; intihali öğrenci sınıf arkadaşlarını cezalandırmak için bu yola başvurabilmektedir (Bennett, 2005). İntihale başvurma ile kurallara karşı çıkma dürtüsü arasındaki bağlantıya dikkat çeken bir başka araştırmacı da Lindsay (2008) olmuştur. Lindsay (2008, s.39) intihali “yaygın, yarı hesaplanmış, genellikle bilinçaltından resmi kuralların ve normların ‘reddedilmesi’ olarak ifade etmektedir. Öğrenci bu kuralları gelecekte karşılaşıacağı gerçek dünya açısından gereksiz bulmaktadır (Lindsay, 2008).

2.7.6. Ödevlere, Derse, Kuruma Yönelik Olumsuz Tutumlar

Bazı öğrenciler öğretmenlere ve verilen ödevlere karşı negatif bir tutum içerisinde olabilmektedirler. Özellikle ödevlerin anlamsız, gereksiz ve yararsız olduğunu düşünen öğrenciler intihale başvurmaktadır (Park, 2003; Dick, Sheard ve Hassen, 2008). Dick Sheard ve Hassen’e (2008) göre öğrencilerin verilen ödevi hem kendi hayatları bakımından ilgi çekici hem de dönem sonu ağırlıklı ortalama bakımından zahmete değer görmesi gerekmektedir. Öğrencinin dersin konularından ve işlenme şekline mental olarak kopmuş olması intihalin nedenlerinden birisi olarak gösterilmektedir (Introna ve Hayes, 2008). Introna ve Hayes (2008) öğrencilerin ders konularını sıkıcı bulduğu durumlarda intihale yöneldiklerini bildirmektedir. Ayrıca öğretim elemanlarının öğrencinin çalışmalarına ve gayretlerine ilgisiz kalmasının öğrencileri intihale götürdüğünü bildirilmektedir (Moon, 2005 Dick, Sheard ve Hassen, 2008). Öğrenciler öğretim elemanlarının dersle ve kendileriyle gerçekten samimi bir şekilde ilgilendiklerini gördüklerinde intihale başvurma eğilimleri azalmaktadır (Dick, Sheard ve Hassen, 2008) Power (2009) öğrencilerin sınıfı, dersi veya konuyu sevmedikleri ya da anlamadıkları durumda daha sıklıkla intihale başvurduklarını belirtmektedir. Council Of Writing Program Administrators (2008) öğrencilerin dersi, ödevleri ve akademik yazım kurallarını önemsiz olarak görmelerini intihalin sebepleri

arasında göstermektedir (Strom ve Strom, 2007. Walker (1998) öğretmen tutumlarının intihale etkisine dikkat çekmektedir. Özellikle değerlendirme yaparken adil olmayan öğretmenler, öğrencilerin intihale başvurmaya yol açabilmektedir. Bennett'e (2005) göre intihaldeki önemli belirleyicilerden birisi de öğrencinin kurumu ne derecede benimsediğidir. Kurumu tam olarak benimsemeyen, kendisini akademik hayatın bir parçası olarak görmeyen öğrenciler intihal yapmaya daha meyillidirler. Kendisini dışlanmış hisseden öğrenci, kurumun kurallarına uymayı da gereksiz bulmaktadır. Öte yandan kuruma uyum sağlamış ve kendini akademik hayatın bir parçası olarak gören öğrenci etik dışı davranışlardan uzak durmak için içsel bir motivasyona sahip olmaktadır (Bennett, 2005).

2.7.7. Fırsatların Varlığı

Özellikle internetin gelişmesiyle öğrenciler intihal yapabilmek için daha büyük fırsatlara kavuşmuştur. Uzun araştırmalar yapmak yerine internetten kopyala yapıştır yapmak öğrencilere daha kolay ve cazip görünmektedir (Park, 2003; Walker, 1998). Power (2009;) üniversite birinci ve ikinci sınıf öğrencileriyle grup tartışmaları ve yüz yüze görüşme yöntemiyle yaptığı araştırmasında, kolayca yapılabiliyor olmasının öğrencileri intihale yönlendiren önemli bir faktör olduğunu belirlemiştir. Benzer sonuçlara Dick, Sheard ve Hassen (2008) de ulaşmıştır. Avustralya'da uyguladıkları çalışmalarında öğrenciler İntihal yapmanın çok kolay olduğunu belirtmişlerdir. Ma, Wan ve Lu (2008) orta öğretim öğrencileri üzerinde yaptıkları araştırmada da benzer sonuçlara varmış, intihalin sebeplerinden bir olarak intihali kolaylaştıran internet sitelerinin varlığını göstermişlerdir. Devlin ve Gray (2007) de çevrim içi olarak ulaşabilen kaynakların yaygınlığına dikkat çekmekte ve kopyala –yapıştır kolaycılığının intihali çok cazip hale getirdiğini bildirmektedirler. Bennett (2005) internetin gelişimin intihalin artmasında başlı başına önemli bir etken olmasının yanında bilimsel dergilerin internette yayınlanmasının da intihali artırdığını belirtmektedir. Wilkinson (2009) da internetin intihal yapılacak materyallere erişimi çok kolaylaştırdığını belirtmektedir. Öğrencilerde internetin intihale başvurma eğilimini artırdığını kabul etmektedirler (Chen ve Ku, 2008). Bu konuya dikkat çeken bir başka araştırmacı ise birkaç tıklama ile çok uzun bir metnin bile kopyalanıp yapıştırılmasının intihali kolaylaştırdığını bildirmektedir (Harris, 2009).

2.7.8. Caydırıcılık Eksikliği

Öğrenciler yakalanma riskinin az olduğu durumlarda intihale daha fazla başvurmaktadır (Park, 2003). Moon (2005) öğretim elemanlarının çok açık kopya ve intihal olaylarında bile caydırıcı reaksiyonlar vermemesinin ve sadece uyarmakla yetinmesinin intihale yol açtığını belirtmektedir. Ayrıca intihal yapan veya kopya çeken öğrencilere diğer öğrencilere örnek olacak biçimde cezalar verilmemesi ve öğrencinin elde edeceği kazanca göre alacağı cezanın çok küçük olacağını bilmesi de onları intihal konusunda cesaretlendirmektedir (Moon, 2005). Power (2009), yakalanmayacağına inanmanın intihale yol açtığını belirtirken, öğrencilerin intihalden kaçınmalarındaki en önemli unsurlardan birinin yakalanma korkusu olduğunu belirtmektedir. Ma, Wan ve Lu (2008) intihale verilen cezaların yetersiz olduğu ya da hiç cezalandırılmadığı ortamlarda intihalin artış gösterdiğini belirtmektedir. Wilkinson (2009) da aynı konuya dikkatleri çekerek yakalanma riskinin az olmasının ve verilecek cezaların yetersizliğin intihali teşvik ettiğini bildirmektedir. İntihal ve yakalanma riski arasındaki ters orantıya dikkat çeken bir başka araştırmacı da Ellery'dir (2008). Haines, Diekhoff, LaBeff ve Clark (1986,) intihal yüzünden cezalandırılma korkusunun, bu eylemi gerçekleştirme eğilimini olumsuz olarak etkileyeceği kanısındadır. Council Of Writing Program Administrators (2008) da bu görüşü benimseyerek intihalin önemli sonuçlara yol açmadığını gören öğrencilerin intihale daha fazla başvurduğunu bildirmektedir. Strom ve Strom (2007), ailelerin tepkisinden çekinen öğretmenlerin intihal olaylarını tespit etme ve cezalandırma konusunda isteksiz davrandıklarını; intihalin genellikle cezasız kaldığını gören öğrencilerin de daha fazla intihale yöneldiklerini bildirmektedir. Chen ve Ku'nun (2008), bir Tayvan üniversitesinde yaptıkları araştırmada öğrencileri %81 ve %86 arasındaki bir dilimi intihale başvurdıklarını kabul etmişlerdir. Ancak öğrencilerin %65'i hiç yakalanmadıklarını bildirmektedir. Yakalan öğrenciler ise sadece sözlü bir uyarı aldıklarını veya notlarının kırıldığını bildirmektedir. Yazarlar (Chen ve Ku, 2008) bu durumda riskin çok düşük ve ödülün de çok yüksek olduğunu, intihal oranlarının arttığını bildirmektedir. Ma vd (2007) öğrencilerin yapmış oldukları intihalden dolayı ceza görmemelerinin onları intihali tekrarlama yönünde teşvik ettiğini bildirmektedir. Bununla birlikte Braumoeller ve Gaines (2001) ve Bretag ve Mahmud (2009) gibi araştırmacılar öğrencilerin ne kadar uyarılırlarsa uyarılınsınlar yine de intihale başvurdıklarını belirtmektedirler. Bretag ve Mahmud (2009) öğrencilere, teslim edecekleri ödevlerin intihal tespit yazılımlarıyla inceleneceğini belirtmişler, ancak

dikkate değer bir bölümün intihalden vazgeçemediklerini tespit etmişlerdir. Benzer bir tespit Braumoeller ve Gaines (2001) tarafından da yapılmıştır. Araştırmacılar İllinois Üniversitesindeki siyasal bilimler öğrencileri ile yaptıkları bir araştırmada ne kadar uyarılırlarsa uyarılınsınlar intihalden kaçınmadıklarını belirlemişlerdir. Ancak intihal belirleme yazılımı kullanılacağına bildirilmesinin tam olmasa da kısmen intihal olaylarını önlediği de gene Braumoeller ve Gaines (2001) tarafından dile getirilmektedir.

2.7.9. Dersin ve Ödevlerin Yapılandırılma Şekli

Dersin işlenişi ve özellikle ödevlerin yapılandırılmasının öğrencilerin intihale yönelmesinde etkili olduğu göze çarpmaktadır. Moon (2005), öğrencilere her yıl aynı ya da benzer ödevler verilmesinin intihal riskini artırdığını kaydetmektedir. Ayrıca ödevlerin nasıl yapılması gerektiğinin detaylıca belirtilmemesi de Moon'a (2005) intihale yol açmaktadır. Sterngold (2004), dünyanın her yerindeki üniversitelerde yaygın olarak kullanılan geleneksel araştırmaya yönelik ödevlendirme yönteminin intihale yol açtığını belirtmektedir. Onlara göre kaynakları değerlendirme, kullanma ve orijinal metin oluşturma becerileri birçok yönden eksik olan öğrenciler intihale yönelmektedir. Ayrıca ödevlerin intihali önleyecek şekilde düzenlenmemiş olması (Sterngold 2004; Wilkinson, 2009; Council Of Writing Program Administrators , 2008) ve öğrencilerden bu araştırma ödevlerini kendi kişisel zamanlarında, öğretmenlerinden çok az ya da hiç yardım almadan yapmalarının beklenmesi de onları yılgınlığa ve dolayısıyla intihale götürmektedir. (Sterngold 2004). Devlin ve Gray (2007), Moon (2005), Wilkinson (2009) ve Power (2009) öğrencilere verilen ödevlerin ağır olmasının ve ödevlerin dönem sonlarında aynı anda istenilmesinde de intihali tetiklediği görüşündedir. Ödevlerin yapılandırılma şeklinin intihle yol açabileceğine dikkat çeken bir başka araştırmacı da Walker (1998) olmuştur. Walker (1998), günümüz eğitim siteminde geleneksel test ve sınavların terk edilmekte olduğunu ve bunun yerine makale veya rapor yazma ya da dönem ödevi hazırlama gibi değerlendirme yöntemlerinin benimsendiğini; bunun da intihali artırdığını ileri sürmektedir. Ayrıca işbirlikçi çalışma yöntemlerinin teşvik edilmesi ancak bunun nasıl yapılacağına tam olarak açıklanmaması da Walker'a (1998) göre intihalin artmasının bir başka sebebidir. Ayrıca öğrencilerin üniversite çalışılan konular hakkındaki ön bilgisinin zayıf olması da intihale yol açan bir başka etmen olarak gösterilmektedir (Devlin ve Gray, 2007).

McCabe ve Katz (2009) dersin zorluk derecesinin de intihali etkileyen faktörler arasında olduğunu belirtmektedir. Onlara göre öğrenciler bir dersi zor, haksız veya öğrenim değeri düşük olarak algılıyorsa, o derste intihale veya akademik etik dışı diğer davranışlara başvurma eğilimi artmaktadır. Ders materyallerinin öğrenci tarafından çok karmaşık ve kavraması güç bulunmasının intihal sebeplerinden birisi olduğuna University of South Australia (t.y.) da dikkatleri çekmektedir.

2.7.10. Stres

Öğrencileri intihale götüren bir başka sebebin ise öğrencinin üzerindeki başarı beklentisi kaynaklı stres olduğu anlaşılmaktadır. Moon 'a (2005) göre öğrenciler ailelerinden bu konuda büyük bir baskı görmektedir. Bir an önce mezun olup bir kariyer sahibi olma isteği öğrenciyi strese sokmaktadır. Haines vd. (1986,) de aynı görüşü paylaşmaktadır. Aileler verdikleri mali destek sebebiyle çocuklarının bir an önce başarılı olarak mezun olmalarını istemektedirler. Ma, Wan ve Lu (2008) da öğrencilerin büyük bir başarı stresi altında olduklarını bildirmektedir. Devlin ve Gray (2007), öğrencilerin üzerinde birden fazla sebepten kaynaklı stres olduğunu belirtmektedir. Onlara göre zaman azlığı, ailelerin başarı isteği, sınıf geçilmemesi için toplumun yaptığı baskı, ailelerin çocuklarının üniversite eğitimi almaları konusundaki ısrarı ve nihayet öğrenci olmanın getirdiği stres intihale yol açmaktadır. University of South Australia (T.Y.) öğrencilerin kendilerine güven konusunda sıkıntılar yaşadığını ve bunun da başarısızlık korkusuna yol açtığını bildirmektedir. Başarısızlık korkusunun yarattığı stres nedeniyle öğrenciler intihale yönelebilmektedir. Öğrencilerin üzerindeki bir başka stres ise Wilkinson (2009) tarafından ellerindeki materyalleri paylaşma konusunda akranlarından gördükleri baskı olarak belirtilmektedir.

2.7.11. Eğitim Maliyetleri

Eğitim maliyetleri intihale birkaç yönden etki etmektedir. Devlin ve Gray'e (2007) göre bunlar eğitim kurumun mali yapısından dolayı öğrencilere intihalin ne olduğu ve nasıl cezalandırılacağı hakkındaki bilgilerin ulaştırılamaması, mali durumu iyi olan öğrencilerin kolaylıkla internette ödev bulabilmeleri ve mali durumu kötü olan öğrencilerin yüksek eğitim masraflarından bir an önce kurtulmak için intihale başvurmalarıdır. Mali durumu yerinde olmayan öğrencilerin intihale daha fazla eğilim

gösterdikleri Moon (2005) tarafından da belirtilmektedir. Dick, Sheard ve Hassen (2008) mali bakımdan sıkıntılar yaşayan öğrencilerin intihale daha sık başvurabileceğini belirtmektedir. Dick, Sheard ve Hassen, (2008) bazı öğrencilerin çok yüksek harç ödediklerini ve derslerden başarısız olmaları durumunda aynı yüksek harçları bir daha ödeme imkanlarının olmaması sebebiyle intihale başvurdıklarını belirtmektedir. Bazı öğrencilerin harç ücretleri yanında barınma, yiyecek, giyecek vb. masraflarını karşılamak için çalışmak zorunda olduğunu hatırlatan Dick, Sheard ve Hassen, (2008) bu öğrencilerin dönem ve zaman kaybına tahammülleri olmadığını belirtmektedir. Haines vd. (1986,) ailelerinden büyük mali destek gören öğrencilerin başarılı olmak için büyük bir baskı altında olduklarını ve intihal yapabildiklerini belirtmektedir. Philips ve Horton (2000) de eğitim maliyetlerinin aile tarafından karşılanmasının öğrenciyi rahatlatacağı ve Haines vd.'in (1986) görüşünün aksine daha iyi bir akademik performans için olumsuz yönde motive edeceği görüşündedir.

2.7.12. Kurumsal Sebepler

İntihale yol açan bir başka sebep ise kurumsal kaynaklı görünmektedir. Moon (2005) orta öğretim kurumları ile yüksek öğretim kurumları arasındaki farklı kültürel normların öğrencilerin intihale yönelmesinde etkili olduğunu belirtmektedir. Ona göre bir başka sebep ise kurumun, bölümün veya öğretim elemanlarının intihal konusunda verdikleri mesajların açık ve anlaşılır olmamasıdır. Power (2009), öğretmenlerin intihal konusunda verdikleri mesajların birbirleriyle tutarlı olmadığını belirtmektedir. Öğretim elemanlarının intihal olaylarını yetkililere bildirmemeleri (Council Of Writing Program Administrators , 2008) veya intihali önlemek için alınmış tedbirlerin öğretmenler tarafından tam olarak uygulanmamasının intihal olaylarını artırdığı da görülmektedir (Bennett, 2005; Council Of Writing Program Administrators , 2008). İntihal kavramını kopya kavramıyla bağlantılı olarak ele alan Bjorklund ve Wenestam (1999) bu konudaki İsveç ve Fin deneyimini yansıttıkları çalışmalarında öğretmenlerin yaklaşık %20'sinin çok açık intihal olaylarını bile görmezden geldiklerini bildirmektedirler. Öğretmenler intihale bildirmenin getirebileceği olumsuz durumlar ve stres sebebiyle böyle bir tercihte bulunmaktadır. Bjorklund ve Wenestam (1999) toplam intihal olaylarının sadece %1,5'inin rapor edildiğini belirtmektedirler. Öğretmenler, kesin bir kanıt ortaya koymanın zaman alıcı ve olması veya üstleri tarafından desteklenmeyeceğini düşündükleri için de intihalle uğraşmaktan uzak durabilmektedirler (Hammond, t.y).

Walker (1998) yeni Zelanda'da yaptığı araştırmada öğretim elemanlarının intihal olaylarını rapor etmede isteksiz davrandığını bildirmektedir. İlgili yazın tarafından da desteklendiği görülen bu tutumun sebepleri olarak ise intihali belirmenin, nasıl yapıldığını açıklığa kavuşturmanın ve nihayet bunu kanıtlamanın çok zaman alan ve yılgınlığa sebep olan bir süreç olduğunu bildirilmektedir. Walker'ın (1998) ortaya koyduğu başka bir sebep ise öğretim elamanlarının, öğrencileri tarafından dava edilme ve sonuçta da tazminat ödemeye mahkûm edilme korkusudur. Yeni Zelanda da yaşanmış benzer örnekler öğretim elamanlarını intihali rapor etmekte isteksizliğe yöneltmektedir.

Kurumsal prosedürlerin yeterince açık olmaması veya bazı okullarda hiç olmaması da karşılaşılan bir başka sorundur. Böylesi durumlarda öğretim elemanları intihali nasıl değerlendireceklerini, hangi yollara başvuracaklarını bilmemektedir. Bunun sonucunda da öğrencilere çelişkili mesajlar verilmekte hatta intihal görmezden gelinmektedir. Bu durumun öğrencileri intihal yapmaya cesaretlendirdiği görülmektedir (Walker, 1998).

Carroll ve Appleton (2005) öğretim elamanlarının açık intihal olaylarında her hangi bir tepki verdiklerinde bile tutarlı olamadıklarını belirtmektedir. Kurumsal tutarlığın sağlanabilmesi için ise beş öneride bulunmaktadır. Bu öneriler sırasıyla (1) intihale verilecek ceza türlerinin sınırlandırılması. Fazla sayıda ceza seçeneği bazen benzer olaylarda farklı cezalar vermeye yol açabilir. (2)

2.7.13. Diğer Sebepler

Bunların dışında intihale yola açan diğer sebepleri ise:

1. Öğrencilerin üniversite programlarına kabul edilme ölçütlerinin yetersiz olması (Devin ve Gray, 2007; Dick, Sheard ve Hassen, 2008);
2. Akran kültürünün etkisiyle arkadaşlarının intihal yaptığını gören öğrencilerin bu yola başvurmaları (Ma, Wan ve Lu, 2008; Ma, Lu, Turner ve Wan 2007; Strom ve Strom 2007; Dick, Sheard ve Hassen, 2008); veya arkadaşlara yardım etme isteği (Bjorklund ve Wenestam, 1999);
3. Öğrencilerin entelektüel mülkiyet kavramını anlamamaları (Power, 2009);
4. Okulda intihal yapmanın gerçek hayatta intihal yapmaya göre zararsız olduğunun düşünülmesi (Power,2009;Walker, 1998 Dick, Sheard ve Hassen, 2008);

5. İntihalden kimsenin zarar görmeyeceği düşüncesi (Power,2009);
6. Tembellik (Moon, 2005;Power, 2009; Wilkinson, 2009; Dick, Sheard ve Hassen, 2008; University of South Australia, t.y. ; Bjorklund ve Wenestam, 1999);
7. Öğrencinin başarısızlık korkusu ve kendi yaptığı ödevlerle riske girmek istememesi (Council Of Writing Program Administrators , 2008);
8. Ailelerin beklentilerini karşılama isteği (Dick, Sheard ve Hassen, 2008);
9. Anomi (Caruana, Rameseshan ve Ewing, 2000) olarak sıralanabilir.

2.8. İntihali Etkileyen Demografik ve Çevresel Faktörler

Araştırmacılar öğrencilerin etik dışı davranışlarını etkileyen çeşitli faktörleri araştırmışlardır. Genellikle öğrencinin yaşı, cinsiyeti, akademik seviyesi, dersin zorluk derecesi ve öğrencinin kültürel çerçevesi gibi faktörlerin intihal üzerinde etkisi incelenmiştir (Culwin, 2006; Marsden, Carroll ve Neil, 2005; Sheard, Dick, Markham, Macdonald ve Walsh, 2002; Sheard Markham ve Dick, 2003; Sowden, 2005 ; Daly ve Horgan, 2007). Ancak bu faktörlerin intihal üzerinde olumlu veya olumsuz ne derecede etkili olduğu üzerinde kesin bir uzlaşma bulunmamaktadır. İntihali etkileyen bazı demografik faktörler hakkındaki araştırmacı görüşleri aşağıda sunulmuştur.

2.8.1. Akademik Başarı

Dublin Üniversitesi Bilgisayar bölümü öğrencilerinin Java Programı dersini alan öğrenciler üzerinde bir araştırma yapan Daly veHorgan (2007), öğrencilerin üniversiteye giriş puanları, ödevlerin teslim ediliş tarihleri, ödevi tamamlamak için yapılan teşebbüs sayısı ve cinsiyetin intihal üzerinde etkili olduğunu belirtmiştir. Buna göre üniversiteye yüksek puanla giren öğrenciler, düşük puanla giren öğrencilere göre daha az intihale başvurmaktadırlar. Aynı şekilde ödevlerini son teslim tarihine göre daha erken teslim eden öğrencilerin da daha az intihal yaptığı belirlenmiştir. Bir başka bulgu ise ödevi tamamlamak için daha fazla teşebbüste bulunan öğrencilerin daha fazla intihal yaptığıdır ki bu da öğrencilerin intihal yapmadan önce kendi kendilerine ödevi yapmaya çalıştıkları, ancak başaramayınca intihale yöneldikleri şeklinde yorumlanmaktadır. Haines vd. (1986), akademik başarının intihal üzerindeki etkisini

desteklemektedir. Haines vd.'e (1986) göre not ortalaması düşük olan öğrenciler, daha yüksek not alan arkadaşlarına göre daha fazla intihal yapma eğilimindedirler.

2.8.2. Cinsiyet

Daly ve Horgan (2007), kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre daha az intihal yaptıklarını bildirmektedir. Shepherd (2006) da Britanya üniversitelerinde erkek öğrencilerin, kız öğrencilere göre daha fazla intihal yaptığını belirtmektedir. Lin ve Wen (2006), Tayvan üniversitelerinde yaptıkları araştırmada kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre daha az akademik etik dışı davranışlara yöneldiğini belirlemişlerdir. Ancak bazı araştırmacılar ise cinsiyetin önemli bir faktör olmadığını düşünmektedir (Yeo, 2007; Josephson Institute of Ethics, 2008). Josephson Institute of Ethics'in 2008 raporunda da kopyaya başvurma üzerinde cinsiyetin bir etkisinin olmadığı belirlenmiştir. Kopya çekme ya da internet aracılığıyla intihale yapma bakımından kız ve erkek öğrenciler sırasında anlamlı bir fark bulunamamıştır. Yeo (2007) de birinci sınıftaki fen ve mühendislik öğrencileri üzerinde yaptığı araştırmada cinsiyetin intihal üzerinde etkili olmadığı sonucuna varmıştır. Yeo (2007), kültürel farklılıklarında çok fazla etkili olmadığını düşünmektedir. Ellery (2008) de KwaZulu-Natal Üniversitesi'ndeki araştırmasında cinsiyet konusunu ele almış ancak kız ve erkek öğrenciler arasında anlamlı bir fark bulamamıştır. Bennet (2005), bazı araştırmalarda erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre intihale daha fazla eğilimli olarak gösterilmelerinin sebebini 'erkek öğrencilerin yaptıkları etik dışı davranışları itiraf ve kabul etmeye' daha fazla hazır olmalarıyla açıklamaktadır. Sonuç olarak erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre daha fazla intihal yaptıkları savı üzerinde akademik toplum bir uzlaşıya varamamıştır.

2.8.3. Dile Hakimiyet

Park (2003) bu konudaki yazını incelediği çalışmasında intihale en çok başvuran grubun uluslar arası öğrenciler olarak gösterildiğini belirtmektedir. Walker (1998) de aynı görüşü paylaşmakta olup yabancı öğrencilerin dil becerilerindeki eksikliği intihali etkileyen faktörler arasında göstermiştir. University of South Australia (t.y.), dile hakimiyet konusunda eksiklik yaşayan öğrencilerin intihal yapmaya daha fazla eğilim gösterdiklerini belirterek uluslar arası öğrencilerin intihale daha fazla eğilimli

olabileceklerini ima etmektedir. Ancak bu konuda da farklı görüşler ileri sürülmüştür. Örneğin araştırmasında ana dilinden farklı bir dilde eğitim gören öğrencilerin durumunu da inceleyen Ellery (2008), ana dilinde eğitim gören öğrencilere göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmadığını bildirmektedir. Chen ve Ku (2008) Tayvan’da İngilizce bölümü öğrencileri ile yaptıkları araştırmada dil yetersizliği ile intihale başvurma arasında anlamlı bir ilişki bulamamışlardır. Öğrencilerin dile hakimiyet seviyeleri aynı düzeyde olmasına rağmen her seviyeden öğrenciler intihale başvurdıkları belirlenmiştir. Araştırmacılar bu durumu Çin akademik yazım kültürünün batı akademik yazım kültüründen farklı olmasıyla açıklamaktadır (Chen ve Ku, 2008).

Introna ve Hayes (2008) başka bir dilde eğitim alan öğrencilerin daha fazla intihal yaptığı ile ilgili görüşleri haksız bulmaktadır. Uluslar arası öğrencilerin yamalı yazım denilen bir yöntemle yazdıklarını, bu yöntemde alınan bir metnin bazı bölümlerinin çıkarıldığını, cümlelerin gramer yapısının değiştirildiğini ve bazı kelimelerin yerine eş anlamlılarının yazıldığını belirtmektedirler. Onlara göre yamalı yazım bir intihal değil bir öğrenme sürecidir. Bütün öğrenme süreçlerinin bir çeşit taklitle başladığını hatırlatan araştırmacılar (Introna ve Hayes, 2008) bu şekilde hazırlanan ödevlerin intihal belirleme sistemlerinde haksız olarak intihal olarak belirlendiğini ifade etmektedirler. Ayrıca öğrenciler yamalı yazım yapsalar bile her zaman orijinal çalışma ile aynı fikirde olmamakta, hatta bazen tam tersi bir görüşü savunabilmektedirler (Introna ve Hayes, 2008).

Wilson ve Ippolito (2008) Brunel Üniversitesinde intihal konusunda öğrencileri eğitmek amacıyla düzenledikleri bir seminerin sonuçlarını açıkladıkları çalışmalarında uluslar arası öğrencilerin intihale daha yatkın olduğu hakkındaki genel kanıyı da tartışmışlardır. Uluslararası öğrencilerin intihale daha fazla eğilimli olduğuna dair görüşlere katılmayan yazarlara göre intihal eğitimi bütün akademik danışmanlar tarafından bütün öğrencilere verilmelidir.

Sonuç olarak dile hakimiyetin intihalden kaçınmada önemli bir faktör olduğu anlaşılmaktadır. Ancak bu uluslar arası öğrencilerin intihale daha fazla eğilimi oldukları şeklinde değil, daha fazla risk altında oldukları şeklinde yorumlanmalıdır. İntihali belirleme ve önleme bölümlerinde de değinileceği gibi, uluslar arası öğrencilerin açıklama becerilerinin zayıf olması, onların intihal belirleme stratejilerine daha fazla takılmalarına ve çoğu kez haksız olarak suçlanmalarına sebep olmaktadır.

2.8.4. Kültür

Chen ve Ku (2008), kültürel faktörlerin akademik yazıma olan etkisini hatırlatarak Anglo-Sakson yazın kurallarının diğ r yazım kurallarına üstün olmadığına ve dünyada başla akademik yazım gelenekleri olduğuna da dikkat çekmektedirler. Dolayısıyla yabancı bir dilde eğitim gören öğrencilerin intihale başvurmalarının tek sebebinin dil yetersizliği değıil, bazı uygulamaların kendi kültürleri açısından kabul edilebilir olmasıdır. Chen ve Ku (2008), Batı tarzı akademik yazım kurallarının bireyselliğı önceleyen bir bakış açısıyla şekillendiğini, oysa bazı toplumların değıer olarak bireyselliğı değıil yardımlaşmayı esas aldığını bildirerek bu kültürel değıerlerin ister istemez akademik yazımı olan etkilediğini bildirmektedir. Introna ve Hayes (2008) de benzer bir bakış açısı ileri sürmektedirler. Araştırmacılara (Introna ve Hayes, 2008) göre birçok Asya ülkesindeki yaygın kültür rekabeti değıil yardımlaşmayı esas almaktadır. Bu durumda öğrenciler tek başına yapmaları gereken bir  devi grup olarak yapmakta; arkadaşlarına gönüllü olarak yardım etmekte veya arkadaşlarının ödevlerinden yararlanmakta bir sakınca görmemektedirler. Introna ve Hayes'e (2008) göre Uzakdoğı otoritelere büyük saygı duyulmakta, otoritenin sözleri ile gerçek hayat arasında sıkı bir bağı olduğu var sayılmaktadır. Otoritenin sözlerini değıistirmek bir tür ger ekliğı değıistirmek olarak ele alındığından öğrencilerden otoritenin ifadesini hiç değıistirmeden ezberlemesi istenmektedir. Öğrencilerin farklı otoritelerin sözlerini kendi metinleri içinde hiçbir değıişiklik yapmadan kullanmaları özendirilmektedir. Bu durumda Batı tarzı bir eğitim sistemine yani katılan öğrencilerin uyum sorunu yaşamasına sebep olmaktadır (Introna ve Hayes, 2008). Kendi kültürü içerisinde otoritelerin sözlerini hiç değıistirmeden kullanması istenen bir öğrenciden Batı tarzı akademik yazımın bir gereğı olarak açımlama yapmasını istenmektedir. Veya kaynak belirtmemeyi otoritelerin düşüncelerini özümsemiş olmak olarak değıerlendiren bir kültürden, kaynak vемemeyi bir suç sayan bir kültüre geçiş yapılmaktadır. Bu durmda öğrencinin sıkıntılar yaşaması çok doğıal görünmektedir. Kültürün intihal olayları üzerindeki etkisine University of South Australia (t.y.) tarafından da dikkat çekilmektedir. Farklı kültürlerin orijinal eser sahiplerine farklı saygı gösterme yöntemleri olduğunu hatırlatan  niversite, uluslar arası  ğrencilerin Batı tarzı yazım kurallarına adapte etmenin önemine işaret etmektedir.

2.8.5. Sınıf Seviyesi/Yaş

Sims (1995) üst sınıflara gelindikçe intihal eğiliminin azaldığını belirtmektedir. Ona göre üst sınıftaki öğrenciler eğitimlerine daha çok yatırımda bulunmuş, mezuniyete daha yakın durumda ve bu yüzden da kaybedecek daha fazla şeyi olan öğrencilerdir. Bu yüzden de intihal onlar için ciddi bir risk oluşturmaktadır. Öte yandan bu öğrencilerin yazma becerileri daha fazla gelişmiştir ve bu yüzden de intihale daha az ihtiyaç duyarlar. Nihayet, üst sınıftaki öğrenciler öğretmenlerle daha fazla sosyalleşmişler ve intihalin akademik olarak kabul edilemeyecek bir uygulama olduğuna dair öğretmen görüşlerini benimsemişlerdir. Lin ve Wen'in (2006) yaptığı bir araştırmada birinci sınıf öğrencileri daha yükseke oranlarla kullanmamalı gereken elektronik kaynakları kullandıklarını, başkalarının ödevlerini kopyaladıklarını, bireysel yapmaları gereken ödevleri grup olarak yaptıklarını bildirmişlerdir. McCabe, Trevino ve Butterfield (2001) de benzer görüşleri savunmakta ve daha genç yaştaki öğrencilerin intihale daha sıklıkla başvurduklarını bildirmektedir.

2.8.6. Lisans / Lisansüstü.

Lisans ve lisansüstü öğrencilerinin intihal, kopya ve benzeri akademik etik dışı davranışlara tepkilerinin veya bunları bildirme oranları arasında farklar olduğunu ileri süren araştırmacılar bulunmaktadır. Sözgelimi Sheard Markham ve Dick. (2003) lisans öğrencilerinin kopya ve intihal yaptıklarını itiraf etmeye ya da gördükleri etik dışı davranışları bildirmeye daha eğilimli olduğunu bildirmektedir. Öte yandan Marsden et. al (2005) ise tersi bir görüşü savunarak lisans üstü ve üst sınıflardaki lisans öğrencilerin etik dışı davranışlarını kabul etmeye daha çok meyilli olduğunu bildirmektedir. McCabe, Trevino ve Butterfield (2006) Lisansüstü öğrencilerinin de lisans öğrencileri gibi intihale sıklıkla başvurduklarını belirtmektedirler. Yaptıkları araştırmalarda yüksek lisans öğrencilerinin en azından yüzde %56'sı bu tür davranışlar içine girdiklerini kabul etmişlerdir. Cristensen –Hughes ve McCabe (2006) yaptıkları araştırmada lisans öğrencileri arasında intihalin yüksek lisans öğrencilerine göre daha yaygın olduğunu belirlemişlerdir. Lisans öğrencilerinde %53 olan bu oran lisansüstü öğrencilerinde %35'e düşmektedir. Ancak %35'in de çok yüksek bir oran olduğu göz önünde tutulmalıdır. Sonuç olarak araştırma yapabilme ve akademik metinler oluşturabilme yeteneğine sahip yüksek lisans ve üst sınıflar lisans öğrencilerinin intihale daha az

başvurdukları anlaşılmaktadır. Ancak intihal yapma oranları her iki grup içinde endişe verici oranlarda görünmektedir.

2.8.7. Diğer Faktörler

Bilgisayar kullanımı. Chen ve Ku (2008), bir Tayvan üniversitesinde yaptıkları araştırmada bilgisayar kullanabilme becerisin ve bilgisayar başında geçirilen sürenin intihal olayı üzerinde olumlu ya da olumsuz bir etkiye sahip olmadığını ortaya koymuşlardır. Çok az bir bilgisayar kullanma becerisine sahip bir öğrenci bile internetten kolayca intihal yapabilmektedir.

Özel Üniversite-Devlet üniversitesi. Lin ve Wen (2006), Tayvan’da yaptıkları araştırmada sınavda kopya çekme dışında akademik etik dışı davranışlar sergileme bakımından özel ve devlet üniversiteleri arasında bir fark bulamamışlardır. Özel üniversitelerde okuyan öğrencilerin daha fazla kopya çektikleri belirlenmiş ve bunun sebebi olarak ise Devlet üniversitelerinde verilen eğitimin daha kaliteli olması sebebiyle akademik olarak yetkin öğrencilerin devlet okullarını seçmesi olarak göstermişlerdir.

Kalabalık sınıflar. Özellikle kalabalık sınıflarda öğretim elemanı ile birebir etkileşime girmekte zorlanan öğrenciler, dersi daha önce alan arkadaşlarından rehberlik istemekte ve onların ödevlerini de kullanabilmektedir (Hanrahan, 2008).

Sonuç olarak, Demografik ve çevresel faktörlerin intihal yapma üzerindeki etkisini tartışan araştırmacılar bazı faktörlerin pozitif etkisi olduğunu ortaya koymuşlar; ancak diğer bazı araştırmacılar ya söz konusu faktörün negatif etkili olduğunu veya hiç etkili olmadığını iddia etmişlerdir. Öğrencilerin büyük çoğunluğunun intihal ve kopyaya başvurduklarında hemfikir olan araştırmacılar, hangi öğrenci profilinin daha fazla intihale meyilli olduğu konusunda bir uzlaşa sağlayamamışlardır.

2.9. Öğrencilerin İntihal Kavramına İlişkin Bilgi Seviyeleri

Araştırmacılara göre öğrencilerin intihale yaklaşımlarını etkileyen üç önemli unsur bulunmaktadır.

- 1) Öğrenciler intihal kavramının tam olarak neyi ifade ettiğini bilmemektedirler.

Bu kavramın neleri kapsayıp, neleri dışarıda bıraktığı konusunda çeşitli

sebeplerden dolayı bir kafa karışıklığı yaşamaktadırlar (McCabe ve Trevino, 1996).

Yeo (2007), birinci sınıftaki fen ve mühendislik öğrencileri üzerinde yaptığı araştırmada öğrencilerinin çoğunluğunun intihalin tanımını iyi veya orta derecede yaptığını ancak hangi uygulamaların intihal oluşturduğu konusunda kesin bilgilere sahip olmadığı sonucuna varmıştır. Öğrenciler özellikle muvazaayı bir intihal olarak görememektedirler. Ellery (2008) tarafından yapılan bir araştırmada öğrenciler yaptıkları intihale sebep olarak orijinal kaynaktan sadece birkaç kelimeyi değiştirmenin yeterli olduğunu zannettiklerini; sadece doğrudan alıntı yapıldığında atıfta bulunulacağını düşündüklerini; sondaki bir kaynakça listesinin yeterli olduğunu zannettiklerini bildirmişlerdir. Bu da öğrencilerin becerilerin yetersiz olduğunu ve onların intihalden kaçınmadıklarını göstermektedir.

- 2) Öğrenciler intihalin ciddi bir suç olduğunu düşünmemektedirler. Onlara göre intihal öğrencilik sırasında bilinçli ya da bilinçsiz olarak yapılabilen uygulamadır. Ürün sahiplerinin, sıradan öğrencilerin bu ürünleri atıfta bulunmadan kullamasından hiçbir zarar görmeyeceği fikrindedirler (Power, 2009; McCabe ve Trevino, 1996).

Yeo'ye (2007) göre öğrenciler sadece kopyala-yapıştır türü bir intihali ciddi bir intihal olarak görmektedirler. Öğrencilere göre, örneğin, doğru atıfta bulunmamak ise sadece küçük bir intihal oluşturmaktadır.

Ellery (2008) öğrencilerin intihal konusunu ciddiye almadıklarını, intihal konusunda verilen eğitimleri ise çabucak unuttuklarını belirtmektedir.

- 3) Öğrencilerin yazma becerileri yetersizdir. Bu yüzden de bir ifadeyi kendilerine ait sözcüklerle tekrar ifade etmek, özetleme yapmak veya bir sav ortaya koyarak savunma becerisinden yoksun öğrenciler ister istemez intihale yönelmektedirler.

Ellery (2008), öğrencilerin intihalin ana sebebi olarak metin içi ve metin sonunda referans vermek, alıntı yapmak, açıklama yapmak, ve neyin anonim bilgi neyin bir kişiye ait bilgi olduğunu bilmek gibi becerilerden yoksun olduklarını, bu sebeple intihal yaptıklarını bildirmişlerdir. Ellery (2008) öğrencilerin yazmayı bir süreç olarak değil bir ürün olarak gördüklerini ve öğrencilerin yazmanın birçok geri dönütle beslenen bir süreç olduğunu anlamadıkları sürece intihal olaylarının devam edeceğini bildirmektedir.

Öğrencilerin bilgi seviyelerini göz önüne alan bazı araştırmacılar öğrencilerin yaptıkları intihalin önemli bir kısmının kasıtsız intihal olarak değerlendirilmesi gerektiğini savunmaktadırlar. Kasıtsız intihal öğrencilerin intihal kavramından haberdar olmamaları, intihal kavramının neleri kapsadığını bilmemeleri veya intihalden kaçınma konusunda yeterli becerilere sahip olmamaları nedeniyle yapmış oldukları intihaldir. Bu konu aşağıdaki paragrafta tartışılmıştır.

Bamford ve Sergiou (2005), İngiltere’de çeşitli ülkelerden öğrenciler üzerinde yaptıkları araştırmada öğrencilerin önemli bir bölümünün intihal kavramını ha hiç bilmediklerini ya da naif bilgilere sahip olduklarını bulmuşlardır. Öğrencilerin büyük kısmı ‘intihal’ ile ‘açıklama’ kavramını ayırt edememektedirler. Bazı öğrenciler ise kaynağı ne olursa olsun verilen ödevleri yapmış olmakla öğrenme faaliyetini gerçekleştirdiklerini düşünmekte, üniversitelerin intihal anlayışının gerisinde kalmaktadırlar. Aynı çalışma’da öğrencilerin atıfta bulunma ve kaynakçada gösterme becerilerinin de yeterince gelişmemiş olduğu bulunmuştur. Öğrencilerin lise eğitimi sırasında bu konuda bilinçlendirilmemiş olması ve bunun sonucunda da belirli bir kaynaktan birebir kopyalama yapmayı bir alışkanlık haline getirmiş olması da bilinçsiz intihalin başka bir sebebi olarak göze çarpmaktadır. Bu durumda öğrencilerin hazırlamış oldukları ödev ve projelerdeki intihal olaylarının önemli bir bölümünü ‘kasıtsız İntihal’ olaylarının oluşturduğu düşünülebilir. Chao, Wilhelm ve Neurether (2009), öğrencilerin atıfta bulunmayı bilmemek aşırı alıntı yapmak ve kaynakları yanlış göstermek veya kullandığı kaynakların tamamını göstermemek gibi sebeplere bağlı olarak kasıtsız intihal yapabildiklerini belirtmektedir. Öğrencilerin intihali ayırt edebilme yeterliliklerini araştıran Roig (1997) yaptığı bir araştırmada öğrencilere on adet paragraf ve bunların tekrar yazılmış şekillerini içeren bir ölçek uygulamış; öğrencilerin hangileri uygun şekilde açıklanmış, hangilerin ise intihal olduğunu bulmasını istemiştir. Sonuçlar öğrencilerin çoğunluğunun intihal yapılmış olan metinleri açıklanmış metinlerden ayırt edemediğini ortaya çıkarmıştır. Bu ayırımı yapamayan öğrenciler doğal olarak hazırladıkları ödevlerde de intihal yapabilmektedirler. Hammond (t.y.), bu tür intihallerin hata olarak değerlendirilmesinden yanadır.

Sonuç olarak Devlin ve Gray (2007) tarafından da belirtildiği gibi öğrenciler intihal kavramını tam olarak bilmemektedir. Yukarı da da işaret edildiği gibi intihalin ciddi bir suç olduğuna inanmayan, intihali öğrencilik hayatının bir rutini gibi gören öğrenciler yeterli akademik yazma becerilerine de sahip olmadıklarından sık sık intihale başvurabilmektedir.

2.10. Öğrencilerin ve Öğretim Elemanlarının İntihale Yaklaşımları

İntihal kavramının en önemli parçasının öğrenciler ve öğretim elemanlarının neyin doğru, neyin yanlış olduğuna dair görüşleri ve hangi davranışın ne kadar önemli olduğuna dair tutumlarıdır. Bu konuda çeşitli araştırmacılar (Ashworth ve Banister, 1997; Del Carlo ve Bodner, 2004; Dordoy, 2002; Wilkinson, 2009; Lee, 2009; Pincus ve Schmelkin, 2003) incelemelerde bulunmuşlardır. Araştırmacıların vardıkları sonuçları şu şekilde özetlemek mümkündür.

Öğrenciler ve akademisyenler arasında intihale bakışta ilk ve en önemli farklılık intihalin ciddiyeti ile olarak ortaya çıkmıştır. Brimble ve Stevenson-Clarke (2005), çalışmalarında öğretim elemanlarının, akademik etik dışı davranışları, öğrencilere göre daha ciddi bir olay olarak gördüklerini belirlemiştir.

Power (2009) da akademisyenler ile öğrencilerin intihal kavramı konusunda farklı düşüncelere sahip olduğunu belirtmektedir. Önceki bölümlerde de değinildiği gibi öğrenciler, öğretmenlere göre, intihalin daha az ciddi bir konu olduğunu düşünmektedirler. Bu konuya öğretmenlerden çok farklı, kendi ahlaki çerçevelerinden yaklaşmaktadırlar. Onlara göre intihal okullarda az-çok kabul edilebilir bir davranıştır. Çoğu öğrenci ‘entelektüel mülkiyet’i anlamamakta, bu konudaki ciddiyeti öğretmenlerin bir abartması olarak düşünmektedir. Wilkinson (2009) da hemşirelik bölümü lisans öğrencileri üzerine yaptığı araştırmasında da benzer bir sonuca ulaşarak öğrencilerin intihali daha az ciddi bir suç olarak gördüklerini belirtmiştir. Franklyn-Stokes ve Newstead (1995) Britanya’da iki üniversitenin fen ve psikoloji bölümlerindeki öğrenciler ve öğretim elemanlarıyla yaptıkları ve akademik etik dışı davranışların nasıl algılandığını ve ne sıklıkla meydana geldiğini araştırmışlar; ve Öğrencilerin dersleriyle ilgili yaptıkları etik dışı davranışların çok da ciddi olmadığını düşündüklerini ortaya koymuşlardır. Öğretim elemanları ise, öğrencilerin aksine bunun ciddi bir eylem olduğu görüşündedir. Araştırmacılar bu farklı tutumlara bakarak öğretim elemanlarının intihalin nasıl kabul edilemez ve ciddi bir suç olduğunu öğrencilere aktarmada çok da başarılı olamadıkları yargısına varmışlardır.

Zimitat’ın (2008), bir Avustralya Üniversitesinde çeşitli fakültelerden bir grup öğrenci ile yaptığı çalışmada öğrencilerin %20 ile %50 arasındaki bir bölümü ders notları paylaşma, ödevleri yazmaya yardım etme ve benzeri faaliyetlerde bulunduklarını kabul etmişlerdir. %10 ve %20 arasında bir öğrenci grubu ödevlerinde kaynak belirtmeden bazı metinleri kullandıklarını ifade etmişlerdir.. Bu öğrenciler bu tür

faaliyetleri doğrudan kopyalama şeklindeki intihale göre daha az ciddi bulduklarını belirtmektedirler (Zimitat, 2008). McCabe (2005b) öğrencilerin %77'sinin internetten birkaç cümle veya daha fazla kopyala yapıştır yapmayı ve bunlara hiç atıfta bulunmadan ödevleri içinde kullanmayı ciddi bir eylem olarak görmediklerini bildirmektedir. Öğrencilerin sınavlarda kopya çekme eylemini ödevlerde doğrudan kopyalayarak intihal yapma eylemine göre daha ciddi gördükleri bildirilmektedir (Dick, Sheard ve Hassen, 2008). Öğrencilerin ciddiyet seviyesi ile ilgili görüşlerinde intihalin amacı etkili olmaktadır. Dick Sheard ve Hassen'in (2008) bildirdiğine göre intihal yapan öğrenci bunu öğrenmek için yapıyorsa bu durum öğrenciler tarafından hoş görülebilmektedir. Ancak öğrencinin tembellik veya kötü zaman yönetimi yüzünden intihale başvurması kabul edilememektedir. Bu konuda Davis, Grover, Becker ve McGregor'un (1992) kopya ile ilgili olarak vardığı sonuçların intihal içinde geçerli olabileceği düşünülmektedir:

Öğrencilerin “herkesin kopya çektiğine” (Houston, 1976, s.301) veya kopyanın hayatın normal bir parçası olduğuna (Baird, 1980) inanmaktadırlar. “Kopya çeken kendini aldatır” vecizesi akademik etik dışı davranışlar sözkonusu olduğunda geçerliliğini yitirmektedir. Kopya oranları %75 - %87 arasındayken (Baird, 1980; Jendreck, 1989) ve tespit edilme oranları %1,30 kadar düşük iken (Haines vd., 1986) akademik etik dışı davranışlar cezalandırılmak bir yana teşvik ediliyor demektir. Kopya çekildiği belirlendiği hallerde bile hızlı bir şekilde uygun cezalar verilmeyebilmektedir (s.17).

İntihalin sebepleri konusunda da öğrencilerin bildirdikleri sebepler ile akademisyenlerin öğrencilerin intihale başvurma sebepleri hakkındaki algısı örtüşmemektedir. Wilkinson'ın (2009) çalışmasında intihal ve diğer akademik etik dışı davranışların öğrenciler ve öğretim elemanlarına göre sebepleri de araştırılmıştır. Varılan sonuçlara göre öğretim elemanları öğrencilerin bunu bilinçsizce yaptığını düşünmekteyken, öğrenciler daha çok yüksek not almak için ve verilen ödevleri fazla buldukları için intihale yöneldiklerini ifade etmektedir. Öğrencilerin, ödevlerde intihal yapıp yapılmadığının öğretim elemanlarınca yeterince incelenmediğini düşündükleri de aynı çalışmada belirtilmiştir. Dick, Sheard ve Hassen (2008) Avusturya'da Bilişim Teknolojileri öğrencileri ile yaptıkları bir çalışmada öğrencilerin intihale başvurma sebeplerini araştırmışlardır. Öğrencilerin kendi ifadelerine göre intihale başvurma sebepleri

1. İntihalin kolayca yapılabilmesi,
2. Öğrenci kültürü içerisinde doğal bir olay olarak görülmesi,
3. Tembellik,
4. Eğitim maliyetlerinin getirdiği stres,
5. Ailenin beklentileri,
6. Arkadaş baskısı,
7. Ödevlerin önemli bulunmaması veya ilgi çekmemesi,
8. Akranlar içindeki statü,
9. Ödevlerin ağırlıklı ortalamaya etkisi,
10. Ödevle ilgili olarak öğretim elemanından destek alabilme durumu,
11. Kötü zaman yönetimi olarak belirlenmiştir.

Öğrencilerin intihal kavramını anlama seviyeleri ilgili olarak ise Dick, Sheard ve Hassen (2008) öğrencilerin kavramsal olarak sığ ve yüzeysel bir seviyede olduklarını ancak intihal yöntemleri ile ilgili etkili bir pratik bilgiye sahip olduklarını belirtmektedir. Bununla birlikte öğrencilerin hangi eylemlerin yardımlaşma hangi eylemlerin ise muvazaa olduğu konusunda bir karmaşa yaşadıkları da aynı yazarlar tarafından belirtilmektedir. Brimble ve Stevenson-Clarke (2005) ve Clegg ve Flint (2006) tarafından da işaret edildiği gibi öğrencilerin ve öğretim elemanlarının ortak bir akademik etik ve değerler anlayışına ulaşmaları çok önemlidir. Bu anlayış gelişmeden intihale ve diğer akademik etik dışı davranışlara karşı geliştirilecek eğitim veya ceza programları faydasız olacaktır (Wilkinson, 2009).

İntihale verilecek cezalar hakkında da öğretim elemanları ve öğrenciler arasında bir yaklaşım farkı göze çarpmaktadır. Literatüre göre öğrenciler intihal konusunda, öğretim elemanlarına göre daha az cezalar önermektedirler (Wilkinson, 2009). Bununla beraber öğretim elemanları da cezalandırma işlemlerine katkı vermekte gönülsüz davranmaktadırlar. McCabe (2005b) üç yıllık bir araştırma sürecinde yaklaşık 10000 akademisyen ile görüşüldüğünü ve bunların %44'ünün öğrencilerin akademik etik dışı davranışları gördükleri halde hiçbir öğrenciyi yetkililere rapor etmediklerini bildirmektedir. Öğrenciler akademisyenlerin intihali görmezden geldiği derslerde intihal oranlarının daha yüksek olduğunu yine aynı çalışmada ifade etmişlerdir (McCabe, 2005b) Bunun sebepleri ise zaman azlığı, cezalandırmanın kendi işleri olmadığının düşünülmesi, somut delillerin azlığı olarak sayılabilir. McCabe ve Katz (2009), öğretmenlerin önemli bir kaygısı olarak da velilerin tepkisini göstermektedir. Onlara göre velilerin öğretmenleri dava açmakla tehdit etmeleri, öğretmenlerin intihal

olaylarına gerekli tepkiyi vermelerine mani olmaktadır. Strom ve Strom (2007), yaptıkları bir araştırmada öğretmenlerin %70'inin veliler tarafından dava edilme korkusuyla öğrencilerin yapmış oldukları intihali tespit etme ve cezalandırma konusunda isteksiz davrandıklarını ortaya koymuştur. Çünkü ailelerin %63'ü kendi çocuklarının intihal yapmayacağına kesin olarak inanmaktadır (Strom ve Strom, 2007). Dolayısıyla intihal olayları cezasız kalmakta ve bu durumun farkında olan öğrenciler de daha fazla intihale yönelmektedir. Roberts (2008) Öğretim elemanlarının beş yaygın sebepten dolayı yeterli tepkiyi vermediklerini, bilseler bile resmi prosedürleri uygulamaktan kaçındıklarını belirtmektedir. Bu sebeplerden birincisi bu iş için ayrılan zamanın yapılan işe değmeyeceği düşüncesidir. Roberts'e (2008) göre öğretim elemanları intihali belirleme ve sonrasındaki bürokratik işlemlere ayırdıkları zamanı öğrenim ve öğretim açısından kayıp bir zaman olarak görmektedir. İkinci sebep olarak her iki taraf içinde sürecin uzun ve büyük bir stres ile geçmesi gösterilmektedir. Roberts (2008), bürokratik süreçlerin ister istemez öğrenci ve öğretim elemanını karşı karşıya getirdiğini ve öğretim elemanını öğrenciyle rekabete soktuğunu belirtmektedir. Hâlbuki bir akademisyenin doğal rolü öğrenciyi cezalandırmak değil, ona yardım etmektir. Roberts (2008) tarafından ileri sürülen üçüncü sebep ise öğretim elemanlarının öğrencinin kesin olarak suçlu olduğuna tam olarak inanmamalarıdır. Öğrenciye neyin kabul edilebilir olduğunun ve neyin olmadığının daha önceden öğretilip öğretilmediğini öğretim elemanı bilmemektedir. Ya da öğrencinin yetiştiği kültürde bu eylemler kabul edilebilir olabilir ve öğrenci de yaptığı eylemin ne kadar ciddi olduğunun farkında değildir. Roberts'in (2008) ileri sürdüğü dördüncü sebep ise akademisyenin kendisine veya öğretmekte olduğu dersin üzerine fazladan bir dikkat çekmek istememesidir. İntihal olayları sıklıkla rapor edildiğinde yöneticiler bu olayların neden başka derslerde yaşanmadığını sorgulayabilirler bu da akademisyenin kendisini zor duruma düşürebilir. Nihayet son ama belki de en önemli sebep olarak Roberts (2008), intihale verilen cezaların çok hafif oluşunu gündeme getirmektedir. Roberts (2008), o kadar zaman harcandıktan, o kadar strese katlandıktan sonra öğrenciye sadece bir uyarı veya hafif bir ceza verildiğini, bu durumda da bütün çabaların anlamsız kaldığını belirtmektedir. Bütün bunlara dayanarak üniversitelerin resmi belgelerinde görülen öğrenci intihalleri ile ilgili istatistiklerin aslında var olanın çok az bir bölümünü yansıttığı düşünülebilir (Roberts, 2008). Chen ve Ku (2008), akademisyenlerin tespit ettikleri intihal vakalarına ağır cezalar vermeme eğiliminde olduklarını bunun da yaygın intihal olaylarının en önemli sebebi olduğunu belirtmektedirler. Onlara göre bunun iki sebebi olabilir. Bu

sebeplerden birincisi öğretim elemanlarının da intihali ciddi bir sorun ve suç olarak görmemeleri olabilir. İkinci muhtemel sebep ise akademisyenlerin intihalle mücadele yolları konusunda yeterince donanımlı olmamasıdır.

Chen ve Ku (2008) tarafından gündeme getirilen akademisyenlerin intihal hakkındaki donanımları konusu Eriksson ve Sullivan (2008) tarafından da incelenmiştir. Eriksson ve Sullivan (2008) akademisyenlerin intihal konusunda ortak bir tanıma varamadıklarını belirtmektedir. İsveç'in Umea Üniversitesi'nde yaptıkları bir araştırmada da akademisyenlerden intihali tanımlamaları istenmiştir. Araştırmaya katılan 42 akademisyenden 3'ü intihali yasadışı bir eylem vurgusuyla; 14'ü başkasının çalışmasını kendisine aitmiş gibi göstermek vurgusuyla; ve 12'si de yanlış ve eksik atıfta bulunma veya referans verme vurgusuyla tanımlamışlardır. 13 akademisyen ise dikkate değer bir intihal tanımı yapamamışlardır. Araştırma intihal konusunda akademisyenlerin intihal konusunda kafalarının karışık olduğunu göstermektedir. Bu durumda öğrencilere intihalden kaçınmayı öğretmenin çok zor olacağı şüphesizdir.

Eriksson ve Sullivan (2008) akademisyenlere öğrencilerini intihal hakkında nasıl bilgilendirdikleri de sorulmuştur. Öğrencileri yazılı bir materyal vermek suretiyle bilgilendiren hiç akademisyen bulunmamaktadır. 66 akademisyenden 25' sadece sözlü olarak bilgilendirdiklerini ifade etmişlerdir. 10 akademisyen hem yazılı hem de sözlü olarak bilgilendirdiklerini; 11 akademisyen ise sözlü olarak bilgilendirdiklerini ve bölümün veya üniversitenin internet sitesine yönlendirdiklerini ifade etmişlerdir. Araştırma öğretim elemanların öğrencileri intihalin ne olduğu ve intihalden nasıl kaçınılacağı hakkında tam olarak bilgilendirmediğini göstermektedir. Eriksson ve Sullivan (2008) öğretim elemanlarının intihalin ne olduğunu tam olarak bilmedikleri ve öğrencilerine de tam olarak öğretmedikleri bu ortamda öğrencinin intihale başvurmalarının kaçınılmaz olduğunu belirtmektedir.

Aynı çalışmada (Eriksson ve Sullivan, 2008), öğretim elemanlarına ne tür eylemlerin intihal kavramı içinde değerlendirilebileceği de sorulmuştur. Akademisyenlerin çoğunluğu intihal eylemlerini doğru olarak belirlemesine rağmen yüksek kararsız oranı dikkat çekmektedir. Özellikle kendinden intihal konusunda kararsızlar ve bunun intihal olmadığını savunanlar çoğunluktadır. Aynı araştırma öğretim elemanlarının intihalle ilgili kurumsal politikalardan da büyük ölçüde habersiz olduklarını ve intihal olayını tespit ettiklerinde ilk kime başvuracaklarını bilmediklerini göstermiştir (Eriksson ve Sullivan, 2008). Bunlara rağmen intihale hangi cezanın verilmesinin daha uygun olacağı sorulduğunda 24 akademisyen verilebilecek en ağır

ceza olan geçici veya daimi olarak uzaklaştırma cezasını uygun bulmuştur. Bu akademisyenler arasındaki en büyük gruptur. Sadece 13 akademisyen standart bir cezanın uygun olmadığını, her olayın kendi şartları içinde değerlendirilmesi gerektiğini belirtmişlerdir. Eriksson ve Sullivan (2008) araştırmanın sonuçlarına bakarak konunun sadece intihal belirleme yazılımları veya daha sıkı disiplin uygulamaları ile çözülemeyeceği sonucuna varmışlardır. Eriksson ve Sullivan (2008) hem öğrencilerin hem de öğretim elemanların eğitilmesi gerektiğini belirtmektedirler.

2.11. İntihale Karşı Neler Yapılabilir?

İntihale karşı neler yapılabileceği konusunda araştırmacılar çok çeşitli öneriler ileri sürmüşlerdir. Bu görüşler birbirlerinden birçok yönden farklı olmakla beraber Ellery (2008) genel olarak iki kategoriden söz etmektedir. Bunlardan birincisi intihal yapıldıktan sonra nelerin yapılması gerektiğiyle ilgilidir. Bu bağlamda intihalin ortaya çıkarılması, cezalandırılması, bununla ilgili kurumsal kararların alınması ve uygulanmasıyla ilgili disipline yönelik uygulamalar sayılabilir. İkinci kategori ise intihal gerçekleşmeden onu önlemeye yönelik eğitsel yaklaşımları içermektedir. Bununla beraber yazındaki pek az araştırmacı bu iki kategoriden birisine kesin bir şekilde girmektedir. Genel eğilim ise hem cezalandırıcı hem de eğitsel tedbirlerin birlerini tamamlar şekilde bir arada alınmasından yanadır.

James, McInnes ve Devlin (2002) intihal ile mücadele konusunda eğitsel yaklaşımlara öncelik vermekte ancak mutlaka etkin cezalandırma tedbirlerinin de uygulanmasını istemektedirler. Onlara göre yapılması gerekenler:

1. İntihali okul politikası, fakülte/anabilim dalı/bölüm prosedürleri, öğretim elemanlarının bireysel çabaları dâhil her seviyede tespit edip, ona karşı mücadele etmek için ortaklaşa bir çaba
2. Öğrencileri, okulun kendilerinden beklediği akademik yazım seviyesi ve her türlü entelektüel malzemeyi nasıl kullanılacakları ve nasıl atıfta bulunacakları konusunda eğitmek
3. Değerlendirmenin gerektirdiği kalite ve zorluk derecesini azaltmadan, öğrencilerin intihal yaparak ödev hazırlama ihtimalini azaltacak değerlendirme yöntemleri hazırlamak.

4. Aldatmaya yönelik hareketleri izlemek ve tespit etmek için cezalandırma ve tekrar eğitime tedbirlerini de içeren herkesin çok rahat fark edip anlayabileceği yöntemleri uygulamaya koymak (s.37).

İntihal yapan öğrencilerinin durumun incelenmesi sırasında ise James, McInnes ve Devlin (2002) üç basamaklı bir sistem önermektedirler. Birinci basamakta öğrencinin intihal yapma niyetine, ikinci basamakta intihalin boyutlarına bakılmakta ve nihayet son basamakta eğitim stratejilerini gözden geçirme ya da öğrenciyi cezalandırma seçeneklerinden birisinin seçilmesi istenmektedir. Araştırmacılar her bir intihal olayının ayrı ayrı ele alınmasını her olaya göre farklı cezalar verilmesini de savunmaktadırlar. Yazarlar ayrıca 36 maddelik bir intihali azaltma stratejileri listesi önermektedirler. Bu öneriler ise genel olarak 7 grupta toplanmıştır.

1. Öğrencilere kurumun akademik yazım geleneklerinin ve intihalden nasıl kaçınılacağına öğretilmesi
2. Değerlendirme araçlarının uygun şekilde düzenlenmesi
3. Öğrencilerden intihal yapmadıklarına dair kanıtlar istenmesi
4. İşbirlikçi çalışmadan yararlanılması
5. İntihal için kullanılması muhtemel kaynakların daha yakından tanınması
6. İntihal belirleme yazılımlarından ve diğer caydırıcı etkenlerden yararlanılması
7. İntihal olaylarına hızla reaksiyon gösterilmesi (s.44-46).

Howard ve Davies (2009) öğrencilere sadece intihalin ne olduğunu söylemenin ve her dönem başında intihale başvuranların nasıl cezalandırılacağına anlatılmasının intihali önlemede yeterli olmayacağı görüşündedirler. Onlar, öğretmenlere intihali önleme konusunda üç strateji önermektedirler. Bu stratejiler sırasıyla:

- (1) İlk sınıflardan itibaren öğrencilere kullandıkları bütün kaynaklara nasıl referans verileceğinin detaylı bir şekilde öğretilmesi; (2) çalışmalara nasıl atıfta bulunulacağını açıkça belirten ve konu hakkında kişisel düşünceleri ve bir broşür yapmak gibi alternatif final projelerini içeren intihale dayanıklı ödevler tasarlamak; ve (3) Öğrenciler intihalle ilgili kuralları kesinlikle uygulayacağını iletme (s.65)

şeklinde. Howard ve Davies (2009), öğrencilere yazarlık becerisinin neden gerekli olduğu ve mülkiyet kavramının ne anlama geldiğinden başlayarak bir değerler eğitimi verilmesini savunmaktadırlar. Onlara göre öğretmenler öğrencilere internetten nasıl araştırma yapılması gerektiği ve hangi kaynaklara ne kadar güvenilebilecekleri konusunda da kılavuzluk etmelidirler. Nihayet öğrencilerin açıklama ve bir kaynaktaki

savı özetleme becerilerinin çok kısıtlı olduğunu belirten araştırmacılar, bu becerilerin kazandırılmasıyla intihal olaylarının önemli derecede azalacağını ileri sürmektedirler.

Power (2009), öğrencilerin intihale başvurmalarının bir sebebi olarak öğrencilerin bu konuyu içsel olarak benimsememelerini göstermektedir. İntihal yapmamak sadece dıştan gelen bir uyarıdır ve öğrencilerin büyük bir çoğunluğu sadece yakalanma korkusu nedeniyle intihalden kaçınmaktadır. Howard ve Davies'in (2009) görüşlerine benzer şekilde Power (2009) da öğrencileri sadece uyarmanın ve cezalandırma ile korkutmanın intihal ile mücadelede yeterli olmayacağı fikrindedir. Ona göre öğrencilere gerekli beceriler kazandırılmalı ve özellikle mülkiyet kavramı üzerinde bir değerler eğitimi yapılmalıdır.

Lee (2009), intihal olaylarına karşı caydırıcı cezalar verilmesini savunmakla beraber tek başına cezaların yeterli olmayacağı görüşündedir. Ona göre öğretmenler, öğrencilere intihalin neden kabul edilemez bir davranış olduğunu açıklamalı, Sınavları ve ödevleri kopya ve intihali zorlaştıracak, hatta mümkün kılmayacak şekilde yapılandırmalı ve son olarak da öğretmen ve öğrenciler arasında karşılıklı saygıya dayanan bir atmosfer oluşturmak için gayret göstermelidir.

Yeo (2007), öncelikle birinci sınıf öğrencilerinin intihal kavramını ne derece anladıklarını ortaya çıkartılması gerektiğini düşünmektedir. Ayrıca kurumunun resmi intihal tanımından bütün öğrencilerin haberdar edilmesinin de önemli olduğunu düşünmektedir. Yeo'nun (2007), diğer tavsiyeleri ise öğrencilere yazma becerilerini geliştirecekleri fırsatların tanınması, işbirliğine dayalı öğrenim ile muvazaanın arasındaki farkların bilinmesi ve muvazaanın önüne geçebilmek için öğrencilere işbirliğine dayalı öğrenimin nasıl yapılacağının iyice öğretilmesi ve bireysel değerlendirmeyi mümkün kılacak alternatif değerlendirme yöntemlerinin kullanılmasıdır

Walker (1998), İntihalin önlenmesinde cezalandırmanın yanında eğitsel metotların daha etkili olacağını ima etmektedir. Ona göre bu konuda akademik personele çok iş düşmektedir. Walker'ın (1998) önerileri ödevlerin yapılandırılmasından, meta data toplamaya; öğrencilere intihal yapmayacaklarına dair bir yazı imzalatmaktan, üniversite de verilecek cezalar hakkında öğrencileri eğitmeye kadar değişmektedir. İntihali'nin önemli bir kaynağının da işbirlikçi öğretim olduğunu savunan Walker (1998) bu konuda bir eğitimin de şart olduğunu ileri sürmektedir.

İntihal hakkındaki yazında dikkati çeken bir başka konu ise öğretim elemanlarının öğrenciler tarafından yapılan intihal konusunda genellikle tepkisiz

kaldıkları ve konuyla ilgili cezalandırma veya tekrar eğitme süreçlerini bilmedikleridir. Öğretim elemanlarının büyük çoğunluğunun, intihal yapan öğrenciye verilecek cezalar konusundaki kurumsal politikaları bilmediği Yeni Zelanda örneğine dayanılarak Walker (1998) tarafından bildirilmektedir. Walker (1998) tarafından bildirildiğine göre Aaron ve Georgia (1994) Amerika birleşik devletlerindeki 40 eyalette 175 üniversitede yaptıkları bir araştırmada öğretim üyelerinin % 61'inin intihal olaylarının görmezden geldiğini ve % 40,9'unun da akademik etik dışı davranışlara nasıl müdahale edilmesiyle ilgili mevzuata hakim olmadıklarını ortaya koymuştur. Aaron ve Georgia (1994) öğrencilerin akademik etik dışı davranışlarının ciddi bir problem olduğu konusunda öğretim elemanları arasında bir uzlaşma bulunduğu, ancak bu konuyu çözmek için ciddi çabaların gösterilmediği sonucuna varmışlardır. Walker (1998) tarafından bildirildiğine göre Graham vd (1994) öğretim elemanlarının % 78'inin öğrencilerini akademik etik dışı davranışını tespit ettiklerini ancak sadece % 9'unun disiplin mekanizmalarına başvurduğunu bulmuşlardır. Araştırmacılar ayrıca akademik etik dışı davranışlara karşı sıkı politikalar geliştirmedikleri, bunun ciddi bir problem olduğunda uzlaşmakla beraber, ne yapılması gerektiği konusunda bir fikir birliğine varılamadığını belirlemişlerdir. Walker (1998), Graham vd'nin (1994), kurumların nelerin kopya ve intihal suçunu teşkil ettiğini açıkça belirtmesi gerektiği; verilecek cezaların öğrencilere açıkça bildirimsinin yararlı olacağı; öğretim elemanlarının da intihalin önleme ve belirleme konusunda daha aktif olması gerektiği sonucuna vardıklarını bildirmektedir. Burton ve Near (1995) yaptıkları bir araştırmada öğrencilerin, akademik etik dışı davranışlarda bulunan arkadaşlarını şikayet ettikleri vakaların %70'inde bile öğretim elemanlarının hiçbir disiplin işlemi yapamadıklarını bildirmektedir.

Öğretim elemanlarını çeşitli sebeplerden intihali görmezden gelebilmektedir. Bu sebepler arasında intihalin her zaman kolaylıkla kanıtlanacak bir eylem olmayışı, bürokratik işlemlerle uğraşacak zamanlarının olmayışı, kurumsal politikaları tam olarak bilmemeleri veya bu politikaların çok açık olmayışı ve öğrenci veya ailesinin vereceği tepkilerden çekinme sayılabilir. Walker (1998) kurumların anlaşılır ve tutarlı politikalar oluşturmak ve bunu öğretim elemanları ve öğrencilere açıkça bildirmek suretiyle öğretim elemanlarının intihale karşı harekete geçmelerinin kolaylaştırılması gerektiğini belirtmektedir.

2.12. İntihali Belirleme

İntihal olayları genellikle ödevin ilk incelenmesi sırasında öğrencinin sergilemiş olduğu yazarlık kabiliyetine bakılarak belirlenmektedir. Bu şekilde ilk belirleme gerçekleştikten sonra intihalin kanıtlanması çalışmaları yapılmaktadır. Öğrencinin seviyesinin üzerinde bir yazarlık becerisi, öğrencinin üslubunun değişmiş olması, öğrencinin seviyesinin üzerindeki kavramlara sıklıkla yer verilmesi gibi işaretler ilk belirtiler olarak kabul edilebilir (University of South Australia, t.y.).

2.12.1. İntihal Belirleme Yazılımları Kullanarak Belirleme

Teknolojinin ve özellikle internet kullanımının yaygınlaşmış olması öğrencilere intihal yapabilme konusunda yeni fırsatlar yaratmış olsa da öğretim akademisyenlerin intihali belirleme fırsatlarını dikkate değer bir şekilde artırmıştır. Araştırmacılar bu tür yazılımların intihali belirlemede ve önlemede etkili olabileceğini belirtmektedirler (Braumoeller ve Gaines, 2001; Introne ve Hayes, 2008; Roberts, 2008; Strom ve Strom, 2007).

Braumoeller ve Gaines (2001), Illionis Üniveristesindeki siyasal bilgiler öğrencileri ile yaptıkları bir araştırmanın sonucunda intihal belirleme yazılımlarının yüzde yüz olmasa bile oldukça etkili olduğunu belirlemişlerdir. Araştırmacılar öğrencileri intihal yapmama konusunda açık bir şekilde uyarmalarına rağmen yüksek bir intihal oranıyla karşılaşmışlardır. Dönüt sırasında yaptıkları intihalin belirlenmiş olduğunu gören öğrenciler ikinci ödevin hazırlanması sırasında intihale başvurmadan büyük ölçüde vazgeçmişlerdir. Araştırmacılar bu yönüyle yazılımların intihali belirlemede ve önlemede etkili olduğunu düşünmektedir.

Strom ve Strom (2007) belirli yazılımlar kullanılmak suretiyle intihalin tespit edilebileceğinden söz etmektedirler. Örnek olarak verilen www.turnitin.com isimli sitenin yazılımları orijinal kaynağı belirtilmeden kullanılan sekiz kelimelik bir bölümü tespit edebilme kapasitesine sahiptir. Bu şekilde hem öğrencilerin ve ailelerin itirazlarına karşı bir delil elde edilmekte, hem de öğrencileri daha intihale başvurmadan caydırmak mümkün olabilmektedir. Söz konusu internet sitesine günde yaklaşık 30.000 ödev ve proje yollanmakta ve bunların yaklaşık %30'unda intihal tespit edilmektedir. Tedford (2003), yazılımların intihali belirlemede ve önlemede etkili olabileceğini ileri sürmektedir. Martin (2005) işletme öğrencileri ile 5 yarıyıl boyunca yaptığı bir

araştırmada yazılımın kullanılacağı öğrenciler tarafından önceden bilinmesinin intihal olaylarını azalttığını belirlemiştir

Roberts (2008), intihali belirleme konusunda bazı sitelerin yararlı olacağını belirtmektedir. Metin eşleştirme yöntemiyle çalışan bu sitelerin geniş bir veri bankası vardır ve gönderilen metinleri buradaki metinlerle eşleştirmektedirler. Bu sitelerden bazıları hakkında aşağıda bilgi verilmiştir.

Plagiarismdetect. Kendisini şöyle tanımlamaktadır : “ Yazdığınız metnin internetteki metinlerle ne ölçüde benzeştiğini araştırırız. Güçlü sistemimiz sayesinde yazdığınız metindeki intihal yüzdeleri hakkında en doğru bilgiyi alabilirsiniz. Bunun dışında ilk araştırmada intihalin kaynağı olarak belirlenen metinlerle, yazmış olduğunuz metni bir defa daha ücretsiz olarak karşılaştırıyoruz. Eğer yazdığınız metni bizim sistemizle kontrol ederseniz ve sistem de 15 intihal kaynağı belirlerse, metin bu 15 kaynakla bir defa daha eşleştirilecek ve benzerlikler araştırılacaktır” (Plagiarismdetect, 2011).

Turnitin. Türkçe ara yüzü de bulunan bu sitenin “veri tabanları halihazırda ve arşivlenmiş 14 milyar web sayfası, 15 milyon öğrenci ödevi ve çeşitli yayınlar ile kütüphanelerden derlenmiş milyonlarca makale içerir”. “Turnitin, öğrencinin ödevinin ne kadarının veri tabanımızdaki içerikle eşleştiğini gösterir, böylece eğitimci ödevin orijinal olmayan bölümünü kolayca anlayabilir” (Turnitin, 2011).

DOC cop. “Doc cop bir kriptomnezi ve muvazaa belirleme aytıdır. Doc cop bir belge ile internetteki belgeler arasındaki eşleşmeleri ve korelasyonları gösteren bir rapor oluşturur”.“Doc kanatları toplayarak intihal, kriptomnezi ve muvazaa olup olmadığı hakkında bir yargıya varılması için gerekli bilgileri sağlar” (DOC cop, 2011).

Essay Verification Engine. “EVE2 eğitim sisteminin her kademesindeki profesörler ve öğretmenlere, öğrencilerin internetten intihal yapıp yapmadıklarını belirleme imkanı veren güçlü bir aytıdır”. “Sadece intihalin yapıldığı şüpheli siteyi belirlemekle kalmaz, aynı zamanda verilen metni internet sitesindeki yazılarla doğrudan karşılaştırır. Eğer intihal oluştuğuna dair kanıtlar bulunursa sitenin URL’si kaydedilir. Araştırma tamamlandıktan sonra öğretmene ödevin yüzde kaçının intihal ile oluşturulduğunu ve intihal yapılmış olan bölümleri kırmızıyla gösteren bir rapor verilir” (Essay Verification Engine 2, 2001).

Glatt Plagiarism Screening. “Glatt İntihal İzleme Programı özellikle intihali belirlemek üzere tasarlanmış ilk yazılım programıdır. Tarafsızdır. Güvenilirdir. Geçerlidir. Eğitimciler etik dışı ödevler hakkında endişelenmek yerine öğretime odaklanma imkânı takdir edeceklerdir” (Glatt Plagiarism Screening Program, 2011).

Writecheck. “Araştırma teknolojimiz interneti derinlemesine inceleyip indeksleyerek ödevinizi 14 milyardan fazla güncel ve arşivlenmiş internet sayfası ile karşılaştırır. Writecheck ödevinizi dünyanın en büyük ödev deposu olan 150 ödev barındıran ve gittikçe de artan ödev deposundaki ödevlerle intihal ihtimaline karşılık karşılaştırma yapar” (Writecheck, 2011).

Roberts’e (2008) göre bu tür siteler yararlı olmakla beraber iki problem karşısında yetersiz kalmaktadır. Bu problemlerden birinci problem programların üzerinde oynanmış, tekrar ifade edilmiş metinleri tespit etmede tam olarak başarılı olmama ihtimalidir. İkincisi ise sadece dijital ortamdan yapılan intihale karşı etkili olmasıdır.

Roberts (2008), sitelerin internetten bir şeyler kopyalayıp, türlü nedenlerden dolayı üzerinde fazla bir değişiklik yapmadan yapıştırarak teslim eden öğrencileri belirlemekte başarılı olduğunu belirtmektedir. Ancak bazı öğrenciler internetten aldıkları malzemeyi düzenlemekte, ifadelerin ve kelimelerin yerini değiştirmekte veya muadil kelimeler ve ifadeler kullanmaktadır. Bu durumda sitelerin güvenilirlik oranı da düşmektedir (Roberts (2008; Introna ve Hayes, 2008).

Roberts’in (2008) ifade ettiği bir başka sakınca ise intihal tespitinin metin eşleştirme yöntemiyle yapılıyor olmasından kaynaklanmaktadır. Eğer intihalin yapılmış olduğu metin söz konusu sitelerin veri bankasında bulunmuyorsa bu durumda intihal de tespit edilemeyecektir. Öğrencilerin birbirlerinden kopyaladıkları malzemeler veya basılı formdaki kitap, makale veya ansiklopediler kullanılarak yapılan intihalleri bu sitelerin tespit etmesi mümkün değildir (Roberts, 2008).

İntihal belirleme yazılımlarının güvenilirlikleri Introna ve Hayes (2008) tarafından da sorgulanmıştır. Onlara göre bu tür yazılımların belli başlı iki sakıncası vardır. İlk olarak bir metnin kopyalanmış olması intihal yapıldığı anlamına gelmemektedir. Kopyalanmış olan metin kurallara uygun olarak kopyalanmış, dolayısıyla uygun bir şekilde atıfta bulunulmuş bir metin olabilir. Ancak kelime eşleştirme yöntemi ile çalışan bir sitem bu durumu intihal olarak algılayacaktır. Uluslar arası öğrenciler için

ise durum daha da ciddidir. Bu sistemde bir öğrenme türü olan yamalı yazma tekniği ile yazmak zorunda olan bu öğrencilerin çalışmaları da intihal kapsamına girebilmektedir. Ana dili ile yazan öğrenciler alıntılardıkları bölümde yeterli değişiklikler yaparak kendi kelimeleri ile ifade etmekte, ancak bunu yapma şansı olmayan uluslar arası öğrenciler intihal ile suçlanabilmektedir.

İkinci olarak bütün intihal vakalarında ifadelerin birebir kopyalanmadığı göz önüne alınırsa sistemin bunları tespit etmede de zorlanacağı açıktır. İntihal belirleme yazılımları birebir kopyaları etkin bir şekilde tespit edebilir. Ancak bu durum özellikle dile hâkim öğrenciler tarafından aşılabilir engel teşkil etmektedir. Öte yandan intihal kavramı sadece yazılı metinleri değil, fikirleri ve ifade tarzlarını da içerdiği hatırlanacak olursa sadece kopyalanmış bölümleri tespit etmek için tasarlanmış bir sistemin intihali belirlemede yetersiz kalacağı anlaşılır (Introna ve Hayes, 2008). Kaner ve Fiedler (2008) Turnit ve Mydropbox yazılım belirleme programlarının etkinlik seviyelerini araştırmışlar ve akademisyenlerin sonuçlar karşısında dikkatli davranmasını tavsiye etmişlerdir.

Braumoeller ve Gaines (2001), intihal belirleme yazılımlarının verdiği raporları kullanırken dikkatli davranmayı öğütlemeştir. Onlara göre bu raporlarda bildirilen intihalin büyüklüğü ile ilgili ifadeler dikkate alınmamalı, onun yerine sadece ‘intihal şüphesi var’ şeklinde algılanmalıdır. İntihalin boyutları ile ilgi araştırma sonradan akademisyen tarafından yapılmalıdır. Çünkü bu tür yazılımlar yüzde yüz güvenilir değildir. Introna ve Hayes (2008) öğrencilerin intihal yapıp yapmadıklarının ve eğer yapmışlar ise ne tür cezaların verileceğinin karşılaştırılmasında intihal belirleme yazılımlarına yer verilmemesini aşağıdaki dört gerekçe ile gerekçelendirmektedirler.

1. Bu yaklaşım intihali kopya ile eşitleyen indirgeyici bir bakış açısını yansıtmaktadır
2. Uluslar arası öğrenciler yazma becerilerini geliştirme sürecinde yamalı yazma denilen bir öğrenme tekniğine daha fazla yermekte veya içinden geldikleri kültürün bir gereği olarak otoritelerin sözlerini aynen kullanmaktadırlar. Bu durumda ise haksız yere intihalcilikle suçlanmakta ve ödevleri diğer öğrencilerin ödevlerine göre daha sıkı incelenmektedir.
3. Uluslar arası öğrencilerle benzer şekilde ödevlerini hazırlamış olan yerel öğrenciler dile daha fazla hakim olmaları sebebiyle intihal belirleme yazılımlarını aldatabilmekte ve bu durumsa uluslar arası öğrenciler daha fazla intihal yapıyormuş gibi görünmektedir.

4. İntihal belirleme yazılımları Batı tarzı bir eğitim anlayışı üzerine yapılandırılmıştır. Bu durumda diğer öğrenme kültürlerine karşı haksız bir ayrımcılık yapılmaktadır.

Introna ve Hayes (2008) intihal belirleme işleminin elektronik yazılımlara bırakılamayacak kadar ciddi bir konu olduğu görüşündedirler. Bu konu bütün eğitim sistemini kapsayan bütüncül bir anlayışla ele alınmalıdır. Özellikle uluslar arası öğrencilerin içinden geldikleri eğitim kültürü iyice anlaşılmalı ve onların Batı tarzı eğitim sistemine geçişleri kolaylaştırılmalıdır. Üniversiteler ise bir öğrencilerin belirli parçaları küçük değişikliklerle ödevlerine almaları anlamına gelen yamalı yazma tekniğini bir intihal değil, öğrenme sürecinin bir parçası olarak değerlendirmelidir. Yazarların (Introna ve Hayes, 2008) son önerisi ise intihal belirleme sistemlerinin nasıl çalıştığının araştırmacılar tarafından daha iyi anlaşılması için gerekli altyapının oluşturulmasıdır.

Bretag ve Mahmud (2009) da intihal belirleme yazılımlarının öğrencileri intihalden caydırmada tek başına yüzde yüz etkili olmadığını hatırlatmaktadır. Benzer uyarılar Braumoeller ve Gaines (2001) tarafından da yapılmıştır.

İntihal belirleme yazılımları aynı zamanda ciddi bir intihal önleme aygıtı görevi de görebilmektedir. Chao, Wilhelm ve Neurueher (2009) intihal belirleme yazılımı kullanan üniversitelerin, bu yazılımdan yararlanma fırsatını öğrencilere de tanınmasının önemine işaret etmektedir. Bu durumda öğrencilerin hazırladığı ödevdeki intihal oluşturan ifadeleri tekrar açımlayacağı varsayılmaktadır.

2.12.2. Sözlü Savunma

Aynı zamanda etkili bir intihali önleme stratejisi de olan sözlü savunma yönteminde öğrencilerden hazırladıkları ödevi eleştirmeleri veya savunmaları istenmektedir (Strom ve Strom, 2007). Öğretim elemanları intihalden kuşkulaniyor ancak bunu kanıtlayamıyorsa bu tür sözlü sınavlar öğrencinin ödevi gerçekten kendisinin hazırlayıp hazırlamadığı konusunda ilave bilgiler sağlayacaktır. Lancaster ve Clarke (2008) ödevlerin teslim edilmesinden sonra öğrencilerle yapılandırılmış bir mülakat yapılmasını önermektedir. Kendi yapmış olduğu bir ödevi yeterli bir şekilde tartışmayan veya açıklayaman öğrencilere uygun cezaların verilmelidir (Lancaster ve Clarke, 2008). Benzer ödevleri teslim etmiş olan öğrencilere aynı sorular sorulmamalı ancak soruların zorluk derecesinin denk olmasına dikkat edilmelidir. Çünkü soruların

diğer öğrenciler tarafından öğrenilmesi sözlü sınavın güvenilirliğini tehlikeye düşürebilir (Lancaster ve Clarke, 2008). Öğrenciler üzerinde belli bir kontrol kurma gerekliliği dışında yöntemin dezavantajları olarak çok zaman alması ve uğraşı gerektirmesi gösterilebilir (Lancaster ve Clarke, 2008). Lancaster ve Clarke (2008) bu sıkıntıları aşmak için bazı kurumlarda sadece bir örneklem grubuna sözlü sınav yapabilmek fırsatının tanındığını hatırlatmaktadır.

2.12.3. Ödev Hakkında Yazılı Sınav Yapma

Ödevlerde intihal yapıp yapılmadığını belirlemenin yöntemlerinden birisi de sadece teslim edilen ödevi kapsayan bir sınav yapma yöntemidir (Lancaster ve Clarke, 2008). Bu yöntemde öğrencilerden teslim ettikleri ödevin bir kısmını, değiştirmeleri, tartışmaları ve geliştirmeleri istenebilir. Ödevini kendi çabasıyla yapmış olan öğrenciler bu istekleri yerine getirebileceklerdir. Bununla ilgili önerilen bir başka yöntem ise ödevin bir bölümün seçilmesi, burada bazı kelimelerin silinmesi ve boşlukların doldurulması için öğrenciye tekrar verilmesidir. Ödevini kendisi yapmış olan öğrencinin boşlukları büyük ölçüde doldurması beklenebilir (Lancaster ve Clarke, 2008).

2.12.4. Müsvedde ve Günlük Tutma

Bu yöntemde öğrencilerden ödevlerini teslim etmeden önce müsveddelerini de göstermeleri veya ödevi nasıl hazırladıklarına dair günlükler tutmaları gibi ödevin orijinal olduğunu kanıtlamalarını istemektir (Roberts, 2008). Aynı zamanda etkili bir intihal belirleme stratejilerinden birisi olan bu yöntemde özellikle bu günlüklerin öğretim elemanları tarafından süreç içerisinde düzenli olarak kontrol edilmesi durumunda öğrencilerin yapabilecekleri herhangi bir intihak olayını fark etmek çok kolay olabilecektir. Roberts (2008), bu yöntemin hem öğrenci hem de öğretim elemanı açısından yorucu ve çok fazla zaman gerektirdiğini bildirmektedir. Özellikle günlükleri düzenli olarak kontrol etmek ve ödevle ilgili dönüt vermek zorunda kalacak öğretim elemanları açısından süreç zaman alıcı olabilir.

2.13. İntihali Önleme

İntihali önlemek amacıyla birçok farklı yöntem önerilmekte ise de bütün yöntemlerin ortak noktası öğrencilere intihalin ne olduğunun; akademik bir ortamda

kasten intihal yapmanın kabul edilemez olduğunun; ve uygun bir şekilde atıfta bulunmak suretiyle kasti olmayan intihalden kaçınmanın mümkün olduğunun öğretilmesidir (Roberts, 2008).

Roberts (2008) intihali önlemeye yönelik stratejileri üç grup altında toplamaktadır. Bu gruplar sırasıyla Ahlaki Stratejiler, Cezai Stratejiler ve Pragmatik Stratejilerdir.

2.13.1. Ahlaki Stratejiler

Bu stratejilerle öğrencilere intihalin etik olarak yanlış bir eylem olduğu benimsilmeye çalışılmaktadır. Ahlaki yöntemlerin diğer ana yöntemler olan Cezai Yöntemler ve Pragmatik Yöntemlere göre bir takım üstünlükleri olduğu savunulmaktadır. Cogdell ve Aidulis'e (2008) göre öğrencilerin yapmış oldukları ödevleri intihal belirleme yazılımları veya siteleri kullanarak kontrol etmek hem zaman kaybına yol açmaktadır hem de öğrenciler ve akademisyenler arasında varlığı çok önemli olan güven duygusunu zedelemektedir. Elektronik ortamda belirlenmiş olan intihallerin bir de akademisyen tarafından tekrar gözden geçirilmesi, yazılımın işaret ettiği kaynaklarla öğrencinin yazdığı metnin tekrar karşılaştırılması olsaydı bir yanlış suçlamayı önleme bakımından elzemdir. Bu da zaman kaybının yanı sıra akademisyene fazladan bir yük ve stres getirmektedir. Cogdell ve Aidulis (2008) akademisyenin temel görevinin polislik ve hakimlik yapmak değil öğretmek olduğuna dikkat çekerek bu tür faaliyetlerin aslında akademisyen açısından temel görevden bir sapma olduğuna işaret etmektedirler. Eğer akademisyenler temel görevleri olan öğretme işine dönecek olurlarsa ve öğrencilere intihalin etik dışı, kaçınılması gereken bir davranış olduğunu öğretirlerse intihal oranı büyük zaman kaybına ve strese yol açmadan ve öğrenci ve akademisyen arasındaki güven duygusunu zedelemekten büyük ölçüde azaltılacaktır (Cogdell ve Aidulis, 2008).

İntihale Ahlaki Stratejiler kullanarak çözüm yolu öneren araştırmacılar bu problemin üniversite çapında bir Onur Kodu kabul edilmesiyle veya Ahlaki davranışların öğretilmesiyle gerçekleşeceğini düşünmektedirler.

Onur Kodları. Onur kodları genellikle sadece intihali değil birçok etik dışı kapsamaktadır. Onur Kodlarının bazıları tek bir cümleden oluşurken bazı üniversitelerin onur kodları çok detaylı olabilmektedir. Örneğin Virginia Üniversitesinin Onur Kodu: “

Onurum üzerine ant içerim ki, bu ödevle ilgili olarak ne kimseye yardım ettim, ne de kimseden yardım aldım” (University of Virginia, 2011) şeklinde kısa bir koddur.

Öte yandan Colorada Üniversitesi’nin Onur Kodu öncelikle Onur Kodu sisteminin içindeki kurulları, buruların nasıl oluşturulduğunu, görevlerinin neler olduğunu tarif etmekle başlar. Daha sonra bir işlem sırasında hangi süreçlerin izleneceği, Onur Kodu ile ilgili tanımlar, verilecek cezalar, kayıtların nasıl tutulacağı ve konuyla ilgili istatistikler uzun uzun anlatılmaktadır (University of Colorado, 2011)

Georgetown Üniversitesi’nin Onur Kodu altı bölümden oluşmaktadır: (1) Giriş, (2) Onur Andı (3) Uygulama Standardı (4) Onur Konseyine Göre Öğrencilerin Statüsü, (5) Onur Konseyi ve (6) Onus Sistemi Süreçleri. Uygulama Standardı bölümünde öğrencilere yasaklanan davranışlar “kabaca” sıralanmıştır. Bu davranışlar:

1. Sınavlarda ve diğer ödevlerde aldatmaya yönelik davranışlar, kopya,
2. İntihal yapmak
3. Olmayan bir kaynağa atıfta bulunmak
4. Aynı ödevi birden fazla maksat için kullanmak
5. Uydurma veriler teslim etmek
6. Okul ile ilgili sahte belgeler üretmek
7. Öğrencilere kütüphane kullanımı için tanınmış olan hakları istismar etmek
8. Ortak kullanılan elektronik materyallerin istismar edilmesi (Georgetown University, 2011).

Onur Kodu uygulayan üniversitelerden birisi de Stanford Üniversitesi’dir. Üniversitesin Onur Kodu şöyledir:

Stanford öğrencileri için akademik davranış standardı aşağıdaki gibidir:

- A. Onur Koduna uymak öğrencilerin bir sorumluluğudur. Bireysel veya toplu olarak:

Sınavlarda yardım almayacak ve yardım etmeyeceklerdir; raporlarını hazırlarken, sınıf çalışmaları sırasında veya öğretim elemanı tarafından not vermede esas alınacak herhangi bir çalışma sırasında kullanılmasına izin verilmeyen bir yardım almayacak ve yardım etmeyeceklerdir.

Onur Kodundaki yazılı kurallara ve Onur Kodunun ruhuna sadakatle uymak konusunda hem kendi üzerine düşeni yapacak ve hem de diğer şahısların da uymaları için aktif olarak çalışacaktır.

- B. Öğretim elemanları ise sınavlarda gözetmenlik yapmamak ve öğrencileri yukarıda sözü edilen etik dışı davranışlardan alıkoymak maksadıyla alışılmadık

ve aşırı önlemler almamak suretiyle öğrencilerinin Onur Koduna uyduklarına inandıklarını açıkça gösterirler. Ayrıca öğretim elemanları öğrencilerde Onur Kodunu ihlal etme temayülü oluşturacak akademik işlemlerden mümkün olduğunca kaçınacaktır.

- C. Öğretim elemanları her ne kadar akademik gereklilikleri tek başlarına belirleyebilme hak ve sorumluluğuna sahip olsalar da Onurlu bir akademik çalışmanın en olabilir şartlarını oluşturmak için öğrenciler ve öğretim elemanları birlikte çalışacaktır (Standford University, 2011)

Onur kodlarının ne kadar başarılı olabileceği veya hangi şartlarda başarılı olabileceğine dair araştırmacılar çeşitli görüşler ileri sürmüştür. Bu görüşlerin bir bölümüne burada kısaca değinilmiştir. Roberts'e (2008) göre Onur Kodlarının başarılı olabilmesi için kurumsal ölçekte uygulanması gerekir ve kurumsal katılımın güçlü olmaması durumunda başarı sağlanamaz. McCabe ve Trevino (1996) Onur Kodlarının etkili olduğunu bildirmektedir. Burayı biraz genişlet makaleye tekrar bak. McCabe (2005b) 48 üniversitede 12000 öğrenci ile yapılan çalışmalarda onur kodlarının yararının ortaya çıktığını belirtmektedir. Çalışmalarda onur kodu olan üniversitelerdeki sınavlarda kopya çekme oranı diğer üniversitelere göre 1/2 ve 1/3 daha az görülmüştür. Aynı şekilde yazılı ödevlerde de bu oran onur kodu olan üniversitelerde 1/3 ve 1/4 daha az olarak belirlenmiştir. Ancak Avustralya örneğinde Onur Kodlarının beklendiği kadar etkili olmadığı gözlenmektedir. Dick, Shears ve Hassen (2008) yaptıkları araştırmada öğrencilerin arkadaşlarının yapmış oldukları intihal ve diğer akademik etik dışı davranışları otoritelere bildirme eğiliminde olmadıklarını ortaya koymuşlardır. Öğrenciler ancak kendi çalışmalarına yönelik bir intihal olayı olursa durumu bildirebileceklerini, üçüncü şahısların eserlerinden intihal yapılması durumunda kayıtsız kalacaklarını ifade etmektedirler. Onur kodlarının etkili olabilmesi için dürüstlük değerini etkinlik kazancı, umursamazlık gibi değerlerden daha üstün tutan bir kültüre ihtiyaç olduğu anlaşılmaktadır (Dick, Sheard ve Hassen, 2008). Bjorklund ve Wenestam (1999) öğretim kadrosunun öğrencilerin onur kodlarına uyacağı şeklindeki varsayımlarının modasının çoktan geçtiğini bildirmektedir. Onlara göre öğrencilerin uymak zorunda olduğu kurallar açıkça onlara bildirilmelidir. Ancak bu kuralların hazırlanması sırasında öğrencilerle de işbirliği yapılmalı herkesin benimseyeceği kurallar oluşturmaya dikkat edilmelir.

Etik Eğitimi. Ahlaki Davranışların Öğretilmesi ile ilgi olarak ise Roberts (2008) bunun çeşitli yöntemleri olabileceğini ancak müfredata ‘etik’ konusuna adanmış birkaç ders eklemenin faydalı olabileceğini ifade etmektedir. Etik konusunun öğretilmesi için müfreata uygun bir ders konulması ile ilgili bir örneği Cogdell ve Aidulis (2008) Glasgow Üniversitesi örneği ile tartışmaktadırlar. Cogdell ve Audilis (2008), kurumsal yaklaşımların, pragmatik yaklaşımların, eğitsel yaklaşımların ve Ahlaki yaklaşımların birlikte kullanılmasını önermektedirler. Bununla birlikte önerdikleri yaklaşımın en önemli bölümünün ahlaki yaklaşımlar olduğu araştırmacılar tarafından belirtilmektedir (Cogdell ve Aidulis, 2008). Önerdikleri stratejinin diğer parçaları aşağıdaki bölümlerde tartışılacağından burada sadece ahlaki yöntemlerle ilgili olarak önerdikleri ve örneğini verdikleri Glasgow Üniversitesi Institue of Biomedical and Life Sciences (IBLS) ders programındaki Etik dersi tartışılacaktır.

Glasgow Üniversitesi IBLS’de verilen dersin adı Araştırma Etiği Atölye çalışmasıdır. Atölye çalışması “Biyolojik Bilimlerde Etik” konulu bir saatlik bir konferans ile başlamaktadır. Daha sonra öğrenciler gruplara ayrılmakta ve üç senaryo üzerinde düşünüp tartışmaları istenmektedir. Bu senaryolar: (1) çok yazarlı bir makaledeki yazar isimlerinin sıralanması, (2) aynı çalışmanın başka bir yerde tekrar yayınlanması veya kendinden intihal ve (3) deneylerde kullanılacak hayvanlar için harcanması gereken bir fonun bilim adamları tarafından başka işler için harcanmasıdır. Nihayet üçüncü ve son bölümde öğrenciler iki gruba ayrılarak biyolojik bilimlerde de başka bazı bilim dallarında olduğu gibi, bir mesleki uygulama ilkeleri benimsemek gerekip gerekmediği konusu tartışılmaktadır. Atölye çalışmasının sonunda yapılan araştırmalarda öğrencilerin %70 ve %80’lik bir bölümünün Araştırma Etiği Atölye çalışmasını yararlı buldukları anlaşılmıştır. Cogdell ve Aidulis (2008) yaptıkları çalışmaya dayanarak intihalin ahlaki bir tartışmanın konularından birini teşkil ettiğini ve öğrenci ve akademisyenlerin bilinçlendirilmesiyle üstesinden gelinebileceğini bildirmektedirler.

Onur Kodlarının veya Ahlaki Davranışlar Öğretimin ne derece faydalı olduğu konusunda Roberts(2008) kesin ifadelerde bulunmamaktadır. Bazı ‘etik’ derlerinde bile öğrencilerin kopyala yapıştır yapmak suretiyle Onur Kodunu ihlal edebildiğini bildirmektedir.

2.13.2. Cezai Stratejiler

Roberts'e (2008) göre bu yöntemi savunan bilim adamlarının temel varsayımı öğrencilerin bilinç altından bir maliyet-yarar analizi yaptıkları ve sonuç olarak da intihalin getisinin maliyetinden fazla olduğu neticesine vardıklarıdır. Roberts (2008), bu durumda yapılacak iki şey bulunmaktadır. Bunlardan birincisi değerlendirmede kullanılacak materyalin zorluk derecesini düşük tutmak suretiyle intihalden doğacak getiriyi, yararı azaltmaktır. İkinci yöntem ise maliyeti yükseltmektir ki bu da intihali daha sıkı bir izlemeye almak ve daha sert cezalar uygulamayı gerektirmektedir.

Roberts'e (2008) göre; cezai yöntemlerle intihali önlemekte başarılı olabilmek için otomatik belirleme sistemlerinin kullanılması ve akademisyenlerin ve yöneticilerin intihali belirlemek için gerekli çabayı ve zamanı harcamaya istekli olması gerekmektedir. İntihalle bu yollarla mücadele etmek çok zaman ve kaynak isteyen bir iştir. Ayrıca çok fazla da stres içerir. Bu durumda tarafların bu işlemlerin gerektirdiği bürokratik işlemleri sonuna kadar izlemeye kararlı ve istekli olması gerekmektedir (Roberts, 2008).

Roberts (2008) bu cezai süreçlerin sonuna kadar götürülmesi durumunda bile kurumların ağır cezalar vermeme eğiliminde olduklarını, çünkü açılması muhtemel davalardan çekindiklerini belirtmektedir.

2.13.3. Pragmatik Stratejiler

Pragmatik stratejileri öneren araştırmacıların temel varsayımına göre öğrenciler eğer yakalanamayacaklarına inanırlarsa intihal yapmaktan kaçınmayacaklardır. Eğer ödevler intihali mümkün kılacak şekilde yapılandırılmış ise bu durumda sorumlunun büyük kısmı öğretim elemanlarına aittir (Roberts, 2008).

Roberts'e (2008) göre bu tarz çözümler öğrencilerin yapmış oldukları intihal olaylarında esas olarak öğretim elemanını sorumlu tutmaktadır. Öğretim elemanın ödevlerin yapılandırılma şeklini ve değerlendirme yöntemini değiştirmesinin fayda sağlayacağı muhakkak ise de bu faydanın sorunun çözümüne köklü bir katkı sağlayacağı kuşkuludur (Roberts, 2008).

Ödevlerin uygun bir şekilde yapılandırılmasıyla intihal oranlarının büyük ölçüde düşeceği Strom ve Strom (2007) tarafından da ileri sürülmüştür. Strom ve Strom (2007) katı kurallar uygulanmasının tek başına intihali önlemekte yetersiz kalacağını ve mutlaka öğretim yöntemlerine yönelik uygulamalara başvurulması gerektiğini

belirtmektedir. Ödevlerin öğrenciden belirli konuları ezberlemekten ziyade belirli konuları eleştiren veya savunan tarzda yapılandırılması önerilmektedir. Böylece verilen ödevi belirli bir kaynaktan toplu olarak bulamayan öğrencinin araştırmaya yöneleceği ve intihal yapamayacağı varsayılmaktadır. Strom ve Strom (2007) intihalin önlenmesi açısından öğrencinin kendi öğreniminin yapılandırılmasına aktif olarak katılmasının son derece önemli olduğuna inanmaktadır. Onlara göre ödevler öğrencinin uygulayarak öğreneceği tarzda olmalıdır. Öğrenci kendi orijinal fikirlerine dayanarak kendi temposunda ve kendi yönelimleriyle, yardımlaşmacı eğitim gruplarında öğrenmelidir. Strom ve Strom'a (2007) göre öğretmenler geleneksel olarak sınıflarda öğretim görevini doğrudan kendileri üstlenerek dersi anlatmakta ve öğrencilerin kendi öğrenimleri düzenleyecekleri ödevlerin yapılandırılmasına fazlaca dikkat etmemektedirler.

Müsvedde ve günlük tutma. Pragmatistler tarafından ileri sürülen diğer bir çözüm yolu öğrencilerden ödevlerini teslim etmeden önce müsveddelerini de göstermeleri veya ödevi nasıl hazırladıklarına dair günlükler tutmaları gibi ödevin orijinal olduğunu kanıtlamalarını istemektir (Roberts, 2008; University of South Australia, t.y). Aynı zamanda etkili bir intihal belirleme stratejilerinden birisi olan bu yöntemde öğrenciler kendi duygularını açıklamaya ve bir sonuca varırken hangi süreçlerden sonra bu sonuca vardıklarını açıklamaya teşvik edilmektedir (Strom ve Strom, 2007). Özellikle bu günlüklerin öğretim elemanları tarafından süreç içerisinde düzenli olarak kontrol edilmesi durumunda öğrencilerin intihale başvurması mümkün olmayacaktır (Lancaster ve Clarke, 2008). Yöntemin diğer bir yararı ise öğrencilerin ödev hazırlama işini son ana bırakamaması ve dolayısıyla zaman yetersizliği yüzünden intihale başvurmamasıdır. Ancak bu yöntem hem öğrenci hem de öğretim elemanı açısından yorucu ve çok fazla zaman gerektirmektedir (Roberts, 2008).

Sürekli değerlendirme. Dick, Sheard ve Hassen (2008) tarafından önerilen bu yöntemde ödevler bir veya iki defa da değil küçük parçalara bölünmüş olarak dönem boyunca yapılmalıdır. Bu yaklaşımın hem öğrencinin zamanı daha iyi kullanmasına hem de ödev hazırlama sürecinde yaşadığı stresin azalmasına neden olacağı araştırmacılar (Dick, Sheard ve Hassen, 2008) tarafından belirtilmektedir.

Sınavla değerlendirme. Pragmatistler tarafından ileri sürülen bir başka çözüm yolu ise değerlendirmenin dönem sonlarında yapılacak genel bir sınav ile gerçekleştirilmesidir. Bu yöntemde dönem içinde yapılan değerlendirmelerin genel nota

hiçbir katkısı olmaması istenmektedir (Roberts, 2008). Lancaster ve Clarke (2008) de bu yöntemi intihali önleme stratejilerinden birisi olarak tavsiye etmektedir. Yazarlar (Lancaster ve Clarke, 2008) eğer çok önemli değilse, eğer amaçlanan kazanımlar ödev verilmeden de sağlanabilecekse ödevden kaçınılmasını tavsiye etmektedirler. Ödev yerine sadece bir sınav uygulamanın yararlı olabileceğini ifade eden Lancaster ve Clarke (2008) bunun aşırı bir önlem olacağını da hatırlatmaktadır. Bunun nedeni ise bu strateji değerlendirmelerin öğrenim sürecinin çok önemli ve vazgeçilmez bir parçası olduğunu göz ardı etmesidir. Eğer genel not ortalamasına hiçbir katkısı olmayacaksa öğrenciler dönem içinde verilen ödevleri yapmakta gönülsüz olacaklardır (Roberts, 2008). Ayrıca sınav sırasında da öğrencilerin kopya çekmeyeceğinin bir garantisi olmadığından sınav süreci de dikkatle gözlemlenmelidir (Lancaster ve Clarke, 2008). Ödevlerin eğitim sisteminden tamamen kaldırılması ve sadece sınav uygulanmasının bir başka sakıncası ise, ödev hazırlamayı öğrenememiş olan öğrencilerin gerek eğitim sürecinde gerekse eğitimin tamamlanmasından sonraki süreçte bir proje hazırlaması gerektiğinde ilk yol olarak intihale başvurma riskidir (Lancaster ve Clarke, 2008).

Ödevle ilgili detayların belirtilmesi. Verilen her bir ödevin amacı son derece açık ve anlaşılır olmalıdır. Ödevin öğrenciye sağlayacağı yararlar belirtilmeli; uygulanacak yöntemler, kullanılacak kaynaklar ve ne tür bir ürününün öğretmen tarafından kabul edilebilir olduğu açıkça ifade edilmelidir. Ayrıca ödevin kalitesini belirlemede, değerlendirmede, kullanılacak ölçütlerin önceden açıkça ilan edilmesi gerekmektedir. Öğrencilerin ölçütleri önceden bildiği durumlarda ödevlere daha iyi konsantre olacaklar ve üzerlerindeki stres ve öğretmenin beklentileri konusundaki belirsizlik ortadan kalkacaktır (Strom ve Strom, 2007; Dick, Sheard ve Hassen, 2008).

Ödev konusunun seçimi. Ödevin öğrenci açısından anlamlı bulunması gereklidir. Bu anlam bağlantısının sağlam bir şekilde kurulması durumunda öğrenciler ödevi bir yerlerden kopyala yapıştır yapmak yerine kendileri araştırıp öğrenmek isteyeceklerdir. Öğrencilere verilen ödevler genellikle öğretmenin cevabını zaten bildiği problemler arasından seçilmektedir. Dolayısıyla bu yöntemin de bir kenara bırakılması gerekir. Bunun yerine tıpkı gerçek hayatta olduğu gibi alternatifler üretmeyi veya seçimler yapmayı gerektiren problemlere öncelik verilmelidir (Strom ve Strom, 2007). Ödev konusunun seçimi ile ilgili diğer husus ise orijinallik ile ilgilidir. Her yıl aynı ödevlerin verilmesi durumunda öğrenciler önceki yıllarda yapılmış olan ödevleri

bulmak ve teslim etmek isteyeceklerdir (Lancaster ve Clarke, 2008). University of South Australia (t.y.) da her dönem aynı ödevleri vermenin sakıncalı olduğunu bildirmektedir. Ödev konuları ya yenilenmeli ya da üzerinde değişiklikler yapılmalıdır. Ödevlerin güncel problemlerle ilgili olarak seçilmesi de intihale başvurma eğilimini azaltacaktır (University of South Australia, t.y.).

Eğer bütün bir sınıfa veya gruba aynı ödev verilecekse ödev parçalara bölünmeli ve her öğrenciden ödevin bir bölümünü hazırlaması istenmelidir. Bu durumda hem ödevde yapılan bireysel katkıları hem de eğer yapılmış ise intihalin tespit ve takibi kolaylaşacaktır.

Sözlü savunma. Öğrencilerin ödevlerini sözlü olarak eleştirmelerini veya savunmaları istenebilir. Bu durumda öğrenci kendi görüşlerini daha açıkça ifade edebilecek, sınıf arkadaşlarından eleştiri alabilecek ve öğretmene de ödevde tam olarak açıklığa kavuşmayan konularda açıklama isteme fırsatı doğacaktır. Bu durum öğretmeni aldatmak amacıyla teknolojinin kullanılmasının da önüne geçecektir (Storm ve Storm, 2007). Lancaster ve Clarke (2008) bu yöntemi en etkili yöntemlerden birisi olarak tanımlamaktadır. Ödevlerini sözlü olarak savunacaklarını önceden bilen öğrencilerin intihale başvurma eğilimleri de azalacaktır. University of South Australia (t.y.) tarafından da önerilen ve aynı zamanda etkili bir intihal belirleme yöntemi de olan bu strateji bir sonraki bölüm olan intihali belirleme stratejileri bölümünde de tartışılacaktır. Dick, Sheard ve Hassen (2008), öğrencilere intihalin nasıl önlenebileceğini sordukları çalışmalarında aldıkları yanıtlardan birisi de sözlü sınav uygulanması olmuştur.

Görüş alma. Öğrencilerin ödevlerini tekrar gözden geçirmelerine, üzerinde tekrar düşünmelerine ve ödevlerinde değişiklik yapmalarına fırsat verilmelidir. Öğrencilerin ödevlerini sınıf arkadaşlarına okutmalarına ve onlardan gelecek önerilere göre değişiklikler yapmalarına imkan tanımak onların yapıcı eleştirileri kabul etmeyi öğrenmelerine de yol açacaktır (Strom ve Strom, 2007).

Farklı formatları bir arada kullanma. Ödevler teslim edilirken farklı formlarda teslim edilmesi istenebilir. Örneğin araştırılan bir konu yazılıp teslim edilirken, öğrencinin ödevi özetlemesi ve kendi kelimeleriyle yorumlaması istenebilir. Ya da bir anket uygulaması ödevi verilmişse, görüşmeler yapılması da istenebilir (Storm ve Storm, 2007).

Yüksek düşünme seviyesi gerektiren ödevler. Sadece bir bilgiye ulaşma ve onu sunmak veya bildirmek yerine öğrenciler yüksek seviyeli düşünme ve yaratıcı davranışlar sergilemeye yönlendirilmelidir (Storm ve Storm, 2007). Ödevler kolayca bir yerlerden bulunup kopyalayacak şekilde yapılandırılmalıdır. Bu şekilde ödevler tasarlamak belki daha zor olabilir ama eğitsel değerleri de daha yüksektir (Cogdell ve Audilis, 2008).

Gözetim altında ödev. Cogdell ve Aidulis (2008) ödevlerin yapılandırılması sırasında intihalin önlenmesi ile ilgili bir takım yöntemler ileri sürmüşlerdir. Bu yöntemlerden birisi ödevlerin tıpkı sınavlar gibi gözetim altında yapılmasıdır. Bu yöntemde göre öğrencilere ödev konuları önceden bildirilmekte, gerekli malzemeleri sınıfa getirmekte ve bir gözetmenin gözetimi altında ödevlerini yazmaktadırlar. Bu yöntemin etkili olabileceğini Lancaster ve Clarke (2008) de belirtmektedirler. Öte yandan gözetimin etkin olarak nasıl yapılabileceği ve gerekli personelin nasıl temin edilebileceği konusunun tartışılması gerektiği de yazarlarca (Lancaster ve Clarke, 2008) ifade edilmektedir. Dick, Sheard ve Hassen (2008) sınavları da bir tür gözlem altında değerlendirme yöntemi olarak ele almıştır. Ancak bu yaklaşımın diğer araştırmacıların yaklaşımlarında kast edilen gözlem altında değerlendirme olmadığı açıktır.

Bireysel ödev konuları belirleme. Özellikle grup çalışmalarında öğrencilere ödev konusunun farklı yönlerinin verilmesi öğrencilerin birbirlerinden intihal yapmalarını zorlaştıracaktır (Dick, Sheard ve Hassen, 2008; Lancaster ve Clarke, 2008). Ayrıca öğrenciden kendi kişisel deneyimlerini ve görüşlerini de ödevine eklemesini istemek intihal yapmayı güçleştirecektir (University of South Australia, (t.y.).

Öğrenciye değer verdiğini hissettirme. Dick, Sheard ve Hassen (2008) öğrencilerin öğretim elemanların kendilerine ve derse değer verdiğini hissettiklerinde intihale başvurma oranlarının azaldığını belirtmektedir. Öğrencinin ihtiyaç duyduğunda öğretim elemanına başvurabilmesi, sınıfta veya sınıf dışında öğretim elemanı ile rahatça iletişim kurabilmesi intihal olaylarını azaltacaktır.

Kaynakçayı sınırlamak. Dick Sheard ve Hassen (2008) tarafından önerilen bu yöntemde öğretim elemanları ödevin hazırlanması sırasında kullanılacak kaynakların listesini vermekte ve öğrencilerden bu kaynakları kullanarak bir senteze varmalarını istemektedir. Kaynaklarla ilgili alınabilecek diğer bir önlem ise (University of South

Australia, t.y.) öğrenciye yararlanılacak kaynak türlerini ve bunların sayısını bildirmektir. Örneğin ödevde üç makale iki kitap ve dört kitap bölümü kullanması gerektiği bildirilmelidir. Ayrıca öğrenciden ödev kaynaklarını güncel tutması da istenebilir (University Of South Australia, t.y.). Örneğin yapılacak ödevde 2008 yılından daha eski kaynaklara yer vermemesi istenir. Bu durumda öğrencinin ödev sitelerinden ödev satın alma isteği azalacaktır.

Meta bilgi. Ödevin teslimi sırasında öğrencilerden ödevi nasıl yaptıkları, nereden başladıkları, hangi kaynağı nasıl buldukları ve kullandıkları ve neler öğrendiklerine dair kısa bir yazı yazmaları istenebilir (University of South Australia, t.y.).

2.13.4. Diğer Stratejiler

Konuyla ilgili diğer önemli stratejilerden de aşağıda sunulmuştur.

İntihalin öğrenci tarafından belirlenmesi. Bu yöntemle göre intihal öğrenci tarafından belirlenmektedir. Öğrencilerin intihal belirleme yazılımlarını ve sitelerini kullanmak suretiyle ödevlerini kontrol etmesi istenmektedir. Yaptığı ödevde intihal belirlenen öğrenci ödevinde gerekli değişiklikleri yaptıktan sonra tekrar kontrol edecek ve bu işlemler artık hiç intihal kalmayınca kadar tekrar edilecektir (Roberts, 2008). Bu stratejinin zayıf yanı ise kullanılan yazılımın çok güçlü olmaması durumunda öğrencinin sadece kelimeleri değiştirmek suretiyle intihalin belirlenmesini engelleme ihtimalidir (Roberts, 2008).

Otoritenin akademisyene bırakılması. Bu stratejiye göre akademisyen intihali belirlemek ve ilgili makamlara bildirmekle yükümlü değildir. Bunun yerine öğrencinin intihal yapmadığına öğretim elemanını ikna etmesi beklenmektedir (Roberts, 2008). Bu stratejiye göre öğrencinin intihal yaptığından kuşkulanan bir öğretim elemanı, amaçlanan öğrenimin tam olarak gerçekleşmediği gerekçesiyle, öğrencisini sıfır veya düşük not verebilir. Çünkü öğrenci, intihal yapmadığına dair öğretim elemanını ikna edememiştir. Yapılan intihal bir ‘suç’ olarak nitelenmez ve dolayısıyla bürokratik işlemlere de gerek duyulmaz. Roberts’e (2008) göre, bu stratejinin öğretim elemanına adil olma konusunda ağır bir yük yüklediği iddia edilebilir. Ancak unutulmamalıdır ki

öğretim elemanı her zaman adil olmak zorundadır ve öğrenci de, her haksızlık olayında olduğu gibi, kendi haklarını saklı tutmaktadır.

Öğrencinin eğitilmesi. Bu görüşü savunan araştırmacılara göre öğrencinin intihale başvurmalarının temel nedeni akademik yazma becerilerindeki eksikliklerdir. Eğer öğrencilerin bu becerilerini geliştirmelerine fırsat tanınırsa intihal oranları düşecektir. Öte yandan bu intihalden kaçınmayı öğretme sadece kuralların öğrencilere hatırlatılmasıyla olmaz. Bu becerilerin gelişmesi bir süreç gerektirir. Öğrenciler zaman içerisinde bunu öğreneceklerdir. Dolayısıyla öğrencilerin ödevlerinde intihal arayıp, bulmak ve cezalandırmak; intihal belirleme yazılımları kullanmak özellikle birinci sınıf öğrencileri için doğru olmayabilir. İntihal belirlenmeye çalışılmalı ancak hemen cezalandırma yoluna gitmek yerine öğrenciye hataları gösterilerek onun kendini geliştirmesine bir fırsat verilmelidir. (Zimitat, 2008). Eriksson ve Sullivan (2008) öğrencilerin yanında öğretim elemanlarının da eğitime ihtiyacı olduğuna inanmaktadırlar. Yaptıkları araştırmada öğretim elemanlarının intihalin ne olduğu, ne tür eylemlerin intihal oluşturduğu konusunda tam bir bilgi sahibi olmayan akademisyenlerin, öğrencileri eğitime konusunda da yetersiz oldukları sonucuna varmışlardır. Bütün bunlara rağmen akademisyenlerin öğrencilere en şiddetli cezaların verilmesini savunduklarını bildiren Eriksson ve Sullivan (2008) bu yaklaşımı çifte standart olarak nitelemekte ve akademisyenlerin de öğrenciler kadar eğitime ihtiyacı olduğunu vurgulamaktadır.

Cogdell ve Aidulis (2008), öğrencilere uzun metinlerin nasıl yazılması gerektiği, bir konunun nasıl derinlemesine inceleneceği, bir yazın taramasının nasıl olması gerektiği gibi becerilerin öğretilmesiyle intihal oranlarının düşebileceğini belirtmektedir. Yazarlar (Cogdell ve Aidulis, 2008) öğrencilerin yazdıkları ödevlerin daha karalama safhasında iken incelenmesini, eğer intihale rastlanmışsa bunun nasıl giderileceğinin öğretilmesini, yazma becerilerinin geliştirilmesi için çaba sarf edilmesini önermektedirler. Cogdell ve Audilis'e (2008) göre intihalle mücadele konusunu kurumsal bir yaklaşımla birçok yönden ele almak gerekmektedir. Kurumsal yaklaşımın nasıl olması gerektiğine bir örnek olarak ise Glasgow Üniversitesi'nin yaklaşımı yazarlar tarafından tartışılmaktadır. Glasgow Üniversitesi'ndeki Institute of Biomedical and Life Sciences (IBLS) öğrencileri intikal konusunda iki atölye çalışmasına katılmaktadırlar. Üniversite eğitsel ve ahlaki stratejilerin birlikte kullanılmasından yana olduğundan bu atölye çalışmalarından birincisi intihale yönelik olarak öğrencileri

eğitmeyi amaçlamaktadır. İkinci atölye çalışması ise intihal ile ilgili etik konuların tartışıldığı bir atölye çalışmasıdır. İkinci atölye çalışması hakkında yukarıdaki Ahlaki stratejiler bölümünde tartışıldığından bu bölümde sadece birinci atölye çalışmasından söz edilecektir.

Institute of Biomedical and Life Sciences öğrencilerine verilen atölye çalışmasının adı İntihal Atölye çalışması iken sonradan Bilimsel Yazma Becerileri Atölye Çalışması olarak değiştirilmiştir. Bu değişikliğin sebebi ise daha olumlu bir atmosfer oluşturmaktır. Atölye çalışmasında üç konu üzerinde durulmaktadır. İlk olarak hangi metinlerin intihal olduğu ve hangilerinin olmadığı tartışılmaktadır. Bu konuda öğrencilere intihal ile ilgili oluşturulan altı derecenin tanımı ve altı adet örnek metin verilmektedir. Bu metinlerden birinci orijinal kaynaktan kelime kelime kopyalanmış olup açıkça intihal oluşturmaktadır. Sonuncusunda ise orijinal kaynak başka kelimelerle tekrar ifade edilmiş, atıfta bulunulmuş ve referans verilmiş olup intihal olmadığı çok açıktır. Aradaki metinler ise çeşitli dereceleri ifade etmekte olup öğrenciler hangi noktadan sonra intihalin başladığını tartışmakta ve bilgilendirilmektedir. İkinci olarak öğrencilere üç adet makale verilmekte ve ilk bölümde öğrenilenler akılda tutularak özetleme yapmaları istenmektedir. Nihayet son bölümde uygun bir şekilde nasıl referans verileceği anlatılmakta ve konuyla ilgili örnekler verilmektedir. Atölye çalışması sonucunda öğrencilerin %80'i çalışmayı faydalı veya çok faydalı bulmuşlardır. Bölümlere bakıldığında ise 1. ve 3. bölümler öğrencilerin %75'i tarafından faydalı ve çok faydalı bulunmuştur. Bu rakam 2. bölüm için %57'dir. Atölye çalışmasının öğrenci davranışları üzerinde etkisi derinlemesine araştırılmamış olmakla beraber yazarlardan (Cogdell ve Aidulis, 2008) Aidulis kendi sınıfındaki öğrenci davranışlarına bakarak atölye çalışmasına katılan öğrencilerin ödevlerinde hiç intihal tespit etmediğini ancak çalışmaya katılmayan başka bir grupta 18 intihal vakası belirlendiğini bildirmektedir. Bu durum da atölye çalışmasının yararlı olduğunu gösteren bir gösterge olarak değerlendirilmektedir.

Chao, Wilhelm ve Neureuther (2009) işletme fakültesi öğrencileri ile yaptıkları bir deneysel çalışmada, deney grubuna uygun şekilde alıntı yapabilme, atıfta bulunabilme, uygun şekilde açıklama yapabilme gibi becerilerin kazandırılmaya çalışıldığını ve bu öğrencilerin kontrol grubuna göre intihalden kaçınmada daha başarılı olduğunu belirtmektedir.

Kurumsal yöntemler. Cogdell ve Aidulis (2008), Pragmatik Stratejiler, Öğrencinin Eğitilmesi ve Ahlaki Stratejilerin yanında kurumsal yaklaşımında intihalin azaltılmasında çok önemli olduğunu kaydetmektedir. Glaskow Üniversitesi'nin yaklaşımın tartışıldığı çalışmalarında Cogdell ve Aidulis (2008) Kurumsal Yöntemlerle ilgili olarak aşağıdaki stratejileri önermektedirler.

İntihal ile ilgili üniversite politikasının duyurulması. Üniversite politikası gereği her dönem başında, ilk ders saatinde öğrencilere dersin amaçları hedefleri, derslerde yapılacak faaliyetler ve dersle ilgili kaynakların ve programın belirtildiği bir broşür dağıtılması zaruridir. Bu broşürde intihal hakkında detaylı bir bilginin verilmesi de yine üniversite politikasının bir gereğidir. Online olarak da erişilebilen bu broşürler hem lisans hem de lisansüstü dersleri için geçerli olup, öğrenciler bu broşürleri okuyup konuyla ilgili düzenlemeleri öğrenmeye teşvik edilmektedir. Ayrıca 1. Sınıftan 4. Sınıfa kadar bütün derslerin ilk saatlerinde intihalin tanımlandığı, örneklerinin verildiği, intihalden neden kaçınmak gerektiği ve intihalin açığa çıkması halinde neler olabileceği ile ilgili 20 dakikalık bir sözlü sunum yapılmaktadır (Cogdell ve Aidulis, 2008).

Akademisyenlere kılavuzluk sağlanması. Öğretim elemanlarına intihal tespit edilmesi halinde hangi yollara başvurulacağı ile ilgili olarak bir rehber kitapçık dağıtılmaktadır. İntihalle mücadele sırasında akademisyenlerin çok açık ve kesin bilgilere sahip olmanın yanında tutarlı olmak gerektiği de bir üniversite politikası olarak benimsenmiştir. Bu yüzden dağıtılan kitapçıklarda izlenecek süreçler ve tutulacak kayıtlar detaylıca anlatılmaktadır. Bunun dışında akademisyenlerden bir de etik kurul teşkil edilmiştir (Cogdell ve Aidulis, 2008).

İmzalı beyan. Öğrenciler ödevlerini teslim ederken intihal yapmadıklarına dair bir beyannameyi imzalamaktadırlar (Cogdell ve Aidulis, 2008; University of South Australia, t.y.).

Kayıt tutma. İntihal olaylarının sayısının, intihale tekraren başvuran öğrencilerin ve intihal olaylarıyla ilgili eğilimlerin bilinmesi açısından arşiv kayıtlarının tutulması önemlidir. İntihalle ilgili uygulanan stratejilerin ne ölçüde başarılı olduğunun değerlendirilmesinde de kullanılan kayıtlar bölüm seviyesinde de tutulmaktadır. Bu kayıtların nasıl tutulacağı akademisyenlere dağıtılan kılavuz kitapçıklarında belirtilmektedir (Cogdell ve Aidulis, 2008).

2.14. İntihale Verilen Cezaların Belirlenmesi

Council Of Writing Program Administrators'a (2008) göre intihalin önlenmesi için hem öğrencilerin, hem öğretim elemanlarının hem de yöneticilerin yapması gerekenler bulunmaktadır. Öğretim elemanlarının etkin bir şekilde yapılandırmasını, konuları ezberlemeye yönelik olarak değil, tam tersine kaynakları araştırıp analiz etmeye yönelik olarak yapılandırması gerektiğini belirten Council Of Writing Program Administrators (2008), yöneticilerin de akademik etiği güçlendiren bir eğitim ortamı yaratmakla yükümlü olduğunu belirtmektedir. Council Of Writing Program Administrators (2008), cezalandırma konusunun ise dikkatle ele alınması gereken nazik bir konu olduğunu bildirmektedir. Cezalar belirlenirken, kaynakların yanlış bir şekilde kullanılmasının da eğitim sürecinin bir parçası olduğu akılda tutulmalıdır. Council Of Writing Program Administrators (2008), İntihalin gerçekleştiğinden emin olunduktan sonra ceza verilebileceğini, ancak bu durumda bile öğrencinin eğitsel anlamda nasıl en kazançlı çıkabileceğinin göz önüne alınması gerektiğini vurgulamaktadır.

Yeo ve Chien (2007), intihale verilebilecek cezaları belirlemeden önce dört ölçüte bakılmasını önermektedirler. Yazarlar (Yeo ve Chien, 2007), (1) Sınıf olarak daha üstte bulunan, (2) daha geniş boyutta intihal yapan, (3) İntihali tasarlayarak gerçekleştiren ve (4) daha önce de intihal yapmış olan öğrencilere daha ağır bir ceza verilmesini savunmaktadır. Yeo ve Chien (2007) bunun dışında göz önüne alınması gereken faktörlerden de söz etmekte, ancak bunların objektif olarak değerlendirilmesi konusunda taşıdıkları kaygılar nedeniyle cezaların belirlenmesinde kullanılmasına temkinli yaklaşmaktadırlar. Bu faktörler ise: (1) kültürel faktörler, (2) Ödevin nasıl yapılacağının açıkça belirtilmiş olması veya olmaması, (3) Önceden tasarlanmış olması veya son anda karar verilmiş olması, (4) Öğrencinin yaptıklarından pişmanlık duyması veya duymaması, (5) arkadaşlarından baskı görüp görmemesi ve (6) grup olarak yapılmış olan bir intihaldeki payının küçük veya büyük olması olarak sıralanabilir.

Bretag (2005), Carroll'ın (2003) intihalin önlenmesi için kurumların üç ilkeye sınımsız bağlanmasını önerdiğini aktarmaktadır. Bu ilkeler: caydırıcılık, tespit etme ve intihalle adil bir şekilde uğraşmadır. İntihalin cezalandırılması aşamasında ise Carroll (2003), önem sırasına göre dört ölçütün göz önüne alınmasından sonra bir cezanın belirlenmesini önermektedir. Bu ölçütler ise sırasıyla: (1) intihalin boyutu, (2) öğrencinin kaçınıcı sınıfta olduğu, (3) Öğrencinin, kurumun akademik geleneklerini ve

kurallarını ne ölçüde bildiği ve (4) intihalin yapıldığı bilimsel alanın kurallarıdır (Akt. Bretag, 2005) Moon (2005) bu ölçütlere öğrencinin daha önce de benzer bir eylemde bulunup bulunmadığına bakılmasını da önermektedir.

İntihalin verilecek cezaların belirlenmesinde niyet unsuru da göz önüne alınmalıdır. Öğrenci aldatmak amacı ile kasten tapmış olduğu intihal sehven yapılmış bir intihale göre daha ciddi olarak nitelendirilmektedir. Örneğin vermek gerekirse bir internet sitesinden bir makale veya ödev satın alıp kullanmak aşırı bir ciddi bir intihal örneği oluştururken; bir kaynaktan küçük bir ifade alıp kaynağa atıfta bulunmamak veya doğru bir şekilde atıfta bulunamamak daha hafif bir intihal olmaktadır (Roberts, 2008). Bu durumda intihali planlayıp, tasarlayarak gerçekleştiren öğrenciye daha ağır bir ceza verilmesi gerekmektedir.

Walker (1998), üniversite çapında bir standart oluşturulmasını ve bunu yaparken de (1) intihalin ciddiyetine göre intihal türlerinden farklı kategoriler oluşturulmasını, (2) her kategori için hangi prosedürlerin uygulanacağını açıkça belirtilmesini ve (3) suçun ağırlığı ve türüne göre ceza listelerinin oluşturulmasına istemektedir. Walker'ın (1998) yedi basamaklı sisteminde ilk ve en hafif olarak 'öğrencinin materyali olduğu gibi kopyaladığı ancak sanki tekrar ifade etmiş gibi göstererek atıfta bulunduğu' durum gösterilmektedir. Ceza olarak ise öğretim elemanın öğrencinin dikkatini çekmesi ve notunu %10-%100 arasında kırmaması önerilmektedir. En ağır olarak ise 'öğrencinin başka bir öğrencinin ödevini, onun bilgisi dışında kullanması' gösterilmektedir. Önerilen ceza ise ödevine sıfır verilmesi ve ders kaydının silinmesi önerilmektedir.

Brunel Üniversitesi'nin intihal politikası ise intihale karşı sıfır tolerans olarak ifade edilmektedir. Bu politika güçlü bir intihal eğitimi programı ile de desteklenmeye çalışılmıştır (Wilson ve Ippolito, 2008). Burada sadece üniversitesinin ceza politikası ele alınacaktır. Üniversite politikası gereği verilecek cezalar belirlenirken öğrencinin kaçınıcı sınıfta olduğu, intihale tekrar başvurup başvurmadığı ve intihali önceden açıkça tasarlayıp tasarlamadığına bakılmaktadır. Ülkemizdeki sınıflara uyarlanmış şekliyle Wilson ve Ippolito (2008) tarafından öğrencilere verildiği bildirilen cezalar aşağıdaki gibidir.

Birinci Sınıf Lisans Öğrencileri: 100 sterlinlik para cezası ve şiddetli bir uyarı

Birinci Sınıf Lisans Öğrencileri (tekrar eden intihal): Sıfır kredi ile okuldan uzaklaştırılır ve Üniversiteye tekrar kabul edilmesi engellenir.

İkinci ve Yukarıdaki Sınıf Lisans Öğrencileri: Sıfır kredi ile okuldan uzaklaştırılır ve Üniversiteye tekrar kabul edilmesi engellenir.

Lisansüstü Öğrencileri: Sıfır kredi ile okuldan uzaklaştırılır ve Üniversiteye tekrar kabul edilmesi engellenir.

İkinci ve Yukarıdaki sınıflar Lisans Öğrencileri ve Lisansüstü Öğrencileri önceden tasarlamadan yaptıkları intihaller: Okuldan uzaklaştırılır ancak öğrencinin kazanmış olduğu kredileri muhafaza etmesine izin verilir. Öğrencinin üniversiteye tekrar kabul edilmesi engellenir.

Sonuç olarak intihale verilecek cezalar belirlenirken bilinçli mi yoksa bilinçsiz mi yapıldığına; yapılan intihalin türüne ve boyutuna; öğrencinin sınıfına dolayısıyla üniversitenin bu konudaki politikasını bilip bilmediğine; daha önce intihal yapıp yapmadığı gibi değişkenleri göz önünde tutmak gerekmektedir. Unutulmaması gereken diğer bir husus ise intihal ile ilgili kuralların açık bir şekilde duyurulması ve intihal vakalarına hızlı ve şeffaf bir şekilde müdahale edilmesi gerekliliğidir. Bütün bu işlemler sırasında üniversitenin bir eğitim kurumu olduğu ve öğrencinin bu süreçten azami faydayı nasıl sağlayabileceği de daima hatırd tutulmalıdır.

2.15. Telif Hakları ve İntihal Kavramı

İntihal kavramının yanında tartışılması gereken bir başka kavram da ‘telif hakları’ kavramıdır. Bu kavram zaman zaman intihal kavramı ile karıştırıldığından burada kısaca açıklanması ve intihal kavramı ile ilişkisinin ele alınması faydalı bulunmuştur.

Dünyada eser sahiplerinin kullanım haklarını kendilerinin belirlediği Creative Commons (CC) lisansını kullanmaları teşvik edilmektedir. Creative Commons (CC), 2001 yılında San Francisco “Center for the Public Domain” kuruluşunun desteğiyle aralarında hemen her kesimden insanın bir araya gelerek telif hakları alanında esneklik ve paylaşımı yaygınlaştırmak amacıyla kurulmuş kâr amacı gütmeyen bir organizasyondur.

Ülkemizde telif hakları 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu ile korunmaktadır. “Bu kanunun amacı, fikir ve sanat eserlerini meydana getiren eser sahipleri ile bu eserleri icra eden veya yorumlayan icracı sanatçıların, seslerin ilk tespitini yapan fonogram yapımcıları ile filmlerin ilk tespitini gerçekleştiren yapımcıların ve radyo-televizyon kuruluşlarının ürünleri üzerindeki manevi ve mali haklarını belirlemek, korumak, bu ürünlerden yararlanma şartlarını düzenlemek, öngörülen esas ve usullere aykırı yararlanma halinde yaptırımları tespit etmektir”.

Kanunun koruması altında bulunan ‘eser’in ne olduğu da kanunda ayrıca tanımlanmıştır. Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu eser’i şu şekilde tanımlamaktadır: “Sahibinin hususiyetini taşıyan ve ilim ve edebiyat, musiki, güzel sanatlar veya sinema eserleri olarak sayılan her nevi fikir ve sanat mahsullerini” ifade eder.

Kanunun amaç bölümünde de belirtildiği gibi ‘eser sahibi’, ‘eser’ üzerinde bir takım maddi ve manevi haklara sahiptir. Eser sahibinin eser üzerindeki bu maddi ve manevi haklarına ‘telif hakları’ denilmektedir.

Ceritoğlu (2008), yukarıdaki tanımlara dayanarak bir eserin Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu’nun korumasına mazhar olabilmesi için iki şartı taşıması gerektiğini bildirmektedir. Bu şartlar ise:

3. Sahibinin hususiyetini taşıması (Subjektif Şart)
 4. Fikir Ve Sanat Eserleri Kanunu’nda öngörülen eser türlerinden birisine dâhil olması (Objektif Şart) (Ceritoğlu, 2008; s.7)
- olarak ifade edilmiştir.

Eserin, ‘Eser Sahibinin Hususiyetlerini’ taşıması için “...bağımsız olması ve yaratıcısından izler taşıması, yaratıcısının kokusunun esere sinmiş olması...” (Ceritoğlu, 2008; s. 7) ve “...eser sahibinin kendi emeği sonucunda, var olanlardan önemli ölçüde değişik (yoksa taklit olur, eser olmaz) ve eser sahibinden izler taşıması...” (Ceritoğlu, 2008, s.8) gerekmektedir.

İkinci şart olan Objektif Şart konusunda ise Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu koruma altındaki eserleri şu şekilde belirtmektedir:

1. İlim ve Edebiyat Eserleri
2. Musiki Eserleri
3. Güzel sanat Eserleri
4. Sinema Eserleri
5. İşleme ve Derlemeler (“İstifade edilen eserin sahibinin haklarına zarar getirmemek şartıyla oluşturulan ve İşliyenin hususiyetini taşıyan işlenmeler, bu kanuna göre eser sayılır” Fikir Ve Sanat Eserleri Kanunu, madde 11).

Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu Eser sahibinin eser üzerinde manevi ve mali bazı hakları olduğunu kabul etmiştir. Kanunun kabul ettiği manevi haklar:

1. Umuma arz salahiyeti
2. Adın belirtilmesi salahiyeti
3. Eserde değişiklik yapılmasını men etmek
4. Eser sahibinin zilyed ve malike karşı hakları

Olarak belirtilmiştir. Mali haklar ise:

1. İşleme hakkı,
2. Çoğaltma hakkı,
3. Yayma hakkı,
4. Temsil hakkı,
5. İşaret, ses ve/veya görüntü nakline yarayan araçlarla umuma iletim hakkı olarak belirtilmiştir.

Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu mali hakların kullanılması ile ilgili olarak bazı süre kısıtlamaları getirmiştir. Kanuna göre eserin üzerindeki mali hakların korunması eser sahibi yaşadığı sürece devam etmekte, eser sahibinin ölümünden sonra ise 70 yıl boyunca bu mali haklar korunmaktadır. Eğer eserin birden fazla sahibi var ise söz konusu süre son eser sahibinin ölümünden itibaren 70 yıl olarak hesaplanmaktadır (Fikir Ve Sanat Eserleri Kanunu, madde 27). Fikir Ve Sanat Eserleri Kanunu, Mali hakların kullanılması ile ilgili bazı kısıtlamalar getirmiştir. Fikir Ve Sanat Eserleri Kanunu madde 46'ya göre müze ve kütüphane gibi yerlerde bulunan ve henüz yayımlanmamış ve alenileşmemiş eserler mali koruma süresinin bitiminden itibaren bulundukları kamu kurum ve kuruluşuna ait olurlar. Madde 47'ye göre ise memleket kültürü açısından önemli olduğu düşünülen bir eser mali koruma süresi dolmadan önce de hak sahipleri bedeli ödenmek suretiyle kamulaştırılabilir.

Eser üzerindeki manevi hakların korunması ise eser sahibinin ölümünden itibaren 70 yıllık bir süre için eser sahibinin mirasçılara bırakılmıştır. Bu manevi haklar, umuma arz, adın belirtilmesi, ve değişiklik yapılmasını men etme haklarını kapsamaktadır.

Eser üzerindeki koruma süresi sona erdikten sonra eserin üçüncü şahıslar tarafından kısmen veya tamamen tekrar üretilmesinde telif hakları açısından bir problem bulunmamaktadır. Örneğin ünlü şair Fuzuli'nin divanı herhangi bir yayınevi tarafından tekrar bastırılabilir veya çoğaltılabilir.

Öte yandan intihal ise başka birinin fikirlerini ve çalışmalarını uygun ve yeterli bir şekilde atıfta bulunmamak veya referans vermemek suretiyle kendisine aitmiş gibi göstererek üçüncü şahısları aldatma girişimidir. Bu haliyle intihal eylemi ve telif hakları ihlali eylemi zaman zaman örtüşse de birbirinden farklı eylemlerdir. Bu farklılıklar aşağıda tartışılmıştır.

İlk olarak Telif Hakları İhlali konusu hukuksal bir konudur ve genellikle mahkemeler tarafından takip edilir. Dames (2007) telif haklarını “orijinal eserin

üretilmesi, çoğaltılması ve dağıtılması” ile ilgili bir yasa olarak tanımlamaktadır. Dames’e (2007) göre telif hakları ile ilgili olarak bilinmesi gereken en önemli iki konudan birincisi, bunun bir kanun ve kanuni bir işlem olduğu ve ikincisi de telif hakları ihlalleri ile ilgili işlemlerin standart yasal süreçler içerisinde yürütüldüğüdür. İntihal konusu ise akademik yazı ile ilgilidir ve zaman zaman hukuki süreçlere konu olsa da temel olarak üniversiteler veya okullar tarafından takip edilir. Eğer bir öğrencinin veya akademisyenin intihalden bağımsız olarak veya intihal eylemiyle beraber telif hakları ihlali de yaptığı belirlenirse bu durum eser sahiplerine bildirilir ve eser sahibi isterse konuyu mahkemelere taşıyabilir (Plagiarismchecker.com, 2011).

İkinci olarak içerik bakımından intihal ve telif hakları ihlalleri örtüşmeyebilir. Her intihal eylemi aynı zamanda telif hakkı ihlali de oluşturmaz (Plagiarismchecker.com, 2011; Dames, 2007).Örneğin Namık Kemal’in eserlerinden bir bölümün bir ödev için kopyalanmış olması yürürlükteki kanunlarımıza göre bir telif hakkı oluşturmamaktadır. Çünkü bu eserler için hukuk sistemimiz herhangi bir mali veya manevi koruma sağlamamaktadır. Ancak eğer ödevde Namık Kemal’e atıfta bulunulmamış veya referans verilmemiş ise bu durum intihal suçunu oluşturur. Telif hakları ihlali yapmıyor olmak intihal suçu işlenmediği anlamına gelmez (Dames, 2007). Her ne kadar mahkemeler bu konu da bir ceza takdir edemese de üniversite öğrenciye gerekli cezayı verecektir. Üzerinde mali veya manevi korumanın devam ettiği bir eserden intihal yapılması durumunda ise hem intihal hem de telif hakları ihlali suçu işlenmiş olmaktadır. Örneğin öğrencinin ödevi için Orhan Pamuk’tan bir intihal yapması durumunda bu durum okul açısından intihal suçu olduğu gibi yazar Orhan Pamuk açısından da bir telif hakları ihlali suçudur.

Üçüncü olarak telif hakları kavramı bir eserin, eser sahibinin izni olmaksızın çoğaltılmamasını da içermektedir. Bu durumda telif hakları korunan bir eserin çoğaltılması, üzerinde eser sahibinin adına yer verilse bile bir suç teşkil etmektedir. Dolayısı ile eser sahibine açıkça atıfta bulunulmuş olması, eser sahibinin açıkça belirtilmesi, yani intihal yapılmamış olması bu durumu mahkemeler açısından bir suç olmaktan çıkarmamaktadır (Plagiarismchecker.com, 2011).

Telif hakları ve intihal ile ilgili dördüncü bir husus ise Telif haklarının sadece somut eserleri koruyor olmasıdır. Türkiye’de geçerli olan Fikir ve Sanat Eserlerini Koruma Kanunu sadece ‘eser’leri korumakta ve bu hangi eserleri koruduğunu da ayrıntılı olarak açıklamaktadır. Dolayısı ile telif haklarının korunması sadece somut eserler veya bir şekilde somut forma aktarılmış düşünceler için geçerlidir

(Plagiarismchecker.com, 2011; Dames, 2007). Bir fikir ancak somut bir nesne üzerinde kayda geçirilmişse ve o halde iken izinsiz olarak ve atıfta bulunmadan kullanılmış ise ancak bu durumda hem intihal hem de telif hakları ihlali gerçekleşmiş demektir (Dames, 2007). Halbuki intihal kavramı sadece eserlerin değil fikirlerin de korunmasını gerektirir ve bu fikirlerin somut bir form üzerine kayda geçirilmemiş olması bu durumu değiştirmez.

Telif hakları ve intihal soruşturmaları başlatılma yönünden de farklılıklar göstermektedir. Bir telif hakları ihlali konusunun soruşturulması ancak telif hakkı sahibin başvurusu üzerine başlatılmaktadır. İntihal olaylarında ise sadece telif hakkı sahibi değil, üçüncü şahıslar da intihalcı hakkında şikâyet etme ve soruşturma açılmasını isteme hakkına sahiptir Dames, 2007).

Bazı durumlarda bir eserin telif hakkı sahibi ile eserin sahibi aynı kişi olmayabilir. Bu durum Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'na belirtilen hallerde, eserin haklarının kamuya mal edilmesi şeklinde ortaya çıkabileceği gibi, bilimsel bir makalenin telif haklarının yayımlanmış olduğu dergiye geçmesi şeklinde de tezahür edebilir. Bu durumda böyle bir makaleden yapılan bir intihal derginin yasal hakları bakımından da bir telif hakları suçu oluşturacaktır (Mahmood, 2009). Mahmood'a (2009) göre yazarın kendinden intihal yapmış olması durumu bile derginin yasal haklarını ortadan kaldırmaz.

Sonuç olarak intihal bir öğrencinin bir eserin bir bölümünü kullanıp, uygun bir şekilde atıfta bulunmamasıyla oluşur. Eğer bunu bilerek yapmış ise burada kasti bir intihal vardır. Uygun atıfta bulunma kurallarını bilmediği için yapmış ise kasıtsız bir intihal vardır ama bilmeden yapılmış olması intihal yapıldığı gerçeğini değiştirmez. Telif hakları ihlali ise bir eserin hak sahibinden, eserin kullanımı konusunda izin alınmaması durumunda ortaya çıkar. İntihalden kaçınmak için uygun bir şekilde atıfta bulunmak gerekir. Telif hakları ihlalinden ise eser sahibinden izin almak, eseri tekrar üretmek için ruhsat almak ve benzeri yöntemlerle kaçınılabılır (Butler, 2005).

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu bölümde yapılması düşünülen araştırmanın modeli, evren, örneklem ve veri toplama aracı, araştırmada kullanılacak istatistik tekniği ile ilgili açıklamalar yer almaktadır.

3.1. Araştırma Modeli

Bu araştırma betimsel bir araştırmadır. Araştırmada nitel ve nicel yöntemlerin bir arada kullanıldığı karma bir model benimsenmiştir. Araştırmanın nicel bölümünde; tarama (survey) yöntemi ile veri toplanmıştır. Tarama modeli, geçmişte ya da halen var olan bir durumu betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımıdır. Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne, kendi koşulları içinde var olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır (Karasar, 2005). Tarama modelleri, sosyal bilimlerde olduğu gibi eğitim biliminde de en yaygın olarak kullanılan yöntemlerdendir. Temel amacı, bireylerin herhangi bir konu üzerinde duygu, düşünce ve görüşlerini geniş kitle üzerinden elde etmektir.

3.2. Evren ve Örneklem

Araştırmamızın evreni, somut çalışma evreni olup Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Afyon Kocatepe Üniversitesi ve Uşak Üniversitesi'ndeki birinci, ikinci, üçüncü ve dördüncü Sosyal Bilgiler Öğretmenliği programında öğrenim gören tüm öğrencilerle eğitim veren tüm öğretim elemanlarından oluşmaktadır.

Araştırmamızın örnekleme, kolay ulaşabilir durum örnekleme olup Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi (142 erkek, 71 kadın), Afyon Kocatepe Üniversitesi (24 erkek, 19 kadın) ve Uşak Üniversitesi'nden (28 erkek, 24 kadın) seçilen toplam 308 öğrenci ve 13 öğretim elemanından oluşmaktadır.

3.3. Veri Toplama Teknikleri

Bu araştırmada Sosyal Bilgiler Öğretmenliği programı öğrencilerine bir adet anket formu (bkz Ek1) uygulanmış ve arkasından yarı yapılandırılmış görüşme soruları (Ek 2) kullanarak odak grup görüşmeleri yapılmıştır. Üç üniversitede Sosyal Bilgiler Öğretmenliğinde okuyan her sınıf düzeyindeki öğrencilere uygulanan anket formunu hazırlamak için öncelikle konu ile ilgili alan yazın incelenmiştir. Araştırmacı tarafından, elde edilen veriler ışığında ilgili bilimsel çalışmalardan (Moon, 2005; Yeo, 2007; Bretag ve Mahmud, 2009; Power, 2009) anket maddeleri oluşturulmuştur. Bu anket formu, Sosyal Bilgiler Eğitimi alanında üç öğretim üyesine incelettirilerek onların görüş ve önerileri doğrultusunda son hali verilmiştir (bkz Ek1).

“Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarına Yönelik Nicel Araştırma Ölçeği”ne öğretim üyelerinin görüş ve önerileri doğrultusunda son hali verildikten sonra, ön uygulama yapmak için düzenlendi. Örneklem benzer özellikler taşıyan 100 öğrenciye uygulandı. Gönüllü olarak katılan öğrencilerden kendilerine en doğru gelen seçeneği işaretlemeleri istenmiştir. Ön uygulama sonrasında elde edilen veriler, bilgisayar ortamındaki istatistik programında analiz edildi.

Ölçeğin uygulanmasından sonra gerçekleştirilen güvenirlik çalışmasında güvenirliği düşüren 4 madde çıkarıldıktan sonra Cronbach's alpha = ,768 olarak belirlenmiştir. Nihayet çalışmada değerlendirmeye alınmayan bir bölüme ait olan sekiz madde daha çıkarılmış ve nihai güvenirlik Cronbach's alpha = ,747 olarak ortaya çıkmıştır (Tablo 1).

Tablo 1. Güvenirlik İstatistikleri

Cronbach's Alpha	N
,747	109

Anket formlarının birinci bölümünde demografik bilgilerin toplanması amaçlanmaktadır. Formların ikinci bölümünde verilen durumlarda intihal olup olmadığı, eğer varsa bu intihali ne derece ciddi buldukları; üçüncü bölümde intihalin ne kadar yaygın olduğunu düşündükleri; dördüncü bölümde öğrencilerin intihale başvurmalarında hangi sebeplerin etkili olduğunu düşündükleri; beşinci bölümde öğretim elemanlarının ve öğretim kurumunun öğrencilere sağladığı rehberlik hakkındaki verilen ifadeler ne ölçüde katıldıkları; altıncı bölümde verilen akademik ve genel etik dışı bazı eylemleri ne derecede ciddi buldukları; yedinci bölümde öğrencinin

yaptığı ilk intihale verilecek cezalar ve tekrar yaptıkları intihale verilecek cezalar konusunda ne düşündükleri hakkında bilgiler toplanmıştır.

Ölçeğin ikinci bölümü üç sütunlu bir tablo halinde tasarlanmış, ilk sütunda olası bir durumla ilgili senaryo, ikinci sütunda burada intihal olup olmadığı ve üçüncü sütunda da eğer intihal varsa bunun ‘çok ciddi değil’ ‘orta derecede ciddi’ ve ‘çok ciddi’ seçeneklerinden birisi ile değerlendirilmesi istenmiştir. Üçüncü bölümde kişisel olarak yaılan intihal sayısı ile ilgili bilgiler toplanırken ‘hiç’ ve ‘her zaman’ arasında değişen 5’li aralıklar ve ‘hiç’ ile ‘beş ve fazlası’ arasında değişen 6’lı aralıklar kullanılmıştır. Üçüncü bölümde intihalin yaygınlığı ile ilgili sorular 5’li likert tarzında oluşturulmuş olup (1) çok yaygın, (5) ise hiç yaygın değil anlamında değerlendirilecektir. Dördüncü bölüm de 5’li likert tarzında düzenlenmiş olup (1) hiç etkili değil, 5 ise çok etkilidir anlamında değerlendirilecektir. Formun beşinci bölümü yine 5’li likert ölçeğidir ve (1) hiç katılmıyorum, (5) ise tamamen katılıyorum anlamında değerlendirilecektir. 5’li likert tarzında düzenlenen altıncı bölümde ise (1) hiç ciddi değil, (5) ise çok ciddi buluyorum anlamında değerlendirilecektir. Yedinci bölümde ise yine 5’li liker ölçeğinde (1) Hiç uygun değil, (5) ise çok uygun anlamında değerlendirilecektir.

Öğretim elemanlarına da bir anket formu uygulanması ve arkasından öğretim elemanları ile tek tek yüz yüze görüşmeler yapılması planlanmıştır. Ancak ölçeğin uygulanması sırasında öğretim elemanlarının doldurdıkları formlar uzmanlarca incelenmiş ve genellikle baştan savma yaptıkları düşünüldüğü için anket formu uygulanmasından vazgeçilmiştir. Öğretim elemanlarının teslim ettikleri formlarla ilgili bir örnek Ek 3’te sunulmuştur. Bunun üzerine öğretim elemanları ile birebir yüzyüze görüşmeler yapmakla yetinilmiştir. Görüşmelerde kullanılan görüşme soruları Ek 4’te sunulmuştur. Görüşmeler öğretim elemanlarının odasında yüz yüze gerçekleştirilmiş olup ortalama 20 dakika sürmüştür. Görüşmeler esnasında ses kaydı cihazı kullanılarak kayıt yapılmış, daha sonra bu kayıtlar yazılı hale getirilerek kullanılmıştır.

3.4. Verilerin Analizi

Araştırmada anket yoluyla toplanan verilerin analizinde SPSS (Statistical Packages for the Social Sciences- Sosyal Bilimler için İstatistik Paketi) bilgisayar paket programı kullanılmıştır. Farklılıklar bağımsız örnekler t-testi ve tek yönlü varyans analizi (ANOVA) kullanılarak analiz edilmiştir. Anketten elde edilen her bir madde için betimleyici istatistikler hesaplanmıştır. Kategorik değişkenler için (yaş, cinsiyet, okul,

sınıf seviyesi, genel not ortalaması, internet erişimi) frekans ve yüzde verilmiştir. Araştırma kapsamında elde edilen nitel verilerin çözümlenmesinde ise içerik analizi kullanılmıştır.

3.5. Örneklemle İlgili Demografik ve Çevresel Faktörlere Ait Betimleyici Veriler

Bu bölümde araştırmaya katılan öğrencilere ait çeşitli demografik ve çevresel faktörlere ilişkin betimsel veriler sunulmuştur.

3.5.1. Araştırmaya Katılan Sosyal Bilgiler Aday Öğretmenlerinin Üniversitelere Göre Dağılımı

Araştırmaya Muğla Üniversitesi, Uşak Üniversitesi ve Afyon Kocatepe Üniversitesinde öğrenim görmekte olan 312 öğrenci katılmıştır. Araştırmaya katılan öğrencilerin üniversitelere ve cinsiyete göre dağılımı Tablo 2 'de gösterilmiştir. Araştırmaya Afyon ve Uşak'tan katılan öğretmen adaylarından toplanan anket formlarının büyük bir bölümünün sürekli aynı seçeneği işaretlemek veya sırasıyla 1, 2, 3, 4 ve 5 seçeneklerini işaretlemek gibi kusurlara rastlanmıştır. Bu anket formlarının kullanılmasından en az doktora derecesine sahip üç kişilik bir uzmanlar grubunun görüşleri doğrultusunda vazgeçilmiştir. Muğla Üniversitesi öğrencilerin araştırmaya daha yüksek oranlarda katılmış olması araştırmacının Muğla Üniversitesi'nde görevli olmasıyla açıklanabilir.

Tablo 2. Öğrencilerin Üniversitelere Dağılımı

	Üniversite	f	%	Geçerli %	Toplam %
Geçerli	Muğla	215	68,9	68,9	68,9
	Afyon	44	14,1	14,1	83,0
	Uşak	53	17,0	17,0	100,0
	Total	312	100,0	100,0	

3.5.2. Araştırmaya Katılan Sosyal Bilgiler Aday Öğretmenlerinin Yaşa Göre Dağılımı

Araştırmaya katılan öğrencilerden 9'u yaşlarını belirtmemişlerdir. Yaşlarını belirten öğrencilerin yaşları frekans ve yüzde olarak Tablo 3'de gösterilmiştir.

Öğrencilerin büyük bir kısmının (%56,1) 20 ve 21 yaşlarında olduğu anlaşılmaktadır. Yaşı 26 ve üzeri olan öğrenci sayısı sadece dört olup % 1,3'e tekabül etmektedir.

Tablo 3. Öğrencilerin Yaş Durumlarına Göre Dağılımı

	Yaş	f	%	Geçerli %	Toplam %
Geçerli	18-19	30	9,6	9,9	9,9
	20-21	170	54,5	56,1	66,0
	22-23	82	26,3	27,1	93,1
	24-25	17	5,4	5,6	98,7
	26+	4	1,3	1,3	100,0
	Toplam	303	97,1	100,0	
Kayıp Sistem		9	2,9		
Toplam		312	100,0		

3.5.3. Araştırmaya Katılan Sosyal Bilgiler Aday Öğretmenlerinin Cinsiyete Göre Dağılımı

Araştırmaya katılan öğrencilerden 4'ü cinsiyetlerini bildirmemişlerdir. Bu bilgiyi veren öğrencilerin cinsiyet durumları ile ilgili veriler Tablo 4'te gösterilmiştir. Örneklem grubunun %63'ünü erkek öğrenciler; % 37'sini kadın öğrenciler oluşturmaktadır.

Tablo 4. Öğrencilerin Cinsiyete Göre Dağılımı

	Cinsiyet	f	%	Geçerli %	Toplam %
Geçerli	Erkek	194	62,2	63,0	63,0
	Kadın	114	36,5	37,0	100,0
	Toplam	308	98,7	100,0	
Kayıp Sistem		4	1,3		
Toplam		312	100,0		

3.5.4. Araştırmaya Katılan Sosyal Bilgiler Aday Öğretmenlerinin Sınıf Seviyesine Göre Dağılımı

Araştırmaya katılan öğrencilere içindeki bulundukları ders döneminin kaçınıcı dönem olduğu da sorulmuş ve verilen cevaplar Tablo 5'de gösterilmiştir. Öğrencilerden 3 tanesi dönemini belirtmez iken en fazla öğrencinin % 38,8 ile 4. Dönemine devam eden öğrenciler olduğu görülmüştür. Dokuz veya daha fazla dönemdir öğrenci olduklarını ifade eden öğrenciler ise 4 kişi ile %1,3'lük bir oranı temsil etmektedir.

Araştırmanın bahar döneminde yapılmış olması sebebiyle dönemle ilgili soruya öğrenciler 1, 3, 5, veya 7 cevabını vermemişlerdir.

Tablo 5. İçinde Bulunulan Ders Dönemi

	Ders Dönemi	f	%	Geçerli %	Toplam %
Geçerli	2	91	29,2	29,4	29,4
	4	120	38,5	38,8	68,3
	6	54	17,3	17,5	85,8
	8	40	12,8	12,9	98,7
	9+	4	1,3	1,3	100,0
	Toplam	309	99,0	100,0	
Kayıp	Sistem	3	1,0		
Toplam		312	100,0		

3.5.5. Araştırmaya Katılan Sosyal Bilgiler Aday Öğretmenlerinin Genel Not Ortalamasına Göre Dağılımı

Öğrencilere genel not ortalamaları da sorulmuştur. Alınan sonuçlar Tablo 6’da gösterilmiştir. Genel not ortalaması için 1,80, 2,40 ve 3.00 not oranları eşik olarak kabul edilmiştir. Bu eşiklerin benimsenme sebebi ise 1,80’in birçok üniversitede üçüncü sınıftan ders alabilme ön şartı olması; 2,40’ın birçok kurumda lisansüstü eğitime kabul edilme ön şartı olarak benimsenmiş olması; ve 3.00’in birçok üniversitede üstten ders alabilmek için ön şart olarak benimsenmiş olmasıdır. Öğrencilerin %46,5’inin genel not ortalamasının 2,40 ile 2,99 arasında olduğu görülmektedir. En küçük grubu ise %7,7 ile 0-1,79 grubu oluşturmaktadır.

Tablo 6. Öğrencilerin Genel Not Ortalamaları

	Genel Not Ortalaması	f	%	Geçerli %	Toplam %
Geçerli	0-1,79	22	7,1	7,7	7,7
	1,80-2,39	90	28,8	31,7	39,4
	2,40-2,99	145	46,5	51,1	90,5
	3,00-4,00	27	8,7	9,5	100,0
	Toplam	284	91,0	100,0	
Kayıp	Sistem	28	9,0		

3.5.6. Araştırmaya Katılan Sosyal Bilgiler Aday Öğretmenlerinin İnternet Erişimlerine Göre Dağılımı

Öğrencilerin internete nasıl erişim sağladıkları ile ilgili veriler Tablo 7’de verilmiştir. Öğrencilerin % 50,2’si evlerinden veya yurtlarından internete kesintisiz erişim fırsatları olduğunu belirtmiştir. Üniversite imkânlarıyla internete erişebilen öğrencilerin oranı % 5,3 iken % 30,6 gibi önemli bir grup internete erişimin temel fırsatı olarak internet kafeleri göstermiştir.

Tablo 7. İnternet Erişimi

	İnternet Erişimi	f	%	Geçerli %	Toplam %
Geçerli	Evde 24 saat	108	34,6	35,9	35,9
	Yurtta 24 saat	43	13,8	14,3	50,2
	Yurtta sınırlı saatlerde	42	13,5	14,0	64,1
	Üniversite laboratuvarında	16	5,1	5,3	69,4
	İnternet kafede	92	29,5	30,6	100,0
	Toplam	301	96,5	100,0	
Kayıp	Sistem	11	3,5		
Toplam		312	100,0		

3.5.7. Araştırmaya Katılan Sosyal Bilgiler Aday Öğretmenlerinin Okudukları Ders Dışı Kitap Sayısına Göre Dağılımı

Son bir yılda okudukları ders dışı kitap sayısı sorulduğunda en büyük grubu 5’ten az kitap okuduklarını söyleyen grubun oluşturduğu görülmüştür. Tablo 8’de de görüldüğü gibi öğrencilerin %74,1’i yılda 10 ve daha az ders dışı kitap okuduklarını bildirmektedir. Az kitap okuma oranının ifade etme ve açıklama becerilerini olumsuz etkiyeceği kuşkusuzdur.

Tablo 8. Bir Yılda Okunan Ders Dışı Kitap Sayısı

	Okunan Kitap	f	%	Geçerli %	Toplam %
Geçerli	5’ten az	103	33,0	34,2	34,2
	5	41	13,1	13,6	47,8
	5-10	79	25,3	26,2	74,1
	10-15	40	12,8	13,3	87,4
	20+	38	12,2	12,6	100,0
	Toplam	301	96,5	100,0	
Kayıp	Sistem	11	3,5		
Toplam		312	100,0		

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUMLAR

Araştırmada verilerin toplanması amacıyla öğretim elemanlarına ve öğrencilere uygulanmak üzere iki ayrı ölçek geliştirilmiştir (Bkz. Ek 1). Ölçeklerin uygulanmasının ardından hem öğrencilerle hem de öğretim elemanları ile odak grup görüşmeleri planlanmıştır. Ancak öğretim elemanlarının katılımıyla toplanan verilerin sağlıklı olmadığı, öğretim elemanlarının formu gelişigüzel doldurdukları görüldüğünden (Ek 3) öğretim elemanları ile sadece odak grup görüşmeleri yapılmakla yetinilmiştir.

4.1. Sosyal Bilgiler Öğretmen Adayları İle İlgili Nicel Bulgular

Bu bölümde Sosyal Bilgiler Öğretmen adayları ile ilgili olaran elde edilen nicel bulgular ve bu bulgularla ilgili yorumlar sunulacaktır. Bu bağlamda öncelikle öğretmen adaylarının intihalden kaçınma ve korunma konusundaki kendine güvenleri ve intihal kavramı ile ilgili ön bilgileri; İntihal İle İlgili Algı, Görüş, Tutum ve Davranışları ile İlgili Frekans Değerleri; Bazı Çevresel Ve Demografik Faktörlere Bağlı Olarak Görüşleri Arasındaki Farklar verilecektir.

4.1.1. Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının İntihal Ön Bilgileri İle İlgili Bulgular

Bu bölümde Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının intihalden kaçınma ve korunma konusunda kendilerine ne kadar güvendikleri ve intihal kavramıyla ne zaman ve nasıl tanıştıkları ile ilgili bulgular verilecektir.

4.1.1.1.Araştırmaya Katılan Sosyal Bilgiler Aday Öğretmenlerinin İntihalden Korunma Ve Kaçınma Kendine Güvenlerine Göre Dağılımı

Ölçekte öğrencilere intihal ile ilgili bir tanımlama verildikten sonra öğrencilere intihale karşı korunma ve intihalden kaçınma konusunda kendilerine ne kadar güvendikleri sorulmuştur. 13 öğrenci bu soruya cevap vermemiştir. Bununla ilgili veriler Tablo 9’da gösterilmiştir. Cevap verenler arasında en büyük grubu % 51,2 ile

kendilerine güvendiklerini bildiren öğrenciler oluşturmuştur. Kendilerine çok güvendiklerini belirten % 11’lik bir öğrenci grubu ile beraber intihale karşı korunma ve intihalden kaçınma konusunda kendine güvenen öğrencilerin oranı % 62,2’ye ulaşmaktadır. Kendilerine güvenmediklerini ifade eden öğrencilerin oranı 9,4 iken kendilerine hiç güvenmediklerini belirten % 0,7’lik bir öğrenci grubu ile birlikte bu oran yaklaşık % 10’a ulaşmaktadır.

Tablo 9. İntihal Konusunda Kendine Güven

	Kendine Güven	f	%	Geçerli %	Toplam %
Geçerli	Çok Güveniyorum	33	10,6	11,0	11,0
	Güveniyorum	153	49,0	51,2	62,2
	Kararsızım	83	26,6	27,8	90,0
	Güvenmiyorum	28	9,0	9,4	99,3
	Hiç Güvenmiyorum	2	,6	,7	100,0
	Toplam	299	95,8	100,0	
Kayıp	Sistem	13	4,2		
Toplam		312	100,0		

Bununla birlikte bu veriler öğrencilerin aşağıda gösterilecek diğer cevaplarıyla ve nitel araştırma sonuçlarıyla çelişmektedir. Bu da aslında öğrencilerin bu konuda bir kafa karışıklığı yaşadıklarını göstermektedir.

4.1.1.2.Araştırmaya Katılan Sosyal Bilgiler Aday Öğretmenlerinin İntihal Kavramını Daha Önce Duyma Durumuna Göre Dağılımı

Öğrencilere intihal kavramını daha önce duyup duymadıkları sorulmuş ve Tablo 10’da de görüleceği gibi öğrencilerin tam olarak yarısı daha önce hiç duymadıklarını belirtmişlerdir. Ancak diğer cevaplarla ve odak grup çalışmasından elde edilen verilerle karşılaştırıldığında öğrencilerin bu konuda da bir kafa karışıklığı içinde olduğu görülmektedir.

Tablo 10. İntihal Kavramının Daha Önceden Duyulma Durumu

	İntihali Duyma	f	%	Geçerli %	Toplam %
Geçerli	Duydum	151	48,4	50,0	50,0
	Duymadım	151	48,4	50,0	100,0
	Toplam	302	96,8	100,0	
Kayıp	Sistem	10	3,2		
Toplam		312	100,0		

4.1.1.3.Araştırmaya Katılan Sosyal Bilgiler Aday Öğretmenlerinin İntihali Duyma Zamanına Göre Dağılımı

İntihali daha önce duymuş olan öğrencileri bu ne zaman duydukları sorulmuş ve cevaplar Tablo 11’de gösterilmiştir. Buna göre öğrencilerin %48,3’ü intihal kavramını ilk kez üniversitede duymaktadır. Tablo 13’te gösterildiği gibi öğrencilerin yarısının üniversitede bile intihal kavramını duymadığı göz önüne alınırsa üniversiteye ilk defa gelen öğrencilerin yaklaşık %25’inin bu kavramı daha önce duydukları anlaşılmaktadır.

Tablo 11. İntihali Duyma Zamanı

İntihali Duyma Zamanı	f	%	Geçerli %	Toplam %
Geçerli				
İlköğretim	10	3,2	6,6	6,6
Lise	68	21,8	45,0	51,7
Üniversite	73	23,4	48,3	100,0
Toplam	151	48,4	100,0	
Kayıp Sistem	161	51,6		
Toplam	312	100,0		

4.1.1.4.Araştırmaya Katılan Sosyal Bilgiler Aday Öğretmenlerinin İntihali İlk Duydukları Kaynağa Göre Dağılımı

Tablo 12’den de anlaşılacağı gibi öğrencilerin intihal kavramı ilk duydukları kaynağı en büyük oran % 30,7 ile üniversite öğretim elemanları oluşturmaktadır. Ailenin % 2 ile en düşük grubu teşkil ettiği çalışmada yazılı-görsel basın da %17 gibi hatırı sayılır bir oranla temsil edilmektedir.

Tablo 12. İntihalin İlk Defa Nasıl Veya Kimden Duyulduğu

İntihali ilk duyma	f	%	Geçerli %	Toplam %
Geçerli				
İlkokul öğretmeni	6	1,9	3,9	3,9
Lise öğretmeni	40	12,8	26,1	30,1
Üniversite Öğretim Elemanı	47	15,1	30,7	60,8
Arkadaş	26	8,3	17,0	77,8
Aile	3	1,0	2,0	79,7
Yazılı görsel basın	26	8,3	17,0	96,7
Diğer	5	1,6	3,3	100,0
Toplam	153	49,0	100,0	
Kayıp Sistem	159	51,0		
Toplam	312	100,0		

4.1.2. Sosyal Bilgiler Aday Öğretmenlerinin İntihal İle İlgili Algı, Görüş, Tutum ve Davranışları ile İlgili Frekans Değerleri

Bu bölümde öğretmen adaylarının intihal ile ilgili algı, görüş, tutum ve davranışları ile ilgili bulgular ve bu bulgulara ilişkin yorumlar tartışılacaktır.

4.1.2.1. Öğrencilerin İntihale Yol Açabilecek Durumları Ayırt Edebilme Becerisi ile İlgili Frekans Değerleri

Öğrencilerin intihale yol açabilecek durumları ayırt edebilme becerilerin değerlendirilebilmesi amacıyla her biri çeşitli bakımlardan intihale içeren altı senaryo da ölçeğe dahil edilmiş ve bu senaryolarda intihal olup olmadığı, eğer varsa bunların ne derece ciddi olduğunu düşündükleri öğrencilere sorulmuştur. Sonuçlar aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir.

Senaryo 1. Merve ve Mustafa her hafta her hafta bir araya gelerek ödev problemlerini tartışmaktadırlar. Birlikte soruların kaba bir cevabını oluşturdudan sonra her biri bunu kullanarak kendi ödevini yazmakta ve teslim etmektedir.

Bu senaryoda öğrenci başka bir şahsın şahsın fikirlerini, çalışmalarını veya araştırma verilerini ona atıfta bulunmadan kullanmamıştır. Ayrıca başka bir şahsın ürettiği bir çalışmayı, sanki kendisi üretmiş gibi teslim etmesi de söz konusudur. Sonuç olarak intihal yapılmıştır. Ancak Tablo 13’de de görüldüğü gibi sosyal bilgiler öğretmen adaylarının %70’i burada intihal yapılmadığı görüşündedirler. Sadece %13,5’lik bir oranla intihal yapıldığı belirtilmiştir. Bu sonuçlar McCabe ve Trevino (1996) tarafından belirtildiği gibi öğrencilerin intihal kavramının kapsamı konusunda yeterli bilgiye sahip olmadığını göstermektedir. Ayrıca bu sonuçları öğrencilerin hangi durumlarda atıfta bulunulacağı konusundaki becerilerinin yeterli olmadığı (Ellery, 2008) görüşünü de desteklemektedir.

Tablo 13. Senaryo 1’de İntihal Olup Olmadığına Dair Görüşler

		f	%	Geçerli %	Toplam %
Geçerli	Evet	42	13,5	13,9	13,9
	Emin değil	49	15,7	16,2	30,0
	Hayır	212	67,9	70,0	100,0
	Toplam	303	97,1	100,0	
Kayıp	Sistem	9	2,9		
Toplam		312	100,0		

Eğer intihal yapılmışsa bu ne kadar ciddi bir intihaldir sorusuna ise Tablo 14’de görüleceği gibi öğrencilerin yarısına yakın bir bölümü (%48,6) bunun ciddi bir intihal olmadığını belirtmişlerdir.

Tablo 14. Senaryo 1 İçin Ciddiyet Algısı

		f	%	Geçerli %	Toplam %
Geçerli	Ciddi değil	34	37,4	48,6	48,6
	Orta derecede	28	30,8	40,0	88,6
	Çok ciddi	8	8,8	11,4	100,0
	Toplam	70	76,9	100,0	
Kayıp	Sistem	21	23,1		
Toplam		91	100,0		

Senaryo 2. Bir hafta Mustafa hastalanır. Merve ile birlikte cevapların taslağını oluştururlar. Fakat Mustafa, Merve’nin cevaplarını kopyalar ve ödevini teslim eder. Ödevlerin tamamen aynı olmasını önlemek için birkaç yeri değiştirir.

Bu senaryoda öğrenci hem başka bir şahsın şahsın fikirlerini, çalışmalarını veya araştırma verilerini ona atıfta bulunmadan kullanmamış hem başka bir şahsın ürettiği bir çalışmayı, sanki kendisi üretmiş gibi teslim etmiş, hem de diğer şahısların çalışmalarını içeren cümleleri, paragrafları kelime kelime kopyalamıştır. Dolayısıyla bir intihal gerçekleşmiştir. Bu senaryo ile ilgili toplanan veriler incelendiğinde (Tablo 15) Öğrencilerin %84,3’ünün intihali başarılı bir şekilde belirlediğini görülmektedir. Özellikle ödevin kopyalanıp teslim edildiğinin belirtilmesinin öğrencilerin buradaki intihali belirlemesini kolaylaştırdığı değerlendirilmektedir. Yeo (2007) öğrencilerin sadece kopyala yapıştır yöntemi ile yapılan intihalleri intihal olarak algıladıklarını, uygun şekilde atıfta bulunmamayı bir intihal olarak çok fazla dikkate elmadıklarını belirtmişti. Bu sonuçlar Yeo’nun (2007) bu görüşlerini destekler niteliktedir.

Tablo 15. Senaryo 2’de İntihal Olup Olmadığına Dair Görüşler

		f	%	Geçerli %	Toplam %
Geçerli	Evet	253	81,1	84,3	84,3
	Emin değil	26	8,3	8,7	93,0
	Hayır	21	6,7	7,0	100,0
	Toplam	300	96,2	100,0	
Kayıp	Sistem	12	3,8		
Toplam		312	100,0		

İkinci senaryodaki intihalin öğrenciler tarafından % 40,1 oranında çok ciddi bir intihal olarak görüldüğü anlaşılmaktadır. Orta derecede ciddi bulanlar ise % 44 gibi yüksek bir oranla temsil edilmektedir (Tablo 16). Bu durum da Yeo'nun (2007) yukarıdaki görüşünü desteklemektedir. Öğrenciler kopyala yapıştır yöntemiyle yapılan intihali hem kolaylıkla belirlemiş hem de dikkate değer bir oranda ciddi bir intihal olarak nitelemişlerdir.

Tablo 16. Senaryo 2 İçin Ciddiyet Algısı

		f	%	Geçerli %	Toplam %
Geçerli	Ciddi değil	40	14,3	15,9	15,9
	Orta derecede	111	39,8	44,0	59,9
	Çok ciddi	101	36,2	40,1	100,0
	Toplam	252	90,3	100,0	
Kayıp	Sistem	27	9,7		
Toplam		279	100,0		

Senaryo 3. Bir coğrafya dersinde öğrencilere belirli ülkelerin ekonomik durumları hakkında ekonomik veriler verilmiştir. Öğrenciler grup çalışması yapmak, ancak bireysel ödevler göndermek zorundadırlar. Mustafa söz konusu ülkenin ekonomik verilerini ilgili yazılıma girer ve oluşturduğu grafikleri arkadaşlarına elektronik posta olarak atar. Sonuçları kendi aralarında tartışır ve her biri kendi ödevini yazar. Ancak hepsi de Mustafa'nın yapmış olduğu grafikleri kullanır ve bunu da belirtmezler.

Bu senaryoda da hem başka bir şahsın fikirleri, çalışmaları veya araştırma verilerini ona atıfta bulunmadan kullanılmış hem de başka bir şahsın ürettiği bir çalışma, sanki kendisi üretmiş gibi teslim edilmiştir. Dolayısıyla bir intihalin varlığından söz edilebilir. Sosyal bilgiler aday öğretmenleri bu senaryoda da intihali % 68 gibi bir oranla belirlemişlerdir (Tablo 17). Bu intihalin orta derecede ve çok ciddi olduğunu düşünenlerin oranı ise % 76,2 olarak belirlenmiştir (Tablo 18). Öğrencilerin burada yapılmış olan intihali belirleyebilmiş olmaları, intihal hakkındaki bilgi seviyeleri göz önüne alındığında son derece önemlidir. Birinci senaryoda kabaca oluşturulan cevapların detaylandırılıp, düzenlendikten sonra teslim edilmesini intihal olarak belirlemekte başarısız olan öğrenciler. Burada aynı veriler ve aynı yazılımla oluşturulan grafikleri kim yaparsa yapsın aynı sonucağa ulaşacağı, dolayısıyla atıfta bulunmaya gerek olmadığı düşüncesiyle yapılan bir intihali başarılı olarak belirlemişlerdir. Bu durumda öğrencilerin intihalden kaçınma konusundaki bilgi ve becerilerin eksik olmakla

beraber (Bamford ve Sergiou, 2005) birebir kopyanın her durumda intihal oluşturduğu bilincine sahip oldukları anlaşılmaktadır.

Tablo 17. Senaryo 3’de İntihal Olup Olmadığına Dair Görüşler

		f	%	Geçerli %	Toplam %
Geçerli	Evet	206	66,0	68,7	68,7
	Emin değil	54	17,3	18,0	86,7
	Hayır	40	12,8	13,3	100,0
	Toplam	300	96,2	100,0	
Kayıp	Sistem	12	3,8		
Toplam		312	100,0		

Tablo 18. Senaryo 3 İçin Ciddiyet Algısı

		f	%	Geçerli %	Toplam %
Geçerli	Ciddi değil	57	21,9	23,8	23,8
	Orta derecede	96	36,9	40,2	64,0
	Çok ciddi	86	33,1	36,0	100,0
	Total	239	91,9	100,0	
Kayıp	Sistem	21	8,1		
Toplam		260	100,0		

İntihalin yüksek oranlarda ciddi olarak nitelenmesi de yukarıdaki görüşü doğrulamaktadır. Hiçbir değişiklik yapılmadan ve uygun şekilde atıfta bulunmadan yapılan alıntılar ister metin ister grafik olsun intihal olarak algılanmaktadır.

Senaryo 4. Bir araştırma ödevinde, Merve bir internet sitesinde konuyla ilgili ve yararlı bir bilgi bulur fakat yazarın kim olduğuna dair bir bilgi yoktur. Yazar bilgisine erişmek mümkün olmadığı için de, Merve yazara atıfta bulunmadan bazı bölümleri kopyala-yapıştır yapabileceğini düşünür.

Bu senaryoda başka bir şahsın ürettiği bir çalışma öğrenci tarafından kendisi tarafından üretilmiş gibi gösterilmiş ve kaynak gösterilmeksizin bazı veriler kısmen veya tamamen kopyalanmıştır. Bu durumda burada bir intihal gerçekleşmiştir.

Tablo 19. Senaryo 4’de İntihal Olup Olmadığına Dair Görüşler

		f	%	Geçerli %	Toplam %
Geçerli	Evet	190	60,9	64,6	64,6
	Emin değil	60	19,2	20,4	85,0
	Hayır	44	14,1	15,0	100,0
	Toplam	294	94,2	100,0	
Kayıp	Sistem	18	5,8		
Toplam		312	100,0		

Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının % 64,62’sını bu senaryoda intihal olduğunu belirlemişlerdir (Tablo 19). Ciddiyet seviyesi ile ilgili olarak ise (Tablo 20) öğretmen adaylarının yarısı bunun orta derecede bir intihal olduğu görüşündedirler (% 49,1). Bunun çok ciddi olduğunu düşünen aday öğretmenlerin oranı %24, 8 olarak belirlenmiştir. Ellery (2008) öğrencilerin hangi bilgilerin anonim hangi bilgilerin kişiye ait olduğuna karar verme konusunda sorun yaşadıklarını belirtmektedir. Bu senaryoda da öğrencilerin % 40 gibi bir bölümünün intihali belirleyememiş olması bu görüşü destekler mahiyettedir. Katılımcıların çoğu intihali belirlemiştir ancak; belirleyemeyenlerin de hiç de göz ardı edilmeyecek boyutta olduğu dikkatleri çekmektedir. Alıntının aynen kopyalandığının bildirilmiş olmasının da öğrencilerin bu intihali belirlemelerinde etkili olmuş olabileceği hatırd tutulmalıdır. Yapılan intihalin sadece % 23 tarafından çok ciddi olarak nitelenmesi de öğrencilerin entelektül mülkiyet kavramından habersiz olmaları ile (Power, 2009; McCabe ve Trevino, 1996) açıklanabilir.

Tablo 20. Senaryo 4 İçin Ciddiyet Algısı

		f	%	Geçerli %	Toplam %
Geçerli	Ciddi değil	60	24,0	26,1	26,1
	Orta derecede	113	45,2	49,1	75,2
	Çok ciddi	57	22,8	24,8	100,0
	Toplam	230	92,0	100,0	
Kayıp	Sistem	20	8,0		
Toplam			100,0		

Senaryo 5. Bir ödevi için yazın taraması yaptığı bir sırada Mustafa, belirli bir yazarın karmaşık fikirlerini de dâhil eder. Üç paragrafı kendi kelimeleriyle tekrar yazmakla başlar ancak sonuçta çoğunlukla kopyalamış olur çünkü başka hangi

kelimeleri kullanacağını bilmemektedir. Bilgiyi aldığı kaynağa atıfta bulunur ve referans verir.

Bu senaryoda hem üzere diğer şahısların çalışmalarını içeren bir veya birden fazla cümle, ve paragraf kelime kelime kopyalanış hem de cümleler ve paragraflar aslına çok yakın bir şekilde başka kelimelerle tekrar ifade edilmiştir. Bu durumda burada bir intihal oluşmuştur. Verilere baktığımızda (Tablo 21) sosyal bilgiler öğretmen adaylarının sadece % 35’lik bir bölümünün bu intihali belirlediğini görmekteyiz. Yaklaşık % 65’lik bir kesim ya emin olamamış ya da intihal yoktur şeklinde görüş bildirmiştir. Bunun ciddiyet seviyesi ilgili görüşleri sorulduğunda aday öğretmenlerin yaklaşık yarısı (% 49,6) bunun orta derecede bir intihal oluşturduğunu belirtmişlerdir (Tablo 22).

Tablo 21. Senaryo 5’de İntihal Olup Olmadığına Dair Görüşler

		f	%	Geçerli %	Toplam %
Geçerli	Evet	103	33,0	35,3	35,3
	Emin değil	50	16,0	17,1	52,4
	Hayır	139	44,6	47,6	100,0
	Toplam	292	93,6	100,0	
Kayıp	Sistem	20	6,4		
Toplam			100,0		

Tablo 22: Senaryo 5 İçin Ciddiyet Algısı

		f	%	Geçerli %	Toplam %
Geçerli	Ciddi değil	29	19,0	24,0	24,0
	Orta derecede	60	39,2	49,6	73,6
	Çok ciddi	32	20,9	26,4	100,0
	Toplam	121	79,1	100,0	
Kayıp	Sistem	32	20,9		
Toplam			100,0		

Bu durum Bamford ve Sergiou (2005), Chao, Wilhelm ve Neurether (2009), Ellery (2008), McCabe ve Trevino (1996), Power (2009) tarafından belirtildiği gibi öğrencilerin bir çok becerinin yanında açıklama yapabilme becerilerinin de gelişmediği şeklinde yorumlanabilir. Orijinal metin üzerinde yapılan küçük sözcük ve sentaks değişikliklerinin intihalden kaçınmak için yeterli olmayacağı öğrenciler tarafından

bilinmemektedir. Nitekim eğer intihal varsa bunun çok ciddi bir intihal olduğunu düşünenlerin oranı yaklaşık % 26 olarak ortaya çıkmıştır.

Senaryo 6. Merve'nin bir araştırma yapıp sonuçlarını bildirmesi gerekmektedir. Sonuçların yanında benzer araştırmaların sonuçlarını da bildirmesi istenmiştir. Merve araştırma sonuçlarını bir uzun bir liste halinde hazırlar ve en sonunda da bu bilgileri bulduğu kaynakları listeler. Fakat araştırma sonuçlarından hangilerinin, hangi yazar veya araştırmacı tarafından elde edildiğini açık bir belirtmez.

Bu senaryoda öğrenci başka bir şahısın fikirlerini, çalışmalarını veya araştırma verilerini ona atıfta bulunmadan kullanmaktadır ve dolayısıyla intihal gerçekleşmiştir. Burada intihal olduğunu düşünen aday öğretmenlerin oranı %50'nin altında olmakla beraber yine de en büyük grubu oluşturmuş ve % 40,9 olarak gerçekleşmiştir (Tablo 23). Bununla beraber yaklaşık %60'lık bir aday grubunun emin olamaması veya intihal olmadığını belirtmesi de ciddiye alınması gereken bir durumdur. Bu durum yukarıda sözü edildiği gibi öğrencilerin intihalden kaçınma becerilerin eksikliğine işaret eden bir başka bulgu olarak ele alınmalıdır. Nitekim, hangi bilginin tam olarak nereden alındığı gösterilmeksizin bir kaynakça listesi vermenin yeterli olacağı düşüncesiyle öğrencilerin burada yapılmış olması muhtemel bir intihal % 34'lük bir oranda çok ciddi görmedikleri anlaşılmaktadır.

Tablo 23. Senaryo 6'de İntihal Olup Olmadığına Dair Görüşler

		f	%	Geçerli %	Toplam %
Geçerli	Evet	123	39,4	40,9	40,9
	Emin değil	111	35,6	36,9	77,7
	Hayır	67	21,5	22,3	100,0
	Toplam	301	96,5	100,0	
Kayıp	Sistem	11	3,5		
Toplam			100,0		

Tablo 24. Senaryo 6 İçin Ciddiyet Algısı

		f	%	Geçerli %	Toplam %
Geçerli	Ciddi değil	68	29,1	34,3	34,3
	Orta derecede	88	37,6	44,4	78,8
	Çok ciddi	42	17,9	21,2	100,0
	Toplam	198	84,6	100,0	
Kayıp	Sistem	36	15,4		
Toplam			100,0		

Senaryo 7. Bir grup öğrenci 6 haftalık bir uygulamalı araştırma ödevini tamamlar ve ortak bir rapor yazarak gönderirler. Bu raporda her bir grup üyesinin göreceli katkısının da belirtilmesi istenmektedir. Grup üyelerinden Mustafa'nın çok az bir katkıda bulunmuş olmasına rağmen, bütün grup üyeleri herkesin eşit katkıda bulunduğunu belirtirler.

Bu senaryoda işbirliğine dayanan projelerdeki, bireysel katkıların belirtilmemiş, öğrencilerin bireysel katkıları çarpıtılarak yansıtılmıştır. Bu durumda bir intihal vakasının varlığından söz edilebilir. Sosyal Bilgiler aday öğretmenleri % 37,5 oranında buradaki intihali belirlemişlerdir (Tablo 25). Ancak yaklaşık % 63'lük bir grup intihalden emin olamamış veya intihal olmadığı yolunda görüş bildirmişlerdir. Bu da öğrencilerin bu konuda tam olarak kendilerini rahat hissetmediklerini gösteren bir veri olarak değerlendirilebilir.

Cemaloğlu (2011), James, McInnis ve Devlin (2002), Yeo (2007) grup ödevlerine az katkı sağlayıp veya hiç sağlamayarak notların eşit dağıtılmasını istemeyi intihal yöntemleri arasında saymıştır. Introna ve Hayes (2008) öğrencilerin kültürel sebeplerden dolayı, dayanışma güdüsüyle bireysel ödevleri grup olarak yapabileceklerini ve atıfta bulunmayabileceklerini belirtmiştir. Dick, Sheard ve Hassen (2008) ve Lancaster ve Clarke (2008) grup çalışmalarını potansiyel olarak intihale yol açabilecek durumlar olarak niteleyip, bu çalışmalarda öğrencilere ödev konusunun farklı yönlerini dağıtmayı bir çözüm yolu olarak önermiştir. Bu çalışmada elde edilen bulgular da bir grup çalışmasında katkı paylarının eşit rapor edilmemesinin öğrencilerin sadece % 36'sı tarafında açık bir intihal nitelenmiştir. Bu da yukarıdaki araştırmacıların görüşlerini destekleyen bir durum olarak değerlendirilmektedir.

İntihal yapıldığını düşünen veya emin olamayan öğrencilere bu intihalin ne kadar ciddi olduğu da sorulmuş ve öğrenciler % 43 oranında ciddi olmadığını belirtmişlerdir. Bunun çok ciddi bir intihal olduğunu belirten öğrencilerin oranının sadece % 18'de kalması (Tablo 26) yukarıda sözü edildiği şekliyle doğrudan alıntılıyıp atıfta bulunmama dışındaki intihallerin ciddi bulunmadığına bir başka örnek oluşturmaktadır.

Tablo 25. Senaryo 7’de İntihal Olup Olmadığına Dair Görüşler

		f	%	Geçerli %	Toplam %
Geçerli	Evet	113	36,2	37,5	37,5
	Emin değil	101	32,4	33,6	71,1
	Hayır	87	27,9	28,9	100,0
	Toplam	301	96,5	100,0	
Kayıp	Sistem	11	3,5		
Toplam			100,0		

Tablo 26. Senaryo 7 İçin Ciddiyet Algısı

		f	%	Geçerli %	Toplam %
Geçerli	Ciddi değil	76	35,5	43,2	43,2
	Orta derecede	67	31,3	38,1	81,3
	Çok ciddi	33	15,4	18,8	100,0
	Toplam	176	82,2	100,0	
Kayıp	Sistem	38	17,8		
Toplam			100,0		

4.1.2.2.İntihalin Ne Kadar Yaygın Olduğuna Dair Öğrenci Algı, Tutum ve Davranışları Frekans Değerleri

Öğrencilere ilk olarak öğrencilerin ödevlerini hazırlarken intihale başvurma sıklıkları ile ilgili algıları sorulmuştur. Tablo 27’de alınan cevaplar gösterilmiştir. Öğrencilerin % 99,7’si öğrencilerin ödevlerini hazırlarken intihale başvurduğunu düşünmektedir. Hiç intihal yapılmadığını düşünen öğrencilerin oranı sadece %0,3 düzeyinde kalmıştır.

Tablo 27. Öğrencilerin Ödevlerini Hazırlarken Ne Sıklıkta İntihale Başvurdıklarını Düşünüyorsunuz?

	İntihal Yapma Sıklığı	f	%	Geçerli %	Toplam %
Geçerli	Hiç	1	,3	,3	,3
	Ara sıra	39	12,5	12,6	12,9
	Orta düzeyde	44	14,1	14,2	27,1
	Sık sık	178	57,1	57,4	84,5
	Her zaman	48	15,4	15,5	100,0
	Toplam	310	99,4	100,0	
Kayıp	Sistem	2	,6		
Toplam			100,0		

Dikkat çekici bir başka oran ise %15,5'lik bir öğrenci grubunun her hazırlanan ödevde intihale başvurulduğunu düşünmesidir (Tablo 27). Bu oranlar genelde tüm üniversite öğrencileri, özelde de sosyal bilgiler öğretmenliği programları öğrencileri için alarm verici boyuttadır.

Daha sonra öğrencilere kendilerinin hiç intihale başvurup başvurmadıkları sorulmuş ve alınan cevaplar Tablo 28'de gösterilmiştir. Öğrencilerin % 91,5'i en az bir defa intihale başvurdıklarını belirtmişlerdir. Daha da ciddiye alınması gereken bir rakam olarak öğrencileri %50,3'ü beş veya daha fazla sayıda intihale başvurdıklarını belirtmektedirler. Hiç intihal yapmadıklarını belirten öğrenci oranı sadece % 8,5 olarak ortaya çıkmıştır.

Tablo 28. Üniversite Hayatınızda Ödevlerinizi Hazırlarken Hiç İntihale Başvurdunuz Mu?

		f	%	Geçerli %	Toplam %
Geçerli	Hiç	26	8,3	8,5	8,5
	Bir defa	35	11,2	11,4	19,9
	İk i defa	35	11,2	11,4	31,4
	Üç defa	38	12,2	12,4	43,8
	Dört defa	18	5,8	5,9	49,7
	Beş ve fazla	154	49,4	50,3	100,0
	Toplam	306	98,1	100,0	
Kayıp	Sistem	6	1,9		
Toplam			100,0		

Yaptıkları bir ödevden sınıf arkadaşlarının intihal yapmalarına (muvazaa) izin verip vermedikleriyle ilgili veriler Tablo 29'da sunulmuştur. Buna göre öğrencilerin % 75,5'i en az bir defa muvazaaya izin verdiklerini kabul etmişlerdir. Buna izin vermeyen öğrencilerin oranı da (% 24,5) hatırı sayılır bir derecededir. Bu durum öğrencilerin kendi emekleri söz konusu olduğunda intihale karşı olumsuz bir tutum takındıkları göstermesi bakımından önemlidir ve intihal ile nasıl mücadele edilmesi gerektiği konusunda yol gösterici olabilir.

Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının hem sınıf arkadaşlarının intihale başvurma sıklıkları ile ilgili algıları, hem de bildirdikleri kendilerinin yapmış oldukları intihal sayıları son derece ciddi bir soruna işaret etmektedir. Öğrencilerin % 91,5 gibi bir bölümü intihale başvurdıklarını bildirmişlerdir. Bu oran literatürde rastlanan en yüksek oranlardan birisidir. Daly ve Horgan (2007) tarafından Dublin Üniversitesinde yapılan

bir araştırmada öğrencilerin % 40'ının intihale başvurduğu bulunmuştu. Josephson Institute of Ethics (2008) Amerika Birleşik Devletlerinde uyguladığı bir araştırmasında yaygın kopya olaylarının yanında % 36'lık bir öğrenci grubu internet yoluyla intihal yaptıklarını bildirmişti. Walker (1998) Yeni Zelanda'da yapılan bir çalışmada öğretim elemanlarının %80'inin en az bir defa öğrencilerin intihal yaptığını belirlediklerini rapor etmişti. Christensen-Hughes ve McCabe (2006) Kanada'daki lisan öğrencileri ile gerçekleştirdikleri bir araştırmalarında %53 oranında bir grubun en az bir defa intihale başvurduklarını belirlemişti. Benzer şekilde Lin ve Wen (2006) Tayvanlı lisan öğrencilerinin % 50 ve % 75 arasında değişen bir oranda intihale başvurduklarını bildirmişlerdi. Bu araştırmada elde edilen bulgular intihalin tıpkı dünyada olduğu gibi ülkemiz yüksek öğretimi açısından da büyük bir problem olduğunu göstermektedir. En az bir defa intihal yapmış öğrencilerinin toplam öğrencilere oranı dünyada belirlenen en yüksek oranlardan biridir ve derhal hareke geçilmesini zorunlu kılmaktadır.

Yaptıkları bir ödevden sınıf arkadaşlarının intihal yapmalarına (muvazaa) izin verip vermedikleriyle ilgili veriler Tablo 29'da sunulmuştur. Buna göre öğrencilerin %75,5'i en az bir defa muvazaaya izin verdiklerini kabul etmişlerdir. Buna izin vermeyen öğrencilerin oranı da (%24,5) hatırı sayılır bir derecededir. Bu durum öğrencilerin kendi emekleri söz konusu olduğunda intihale karşı olumsuz bir tutum takındıkları göstermesi bakımından önemlidir ve intihal ile nasıl mücadele edilmesi gerektiği konusunda yol gösterici olabilir.

Tablo 29. Yaptığınız Bir Ödevin Arkadaşlarınız Tarafından Kopyalanmasına (Muvazaa) İzin Verdiniz Mi?

		f	%	Geçerli %	Toplam %
Geçerli	Hiç	75	24,0	24,5	24,5
	Bir defa	28	9,0	9,2	33,7
	İki defa	46	14,7	15,0	48,7
	Üç defa	38	12,2	12,4	61,1
	Dört defa	9	2,9	2,9	64,1
	Beş ve fazla	110	35,3	35,9	100,0
	Toplam	306	98,1	100,0	
Kayıp	Sistem	6	1,9		
Toplam			100,0		

Öğrencilere hiç diğer öğrenci arkadaşlarının hazırlamış oldukları ödevi kendileri yapmış gibi teslim edip etmedikleri sorulmuştur. Tablo 30'dan da anlaşılacağı gibi

öğrencilerin % 41,4'ü en az bir defa başka bir öğrenciye ait bir ödevi kendileri yapmış gibi teslim ettiklerini ifade etmişlerdir. % 58,6'lık bir grubun buna başvurmamış olmasına rağmen oranın büyüklüğü korkunçtur. Bu yola beş veya daha fazla başvuran öğrenci oranı yaklaşık % 13 olarak görülmektedir. Tablo 29'da muvazaaya izin veren öğrencilerin büyük kısmının ödevlerinin tamamen kullanılmasına izin verdikleri anlaşılmaktadır.

Tablo 30. Üniversite Hayatınızda Hiç Başka Bir Arkadaşınızın Ödevini Kopyalayıp Kendiniz Yapmış Gibi Kullandınız Mı?

		f	%	Geçerli %	Toplam %
Geçerli	Hiç	182	58,3	58,9	58,9
	Bir defa	29	9,3	9,4	68,0
	İki defa	31	9,9	10,0	78,0
	Üç defa	15	4,8	4,9	82,8
	Dört defa	12	3,8	3,9	86,7
	Beş ve fazla	40	12,8	12,9	99,7
	Toplam	309	99,0	100,0	
Kayıp	Sistem	3	1,0		
Toplam			100,0		

Kaynak göstermeksizin başka bir kişiye ait bir ürünü kendi kelimeleri ile tekrar ifade ederek (açıklama) kullanıp kullanmadıkları da sorulmuştur. Tablo 31'de görüleceği gibi öğrencilerin % 73,3'ü kaynak göstermeksizin açıklama yaptıklarını ifade etmişlerdir. Öğrencilerin % 26,7'si kaynak göstermeden açıklama yapmadıklarını belirtmişlerdir. Ancak bu öğrencilerin bir bölümünün doğrudan intihal yapmış olabileceği hatırla tutulmalıdır.

Tablo 31. Üniversite Hayatınızda Atıfta Bulunmadan Bir Başkasının Yazısını Başka Kelimelerle Tekrar İfade Edip (Açıklama) Ödevinizde Kullandığınız Oldu Mu?

		f	%	Geçerli %	Toplam %
Geçerli	Hiç	82	26,3	26,7	26,7
	Bir defa	41	13,1	13,4	40,1
	İki defa	45	14,4	14,7	54,7
	Üç defa	34	10,9	11,1	65,8
	Dört defa	13	4,2	4,2	70,0
	Beş ve fazla	92	29,5	30,0	100,0
	Toplam	307	98,4	100,0	
Kayıp	Sistem	5	1,6		
Toplam			100,0		

İntihal yapılırken sıklıkla kullanılan yöntemlerden birisinin internetten kopya yapıştır yöntemi olduğu yazın taramasında da gösterilmişti (McCabe 2005; Josephson Institute of Ethics, 2008; Scanlon ve Neumann, 2002; James, McInnis ve Devlin, 2002; McCabe ve Katz, 2009; Walker, 1998; Roberts, 2008; Chao, Wilhelm ve Neureuther, 2009). Bu durum öğrencilere sorulduğunda öğrencilerin % 88,2'si internet aracılığı ile intihal yaptıklarını kabul etmiştir (Tablo 32). Bu yola beş veya daha fazla sayıda başvurduklarını kabul eden öğrencilerin oranı % 40'tan fazladır. İnternet yoluyla intihal yapmadıklarını belirten öğrencilerin oranı sadece % 11,8 olarak görülmektedir.

Tablo 32. Üniversite Hayatınızda Hiç Ödevinizin Bir Bölümünü Ya Da Tamamını İnternette Kopyala-Yapıştır Yöntemiyle Hazırladınız Mı?

		f	%	Geçerli %	Toplam %
Geçerli	Hiç	36	11,5	11,8	11,8
	Bir defa	49	15,7	16,1	27,9
	İki defa	42	13,5	13,8	41,6
	Üç defa	29	9,3	9,5	51,1
	Dört defa	23	7,4	7,5	58,7
	Beş ve fazla	126	40,4	41,3	100,0
	Toplam	305	97,8	100,0	
Kayıp	Sistem	7	2,2		
Toplam			100,0		

Öğrencilere ücretli ödev hazırlama sitelerinden ödev satın alıp almadıkları da sorulmuştur. Alına cevaplar Tablo 33'de gösterilmiştir. Öğrencilerin % 85,1'i hiç ödev

satın almadıklarını belirtmektedir. Araştırmanın nitel bölümünde ödev satın alma konusu da tartışılmış ve ödev satın alan öğrencilerin bunu genellikle teknik beceri isteyen bilgisayar dersi gibi derslerde yaptıkları anlaşılmıştır. Ödevlerin genellikle üniversite yakınlarındaki internet kafelerden veya üst sınıf öğrencilerinden satın alındığı belirtilmiştir. Teknik beceri eksikliğinin giderilmesiyle ortadan kalkabilecek olan bu tür satın alamaların dışında ödev satın alma uygulaması yoktur. Swift ve Nonis (1998) bir araştırmalarında öğrencilerin % 5'inin ödev satın aldıklarını bildirmişlerdir. McCabe ve Trevino (1996) ise araştırmalarında öğrencilerin % 14'ünün başkalarının hazırladığı ödevi teslim ettiklerini bildirmektedir. Bu çalışmada elde edilen satın almaya dair bulgular sayısal olarak sözü edilen araştırmacıların bildirdiklerinden fazla olsa da niteliği yönünden farklı olduğu unutulmamalıdır. Bu çalışmada elde edilen bulgular intihalin son derece yaygın olduğunu göstermiş ve başvurulan yöntemler arasında ödev satın almanın payının çok düşük olduğunu ortaya koymuştur. Tek başına ele alınacak olsa gurur duyulacak olan bu oran diğer sonuçlarla birlikte ele alındığında çok üzücü bir tabloyu sergilemektedir. Maalesef öğrenciler ödev satın almaya gerek bile duymamaktadır.

Tablo 33. Üniversite Hayatınızda Hiç İnternetteki Ödev Hazırlama Sitelerinden Ödev Satın Aldınız Mı?

		f	%	Geçerli %	Toplam %
Geçerli	Hiç	263	84,3	85,1	85,1
	Bir defa	12	3,8	3,9	89,0
	İki defa	12	3,8	3,9	92,9
	Uc defa	8	2,6	2,6	95,5
	Dört defa	3	1,0	1,0	96,4
	Bes ve fazla	11	3,5	3,6	100,0
	Toplam	309	99,0	100,0	
Kayıp	Sistem	3	1,0		
Toplam			100,0		

İntihalin son derece yaygın olduğu anlaşılan bu ortamda tespit edilen intihal oranları da araştırılmıştır. Tablo 34'den de anlaşılacağı üzere gerçekleşen intihallerden % 78,7'si öğretim elemanları tarafından tespit edilememiştir. Bu durum intihalin belirlenmesinde bir sorun yaşandığının bir göstergesi olarak ele alınabilir.

Tablo 34. Eğer İntihale Başvurduysanız Bu Durum Hiç Öğretim Elemanları Tarafından Tespit Edildi Mi?

		f	%	Geçerli %	Toplam %
Geçerli	Hiç	237	76,0	78,7	78,7
	Bir defa	26	8,3	8,6	87,4
	İki defa	14	4,5	4,7	92,0
	Üç defa	9	2,9	3,0	95,0
	Doört defa	4	1,3	1,3	96,3
	Bes ve fazla	11	3,5	3,7	100,0
	Toplam	301	96,5	100,0	
Kayıp	Sistem	11	3,5		
Toplam			100,0		

İntihal yaptığı belirlenmiş olan öğrencilere öğretim elemanlarının nasıl bir uygulamada bulundukları da sorulmuştur. Tablo 35’den de anlaşılacağı gibi bu öğrencilerden hiç birisi resmen şikâyet edilmemiştir. Öğrencilerin % 53,1’inin yaptıkları intihal görmezden gelinmiş, hiçbir cezai müeyyide uygulanmamıştır. Bunun dışında en çok verilen ceza % 25 ile not kırılması olmuştur. Ödevi tekrar yapması istenen ve ödevi geçersiz sayılan öğrenciler de yaklaşık % 11’erlik iki grubu oluşturmaktadır. Öğrencilerden bu yöntemlerin dışında herhangi bir ceza aldılar ise bildirmeleri istenmiş ama böyle bir bildirimde bulunan öğrenci olmamıştır.

Tablo 35. Eğer İntihal Yaptığınızı Tespit Edildiyse Bu Durumda Ne Tür Bir Ceza Aldınız?

		f	%	Geçerli %	Toplam %
Geçerli	Hiç ceza yok	34	53,1	53,1	53,1
	Şikâyet yok not kırıldı	16	25,0	25,0	78,1
	Şikâyet yok sıfır aldım	7	10,9	10,9	89,1
	Şikâyet yok ödev tekrar	7	10,9	10,9	100,0
	Toplam	64	100,0	100,0	

Sonuç olarak intihalin Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Programlarında eğitim gören öğretmen adayları arasında son derece yaygın olduğu anlaşılmaktadır. Oranlar Daly ve Morgan (2007), McCabe (2005, 2005b), Shepherd (2006) ve Josephson Intitute of Ethics (2008) gibi kaynaklarda bildiren oranların çok üstünde bulunmaktadır. Yapılan intihallerin büyük çoğunluğu belirlenememekte, belirlenenler etkili bir şekilde cezalandırılmamaktadır. Bulgular intihalin Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Programlarında

salgından da öte bir boyutta, adeta geri dönelemeyecek kadar yaygınlaştığını göstermektedir.

4.1.2.3. Yaygın Görülen İntihal Yöntemleri İle İlgili Öğrenci Görüşlerine Ait Frekans Değerleri

Yaygın olarak uygulanan intihal yöntemleri ile ilgili öğrenci görüşleri Tablo 36’da sunulmuştur. Öğrencilerden yöntemlerin yaygınlık derecesini 1 ile 5 arasında bir değerle ifade etmeleri istenmiş ve en yüksek değeri alan yöntemin “bir ödevin tamamını internetteki sitelerden veya makale bankalarından indirmek” olduğu görülmüştür. Ödevi bir bedel karşılığında başka birine yaptırmanın ise en az tercih edilen yöntem olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 36. Öğrencilere Göre Yaygın Görülen İntihal Yöntemleri

İntihal Yöntemleri	N	$\bar{x}$	SS
Bir internet sitesinden veya bir kitaptan birkaç paragrafı alıp atıfta bulunmamak	232	3,69	1,40
Bir ödevin büyük bölümünü Bir internet sitesinden veya bir kitaptan alıp atıfta bulunmamak	284	3,91	1,18
Bir ödevin tamamını internetteki sitelerden veya makale bankalarından indirmek	283	3,96	3,22
Vize veya final sınavlarında kopya çekmek	288	3,04	1,83
Ara sınavlarda veya sınıf testlerinde (quiz) kopya çekmek	289	2,99	2,79
Verilen bir araştırma ödevi için olmayan verileri uydurmak	288	2,51	3,36
Bireysel olarak yapılması gereken bir ödevi başka bir öğrenci ile birlikte yapmak	286	3,28	1,26
Başka birinin fikirlerini/tasarılarını/ düzenlemelerini/ size aitmiş gibi ifade etmek	289	2,64	1,32
Başka birine bir şeyler karşılığında kendi ödevinizi yaptırmak	289	2,32	1,50
			1

Sonuçlar Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Programlarındaki öğretmen adaylarının uyguladıkları intihal yöntemlerinin internetten kopyala yapıştır yapmak, basılı bir kaynaktan aynen almak ve sınavlarda kopya çekmekle sınırlı olduğunu göstermektedir. Araştırmanın nitel bölümündeki öğrenci görüşleri de göz önüne alındığında öğrencilerin daha karmaşık yöntemlere başvuramamalarının sebebinin ihtiyaç duyulmaması olduğu

anlaşılmaktadır. Yapılmış olan bu doğrudan intihaller öğrencinin amacına bağlı olarak gerekli neticeyi almaya yetmektedir.

4.1.2.4. İntihalin Sebepleri Hakkındaki Öğrenci Görüşlerine Ait Frekans Değerleri

Öğrencilere intihalin muhtemel sebepleri hakkındaki görüşlerini 1 ve 5 arasında değişen bir ölçekle değerlendirmeleri istenmiştir. Tablo 37’de görülen sonuçlara göre öğrenciler intihalin en büyük sebebini “İnternet sayesinde materyallere çok kolay ulaşabilme” olarak ($\bar{x} = 4,59$) göstermektedir. İkinci sırayı $\bar{x} = 4,38$ ortalama ile “daha yüksek not alma isteği” almaktadır. Ayrıca öğrenciler “okulda intihal yapmanın gerçek hayatta intihal yapmaya göre daha zararsız” olduğu ($\bar{x} = 4,36$); aileyi hayal kırıklığına uğratmamak ($\bar{x} = 4,26$); tembellik ve zamanı iyi yönetememe ($\bar{x} = 4,24$); başarısızlık korkusu ($\bar{x} = 4,18$) ve “intihalden kimsenin zarar görmeyeceği” düşüncesinin intihale başvurmada en önemli sebepler olduğunu belirtmişlerdir. İntihal üzerinde en az etkili sebepler ise “otoriteye bir başkaldırı aracı olarak yapılması” ($\bar{x} = 2,47$); “Yakalanma durumunda verilecek cezaların çok küçük olması” ($\bar{x} = 3,03$); “Arkadaşlardan materyalleri paylaşma konusunda görülen baskı” ($\bar{x} = 3,18$) olarak görülmektedir. Diğer sebepler ise “Verilen ödevin anlamsız, gereksiz ve yararsız olduğunun düşünülmesi” ($\bar{x} = 3,20$) ve “Ödevlerde atıfta bulunma ve referans verme konusunda öğretim elemanlarının çelişkili mesajları” ($\bar{x} = 3,22$) olarak belirtilmiştir.

Tablo 37. İntihalin Sebepleri Hakkındaki Öğrenci Görüşleri

İntihalin Sebepleri	N	$\bar{x}$	SS
Atıfta bulunma ve referans verme kurallarını bilmemek	291	3,42	1,35
Tembellik veya zamanı iyi yönetememe	286	4,24	2,58
İnternet sayesinde materyallere çok kolay ulaşabilme	289	4,59	3,11
Bilinçsiz olarak yapılıyor-öğrenci yanlış bir şey yaptığını bilmiyor	286	3,51	1,34
Öğrencinin yakalanmayacağını düşünmesi	288	3,65	1,23
Daha yüksek not alma isteği	291	4,38	1,00
Arkadaşlardan materyalleri paylaşma konusunda görülen baskı	283	3,18	1,23
Yakalanma durumunda verilecek cezaların çok küçük olması	286	3,03	1,36
Dönem içerisinde çok fazla ödev veriliyor olması	288	3,63	1,29
Ödev / projelerin çok kötü yapılandırılmış olması	286	3,64	4,49
Entelektüel mülkiyet kavramından habersizlik	287	3,46	1,33
Okulda intihal yapmanın gerçek hayatta intihal yapmaya göre zararsız olduğunun düşünülmesi	288	4,36	4,62
İntihalden kimsenin zarar görmeyeceği düşüncesi	289	4,06	1,15
Derste başarısız olma korkusu ve kendi hazırladığı ödevlerle riske girmeme düşüncesi	292	4,18	1,08
Dersin işlenme şekli	288	3,63	3,23
Bir an önce mezun olma isteği	291	3,85	1,68
Başarısızlık durumunda ailenin hayal kırıklığına uğrayacağı düşüncesi	289	4,26	4,39
Ödevlerde atıfta bulunma ve referans verme konusunda öğretim elemanlarının çelişkili mesajları	288	3,22	2,72
Öğrencilerin intihali ahlak dışı görmemeleri, aksine kendilerini daha zeki ve becerikli görmeleri	288	3,48	1,29
Okuldaki otoriteye bir başkaldırı aracı olarak intihal yapılması	288	2,47	3,35
Verilen ödevin anlamsız, gereksiz ve yararsız olduğunun düşünülmesi	292	3,20	1,41

En yüksek ve en düşük ortalamaya sahip üç önermeyi tartışacak olursak şunları söyleyebiliriz. Sonuç olarak Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Programı öğrencilerine göre intihalin en büyük sebebi olarak internet sayesinde kolayca intihal yapabiliyor olmayı göstermiştir. İntihal yapabilme fırsatının bir sebep olarak ileri sürülmesi literatür ile de uyumludur. Park (2003), Walker (1998) Devlin ve Gray (2007) ve birçok araştırmacı internetin varlığını ve öğrencilerin kolayca intihal yapmasına fırsat vermesini intihalin

sebepleri arasında değerlendirmişlerdir. İkinci sırada yüksek not alma isteği yer almaktadır. Bu sebep de literatürde intihal sebepleri arasında değinilen sebeplerden birisidir. Wilkinson (2009), Park (2003), Bjorklund ve Wenestam (1999) gibi araştırmacılar yüksek not ile sağlanacak etkinlik kazancını intihalin sebepleri arasında göstermişlerdir. Dolayısıyla öğretmen adaylarının yüksek not isteğini önde gelen intihal sebeplerinden birisi olarak göstermeleri literatüre uygundur. Ne var ki çalışmanın nitel bölümünde öğrenciler yüksek not isteğinin çok önemli olmadığını, asıl nedenin ödevi yapmış olmak, arkadaşları arasında mahcup olmamak, sorumluluktan kurtulmak olduğunu, çünkü ödevlerin not olarak ağırlığının çok fazla olmadığını bildirmişlerdir. Power (2009), Walker (1998) ve Dick, Sheard ve Hassen (2008) tarafından dile getirilen okulda intihal yapmanın gerçek hayatta intihal yapmaya göre daha zararsız olduğunun düşünülmesi de öğrenciler tarafından dile getiren intihal sebepleri arasındadır.

Bazı sebepler ise literatürde dile getirilmelerine rağmen bu araştırmaya katılan Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Programı öğrencileri tarafından fazla benimsenmemiştir. Örneğin Park (2003), Moon (2005) Bennett (2005) ve Lindsay (2008) gibi araştırmacılar tarafından dile getirilen Saygısızlık ve Muhalefet isteğinin bir yansıması olarak bir otoriteye baş kaldırma anlamında bir intihal aday öğretmenlerin çok azı tarafından bir intihal sebebi olarak gösterilmiştir. Aynı şekilde araştırmacılar (Park, 2003; Moon, 2005; Power, 2009; Wilkinson, 2009; Ellery, 2008;) caydırıcılık eksikliğini intihalin sebeplerinden birisi olarak göstermişlerdir. Ancak öğretmen adayları verdikleri cevaplarda cezaların küçük olmasının intihalin önemli sebeplerinden birisi olmadığını belirtmişlerdir. Ancak, araştırmanın nitel bölümüne katılan öğrenciler cezaların az veya hiç olmamasını intihalin önemli sebepler arasında göstermişlerdir. Burada ortaya çıkan sonucu, anketteki diğer seçeneklere göre göreceli bir sonuç olarak değerlendirmek gerekebilir. Akranların etkisi de araştırmacılar (Ma, Wan ve Lu, 2008; Wan, 2007; Strom ve Strom 2007; Dich, Sheard ve Hassen, 2008) tarafından intihal sebepleri arasında gösterilmiştir. Ancak bu sebep de öğretmen adayları tarafından önemli sebepler arasında gösterilmemiştir. Buna rağmen araştırmanın nitel bölümünde öğrencilerin en fazla dile getirdikleri sebeplerden birisi arkadaş baskısı olmuştur.

4.1.2.5.Öğretim Elemanları ve Okulun İntihalle İlgili Uygulamaları Hakkındaki Öğrenci Görüşleri

Öğrencilerden öğretim elemanlarından aldıkları kılavuzluk seviyesini yeterli bakımından 1 ve 5 arasında değişen bir ölçekte değerlendirmeleri istenmiş ve bu seviye 2,28 olarak ortaya çıkmıştır (Tablo 38).

Tablo 38. Öğrencilere Göre Öğretim Elemanlarının Sağladıkları Kılavuzluk Seviyesi

	N	$\bar{x}$	SS
Öğrenciler uygun şekilde atıfta bulunma ve referans verme konusunda öğretim elemanlarından yeterli derecede kılavuzluk almaktadır	275	2,28	1,27

“Öğrenciler, uygun şekilde atıfta bulunma ve referans verme konusunda, öğretim elemanlarından yeterli derecede kılavuzluk almaktadır” önermesine öğrencilerin % 61,8’i katılmamakta veya hiç katılmamaktadır (Tablo 39). Bu önermeye katılan veya çok katılan öğrencilerin oranı yaklaşık % 21 ile sınırlı kalmaktadır. Bu durum intihali önleme konusunda öğretim elemanlarının daha aktif roller üstlenmesine ihtiyaç duyulduğunu gösteren önemli bir veri olarak değerlendirilmelidir. Araştırmanın nitel bölümünde bu durum öğrencilere sorulmuş ve hiç veya çok az destek alındığı anlaşılmıştır. Hâlbuki öğrencilerin intihal hakkında yetersiz bilgiye sahip olmalarının intihalin en önemli sebeplerinden birisi olduğu pek çok araştırmacı (Jackson, 2006; Ellery, 2008; Devlin ve Gray, 2007; Power, 2009) tarafından bile getirilmiştir. Bilgi eksikliği yine araştırmanın nitel bölümünde hem öğrenciler hem de öğretim elemanları tarafından da gündeme getirilmiştir.

Tablo 39. Öğretim Elemanların Yeterli Kılavuzluk Sağladıkları Önermesine Katılma Durumu

		f	%	Geçerli %	Toplam %
Geçerli	Hiç katılmıyorum	102	32,7	37,1	37,1
	Katılmıyorum	68	21,8	24,7	61,8
	Kararsızım	48	15,4	17,5	79,3
	Katılıyorum	39	12,5	14,2	93,5
	Çok katılıyorum	18	5,8	6,5	100,0
	Toplam	275	88,1	100,0	
Kayıp	Sistem	37	11,9		
Toplam			100,0		

Öğretim elemanların ödevlerde intihal olup olmadığını incelemeleriyle ilgili öğrenci algısı da araştırılmıştır. 1 ve 5 arasında değişen bir ölçekte yapılan değerlendirmede öğrenciler $\bar{x} = 3,76$ ortalamalık bir değerle ödevlerinin incelenmediğini belirtmişlerdir (Tablo 40)

Tablo 40. Ödevlerin İncelenme Durumuna Ait Öğrencilerin Algısı

	N	$\bar{x}$	SS
Öğretim elemanlarının çoğu ödevlerde intihal olup olmadığını incelemiyorlar	287	3,76	3,26

“Öğretim elemanları çoğunlukla ödevlerde intihal olup olmadığını incelemiyorlar” önermesine öğrencilerin % 57,5’i katılıyorum veya çok katılıyorum cevabını vermiştir (Tablo 41). Bu önermeye katılmayan veya hiç katılmayan öğrencilerin oranı ise % 19,2 ile sınırlı kalmıştır. Bu sonuçlar üzerinde dikkatle durulması gereken sonuçlardır. Araştırmanın nitel bölümünde de öğrenciler ödevlerinin dikkatlice okunmadığından ve buna bağlı olarak notların adaletle verilmediğinden yakınmaktadırlar. Haksızlığa uğradığını düşünen öğrencilerin intihale başvurabileceği McCabe ve Katz (2009) tarafından dile getirilmektedir. İntihalin önlenmesi ve belirlenmesi açısından öğrencilerdeki ödevlerinin incelenmediği ve notların rastgele verildiği şeklindeki bu algının bir an önce silinmesi gerektiği açıktır.

Tablo 41. Öğretim Elemanlarının Ödevleri İncelemedikleri Önermesine Katılma Durumu

		f	%	Geçerli %	Toplam %
Geçerli	Hiç katılmıyorum	21	6,7	7,3	7,3
	Katılmıyorum	34	10,9	11,8	19,2
	Kararsızım	67	21,5	23,3	42,5
	Katılıyorum	85	27,2	29,6	72,1
	Çok katılıyorum	80	25,6	27,9	100,0
	Toplam	287	92,0	100,0	
Kayıp	Sistem	25	8,0		
Toplam			100,0		

Farklı öğretim elemanların farklı yaklaşımları olabileceği ve bunun da öğrencilerin intihale yönelmesine sebep olabileceği değerlendirilerek öğrencilerin

görüşü alınmak istenmiştir. Bu konudaki öğrenci algısı $\bar{x} = 3.30$ ortalama ile her iki uçtan da uzak bulunmuştur (Tablo 42).

Tablo 42. Öğretim Elemanlarının Farklı Yaklaşımlarının Etkisi

	N	$\bar{x}$	SS
Farklı öğretim elemanlarının intihal konusundaki farklı yaklaşımları öğrencilerin kafasını karıştırıyor	283	3,30	1,15

Bu konuyla ilgi olarak “ farklı öğretim elemanlarının intihal konusundaki farklı yaklaşımları öğrencinin kafasını karıştırıyor” önermesine öğrencilerin % 21,2’si katılmıyorum veya hiç katılmıyorum cevabını verirken % 45,5’lik bir öğrenci grubu katıldıklarını veya çok katıldıklarını belirtmiştir (Tablo 43). Burada asıl dikkat çekici olan en büyük grubu % 33,2 ile kararsızların oluşturmasıdır. Bu kadar büyük bir kararsız grubun varlığının maalesef öğretim elemanlarının bu konulara ya çok az değinmelerinin veya hiç değinmemelerinin bir sonucu olduğu değerlendirilmektedir. Öğretim elemanlarımız intihal konusunu farklı bakış açılarından değerlendirmek bir yana neredeyse hiç ele almamaktadırlar.

Tablo 43. Öğretim Elemanlarının Farklı Yaklaşımlarına İlişkin Önermeye Katılma Durumu

	f	%	Geçerli %	Toplam %
Geçerli				
Hiç katılmıyorum	27	8,7	9,5	9,5
Katılmıyorum	33	10,6	11,7	21,2
Kararsızım	94	30,1	33,2	54,4
Katılıyorum	85	27,2	30,0	84,5
Çok katılıyorum	44	14,1	15,5	100,0
Toplam	283	90,7	100,0	
Kayıp Sistem	29	9,3		
Toplam		100,0		

Öğrencilere intihale verilebilecek cezalar hakkında uyarılıp uyarılmadıkları da sorulmuştur. Alınan cevaplara göre (Tablo 47) öğrenciler 1 ve 5 arasında değişen değerlere sahip bir ölçekte sadece $\bar{x} = 2,06$ ortalama değerle uyarıldıklarını belirtmektedirler. Bu değer ölçekte katılmıyorum seçeneğine karşılık gelmektedir. Braumoeller ve Gaines (2001) ve Bretag ve Mahmud (2009) uyarının intihali önleme de

beklenildiği kadar etkili olmadığını belirtmektedir. Ancak yukarıda da değinildiği gibi Chen ve Ku (2008), Strom ve Strom (2007), Council Of Writing Program Administrators (2008) cezalar konusunda öğrencileri uyarmanın ve gerektiği durumlarda cezalandırarak örnek oluşturma etkisine inanmaktadır. Öğrencilerin bu konuda uyarılmış olmasının intihal oranlarının azalmasına katkıda bulunacağı kuşkusuzdur.

Tablo 44. Öğrencilerin İntihale Verilecek Cezalar Konusunda Uyarılma Durumu

	N	$\bar{X}$	SS
Öğrenciler intihale verilecek cezalar konusunda uyarılıyorlar	286	2,06	1,27

“Dönem başında öğrenciler intihale verilecek cezalar konusunda açıkça uyarılıyorlar” önermesine katılım Tablo 44’te gösterilmiştir. Bu önermeye katılmayan ve hiç katılmayan öğrencilerin oranı % 69,2 olarak gerçekleşirken katılanların ve çok katılanların oranı %16,4 olarak gerçekleşmiştir (Tablo 45).

Tablo 45. Öğrencilerin İntihale Verilecek Cezalara İlişkin Uyarıldıklarına Dair Önermeye Katılma Durumu

	f	%	Geçerli %	Toplam %
Geçerli				
Hiç katılmıyorum	137	43,9	47,9	47,9
Katılmıyorum	61	19,6	21,3	69,2
Kararsızım	41	13,1	14,3	83,6
Katılıyorum	27	8,7	9,4	93,0
Çok katılıyorum	20	6,4	7,0	100,0
Toplam	286	91,7	100,0	
Kayıp				
Sistem	26	8,3		
Toplam		100,0		

4.1.2.6.İntihal Eylemlerinin Ciddiyet Seviyesi ile İlgili Öğrenci Görüşlerine Ait Frekans Değerleri

Öğrencilerin intihali ne derecede ciddi buldukları da araştırılmış ve elde edilen sonuçlar Tablo 46’da gösterilmiştir. Günlük hayatta görülebilecek bazı eylemlere göre öğrencilerin intihali ne derecede ciddi buldukları anlaşılmaya çalışılmıştır. Verilen eylemlerden öğrenciler tarafından en ciddi bulunan $\bar{x} = 4.44$ ortalama ile “başkalarına karşı fiziki olarak şiddet ve taciz uygulamak” olmuştur. İkinci sırayı $\bar{x} = 4.32$ ortalama ile “uyuşturucu haplar kullanmak” almaktadır. Üçüncü sıradaki “eşini / sevgilini

aldatmak” ise $\bar{x} = 4.28$ ’lik ortalamaya sahiptir. İntihalle bağlantılı bir eylem ilk olarak dördüncü sırada kendini göstermektedir. Bu eylem $\bar{x} = 4.22$ ortalama ile “sınavda kopya çekmek” eylemidir. Beşinci sırada ise $\bar{x} = 4.14$ ’lük ortalama ile “Başkalarına ait fikirleri/tasarıları/düzenlemeleri kendine aitmiş gibi ifade etmek” yer almaktadır. İntihalle ilgili eylemlerin listenin daha yukarı kısımlarında yer almaması dikkatle ele alınması gereken bir konudur.

Öğrencileri ciddi bulmadıkları beş eylem ise sırasıyla şöyledir. “Bireysel olarak yapılması gereken bir ödevi başka bir öğrenciyle yapmak” ($\bar{x} = 3.12$), “Ödevin büyük kısmını bir arkadaştan kopyalamak ancak bir kısmını da kendin yapmak” ($\bar{x} = 3.50$), “Belediye otobüsüne biletsiz binmek” ($\bar{x} = 3.51$). Bunları ise “internetteki ödev sitelerinden bütün bir ödevi indirmek” ($\bar{x} = 3.63$) ve “Bir ödevin son teslim tarihini geciktirmek için, hasta olmadığın halde doktordan rapor almak” ($\bar{x} = 3.75$) takip etmektedir. Ödevin büyük kısmını arkadaşın kopyalamanın belediye otobüsüne biletsiz binmekten daha az ciddi görülmesi ilginç bir sonuç olarak not edilmelidir. Yine bir ödevi tamamen internetten indirmek ile belediye otobüsüne biletsiz binmek arasında büyük bir fark görülmemektedir ki bu da bir başka üzerinde düşünülmesi gereken bir sonuçtur.

Sonuç olarak öğretmen adaylarının intihal eylemlerinin büyük bir etik problem oluşturmadığını düşündükleri söylenebilir. Bu durum ilgili literatür de de belirtilmiştir. Poer (2009), McCabe ve Trevino, 1996; Wilkinson, 2009; Franklyn-Stokes ve Newstead, 1995; Zimitat, 2008; McCabe, 2005b) ve bir çok araştırmacı öğrencilerin intihal eylemlerini daha az ciddi bulduklarını belirtmiştir. Bu bakımdan bu araştırmada elde edilen sonuçlar literatür ile uyumludur.

Tablo 46. İntihal Eylemlerinin Ciddiyet Seviyesi ile İlgili Öğrenci Görüşleri

	N	$\bar{x}$	SS
Başkalarına karşı fiziki olarak şiddet ve taziz uygulamak	284	4,44	5,45
Sınavda kopya çekmek	282	4,22	4,70
İnternetteki ödev sitelerinden bütün bir ödevi indirmek	280	3,63	1,20
Eşini / sevgilini aldatmak	281	4,28	3,75
Bir ödevin büyük bölümünü bir kitaptan veya internetten kopyalayıp referans vermemek	282	3,97	3,45
Büyük bir dükkândan küçük bir şey çalmak	278	4,05	1,40
Aynı konuda daha önce ödev yapmış bir öğrencinin ödevini vermek	283	4,08	4,08
Başkalarına ait fikirleri/tasarıları/düzenlemeleri kendine aitmiş gibi ifade etmek	283	4,14	3,27
Uyuşturucu haplar kullanmak	280	4,32	3,33
Ödevin büyük kısmını bir arkadaştan kopyalamak ancak bir kısmını da kendin yapmak	283	3,50	1,07
Bir ödevin son teslim tarihini geciktirmek için, hasta olmadığın halde doktordan rapor almak	275	3,75	1,26
Bir internet sitesinden veya bir kitaptan bir makalenin birkaç paragrafını kopyalamak ve atıfta bulunmamak	283	3,92	4,42
Bir proje raporu ödevi için kafadan veri uydurmak	282	3,84	2,73
Belediye otobüsüne biletsiz binmek	284	3,51	1,40
Bireysel olarak yapılması gereken bir ödevi başka bir öğrenciyle yapmak	285	3,12	1,29

4.1.2.7.İntihale Verilecek Cezalarla İlgili Öğrenci Görüşlerine Ait Frekans Değerleri

Öğrencilerin intihale verilecek cezalarla ilgili görüşleri Tablo 47’de ve Tablo 48’de sunulmuştur. Öncelikle ilk yapılan intihale verilmesi gereken cezalar sorulmuş ve sonuçlar Tablo 47’de gösterilmiş; ardından tekrar eden intihallerde verilecek cezalar sorulmuş ve cevaplar Tablo 48’de gösterilmiştir. Buna göre ilk yapılan intihale verilecek cezalar arasından en çok benimsenen üç ceza şöyledir. (1) “Öğrenci ödevi tekrar yapmalı ve not kaybı olmamalı” ($\bar{x} = (3,96)$); (2) “Öğretim elemanı öğrenciyi yazılı ve sözlü olarak uyarmalı ancak not kaybı olmamalı” ($\bar{x} = 3,93$) ve (3) “Öğrenciye öğrencilik görevlerinde ve davranışlarında kusurlu sayıldığı yazı ile bildirilmeli” ($\bar{x} =$

3.03). Bununla beraber bu cezaların ortalama değerlerinin de oldukça düşük olduğu gözlemlenmektedir.

Tablo 47. Öğrencilerin İlk Yapılan İntihale Verilecek Cezalarla İlgili Görüşleri

	N	$\bar{x}$	SS
Herhangi bir ceza ya da uyarı verilmemeli	280	2,54	1,36
Öğretim elemanı öğrenciyi yazılı ve sözlü olarak uyarmalı ancak not kaybı olmamalı	282	3,93	3,29
Öğrenci ödevi tekrar yapmalı ve not kaybı olmamalı	280	3,96	1,59
Öğrenci ödevi tekrar yapmalı ve bir miktar notu kırılmalı	278	2,88	2,23
Öğrenci ödevi tekrar yapmamalı ancak bir miktar notu kırılmalı	274	2,51	2,26
Öğrencinin ödevine sıfır verilmeli	277	1,84	1,25
Bölüm başkanı tarafından resmen uyarılmalı, daha dikkatli olması gerektiği yazı ile bildirilmeli	276	2,81	1,56
Öğrenciye öğrencilik görevlerinde ve davranışlarında kusurlu sayıldığı yazı ile bildirilmelidir	279	3,03	1,81
Bir haftadan bir aya kadar uzaklaştırma	278	1,82	1,38
Bir veya iki yarıyıl için uzaklaştırma	282	1,73	2,77
Yükseköğretim kurumundan çıkarma	284	1,46	1,04
Akademik yazının öğretildiği bir derse zorunlu kayıt yaptırmak	283	2,46	1,43

En az benimsenen cezalar ise sırasıyla (1) “Yükseköğretim kurumundan çıkarma” ($\bar{x} = 1,46$); (2) “Bir veya iki yarıyıl için uzaklaştırma” ($\bar{x} = 1,73$) ve (3) “Bir haftadan bir aya kadar uzaklaştırma” ($\bar{x} = 1,82$) olarak belirlenmiştir. Öğrencilerin notunu kırılmasını gerektiren önermelerin hiç desteklenmediği, özellikle ödevine sıfır verilmesini öngören önermenin $\bar{x} = 1,84$ gibi çok düşük bir değerle benimsenmediğini de ayrıca hatırd tutmak gereklidir.”

Tekrar eden intihaller hakkındaki cezalarla ilgili sonuçlar da Tablo 48’de gösterilmiştir. Buna göre öğrencilerin not kaybına karşı çıkan tercihlerinde değişiklikler gözlenmektedir. Örneğin Tablo 47’de en çok tercih edilen “Öğrenci ödevi tekrar yapmalı ve not kaybı olmamalı” önermesine verilen destek $\bar{x} = 3,96$ ’dan $\bar{x} = 3,12$ ’ye gerilemiştir. İkinci sıradaki “Öğretim elemanı öğrenciyi yazılı ve sözlü olarak uyarmalı ancak not kaybı olmamalı” önermesine verilen destekte de $\bar{x} = 3,93$ ’ten $\bar{x} = 3,06$ ’ya düşüş söz konusudur. “Öğrenciye öğrencilik görevlerinde ve davranışlarında kusurlu

sayıldığı yazı ile bildirilmeli” önermesindeki düşüş de $\bar{x} = 3.03$ ’ten $\bar{x} = 1,81$ ’e gerileme şeklinde kendini göstermiştir.

Tablo 48. Öğrencilerin Tekrar Eden İntihale Verilecek Cezalarla İlgili Görüşleri

	N	$\bar{x}$	SS
Herhangi bir ceza ya da uyarı verilmemeli	282	2,14	1,35
Öğretim elemanı öğrenciyi yazılı ve sözlü olarak uyarmalı ancak not kaybı olmamalı	279	3,06	1,41
Öğrenci ödevi tekrar yapmalı ve not kaybı olmamalı	280	3,12	1,46
Öğrenci ödevi tekrar yapmalı ve bir miktar notu kırılmalı	271	3,28	2,83
Öğrenci ödevi tekrar yapmamalı ancak bir miktar notu kırılmalı	276	2,64	1,35
Öğrencinin ödevine sıfır verilmeli	278	2,55	1,87
Bölüm başkanı tarafından resmen uyarılmalı, daha dikkatli olması gerektiği yazı ile bildirilmeli	280	3,27	3,44
Öğrenciye öğrencilik görevlerinde ve davranışlarında kusurlu sayıldığı yazı ile bildirilmeli	275	3,30	2,85
Bir haftadan bir aya kadar uzaklaştırma	274	2,16	1,39
Bir veya iki yarıyıl için uzaklaştırma	280	1,91	1,34
Yükseköğretim kurumundan çıkarma	281	1,71	1,17
Akademik yazının öğretildiği bir derse zorunlu kayıt yaptırmak	280	2,81	2,88

İlk intihal için en az benimsenen cezalarda ise destek oranının tekrar eden intihallerde yükseldiğini görmekteyiz. Yüksek öğretimden çıkarmaya yönelik destek $\bar{x} = 1,46$ ’dan $\bar{x} = 1,71$ ’e ; bir veya iki yarıyıl uzaklaştırmaya yönelik destek $\bar{x} = 1,73$ ’ten $\bar{x} = 1,91$ ’e ve bir haftadan bir aya kadar uzaklaştırmaya verilen destek de $\bar{x} = 1,82$ ’den $\bar{x} = 2,16$ ’ya yükselmiştir. Ancak bu destek oranlarının hâlâ Hiç uygun değil veya uygun değil seviyesinde olduğu da hatırdta tutulmalıdır. Tekrar eden intihallere verilecek cezalar konusunda en büyük skor $\bar{x} = 3.30$ ile yazılı uyarıya ve en küçük skor ise $\bar{x} = 1,71$ ile üniversiteden uzaklaştırma cezasına aittir. Dikkat çeken başka bir değişiklik de $\bar{x} = 1,84$ ’ten $\bar{x} = 2,55$ ’e yükselen ortalama ile intihal yapan öğrenciye sıfır verilmesi hakkındaki önermede göze çarpmaktadır.

4.1.3. Sosyal Bilgiler Aday Öğretmenlerinin Bazı Çevresel Ve Demografik Faktörlere Bağlı Olarak Görüşleri Arasındaki Farklar

Bu bölümde cinsiyet, genel not ortalaması, eğitim alınan üniversite, sınıf, ders dışı kitap okuma durumu, internet erişim durumu ve yaş gibi çevresel ve demografik bağımsız değişkenlerin, “İntihale yol açabilecek durumları ayırt edebilme becerisi”, “İntihalin yaygınlığı”, “intihalin sebepleri”, “intihal yöntemleri”, “intihal konusunda öğretim elemanlarından ve kurumdan görülen destek”, “intihal eylemlerinin ciddiyet seviyesi” ve “intihale verilebilecek cezalar” bağımlı değişkenleri üzerindeki etkisi bağlamında araştırılmıştır. Sonuç olarak bir çok noktada istatistiksel önemi haiz farklara rastlanmıştır. Ancak bu farkların intihal ile ilgili güncel uygulamalar üzerinde çok fazla değişiklik yapmayı gerektirmeyeceği görüldüğünden bu bölümde sadece “genel not ortalaması” ve “ sınıf seviyesi” bağımsız değişkenlerine ait bazı bulgulardan söz edilecektir.

4.1.3.1.Genel Not Ortalaması

Genel not ortalamasının üniversite hayatında intihal yapma üzerinde etkili olduğu anlaşılmış [$F_{(3-275)}=5,017, p=.002<0.05$] ve farkın kaynağı LSD testi ile belirlenmiştir (Tablo 50). Böyle bir etki tahmin edilebilir olmakla beraber genel not ortalaması daha yüksek olan öğrencilerin intihale daha az başvuracağı düşünülmektedir. Ancak araştırma sonuçları genel not ortalaması daha düşük öğrencilerin intihale daha az başvurduğunu göstermektedir ($\bar{x}=3,15$) (Tablo 49). Aynı şekilde sosyal bilgiler aday öğretmenlerine “Üniversite hayatınızda hiç ödevinizin bir bölümünü ya da tamamını internetten kopyala yapıştır yöntemiyle hazırladınız mı?” sorusu sorulmuştur. Cevaplarda genel not ortalaması en düşük olan öğrenci grubuna ait ortalamanın ($\bar{x}=2,90$) (Tablo 49) daha yüksek genel not ortalamasına sahip gruplardan istatistiksel olarak önemli derecede [$F_{(3-274)}= 6,709, p=.000<0,05$] (Tablo 50) farklı olduğu görülmektedir. Bu tablo Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının değerlendirilmesiyle ilgili güvenilirliklerin tekrar gözden geçirilmesi gerektiğini akla getirmektedir. Bunun dışında intihali önleme çalışmalarında dikkatlerin düşük ortalamaya sahip öğretmen adaylarına değil, yüksek ortalamaya sahip adaylara yöneltilmesi gerektiği de ortaya çıkmaktadır.

Tablo 49. Genel Not Ortalamasının İntihalle İlgili Davranışlar Üzerindeki Etkisine Ait Betimleme Tablosu

		N	$\bar{x}$	SS
Üniversite	0-1,79	20	3,15	1,565
hayatınızda	1,80-2,39	88	4,68	1,678
ödevlerinizi	2,40-2,99	144	4,71	1,780
yaparken hiç intihale	3,00-4,00	27	4,33	1,901
başvurdunuz mu?	Toplam	279	4,55	1,784
Üniversite	0-1,79	22	2,90	1,570
hayatınızda hiç	1,80-2,39	88	4,20	1,864
ödevinizin bir	2,40-2,99	141	4,49	1,791
bölümünü ya da	3,00-4,00	27	3,40	1,886
tamamını internetten	Toplam	278	4,17	1,863
kopyala yapıştır				
yöntemiyle				
hazırladınız mı?				

Tablo 50. Genel Not Ortalamasının İntihalle İlgili Davranışlar Üzerindeki Etkisine Ait ANOVA sonuçları

		KT	Sd	KO	F	p	LSD Testi
Üniversite	Gruplar	45,922	3	15,307	5,017	,002*	(0-1,79)- (1,80-2,39),
hayatınızda	Arası						(0-1,79)-(2,40-2,99),
ödevlerinizi	Gruplar İçi	838,967	275	3,051			(0-1,79)-(3.00-4.00)
yaparken hiç	Toplam	884,889	278				
intihale							
başvurdunuz mu?							
Üniversite	Gruplar	65,809	3	21,936	6,709	,000*	(0-1,79)-(1,80-2,39),
hayatınızda hiç	Arası						(0-1,79)-(2,40-2,99),
ödevinizin bir	Gruplar İçi	895,903	274	3,270			(1,80-2,39)-(3.00-4.00),
bölümünü ya da	Toplam	961,712	277				(2,40-2,99)-(3.00-4.00)
tamamını							
internetten							
kopyala yapıştır							
yöntemiyle							
hazırladınız mı?							

*p<0,05

Sonuç olarak Sosyal Bilgiler öğretmenliği programındaki öğretmen adaylarından genel ortalaması daha yüksek olanların daha fazla intihale başvurduğunun düşünülmesi ilgili literatürde belirtilen bulgularla çelişmektedir. Daly ve Horgan (2007) ve Haines

vd. (1986) akademik olarak daha başarılı öğrencilerin daha az intihal yaptıklarını belirtmekteydi. Bu durum öğrencilerin daha hassas değerlendirilmesi gerektiğini düşündürmektedir. Bununla beraber elimizdeki bu çalışmanın öğrenci algılarını yansıttığını hatırla tutarak bu algının gerçek bir olgudan kaynaklanıp kaynaklanmadığı daha ileri çalışmalarla araştırılıp aydınlığa kavuşturulmalıdır. Yüksek not ortalamasına sahip öğrencilerin ders yüklerinden daha fazla yakınması derslerle daha fazla meşgul olmaları bakımından anlaşılabilir tutum olmakla beraber ilgili literatüre yeni bir katkıdır. Aynı şekilde literatüre bir katkı olarak yüksek not ortalamasına sahip öğrencilerin daha ağır cezaları destekledikleri de ortaya çıkmıştır.

4.1.3.2. Sınıf Seviyesi

Sınıf seviyesinin intihal ile ilgili bazı algı, tutum ve davranışlarla olan ilgisi de araştırılmış ve istatistiksel olarak anlamlı bir takım sonuçlara ulaşılmıştır. Farkın hangi sınıflardan kaynaklandığını belirlemek için LSD testi uygulanmıştır (Tablo 52).

Üniversite hayatlarında hiç intihale başvurduunuz mu başvurduysanız yaklaşık kaç defa sorusuna birinci sınıf öğrencileri $\bar{x} = 3,62$ aritmetik ortalama ile (Tablo 51) cevap vermişler ve bu cevap [$F_{(108-859)} = 9,402, p = .000 < 0,05$] düzeyinde istatistiksel olarak 2., 3. ve 4. sınıflara ait ortalamalardan farklı bulunmuştur (Tablo 52). Bu durum ilk senelerde öğrencilerin ödevlerini mümkün olduğunca kendi gayretleriyle yapmaya çalıştıklarını ve sonradan ortama uyarak intihale yöneldikleri şeklinde yorumlanabilir. Öte yandan bir başka açıklama ise intihal düzeyinin hiçbir azalmaveya artma olmadan öğrencilik hayatı boyunca devam ettiği, birinci sınıflarda görülen az intihal sayısının artan dönem sayısı ile beraber çoğalacağı olabilir. Ancak her iki durum bakış açısının da kaygı verici olduğu şüphesizdir.

Aday öğretmenlerin yaptığınız ödevin arkadaşlarınız tarafından kopyalanmasına izin verdiniz mi verdiyseniz yaklaşık kaç defa sorusuna verdikleri cevaplarda da [$F_{(44-1196)} = 2,739, p = .029 < 0,05$] (Tablo 52) seviyesinde bir istatistiksel öneme rastlanmıştır. LSD testi sonuçlarına göre ortalamalar arasındaki bu fark birinci ($\bar{x} = 3,37$) ve ikinci sınıf ($\bar{x} = 3,49$) öğretmen adaylarına ait ortalamanın (Tablo 51) üçüncü ve dördüncü sınıfa ait ortalamalardan farklı olmasından kaynaklanmaktadır (Tablo 52). Bu sonuçlar alt sınıflardaki öğrencilerin intihal atmosferine tam olarak girmemiş olmalarıyla açıklanabileceği gibi üniversitede geçirilen dönem sayısının az olmasıyla da açıklanabilir.

Ancak her iki durumda da üniversitedeki eğitim ortamının intihali azaltıcı bir etki yaratmadığı açıktır.

Tam tersi bir pencereden kendilerinin hiç başkasının ödevini alıp kullanıp kullanmadıkları, eğer kullandıysa kaç defa kullandıkları sorulduğunda da birinci ($\bar{x} = 1,96$) ve ikinci ($\bar{x} = 2,07$) sınıflara ait ortalamaların dördüncü ($\bar{x} = 3,02$) sınıflardan (Tablo 51) istatistiksel olarak önemli bir seviyede [$F_{(44-954)} = 3,430$, $p = .009 < 0,05$] daha düşük olduğu görülmektedir (Tablo 52). Başkasının ödevini kullanmaya ait ortalama sınıf seviyesine paralel olarak düzenli bir şekilde artmaktadır. Bu durum yukarıdaki verilerle paralel bir şekilde intihalin sınıflar arttıkça hiç azalma eğilimine girmediği gösteren bir başka veridir.

En yaygın görülen internetten kopyala yapıştır yöntemiyle ödev hazırlama konusunda da benzer sonuçlara ulaşılmaktadır. Birinci sınıf öğrencileri $\bar{x} = 3,26$ ile (Tablo 51) internetten en az ödev indiren grup iken üst sınıflara ait ortalamalar arasındaki fark [$F_{(123-940)} = 9,700$, $p = .000 < 0,05$] seviyesinde istatistiksel olarak önemli bulunmuştur (Tablo 52). Ayrıca ikinci sınıfların da üçüncü ve dördüncü sınıflardan daha az internetten ödev indirdikleri anlaşılmıştır. Bunun anlamı sınıf seviyesi yükseldikçe internetten kopyala yapıştır yöntemiyle ödev hazırlamanın da devam ettiğidir.

İnternetten ödev satın alma ilgili olarak dördüncü sınıflara ait $\bar{x} = 2,05$ ortalamasının birinci ($\bar{x} = 1,31$) ve ikinci ($\bar{x} = 1,16$) ortalamadan (Tablo 51) anlamlı derecede farklı olduğu [$F_{(4-301)} = 5,861$ $p = .000 < 0,05$] anlaşılmıştır (Tablo 52). Ayrıca üçüncü sınıflar da ikinci sınıflardan daha fazla bu yola başvurmaktadır. Bu değer üniversite hayatı boyunca içinde bulunulan eğitim öğretim ortamının intihalin azaltılmasına olumlu bir katkı yapılmadığının bir başka göstergesidir.

Tablo 51. İçinde Bulunulan Dönemin İntihale Ait Bazı Algı, Tutum ve Davranışlara Etkisine Dair Betimleyici İstatistikler

		N	$\bar{x}$	SS			N	$\bar{x}$	SS
Üniversite hayatınızda ödevlerinizi yaparken hiç intihale başvurduğunuz mu?	2	90	3,62	1,732	Yaptığımız bir ödevin arkadaşlarınız tarafından kopyalanmasına izin verdiniz mi?	2	90	3,37	1,957
	4	115	4,66	1,775		4	116	3,49	2,057
	6	54	5,25	1,334		6	53	4,15	2,022
	8	40	4,75	1,836		8	40	4,30	1,924
	9+	4	5,25	1,500		9+	4	4,75	1,892
Toplam		303	4,48	1,790	Toplam		303	3,69	2,026
Üniversite hayatınızda hiç başka bir arkadaşınızın ödevini kopyalayıp kendiniz yapmış gibi kullandınız mı?	2	91	1,96	1,709	Üniversite hayatınızda hiç internetteki ödev hazırlama sitelerinden ödev satın aldınız mı?	2	91	1,31	,9295
	4	117	2,07	1,697		4	117	1,16	,571
	6	54	2,46	1,819		6	54	1,68	1,564
	8	40	3,02	2,081		8	40	2,05	1,810
	9+	4	3,50	2,081		9+	4	1,00	,0000
Toplam		306	2,25	1,809	Toplam		306	1,41	1,148
Üniversite hayatınızda hiç ödevinizin bir bölümünü veya tamamını internetten kopyala-yapıştır yöntemiyle hazırladınız mı?	2	89	3,26	1,813					
	4	115	4,11	1,872					
	6	54	4,90	1,557					
	8	40	4,82	1,722					
	9+	4	5,25	1,500					
Toplam		302	4,11	1,879					

Tablo 52. İntihale İlişkin Bazı Algı, Tutum ve Davranışlara Ait Ortalamalar Arasındaki Sınıf Seviyesine Bağlı Farklılıklar

		KT	Sd	KO	F	p	LSD Testi
Üniversite hayatınızda ödevlerinizi yaparken hiç intihale başvurduğunuz mu?	Gruplar Arası	108,431	4	27,108	9,402	,000*	2-4, 2-6, 2-8, 4-6
	Gruplar İçi	859,219	298	2,883			
	Toplam	967,650	302				
Yaptığınız bir ödevin arkadaşlarınız tarafından kopyalanmasına izin verdiniz mi?	Gruplar Arası	43,977	4	10,994	2,739	,029*	6-2, 6-4, 8-2, 8-4
	Gruplar İçi	1196,08	298	4,014			
	Toplam	1240,06	302				
Üniversite hayatınızda hiç başka bir arkadaşınızın ödevini kopyalayıp kendiniz yapmış gibi kullandınız mı?	Gruplar Arası	43,508	4	10,877	3,430	,009*	8-2, 8-4
	Gruplar İçi	954,610	301	3,171			
	Toplam	998,118	305				
Üniversite hayatınızda hiç ödevinizin bir bölümünü veya tamamını internetten kopyala-yapıştır yöntemiyle hazırladınız mı?	Gruplar Arası	122,823	4	30,706	9,700	,000*	2-4, 2-6, 2-8, 2-9+, 4-6, 4-8
	Gruplar İçi	940,121	297	3,165			
	Toplam	1062,94	301				
Üniversite hayatınızda hiç internetteki ödev hazırlama sitelerinden ödev satın aldınız mı?	Gruplar Arası	29,070	4	7,267	5,861	,000*	8-2, 8-4, 6-4
	Gruplar İçi	373,221	301	1,240			
	Toplam	402,291	305				

*p<0,05

Bu sonuçlar intihal olaylarının birinci sınıftan dördüncü sınıfa kadar kesintisiz devam ettiğini, üniversitelerde bunu durdurmak için yeterli veya hiç çaba gösterilmediğine işaret etmektedir. Birinci sınıfta düşük sayılarla başlayan intihal olayları içine girilen intihal kültürünün etkisiyle devam edip gitmektedir. Sonuçlar ilgili literatür ile karşılaştırıldığında derin bir farklılığa işaret etmektedir. Sims (1995) üst sınıf öğrencilerin kaybedecek daha fazla şeyleri olduğu ve akademik yazma becerilerinin daha fazla gelişmesi sebebiyle daha az intihale başvuracaklarını belirtmişti. Wen (2006) da alt sınıflardaki öğrencilerin kullanmamaları gereken kaynakları daha sık kullandıklarını ve bireysel yapılacak ödevleri grup olarak yaptıklarından söz etmekteydi. Bu durumun Sosyal Bilgiler öğretmenliği programında eğitim gören öğretmen adayları için geçerli olmadığı bu çalışmada ortaya çıkmıştır.

Çalışmanın öğretim elemanları ile yapılan bölümünden ve öğrencilerle yapılan nitel görüşmelerden anlaşıldığına göre intihal kesinlikle caydırıcı cezalara konu olmamaktadır. Böylece Sims'in (1995) belirttiği risk durumu asla gerçekleşmemektedir. Benzer şekilde nite çalışmalardan öğrencilere intihalden kaçınma ile ilgili hemen hemen hiç eğitim verilmediğini ortaya çıkarmıştır. Bu durumda öğrencinin yazım kurallarını öğrenerek intihalden uzaklaşacağı varsayımı da gerçekleşmemektedir.

4.2. Sosyal Bilgiler Öğretmen Adayları ile İlgili Nitel Bulgular ve Yorumlar

Nicel araştırma ölçeğinin uygulanmasından ardından öğretmen adaylarının görüş ve düşünceleri derinlemesine araştırılmak istenmiş ve yarı yapılandırılmış odak grup görüşmeleri yapılmıştır. Bu görüşmelere her üniversiteden 6-8 öğretmen adayı katılmıştır. Gruplarda her sınıftan öğretmen adaylarının bulunmasına dikkat edilmiş ve olabildiğince kız-erkek öğrenci sayısının eşit olmasına çalışılmıştır.

4.2.1. Araştırmaya Katılan Sosyal Bilgiler Aday Öğretmenlerinin İntihal Kavramı İle İlgili Bilgi Seviyelerine İlişkin Bulgular

Öğrencilere ilk olarak intihal kavramını daha önce duyup duymadıkları, duydukları kimden ve hangi bağlamda duydukları sorulmuştur.

Birinci üniversitede görüşmeye katılan altı öğrenciden beş tanesi bu kavramı daha önce hiç duymadıklarını, ilk defa bu araştırma vesilesiyle karşılaştıklarını bildirmişlerdir. İntihal kavramını daha önce duyan öğrenciye hangi bağlamda duyduğu sorulduğunda üniversite seviyesinde duyduğunu belirtmiş ve bir öğretim elemanın “mutlaka araştırma gerekir bu konuyu” dediğini, intihal kavramıyla ilgili önbilgisinin bundan ibaret olduğunu bildirmiştir.

İkinci Üniversitede görüşmeye katılan öğrencilerin tamamının bu kavramı ilk defa duyduklarını beyan etmeleri üzerine, kimden ve hangi bağlamda duydukları sorulmamıştır.

Nihayet üçüncü üniversitede araştırmaya katılan öğrencilerden üç tanesi bu kavramı daha önce duyduklarını belirtmişlerdir. Kimden ve hangi bağlamda duydukları sorulduğunda bir öğretmen adayı lise öğretmeninden duyduğunu belirtmiş ve bağlamını ise:

sadece şey olarak hocam bu telif hakları yazarların telif hakları olduğunu biliyorduk, başkasının bunu kullanmaması gerektiğinin biliyorduk, cezaları

olduğunu biliyorduk, fotokopi ile çoğaltmanın suç olduğunu biliyorduk, ya da bir yazı yazdığımızda makalede kimden ne alıntı yaptıysak bunu kaynaklarda göstermek gerektiğini” şeklinde açıklamıştır.

Diğer öğretmen adayı üniversitede duyduğunu belirterek bağlamını: ise “hocaların ders kitapları olur onları fotokopi çekmeyi düşündüğümüz zaman hoca tepki vermişti” şeklinde açıklamıştır.

İntihal kavramını daha önce duyduğunu bildiren üçüncü öğrenci ise bu bilginin kaynağını “ben yazılı basında duydum hani şarkıcıların albümleri ya da kitap sinema filmleri gibi” şeklinde açıklamıştır.

Bir başka öğretmen adayının vermiş olduğu cevap öğretim elemanların öğretmen adaylarını bilgilendirme yetersiz kaldığının ifadesi gibidir: “bu kavram ben daha önce duymamıştım. Daha doğrusu sınıfta da bu konuyla ilgili bize hocalarımız bir açıklama yamadığı için, bu konuda bilgilendirmediği için, ya da bir herhangi bir buna karşı uygulanacak ceza konusunda bize bilgilendirmediği için ben bu kavramı ilk defa duyuyorum.”

Öğretmen adaylarına öğretim elemanlarından intihal ile ilgili bir rehberlik alıp almadıkları sorulmuş ve alınan cevaplar genellikle hayır olmuştur. Sadece bir öğretim elemanının nasıl dipnot gösterileceği konusunda bir eğitim verdiğini, ödevlerinde kullandıkları bilgilerin kaynağını göstermesini istediğini bildirmişlerdir. Yine sınırlı sayıda öğretim elemanının ödevlerde kullanılan kaynakların toplu olarak kaynakçada gösterilmesini istediği belirtilmiştir. Bu konu da daha detaylı bilgi alınmak istenmiş ve akademik bir metnin nasıl yazılacağı, özetleme, açıklama, alıntılama gibi konularda eğitim alıp almadıkları sorulmuştur. Verilen cevaplardan böyle bir eğitimin hiç verilmediği anlaşılmıştır. Sözlü ve yazılı anlatım derslerinde “Belge evrak konusunda, yazılı sözlü anlatım dersinde işte, makamlara yazılan dilekçe kuralları falan işte” konusunda eğitim aldıkları anlaşılmıştır. Öğrettiği elemanların verdikleri eğitim genellikle “Yapmayın çalmayın kopyalamayın” demekle sınırlı kaldığı anlaşılmaktadır.

Öğrencilere lise eğitimi sırasında bu kavramı hiç duyup duymadıkları tekrar sorulduğunda “Sadece kopyala yapıştır olsun istemiyoruz denildi” diyerek üniversite öncesi intihal kavramı ile tanışıklık seviyelerini belirtmişlerdir. Ne yazık ki üniversite ortamında da intihalle ilgili ciddi bir bilgilendirme almadıkları anlaşılmaktadır. Bir öğrenci bu durumu açıklarken

bu kavram ben daha önce duymamıştım. Daha doğrusu sınıfta da bu konuyla ilgili bize hocalarımız bir açıklama yamadığı için, bu konuda bilgilendirmediği için, ya da bir herhangi bir buna karşı uygulanacak ceza

konusunda bize bilgilendirmediği için ben bu kavramı ilk defa duyuyorum” ifadesini kullanmıştır.

İntihal yapıldığı zaman bundan zarar gören bir kimse olup olmadığı sorulduğunda öğretmen adayları konuyu telif hakları çerçevesinde ele alarak orijinal eser sahibinin maddi bir zarara uğrayacağını belirtmişlerdir.

Hocam yani o yazıyı yazan, o bilgiyi aktaran kişiler muhakkak zarar görüyordur. Yani bir kitabı alma, yani adam kitap yazıyor ve onu satmak ister yani. Ben onu internetten indirsem ya da internetten bulursam hani hiç bir şekilde yazdığının bir şeyi kazancı olmaz.

Mutlaka. Onun şimdi belli yayın kuruluşlarına hakkını vermiştir. O yayın kuruluşlarından biz bu kaynakları temin ettiğimiz zaman para kazanıyor sonuçta. Biz o yayın kuruluşlarından değil de veyahut basılıp yayınlandığı eve ait kitaplardan değil de internetten, sağdan soldan, fotokopiden aldığımız zaman emek hırsızlığı, adam hakkına girmişlik oluyor.

Bunun dışında uzun vadede toplumun zarar göreceği çünkü ortaya yeni şeyler konamayacağı, intihal ile öğrenilen bilgilerin kalıcı olamayacağı da bildirilen görüşler arasındadır. Sınıf arkadaşlarının zarar görüp görmediği de sorulmuş ama yeterli bir cevap alınamamıştır.

Bazı öğretmen adayları ise intihalin kimseye bir zararının olmadığını, sadece eserin orijinal yazarının bu olayı “eğer duyarsa” üzüleceğini bildirmişlerdir:

“bilgi hırsızlığı yaptığımızda karşımızdaki kişi zaten bilmiyor ne bileyim zarar görmüyor diye düşünüyorum.”

“bilgiyi ilk üreten duysa hoşuna gitmez sadece başka da bir şey olacağını sanmıyorum.”

“kitabı yazan için bunun fotokopi çekilmesine büyük tepki gösterebilir bundan zarar görebilir ama internette kendi kitabı sayfalarca paylaşılmışken bunu oradan alıp birinin kopyalayıp kullanmasından çok da zarar geleceğini düşünmüyorum.”

Yukarıda da görüldüğü gibi öğrenciler intihal kavramını bir telif hakları sorunu gibi ele almakta ve ona göre cevap vermektedirler. Çoğu öğrencinin bu kavramla ilk defa karşılaştığı göz önüne alındığında bu anlaşılabilir bir durumdur.

İntihalin öğretmen adayları tarafından ne derece ciddiye alındığını anlamak için intihalin okulda yapılmasıyla okul sonrasında gerçek hayatta yapılması arasında bir fark görüp görmedikleri sorulduğunda bir öğretmen adayı şu cevabı vermiştir:

... ama maddi kavramlar ile manevi kavramların hırsızlığı çok farklı yani manevi şeyler olunca genelde insan, aşırı macilik toplumda da fazla nasıl diyeyim insan aşırı macilik yapınca tepki görmüyor dışlanmıyor bu yüzden

toplumdan bir tepki görmediği için de yapmaya devam ediyor. Biri mesela benim telefonumu çalsa ben onu dışlarım ödevimi çalsa yani hiçbir sorun olmaz.

Bu ve benzeri cevaplar toplumun intihale atfettiği değerin ne kadar önemli olduğunu göstermekte ve bu konuda olumlu bir ilerleme sağlamak için kültürel bir değişimin de şart olduğunu göstermektedir.

Öğrencinin intihal yapması öğretim elemanın yapmasına göre biraz daha hoş görülebilir bir durum olarak algılanmaktadır. Bunun birinci sebebi hemen yukarıda gösterildiği gibi toplumun öğrenciye daha az tepki gösterecek olmasıdır:

Hani bir profesörün, yüksek makamlarda olan bir insanın böyle aşırı macilik yapmasıyla bir öğrencinin aşırı macilik yapması aslında toplumumuzda da şu anda çok fazla şey değil. Aynı şey gibi görünmüyor. Tamam belki de aynı şey, aynı tanımın içerisine giriyor belki ama. Sonuçta cezaları ya da alınan tepkiler aynı olmadığı için.

Öğrencinin yapacağı intihalin hoş görülmesinin ikinci sebebi ise öğretim elemanın bu konuda daha bilinçli olduğunun varsayılması, dolayısıyla onun yaptığı intihalde bir kasıt unsurunun bulunmasıdır:

Profesör bilir hocam hani intihalin ne kadar önemli olduğunu, intihal yapmamanın gerekliliğini. Oysa öğrenciler arasında bu bilinmediği için şu anda hani gerekli verilmediği için. İşte akademisyenler tarafından da bu bize verilmiyor sonuçta. O yüzden bence farklı şeydir ikisi de. Bilerek yapmakla bilmeyerek yapmak

Sonuç olarak bu bölümle ilgili verilen cevaplardan öğrencilerin intihal hakkındaki bilgilerinin ne kadar yetersiz olduğu anlaşılmaktadır. Öğrenciler intihalden kaçınma ve korunma becerileri bir tarafa, böyle bir kavramın varlığından çoğu kez ilk defa bu araştırma vesilesiyle haberdar olmuşlardır. Haberdar olduğunu bildiren öğrenciler ise bunu telif hakları bağlamında işitmişlerdir ki bu kavram intihalden farklı bir uygulamaya işaret etmektedir. İntihal kavramının neyi ifade ettiğini bilmemenin en önemli intihal sebeplerinden birisi olduğu çeşitli araştırmacılar (Park, 2003; Ma, Lu, Turnerve Wan, 2007; Lin ve Wen, 2006; Moon, 2005; Wilkinson, 2009) ifade edilmiştir. Dolayısıyla böyle bir kavramın varlığından dahi habersiz olan bir grubun yapmış olduğu ödevlerde intihale başvurmalarının çok normal olduğu kabul edilmelidir.

4.2.2. İntihalin Ne Kadar Yaygın Olduğuna ve Sıklıkla Başvurulan İntihal Yöntemlerine Dair Öğrenci Algı, Tutum ve Davranışları

Öğrencilere kendi sınıflarındaki arkadaşları üzerinde yaptıkları gözlemlere dayanarak intihalin ne kadar yaygın olduğunu düşündükleri sorulmuştur. Verilen cevaplar sorunun ne kadar büyük olduğunu göstermektedir:

- “Çok yaygın”
- “Aşırı”
- “Fazla yaygın”
- “Beş üzerinden sınıflandırırsak hadi beş demeyelim de dört diyelim”
- “Altı diyelim”

Bir başka grupta intihalin “çok fazla” yaygın olduğunun belirtilmesi üzerine “bu oran yüzde 60 var mıdır?” diye sorulduğunda verilen cevaplar aşağıdaki gibidir.

- “Daha fazla”
- “80 diyelim”
- “Bunu yüzde yüze yuvarlayalım”

“Yani hiç yapmayan yoktur. En basitinden geçen hafta aynı metni kes kopyala yapıştırırla aynı ödevi teslim ettik. En basitinden bunu geçen hafta kendim yaptım.”

“Benim de verilen ödevden bir haberim yoktu. Arkadaşım çıkarmış getirmiş araştırmış. Aşağıdan fotokopisini çekirdim. Adımı yazdım hocaya verdim. Ben de ama gerçekten haberim yoktu. Yoksa getirirdim.”

Bu cevaplar intihalin bir salgın boyutundan çıkıp bir kültüre dönüştüğünün bir göstergesidir.

Öğrencilere ödevlerini hazırlamak için nasıl bir süreç izledikleri sorulduğunda genellikle internetten kopyala yapıştır yöntemine başvurdıkları anlaşılmıştır:

- “internetten yapılıyor”
- “kopyala yapıştır”
- “internetten”
- “internetten kopyala yapıştır yapıyorlar”

Direk Google’a değil de yani, zaten Google’da zaten bulabileceksin belki kendi yorumunu da katıyorsun direk hani kopyala yapıştır yapmak yerine, intihal tabii ki de, iki üç cümlesini değiştiriyor da, kendi yorumunu katıyor o tür kopyala yapıştır yapmıştır bi de dersle alakalı aklında zamanında bi şey kalmıştır, iki-üç cümle de kendisi yazmıştır.

İnternet dışındaki basılı kaynaklardan da kopyalayarak yazmanın yaygın olduğu anlaşılmaktadır. Gelişen teknoloji öğrencileri basılı kaynakları bilgisayar tarayıcısında taratma, word belgesi olarak kaydetme ve oradan da kopyalayarak yapıştırma imkanı vermektedir ve bu fırsat yaygın olarak kullanılmaktadır. Bunun mümkün olmadığı durumlarda yine basıl kaynaklardan elle kopya yapıldığı anlaşılmaktadır.

“Kitaplara ulaşip kaynakları tararız hocam. çıkartılamıyorsa herhalde yazıcıdan çıkartılır. Word’da kendin yazarsın bir şekilde yani..ama sonuçta (susarak) daha biraz kolaya kaçıyoruz gibi.”

Başka bir arkadaşın hazırlamış olduğu ödevleri kullanmanın da sık uygulanan yöntemler arasında olduğu anlaşılmaktadır. İlerden ödev satın alıp almadıkları sorulmuş ve verilen cevaplardan bu yöntemin çok yaygın olmadığı anlaşılmıştır.

Ödev satın alma ilgili olarak sadece bilgisayar dersi ödevinin ücret karşılığı yaptırıldığı belirtilmiştir. Çünkü bu ödevi yapabilmek için belirli bir teknik seviye gerektirmektedir. Diğer derslerin ödevlerini satın almak veya üst sınıflardan daha önce hazırlanmış ödevleri kullanma konusunda ise

- “Yaygın değil”
- “Genelde yapmıyoruz”

Bunun sebebi olarak ise:

Alt sınıfların zaten hocam üst sınıflarla hem bağlantıları yok. O konuların da pek fazla yani internette bulunduğu için hemen hemen insanlar aynı konuları bulabiliyorlar yani. Gerek duymuyor yani gidip insan kendisini yormuyor. Buradan bilgisayarın başına gitmek, üst sınıftaki öğrencinin yanına gitmekten daha kolay geliyor.

denilmektedir.

Öğrencilerin ödev satın almamaları veya üst sınıflardan yararlanmamaları olumlu gibi görünse de çalışmanın bütünü ele alındığında bunun aslında hazin bir olay olduğu anlaşılmaktadır. Öğretmen adayları para karşılığı ödev satın almamakta çünkü buna ihtiyaç duymamaktadır. Çünkü basit bir internet taramasıyla bulduğu bilgileri çok da değiştirmeden kopyalayıp yapıştırmakta ve ödev olarak teslim etmektedir. Teslim edilen ödevler çok fazla incelenmeden kabul edilmekte veya öğrencinin çok az notu kırılmakta veya en kötü ihtimalde ödevi tekrar yapması istenmektedir. Bu durumda öğretmen adayı doğal olarak satın alma yoluna gitmeye gerek duymamaktadır.

Sonuç olarak öğrenciler intihale başvurmanın son derece yaygın olduğunu bildirmektedirler. Yaygın intihal olayları çeşitli araştırmacılar (Scanlon ve Neumann, 2007; Christensen-Hughes ve McCabe, 2006; Lin ve Wen, 2006; McCabe, Trevino ve

Butterfield, 2006; Josephson Intitute of Ethics, 2008) tarafından bildirimiştir. Ancak bu araştırmada sözü edilen intihale başvurma oranları hemen hemen bütün öğrencilerin intihale başvurduğunu göstermesi bakımından diğerlerinden farklıdır.

Başvurulan intihal yöntemlerinin son derece sınırlı olduğu bir başka bulgu olarak göze çarpmaktadır. Örneğin ‘materyal birebir kopyalandığı halde öğrencinin açılmış gibi göstermesi ve atıfta bulunulması’ Walker (1998) ‘Aynen alınmış bölümün tamamını değil, bir kısmını tırnak içine almak’ (Harris, 2009) ve ‘kaynak uydurup o kaynağa atıfta bulunmak’ (McCabe, 2005) gibi daha incelik gerektiren yöntemlere hiç başvurulmamakta, ödev satın alma yoluna hiç gidilmemektedir. Bunun sebebinin ise yukarıda değinildiği gibi ihtiyaç duyulmaması olduğu değerlendirilmektedir.

4.2.3. İntihalin Sebepleri Hakkındaki Öğrenci Görüşleri

Öğretmen adaylarına intihale neden başvurulduğu sorulmuştur. Öğretmen adayları tarafından gösterilen sebepler şunlardır.

4.2.3.1. İntihal Hakkında Yeterli Bilgilerinin Olmaması

Öğretmen adayları intihal hakkında yeterli bilgilerin olmamasını intihalin temel sebebi olarak göstermektedirler. Yukarıda sözü edildiği gibi bir çok öğretmen adayının intihali ilk defa bu araştırma vesilesiyle duymuş olmaları, görüşme boyunca intihalin sebepleri, çözüm yolları ve intihalden kaçınma ile ilgili görüşlerini açıklarken kullanmış oldukları naif ifadeler bunun en açık kanıtlarını oluşturmaktadır. Öğrenciler bu durumu “Bir de hocam aşırı macılığın karşısında hocalarımız durmuyorlar. Hani bir ödev veriyorlar adı nedir sakın internetten almayın, şöyle yapmayın, böyle yapmayın demiyorlar yani sınırlarını çizmiyorlar...” şeklinde açıklamaktadırlar.

Bir başka öğretmen adayı öğretim elemanlarının ve okulun ilgisizliğinden yakınmaktadır:

En başından beri. Üniversiteye geldiğimizden itibaren ödevlerimizi internetten yapıyoruz ve ödev verildi mi internetten araştırılıyor. Ve kimse de çıkıp ta sen bunu internetten mi araştırdın? Neden böyle yaptın? Bu intihal olmuş demiyor. Bilinçsiziz bu konuda. Hani biz de üstümüze düşen görevi yapmıyoruz ama eğitimciler de üstüne düşen görevi yapmıyor. Okul da üstüne düşen görevi yapmıyor.

Bu ve benzeri yakınmalar bütün gruplarda yapılan görüşmeler boyunca sık sık dile getirilmiştir. Öğretmen adayları intihal hakkında en temel bilgilerden bile mahrum iken intihale karşı bir bilinç oluşturma ne kadar zor olduğu açıktır. Öğretmen adaylarının bu ifadeleri literatürdeki diğer bulgularla da uyum içindedir. Bamford ve Sergiou (2005), Ellery (2008), Chao, Wilhelm ve Neurether (2009) ve Roig (1997) gibi araştırmacılar öğrencilerin referans vermek, alıntı yapmak, açıklama yapmak, intihal ile açıklamayı ayırt etmek gibi temel becerilerden yoksun olduğunu bildirmektedir. Öğretmen adaylarının ifadeleri bu araştırmacıların bulgularını desteklemektedir.

4.2.3.2. Öğrencilerin Kaynaklara Ulaşmakta Sıkıntı Çekmesi ve Kaynakları Tanımaması

Öğretmen adayları ödevin verilmesi sırasında öğretim elemanları tarafından kaynaklar hakkında da bilgi verilmesi gerektiğini düşünmektedir. Öğretim elemanı onlara “mesela şu şu şu kitaplar bunlarda böyle bir konu var şu kaynakları kütüphaneden internetten ya da alabilirsiniz kendiniz alın alamazsanız kütüphaneden alabilirsiniz” demelidir. Eğer bu yapılmazsa

Yani böyle bir şey denilmiyor. Yani bi konu veriliyor. E tamam bu konu hangi kitabın içinde hangi kitapta var bu konu ben bilmiyorum. Hani yazıyorsunuz bilgisayara alakasız alakasız kütüphanede bir sürü şey çıkıyor on tane kitabın yığıyorsunuz önünüze. Hadi bakalım bulalım nerede hangi.. Kaçıncı sayfada.

şeklinde zorluklar yaşamakta ve intihale başvurmaktadırlar.

Kendilerine eğer kaynakları öğretim elemanı verirse bu durumda öğretmen adayının yapacağı araştırmanın anlamını yitireceği söylendiğinde istediklerinin sadece bir ip ucundan ibaret olduğunu bildirmişlerdir:

Ya tabii ki araştırmanın anlamı var da sonuçta hani bize de bir kaynak yani bahsedilmesi gerekiyor. Yani en azından öneri. Yani diyebilir hani, şöyle şöyle bir hoca var, onun bir kitabı var. İşte bulabilirsiniz o kitaptan bir araştırma yapabilirsiniz. Onu bir okumalısınız. En azından bir ipucu ama kimse bunu yapmıyor.

Öğrencilerin kaynakların nasıl bulunabileceği hakkında öğretim elemanlarının yardımcı olmaması sebebiyle intihale başvurdıklarını bildirmeleri literatürde rastlanmayan bir sebeptir. Bu sebep belki de kendine güven eksikliği ile ilişkilidir. Bir başka açıklama ise kültürel olarak otoriteye bağımlı olan öğrencilerin, kendi başlarına bir araştırma yapmaktan çekinmeleri olabilir. Doğru

açıklama ne olursa olun öğrencilerin araştırma yapma alışkanlığı edinmeleri sağlanmalıdır.

4.2.3.3. İnternetten Daha Spesifik Bilgilere Ulaşılması

Öğretmen adaylarının farklı kaynakları kullanarak sentez yapabilme becerilerinin yeterli olmadığı intihalin sebebi olarak kütüphane kaynaklarından spesifik bilgileri elde edememekten yakınmalarından anlaşılmaktadır. Bir öğretmen adayı bunu kısaca “Kütüphanede bilgiye ulaşmak zor geliyor” şeklinde açıklarken bir başka öğretmen adayı konuyu şöyle açıklamaktadır.

şey mesela arama motorundan sadece istediğimiz bölümü bulabiliyoruz ama bir kitaptan hani ya tamamını okumak gerekiyor araştırmak gerekiyor bir de hani tam istediğimiz bilgi olmuyor hani kitapta istediğiniz şey hani hocanın istediği şey olmuyor yani mesela. Ama Google’a yazdığınızda direk size sayfasını çıkartıyor. Hiç kütüphanedeki gibi alakasız alakasız değil.

Bir başka öğretmen adayı bu yapılanın aslında tembellik olduğunu kabul ederek “Tembellik ama direk önünüze koyuyor bütün detayıyla her şeyiyle ve bir tane de kaynak değil. Kütüphanede üç-dört kaynak bulabilirsen Google’da isterseniz yüzeli kaynak bulursunuz aynı konuda.” demektedir.

Öğrencilerin kütüphaneden yeterli kaynaklara ulaşamadıklarını ifade etmeleri üzerine kütüphanedeki kaynakları değerlendirebilme becerileri de merak edilmiş ve kütüphanenin ana arama motorunu nasıl kullandıkları sorulmuştur. Verilen cevaplardan öğrencilerin genellikle ödev konusunu motora yazıp aradıklarını bu yüzden de yeterli kaynaklara ulaşamadıkları ve yılgınlığa kapıldıkları anlaşılmaktadır. Doğal olarak öğrenci internet arama motorlarına yazmakta ve oradan bulduğu kaynaklardan genellikle akademik yazın kurallarına dikkat etmeden yararlanmaktadır. Öğrencilerin kütüphane kaynaklarından yararlanma ve bulduğu kaynaklardan sentez yapabilme becerilerinin eksik olduğu bir öğretmen adayının şu ifadesinden anlaşılmaktadır.

Divanı Lügat-it Türk’ü bulmak yine daha kolay oluyor hani Kaşgarlı Mahmut’un yazdığı belli bir şey olduğu için. Ama normal bir konuda kimin ne yazdığını bilemediğimiz için yazar isimlerinden de araştırmıyoruz. Hani konu ismi de ya çok uzun geliyor mesela yazdığımız şey de tam istediğimiz şey olmuyor. Bizim yazdığımız ana tema olarak yazdığımız şeyde de tam olarak istediğimiz şey çıkmıyor kitaplarda. O yüzden çok zorluk çekiyoruz yani.

Kütüphane kaynaklarının kullanılmış olmasının intihal yapmayı engellemeyeceği açıktır. Öğrencilerin intihalden kaçınabilmek için kütüphanedeki,

özellikle basılı kaynakları kullanmanın yeterli olacakmış gibi ifadelerde bulunmaları, onların intihal hakkındaki bilgilerinin ne kadar yetersiz olduğuna bir başka kanıt olarak değerlendirilebilir.

İnternetin intihal üzerindeki etkisi literatürde genellikle kolaylaştırma açısından ele alınmıştır (Park, 2003; Walker, 1998; Power, 2009; Hassen, 2008; Ma, Wn ve Lu, 2008). Bu araştırmada ise öğretmen adayları sadece kolaylık değil spesifik bilgilere ulaşma açısından da internetin yararlı olduğunu belirtmektedirler. Bu bakış açısının literatüre bir katkı olduğu düşünülmektedir. Öğrencilere kütüphane kaynaklarını etki olarak kullanabilmeleri için bir uyum eğitimi verilmesi gerektiği de anlaşılmaktadır.

4.2.3.4. Zamanı İyi Kullanamama

Verilen cevaplardan öğrencilerin zamanlarını iyi kullanamadıkları bunun da intihalin en önemli sebeplerinden birisi olduğu anlaşılmaktadır.

“Hep zamanın yüzünden oluyor aslında. Öğrenciler genelde son ana bırakmayı sever biliyorsunuz. Vize final zamanında bile son ana bırakıyorum zaten. O zaman yapıyorum. Ama kopyala yapıştırıdığımı bayağı bir düzeltiyorum yani. Çok özensiz bir şekilde götürmüyorum.”

Zamanın iyi kullanılamamasının birden fazla sebebi olduğu anlaşılmaktadır. Bunlardan birisi bu bölümde sık sık dile getirilen araştırma becerilerin eksikliği sebebiyle araştırma yapmanın öğrenciler için çok zaman alıcı, yorucu ve hatta yıldıracı bir iş olmasıdır. Öğretmen adayları “mecburen” intihale başvurdıklarını bildirmektedir:

Şimdi hani ciddi anlamda biz şey vaktimiz yok demeyeyim de yani vakit kısıtlaması var sonuçta ... istediğimiz bilgiye istediğimiz şekilde ulaşamıyoruz yani bunun için çok uzun bir zaman olması bir kere araştırma için de. Araştırma çok kolay bir şey değil sonuçta. Hani, başta amacını bilmek lazım. Amacını bilmek lazım, neden, niçin araştırdığımızı bilmek lazım. O konuya hakim olmak lazım. Onun o dönemi bilmek lazım. Hani yalnızca o konuyu değil dönemini yapan kişilerini, olay kişilerini filan her şeyi bilmek lazım yani iyi bir araştırma yapabilmek için. Ama biz bunu yapamıyoruz ki sadece ne olduğunu belirtip geçiyoruz. Yani mecbur olarak.

Bir başka sebebi tembellik olarak göze çarpmaktadır:

ödevlerin hepsi sene başında veriliyor yani. Dönem başında veriliyor ödevlerin hepsi. Hiçbiri dönemin ortasında ödev verdiğini görmedik hocalarımızım. Dönem başından bu yana en az bundan 3 ay var. 3 ay 4 ay neyse artık. O zamandan beri yani tamam harf sırasına göre isim baş harflerine göre bütün derslerin sıralanması hemen hemen yaklaşık 1-2 hafta içerisinde oluyor. Bir kişiye aynı anda geliyor ama o 2-3 ay içerisinde insan

o ödevi hazırlamıyorsa bu bir yani gidip başka bir insanda suç aramaya gerek yok. Nasıl diyeyim sistemde suç aramaya gerek yok. Bunun başlıca suçlusu biz kendimiziz yani. Üç aylık bir süreç içerisinde insan bu ödevi hazırlamıyorsa bıraksın bence öğrenciliği yani. Ben kendim açıkçası söyleyeyim hazırlamıyorum.

Zaman, sosyal faaliyetler ile akademik çalışmalar arasında dengeli bölüştürülememektedir:

E işte başka kulüplere giden arkadaşlarımız ben mesela bunu çok söylüyorum da hani geçen sene tiyatroya gidiyordum ve çok fazla vaktimi alıyordu yani mesela altıya kadar tiyatroyu bekliyordum, altıdan dokuza ona kadar bazen on ikiye kadar tiyatro çalışmamız oluyordu. Sonra direk eve gidip uyumak zorunda kalıyordum ve benim geçen seneki derslerim bu yüzden çok kötü. Hani yani birçok şey engel olabilir yani.

Okul dışında bir işi olan ve çalışmak zorunda kalan öğrencilerde zaman problemi yaşadığı öğrencilerin ifadelerinden anlaşılmaktadır.

Öğretmen adaylarının bu ifadeleri de literatür ile uyum içindedir. James, McInnis ve Devlin (2002), Power (2009), Moon (2005) ve Wilkinson (2009) gibi araştırmacılar öğrencilerin akademik ve sosyal faaliyetlerini ne zaman yapacaklarını doğru planlayamadıklarını ve strese girerek intihale başvurdıklarını belirtmektedir.

4.2.3.5. Öğretim Elemanın Ödevleri Veriş Şekli

Öğretim elemanlarının ödevlerin nasıl yapılması gerektiği hakkında öğrencileri yeterli derecede bilgilendirmemesi bir başka intihal sebebi olarak belirtilmiştir. Bir öğretmen adayı bu konuyu açıklarken:

Bir de hocam aşırıcılığın karşısında hocalarımız durmuyorlar. Hani bir ödev veriyorlar adı nedir sakın internetten almayın, şöyle yapmayın, böyle yapmayın demiyorlar yani sınırlarını çizmiyorlar. Veya bizi kütüphaneye yönlendirmiyorlar. Bu ödev normal bi kitaptan araştırılacaktır. Kesinlikle internetteki yazıları kabul etmiyorum. Bu aşırıcılıktır. Bu hırsızlıktır demiyorlar.

ifadelerini kullanmaktadır. Öğretim elemanları belki de öğretmen adayının ne yapması gerektiğini bildiğini varsaymakta ve böyle bir detaylandırmaya girmemektedir. Ancak ödevin nasıl yapılması gerektiğine ilişkin detayların her zaman açık ve anlaşılır bir şekilde verilmesi gerektiği anlaşılmaktadır.

Ödevin ilgi çekici olması durumunda intihale daha az başvurulacağı da savunulmuştur:

Benim için şöyle bir şey de var mesela tarih derslerinde hep aynı konuları görüyoruz ya yıllardır. O yüzden hiç çekici gelmiyor bana o ders hakkında ödev hazırlamak Zaten defalarca okuduğumuz üniteler olduğu için ama bilmediğim bir konu olduğunda daha çok araştırma isteği duyduğum için birçok kaynaktan araştırıyorum.

hocam konunun ilgi ekiciliği çok önemli burada hani mesela diyelim ki bir Malazgirt savaşı vermekle bir Osmanlı tarımını vermek bir değildir. Bana o çıkmıştı senenin başında kitabı okuyorum anlamıyorum ben. İnanın kitabı 3 kere uzattım 6 Tl ceza verdim ben normalde hemen okur bitiririm bana öyle bir konu çıkmış yapacak bir şey yok.

Öğretmen adayları ilgi çekici bulduğu ve kendisine yeni bir şeyler katacağını düşündüğü ödevlerde daha az intihal yapmaktadır.

Ödev konularının belirlenmesi sırasında öğrencinin fikrinin de alınmasının intihali azaltabileceği anlaşılmaktadır. Öğretim elemanının bunu yapmadan öğrenciyi ödevlendirmesi durumunda konusundan memnun olmayan öğrenci intihale başvurabilecektir:

“... Veya konuyu ben seçersem mesela öğretmenin verdiği konu değil de benim seçtiğim konu olursa ben o konuda kendi cümlelerimle araştırdığım şeyleri kaynak da belirterek yaparım ama hiç istemediğim bir ödevi kopyala yapıştır yaparım.”

Ödevlerin verilme şeklinin intihale yol açabileceği literatürde de dile getirilen bir husustur. Moon (2005) ödevlerin nasıl yapılacağını detaylı bir şekilde belirtilmesinin intihali azaltacağını bildirmiştir. Sterngold (2004) ödev karşısında tek başına kalan öğrencinin yılgınlığa kapılarak intihale yöneldiği görüşündedir. Çünkü öğrencinin üniversitede çalışılan konular hakkındaki ön bilgisi zayıftır. Ödevin öğrencinin ilgisi çekmesi halinde intihalin azalacağı görüşü (Park, 2003; Dick, Sheard ve Hassen, 2008; Introna ve Hayes, 2008; Power, 2009) de literatürde dile getirilen ve bu araştırma bulgularıyla desteklenen bir görüştür.

4.2.3.6. Öğretim Elemanının Kişisel Özellikleri ve Ödevle İlgili Tutumları

Öğrenciler öğretim elemanın kişisel özelliklerinin ve ödevle ilgili tutumlarının intihal yapmada etkili olduğunu belirtmektedirler. Bazı öğretim elemanlarının verdikleri ödevi kendilerin de ciddiye almadıkları ve bu yüzden de genellikle o ödevlerde intihal yapıldığı anlaşılmaktadır:

Hocam ödev vermek için ödev veren hocalar var yani. Çok fazla kontrol etmeyen hocalar var. Bi de çok önemseyen hocalar var. Bir sürü kaynaktan alınmasını istediği, ya da kendi yorumunu katılmasını istediği falan hocalar var. Yani hocasına göre değişiyö. Bi anlamda böyle yani.

Bu ifadeden çıkartılacak bir başka sonuç ise öğrencilerin sadece kaynak göstermiş olmayı intihalden kaçınmak için yeterli gördükleridir ki bu da onların naif intihal bilgisine işaret etmektedir.

Öğretim elemanın daha sıkı bir tutum sergilediği durumlarda ise “Dediğim gibi ben de çok yapıyorum ama hoca çok üstüne düştüğünde sert konuştuğunda, işte onu anlayacağını bildiğimiz zaman tamamını okuyoruz, özetini çıkarıyoruz, anlıyoruz, yorumunu katıyoruz.”

Öğretmenin kişiliğin de intihal üzerinde etkili olduğu anlaşılmaktadır. Verilen cevaplar öğrencilere karşı daha arkadaşça tavırlar içinde olan öğretim elemanlarının derslerinde daha fazla intihal yapıldığını göstermektedir. Öğrenciler “çok iyi bir insan” ve “biraz daha yumuşak başlı” “Kızmayacağını düşündükleri” öğretim elemanlarının derslerinde daha kolay intihale başvurulduğunu bildirmektedirler. Ancak bu durumdan kendilerin de hoşnut olmadığı “O yüzden sanırım biraz bu insanlara ayıp oluyor” demelerinden anlaşılmaktadır. “Çok iyi” ve “yumuşak başlı” öğretim elemanlarına karşı “ayıp” ettikleri düşüncesi içsel motivasyonun bir göstergesi olup intihal ile mücadele konusunda çok önemli bir araç olma potansiyeline sahiptir.

Öğrenci çalışmalarına ve gayreterine ilgisiz kalan öğretim elemanlarının, intihale sebep oldukları şeklindeki görüş (Moon, 2005; Dick, Sheard ve Hassen, 2008) bu çalışma ile doğrulanmış görünmektedir. Ancak Dick, Sheard ve Hassen (2008) tarafından dile getirilen öğrencilerin kendileriyle samimi olarak ilgilen öğretim elemanlarının dersinde daha az intihal yapacağı görüşü desteklenmemektedir. Öğrencilerin olaya samimiyet değil ceza penceresinden baktıkları anlaşılmaktadır. Herhangi bir ceza vermeyeceğini düşündükleri öğretim elemanlarının dersinde rahatlıkla intihale başvurmaktadırlar.

4.2.3.7. Okuma Alışkanlığının ve Araştırma Becerisinin Kazanılmamış Olması.

Öğretmen adayların vermiş olduğu cevaplardan okuma alışkanlıklarının olmadığı anlaşılmaktadır. Gruptaki bütün öğretmen adayları bir arkadaşlarının şu sözlerini onaylamaktadır:

“Bizim en temel eksiklerimiz bu zaten hocam küçüklükten beri hiç yani ben kütüphaneye en fazla buraya üniversiteye geleliden beri gidiyorum. Ondan önce

kütüphane kariyerim diye bir şey yok. Kütüphaneye kayıt olmuşluğum yok yani. Burada da mecburluktan gidiyorum yani.”

Okuma alışkanlığı literatürde tek başına ele alınmamıştır. Öğretmen adaylarının okuma alışkanlığı eksikliğini intihal sebeplerinden biri olarak belirtmeleri literatüre bir katkı olarak değerlendirilebilir. Ancak literatürde dile hakimiyet konusu detaylıca ele alınmıştır. Park (2003) Walker (1998) ve University of South Australia (t.y) dile hakim olmamayı intihalin sebepleri arasında göstermektedir. Ancak öğretmen adaylarının okuma alışkanlığını sadece dile hakimiyet anlamında değil bir araştırma becerisi olarak ele aldıkları anlaşılmaktadır.

4.2.3.8.Eğitim Sistemi ve Çocuk Yetiştirme Kültüründen Kaynaklanan Sorunlar

Öğretmen adayları yukarıda sözü edilen alışkanlık becerilerin üniversite eğitiminden çok önce ilköğretim çağlarında benimsetilmemiş olmasını büyük bir eksiklik olarak göstermektedirler. “İntihal konusu en başta, ilköğretim çağından başlatılmalı,” “öğrenci tembellikten kurtarılmalıdır” Bir öğretmen adayı intihalin eğitim sisteminin ilk basamaklarından itibaren kazanılan bir kültür olduğunu şöyle açıklamaktadır:

“Benim dokuz yaşında bir kardeşim var. Her hafta hikâye kitabı özeti veriyorlar hoca işte. Giriyor internetten kendi ödevini. Okumuyor bile kitabını. Oradan özeti yazıyor kitabına götürüyor. Her hafta. Hani küçücük çocuk yani bunu yapıyor. “

Öğretmen adayları okuma alışkanlığı ve kütüphaneyi kullanma becerisinin etkisinde dikkatleri çekmektedir: “kütüphane bir alışkanlık (haline gelmeli), bir kütüphane kültürü kazandırılmalı.” Bir öğretmen adayı bu alışkanlığı edinememiş olmaktan yakınmaktadır:

Bence ağaç yaş iken eğilir sözü burada kendini bariz bir şekilde gösteriyor. En, yani benim öğrendiğim bilgilerin çoğunluğu, yani şu anki bilgiler değil de, kişiliğin oluşmasında en etkili dönem ilköğretim dönemiydi yani. O zaman ben kütüphane alışkanlığım olsaydı ne internete ihtiyaç duyardım ne de başka bi arkadaşların bana bir şey hazırlamasına ihtiyaç duyardım yani. Direkt gider kendim her şeyi mi hallederdim yani. Geçen sizin de dediğiniz gibi kurda sormuşlar ensesi niye kalın diye kendi işimi kendim görürüm demiş.

Bir başka öğretmen adayı eğitim sistemi ile ailelerin çocuk yetiştirme kültürünün etkisine dikkat çekmektedir. Öğrencileri soru sormaktan ve araştırma yapmaktan

alılıkoyan bu kültür sonunda öğrenci sorunlar karşısında kendi çözüm yollarını oluşturmak yerine otoriteye itaati öğrenmektedir.

Yani da bu hani eğitim sisteminden kaynaklanıyor. Zaten küçüklükten beri merak duygumuz filan köretiliyor. İşte araştırma isteğimiz gidiyor, merak. Çünkü hani mesela küçükken çocuklar soru sorar, aileler, ya da herhangi bir çevredeki büyükler, bi şekilde onları engellemeye çalışır sonra. Ve çocukta yavaş yavaş geri çekilmeye başlar yani, soru sorma yetisini kaybeder bu şekilde yani biz dediğim gibi hani eğitim sisteminden kaynaklanan bişey.

Çeşitli sebeplere bağlı olarak ilköğretim çağında verilen ödevleri çocuğun kendisinin değil anne babasının yapması yanlış bir örnek olarak benimsenmekte ve alışkanlık haline gelmektedir:

Mesela birinci sınıfta bile öğretmeni küçük çocuğa ödev verdiğinde bu çocuk yani bizzat ailesine yaptırıyor. Annesi babası kendi yapıyor. Çocuğu yapmış gibi okula gönderiyor. Yani olmaz bizzat yani çocuğun da bir şeyler yapması lazım. Şimdi lisede üniversite de hatırlatsa bile der artık çok geç ‘herkes yapıyor ben yapsam da olur’. Ama bunun en küçük yaştan itibaren kazandırılırsa içinde en azından bir vicdan azabı duyar yani. Başkasının hakkını yiyor.

Bir başka öğretmen adayı sorunu şu şekilde özetlemektedir: “Hem bilinçsizlik hem de meraksızlık tembellik.”

Kültürel farklılığın intihalin sebeplerinden birisi olabileceğine literatürde dikkat çekilmektedir (Chen ve Ku, 2008; Introna ve Hayes, 2008; University of South Australia, t.y). Özellikle Introna ve Hayes (2008) tarafından dile getirilen rekabeti değil yardımlaşmayı esas alan ve otoriteye saygı gerektiren Asya kültürünün intihali kolaylaştırdığı görüşü bu çalışma ile desteklenmektedir. Her ne kadar farklı bir açıdan da olsa kültürel yapının intihali kolaylaştırdığı anlaşılmaktadır.

4.2.3.9. Yüksek Not İsteği

Araştırma boyunca öğretmen adaylarının yüksek not isteğine değinmemiş olmamsı üzerine kendilerine yüksek not isteğinin intihalin sebeplerinden birisi olup olmadığı soruldu. Verilen cevaplardan bunun etkili olmakla beraber en etkili sebepler arasında yer almadığı anlaşılmaktadır. Öğrencinin ödevlerini hazırlarken nottan çok daha başka saiklerle hareket ettiği görülmektedir. Bu saikler arkadaşlarından geri kalmama ve arkadaşları önünde küçük düşmeme gibi Saiklerdir. Ödev notunun vize veya final yerine geçmediği durumlarda ödev notunun ortalamaya katkısının çok düşük

olması öğrencileri böyle davranmaya yöneltmektedir. Bir öğretmen adayı yüksek notun intihale etkisini değerlendirirken

Mutlaka etkisi vardır hocam da öğrenci de biliyor yüksek notu alması için kitaplardan araştırma gerektiğini biliyor aslında ama tek yüksek notu değil hoca yapmış olsun, hoca bana yaptı desin diye yapıyor bence öğrenciler yani. Pek fazla aşırı derece notun meselesi yüzde 20 olarak puanladınız mesela ayırdınız. O çocuk öğrenci mesela %20'nin %20'sini alayım diye yapmıyor ödevi. Sadece yapmış olayım, diğer sınıfın, diğer arkadaşların arasında mağdur olmayayım yani ben yapmamış durumuna düşmeyeyim gibisinden hareket ediyor ve bu koşullarda ödevini hazırlıyor.”

“Niyet o sorumluluğu o an için üzerinden atmak.”

Bunun yanında değerlendirmelerin adil yapılmadığının düşünülmesi de öğrencilerin not kaygısıyla intihal yapmasının önüne geçmektedir:

“Bizim yaptığımız intihallerde öyle bir kaygı yok. Mesela bir Power Point ödev istiyorlar. Onu oturup kendin araştırıp yapsan da seksen alırsın mesela. Kopyalayıp yapıştırırsan da düzeltip versen de seksen alırsın. Sadece kolayımıza geldiği için” ifadelerini kullanmaktadır. Bu durumda intihali önlemek için diğer birçok konuyla birlikte değerlendirme konularının da gözden geçirilmesi gerektiği anlaşılmaktadır.

Öğrencilerin yüksek not isteğinin intihal yapma üzerinde sınırlı bir etkiye sahip olduğunu bildirmeleri bu konuda yapılan diğer çalışmalarla (Park, 2003; Wilkinson, 2009; Stephens ve Nicholson, 2008; Bjorlund ve Wenestram, 1999) çelişmektedir. Bu çelişkinin sebebinin ise ödev notunun ağırlıklı ortalamaya etkisinin az olması olduğu belirtilmektedir.

4.2.3.10. Çok Fazla Ödev Veriliyor Olması

Öğretmen adayların ders yüklerinin fazla olması, her bir ders için gerekli çalışmaları yapmalarını güçleştirmektedir. “Aşırı ödev veriliyor hocam. Örneğin bu dönem şu an dokuz ders alıyoruz. Dokuz dersin nerden baksan yedi dersinden ödev alıyoruz. Vize için ayrı ödevler yapıyoruz, final için ayrı ödevler yapıyoruz. Bide bizim ödevlerimiz var hocam.”

Aşırı ders yükü ve ödevlere ek olarak bir başka sıkıntı da ödev teslim ve sunu tarihlerinin genelde aynı haftaya denk gelmesidir. “biz aynı hafta içinde birden fazla sunum yapmak zorunda kalıyoruz. Ve bu durumda öğrencilerin daha çabuk bir şekilde sunumunu hazırlaması lazım. İster istemez öğrenci bilgiye çabuk ulaşmak istiyor.” Ödevlerin teslim ve sunumlarının aynı haftaya denk gelmesinin sebebi ise ödevlerin

alfabetik sıralamaya göre sınıf listesinden dağıtılmasıdır: “harf sırasına göre isim baş harflerine göre bütün derslerin sıralanması hemen hemen yaklaşık 1-2 hafta içerisinde oluyor. Bir kişiye aynı anda geliyor.”

Diğer öğretmenlik programlarına kıyasla daha fazla sayıda ders alındığından yakınılmaktadır:

Sınıf öğretmenliği yedi tane ders alıyordu ve sadece beş dersten sınav oluyor. Yani yedi ders alıyorlar bi tanesi zaten topluma hizmet dersi diye bir ders sınav olmuyorlar. Diğerini de tam olarak bilmiyorum ama beş dersten. Biz dokuz ders. Arkadaşların alttan aldıkları var 11-12 tane.

Ders ve ödev yükünün ne kadar bezdirici bir durum aldığı bir öğretmen adayının şu ifadelerinden açıkça belli olmaktadır:

İkinci sınıf okul öncesinin 7 dersi mi ne var. Geçen yıl da öyleydi 6-7 lerci ama biz yani en düşük sekiz. Geçen yıl dokuz sekiz bu yıl dokuz dokuz. Çok aşırı. Hani niye sosyal bilgilerde dokuz. Seneye de düşmeyecek bu sanırım. Olsa olsa sekiz olacak. Ama diğerleri 5-6 ders. Hani çok mu zor gerçekten? Niye bizim de 6-7 tane değil dokuz tane. Yani görüyorum sınıf öğretmenliğinin de öyle okul öncesinin de öyle 6-7 tane 5 tane ders alıyorlar. Beş dersten sınav oluyor. Bi hafta içinde en geç bitiyor. Biz dokuz ders. Altı tanesini bi haftaya yığdılar. Üç tanesini bi haftaya yığdılar. Üstüne sunumlar. Bir haftada altı sınav.

Özellikle dönem sonlarında birden fazla ödevi kısa bir zamanda yapmak zorunda kalan öğrencilerin intihale başvurmak zorunda kaldığı Park (2003) tarafından ifade edilmektedir. Power (2009) da benzer görüşler ileri sürmektedir. Öğretmen adaylarının ifadeleri bu araştırmacıları doğrular niteliktedir. Ders yükünün fazla olmasının da ayrıca çok etkili olduğu değerlendirilmektedir. Haftada 9-10 ders yerine 4-5 ders almak intihali azaltıcı bir etki yapabilir.

4.2.3.11. Tembellik

Ders yükünün ve ödevlerin aşırı olduğunu savunan öğrencilerin yanında bir grup öğrenci asıl sebebin tembellik olduğunu ifade etmektedir.

Bence aşırı bir ödev yok. Ya şimdi açıkça söylemek gerekirse biz burada öğrenciyiz yani başka ne işimiz var? Kimin hangimizin bir işi var ki başka? Deyin şu işim var deyin başka açıkça söyleyeyim. Öğrencilikten başka bir meslek dalında çalışıyorum deyin. Hadi hak vereceğim de yaptığımız şeyler de çok fazla.

Tembelliğe belki de depresyon yol açmaktadır:

Bizi tembelliğe sürükleyen normal fiziksel koşullarda olabilir. O an kendimizi iyi hissetmeyebiliriz yani bir sürü şey oluyor sonuçta. Hani ciddi anlamda canımın istemediği zamanlar oluyor. Yapmak zorundayım ve sadece zorunda olduğum için yapıyorum. Hani istekle değil. Hani çok fazla sorun var aslında. Ha, bunlar geçerli bahaneler değil tabii insan yapmak isterse yapar da, yani bunlar da göz önünde bulundurulmalı diye düşünüyorum.

ödevlerin hepsi sene başında veriliyor yani. Dönem başında veriliyor ödevlerin hepsi. Hiçbiri dönemin ortasında ödev verdiğini görmedik hocalarımız. Dönem başından bu yana en az bundan 3 ay var. 3 ay 4 ay neyse artık. O zamandan beri yani tamam harf sırasına göre isim baş harflerine göre bütün derslerin sıralanması hemen hemen yaklaşık 1-2 hafta içerisinde oluyor. Bir kişiye aynı anda geliyor ama o 2-3 ay içerisinde insan o ödevi hazırlamıyorsa bu bir yani gidip başka bir insanda suç aramaya gerek yok. Nasıl diyeyim sistemde suç aramaya gerek yok. Bunun başlıca suçlusu biz kendimiziz yani. Üç aylık bir süreç içerisinde insan bu ödevi hazırlamıyorsa bıraksın bence öğrenciliği yani. Ben kendim açıkçası söyleyeyim hazırlamıyorum

Tembelliğin tek başına bir sebep olarak etkili olduğu görüşü literatürde savunulan görüşlerden birisidir (Moon, 2005;Power, 2009; Wilkinson, 2009; Dick, Sheard ve Hassen, 2008; University of South Australia, t.y.;Björklund ve Wenestam, 2001). Öğretmen adaylarının bu ifadeleri literatürdeki bu görüşü desteklemektedir.

4.2.3.12. İş Hayatı ve Sosyal Faaliyetler

Çalışan öğrencilerin ve sosyal yönden aktif öğrencilerin zamanlarını kullanma konusunda sıkıntılar yaşadıkları ve bu yüzden intihale başvurdıkları anlaşılmaktadır. Bir öğretmen adayı

Ya da çok zor bir şey değil gerçi bu da ya da çalışan arkadaşlarımız oluyor. E işte başka kulüplere giden arkadaşlarımız ben mesela bunu çok söylüyorum da hani geçen sene tiyatroya gidiyordum ve çok fazla vaktimi alıyordu yani mesela altıya kadar tiyatroyu bekliyordum, altıdan dokuza ona kadar bazen on ikiye kadar tiyatro çalışmamız oluyordu. Sonra direk eve gidip uyumak zorunda kalıyordum ve benim geçen seneki derslerim bu yüzden çok kötü.”ifadeleriyle bu durumu açıklamaktadır.

Yukarıda da tartışıldığı gibi sosyal faaliyetler sebebiyle öğrenciler zamanlarını iyi planlayamamakta ve son anda ödevini yetiştirmek için intihale başvurmak zorunda kalmaktadır.

4.2.3.13. İntihale Karşı Bir Sosyal Yaptırımın Olmaması/Arkadaş Çevresinin Etkisi

İntihal yapan öğrencinin arkadaş çevresinden hiçbir şekilde olumsuz bir tepki görmediği, aksine teşvik edildiği anlaşılmaktadır. Öğrenciler intihal yapmayan arkadaşlarını beceriksiz bir kişi gibi görmektedirler. Arkadaşlarınız intihal yaptığınızdan haberdar olursa nasıl bir tepki verebilirler şeklindeki soruya şöyle karşılıklar verilmiştir:

- “Gayet güzel”
- “Tebrik ederiz”
- (Gülme sesleri)
- “Çok doğru şeyler yapıyorsun”

Bir başka öğretmen adayının şu sözleri intihal yapan kişilere hangi gözle bakıldığını çok güzel tasvir etmektedir:

Hocam sınavda kâğıdınızı açsanız emin olun 15 kişi bakar yani. Niye yani şey yapmasın. Ben olsam, dürüst olayım, çok sorun etmem ben de bakarım yani. Açıkçası bizim galiba sorunumuz şu. Hani temelde bir aşırı macilik kavramı öğretilmediği için 20 yaşına da gelsek hani fark etmiyor hani. Yaparlar ve şey diyemezsiniz ona ‘siz aşırı macilik yapmışsınız ya biz o kadar gittik kütüphaneden bulduk siz kopyala yapıştır’ ‘ amaaan senin eşekliğ’in’ derler.

Diğer bir öğretmen adayı ise yapılan intihalden dolayı kimsenin başına olumsuz bir olay gelmediğini, ödevlerde intihal olup olmadığının öğretim elemanları tarafından zaten incelenmediğini hatırlatarak olası arkadaş tepkisini “Sende 80 aldın ben de 80 aldım senin eşekliğ’in derler açıkçası” şeklinde özetlemektedir.

Sosyal baskının intihal yapan öğrenciye değil de tam tersine intihal yapmayan veya arkadaşlarını bu konuda uyaran öğretmen adaylarına yöneldiği verilen cevaplardan anlaşılmıştır. Bir öğretmen adayı bu tersine toplumsal baskıyı bir öğretmen adayı

Veya biz yanlış yapan bir insanı bu konuda diyelim biri kopya çekiyor biz ona diyoruz ki ‘yanlış yapıyorsun sen’ işte bizi hain ilan ediyorlar ispiyoncu (gölüşmeler). Hâlbuki onun yaptığı daha büyük bir yanlış. O hırsızlık yapıyor. Ve sen onu uyardığında sen kötü insan oluyorsun. Günah keçisi sen seçiliyorsun. Bu yüzden de pasifleşiyoruz bir yerde. Sosyalleşme süreci içerisinde susmayı öğreniyoruz. Göz yummayı.

Sözleriyle ifade etmektedir. Bu ifadeler artık intihalin bir norm haline geldiğini, intihal yapmanın ise norm dışı görüldüğünün bir göstergesidir.

Arkadaş çevresi ile ilgili olarak öğretmen adaylarının muvazaaya ilişkin uygulamaları da sorulmuştur. Arkadaşlarına kendi hazırladıkları ödevleri verip vermedikleri sorulduğunda alınan cevaplar

- “Evet”
- “Evet”
- “Veriyoruz”

şeklinde olmuştur.

Neden bunu yaptıklarına ilişkin olarak ise vermedikleri zaman arkadaşlarının kalbinin kırılacağını belirtmişlerdir. Bunun dışında zor durumda olan birine yardım etmenin bir insanlık görevi olduğu düşünülmektedir:

“Hocam vicdanımız rahat etmez hocam çünkü hani o da arkadaşımız yani hocam onun mağdur bir durumda olmasını istemeyiz.”

Bunların yanında ödevlerin verilmemesi bir psikolojik baskı unsuru olarak karşımıza çıkmaktadır

- “Hocam dışlanma gibi bir şey oluyor bir de”
- “Evet hocam”
- “Yani sen bana vermedin yüksek aldın bana yardım etseydin ben de yüksek alırdım”

Arkadaş çevresi ile ilgili olarak grup çalışmalarının intihal ile olan ilişkisi de gündeme getirilmiştir. Öğretmen adayları grup çalışmalarının intihali önlemede yetersiz kalacağını savunmaktadırlar. Grup çalışmalarında ödevler daha ciddiye alınmakla beraber:

şöyle de bir şey var. Hani beş kişinin hayatı söz konusu. Hayatı demeyeyim dersleri söz konusu. Hani beş kişinin işleri söz konusu olduğu için internette de çok basit bir şey bulmak açıkçası istemiyorlar. Her kim birisi yanmayacak. Yanarsa hep birlikte yanacaklar. Çıkarsa hep birlikte çıkacaklar

genelde uygulamada yapılan “, hani toplan, mesela gelecek insanların tamamı gelmiyor. Hani birilerinin üstüne yüklüyorlar. Daha yapabileceğini düşündükleri insanların yüklüyorlar” şeklindedir. Özetle yapılan şey: “bir ödev verilir mesela o grubun en çalışkanı, en atağı yapar öbürü hep birlikte yaptık der.” şeklindedir.

Grup çalışmalarına her üye eşit katkı vermemektedir. Bu durumda herkesin ne oranda katkı verdiği toplumsal baskıya yüzünden öğretim elemanına bildirilmemektedir: mecburen arkadaş olduğu için o gözle şey yapıyor insanlar. Hani şey de diyemiyorsun “sen gruba az katkıda bulundan işte bunu ödevde yansıtalım. Belirtelim” de diyemiyorsun. Sanki herkes eşit derecede o ödevde yer almış gibi. Öyle gözüküyor ama öyle değil tabii.”

Arkadaşlarının intihal yaptığını gören öğrencilerin bu yola başvurmaları (Ma, Wan ve Lu, 2008; Ma, Lu, Turner ve Wan 2007; Strom ve Strom 2007; Dick, Sheard ve Hassen, 2008); veya arkadaşlara yardım etme isteği (Björklund ve Wenestam, 2001) tarafından dile getirilmektedir. Bu araştırmada ise bir adım ileri gidilerek intihalin artık toplumsal kabul gören bir olgu haline geldiği, öğrenci kültürünün doğal bir parçası haline geldiğidir.

4.2.3.14. Kendine Güven Eksikliği

Öğretmen adaylarının ödevlerini hazırlama konusunda kendine güven eksikliği yaşadıkları anlaşılmaktadır. Öğretmen adayları bu durumu şöyle açıklamaktadır:

Bir de hocam çok basit şeyleri bile başkalarına hazırlatıyorlar ya ben ona şeyim. Yani kendileri yapabilecekken yani illa arkadaşlarına yani hani aslında yapabileceği çok basit bir şey hani uğraşsa çok, bir saatini dahi almaz. Ama illa arkadaşlarına hani kendi kafalarında şey var. Arkadaşım yaparsa daha yüksek not alırım. Bir de öyle bir düşünce var çünkü genelde hepimizde olan bir şey. hani genelde şey vardır ya herkesin birbirinden hani Ali Veli'den daha başarılıdır. Veli Ahmet'ten daha başarılıdır. Herkesin aklında böyle bir düşünce var. Ali yaparsa 80 alır, Veliye yaptırsam 90 alır, Ahmet yaparsa 100. Hani böyle bir düşünce var.

Ben bunun başlıca sorunun yani insanın kendine güvensizliğinden kaynaklandığını düşünüyorum. Yani bir şey yapamayacağım ya da yapamıyorum ya da çok iyi yapamam diye bir düşünce olursa aklında zaten hani başkalarından yardım istemeye koyuluyor. Yani bunun temel sebebinin kendine güvensizlik özgüven eksikliği olduğunu düşünüyorum ben.

“Hani kendi bilgilerimizin doğru olup olmadığını bilemeyiz. Kendi cümlelerimizi kullanarak ne kadar bir şey anlatabiliriz ki diye düşünüyoruz. O yüzden hani internetten araştırma gereği duyuyoruz.”

Başarsızlık korkusunun intihale yol açtığı Bennett (2005) University of South Australia, (t.y) Council Of Writing Program Administrators (2008) tarafından belirtilmişti. Bu çalışmada elde edilen bulgular da bu görüşleri desteklemektedir.

4.2.3.15. Öğretim Elemanlarının Ödevleri İncelememesi

Öğretim elemanlarının ödevleri incelememesinin intihali artıran bir unsur olduğu belirtilmektedir: “Ya da biliyoruz ki verdiğimiz ödevi bakacak, inceleyecek, anlayacak internetten olduğunu. O zaman daha az”

Öğretmen adaylarına ödevlerinin öğretim elemanları tarafından incelenip incelenmediğini konusunda fikirleri sorulmuştur. Verilen cevaplardan ödevlerin incelenmediği kanısının yaygın olduğu anlaşılmaktadır:

“İncelediğini bilsek zaten bu çalma olayları olmaz ki?

“baksalardı hocam bizim ödevlerimizi kabul etmezlerdi. Yani biz birçok dersten ödev verdik kopyayla.”

“Hepsinin incelediğine inanmıyorum ben çünkü bir hocamız vardı. Hepimize aynı notu vermişti bir derste. Yani incelemiş olsa öyle bir şey yapmazdı bence.”

Bu son cevap incelemenin tek başına yeterli olmayacağını, ödevlerin adil bir şekilde değerlendirilmesinin intihal ile mücadelede ne kadar etkili olabileceğini göstermektedir. Bu konu ile ilgili detaylı sorulara öğretmen adayları çok çarpıcı cevaplar vermiştir:

Birinci sınıfta ödev yapma bilincimiz çok daha iyi idi. Emek veriyorduk. Bayağı bir özeniyorduk. Zamanla bir boşluk olduğunu, pek önemli bir şey olmadığını, yapanın da yapmayanında doksan seksen alıp geçtiğini görünce biz de gevşedik. Hani balık baştan kokar diye bir şey var. Hocalar öyle yapınca. Biz de böyle bir rahatlık, hani yapsam da doksan alıp geçeceğim yapmasam da doksan alıp geçeceğim. Bu rahatlığı görünce öğrenci gevşiyor. Birinci sınıfta yaptığım sunumlarla şimdiki sunumlarım arasında dünya kadar fark var. Kalite farkı var yani.

Şöyle bir örnek vermek istiyorum. Geçen yıl bir dersten bayağı bir emek gösterdim. Dört haftaya yayılacak şekilde sunum yaptım. Bir çok yazarın kitabını kullandım. Hepsini belirttim. Ve hatta hocamız da bütün sınıf arkadaşlarımızın önünde ‘eğer ödevleri değerlendirmem gerekirse’ dedi ‘ayrı değerlendirmem gerekiyor’ dedi, ‘çok güzeldi sunun falan’. Dijital üniversiteye girip notuma baktığım zaman herkeste doksan doksanbeşler havada uçuşuyor benim ödevim 80’di. O zamandan sonra benim şevkim tamamen kırıldı. Yani tamamen.

“Mesela bir Power Point ödev istiyorlar. Onu oturup kendin araştırıp yapsan da seksen alırsın mesela. Kopyalayıp yapıtırsan da düzeltip versen de seksen alırsın. Sadece kolayımıza geldiği için”

Geçen dönem bir proje ödevi vardı. Herkes proje yapmıştı. Yapanlara hoca yüz vermişti. Vermeyen biri vardı. ‘Yaa sana da yüz olsun’ falan dedi. Herkes yüz aldı. Senin yaptığının, uğraştığının farkına varamıyorsa, takdir edilmemiş gibi, senin de yapasın gelmiyor, şevkin kırılıyor bir yerde aslında. ‘niye uğraşayım ki?’ diyorsun.

Gruptaki bir öğretmen adayı bu son ifadelere acı ama gerçek olan “Al sana peşkeş” nitelemesini yapmaktadır.

Öğretim elemanların öğrencilerin çalışmalarına ve gayretlerine ilgisiz kalmalarının, öğrencilerin daha fazla intihal yamalarına neden olduğuna (Moon, 2005; Dick, Sheard ve Hassen, 2008) değinilmişti. Walker (1998) değerlendirme yaparken adil olmayan öğretim elemanlarının öğrencilerin intihal yapmasına sebep olacağını belirtmektedir. Ancak, özellikle ödevlere kayıtsızlığın intihalin en önemli sebeplerinden birisi olarak kuvvetle vurgulanmış olması çalışmamızın alana önemli bir katkısı olarak değerlendirilmektedir.

4.2.3.16. Cezaların Caydırıcı Olmaması

Öğretmen adayları cezaların caydırıcı olmamasını bir başka sebep olarak göstermektedirler: “Olduğunu bilsek mutlaka daha az yaparız.”

İntihal yüzünden bir öğrencinin ciddi bir şekilde cezalandırıldığına tanık olup olmadıklarına ilişkin ise “Olmadık. Caydırıcı bir ceza görmedik şimdiye kadar.” Cevabı verilmiştir. İntihal yaptığı için ciddi bir ceza alan öğrencinin olmaması, intihalin belirlenmesi durumunda kaybedeceği bir şey olmayan öğretmen adayını intihal konusunda teşvik etmektedir.

Etkili bir cezalandırmanın intihal ile mücadelede çok gerekli olduğu bir çok araştırmacı tarafından dile getirilmiştir (Park, 2003; Moon, 2005; Power, 2009; Ma, Wan ve Lu, 2008; Wilkinson, 2009; Ellery, 2008; Council Of Writing Program Administrators, 2008; James, McInnes ve Devlin, 2002). Ancak bu araştırmadan anlaşıldığına göre üniversitelerimizde intihal vakalarını takip edecek ve gerekli cezaları verecek bir mekanizma bulunmamaktadır. İntihal ile mücadele açısından bunun büyük bir eksiklik olduğu derlendirilmektedir.

4.2.4. Bazı Çevresel ve Demografik Faktörlerin İntihalle İlişkisi

İntihale başvurma ile bazı çevresel ve demografik özellikler arasında bir ilişki bulunup bulunmadığı da öğretmen adaylarına sorulmuştur. Verilen cevaplardan yaş, cinsiyet, sınıf seviyesi, kitap okuma ve benzeri değişkenlerin intihal üzerinde çok etkili olmadığı anlaşılmaktadır. Cevaplar en etkili olan değişkenlerin motivasyon, sosyal faaliyetler ve özgüven olduğunu göstermektedir.

Derslere karşı motivasyonu düşük öğrencilerin daha fazla intihal yaptığı

fazla ders çalışmayı sevmeyen ya da zamanını başka şeylere harcıyıp derse fazla zaman ayırmayan insanlar daha çok yapıyor diyebiliriz. Ha biz de yapıyoruz biz kimse yapmıyoruz demiyor ama (....) mümkün olduğunca ben, hani ben de yapıyorum ama mümkün olduğunca istiyorum ki biraz daha emin kaynaklara dayanayım internetten de bulsam

şeklinde ifade edilmektedir. Bu genel görüşün aksine “ama çok zeki çok çalışkan bir arkadaşım var mesela sürekli kopyaladığını çaldığını biliyorum. Ya da sorumsuz tembel arkadaşlarım da yapıyor yani kesinlikle öyle sınıflandırma yapamam.” Şeklinde görüş bildiren öğrenciler de bulunmaktadır. Nicel araştırmanın sonuçları da dikkate alındığında öğretmen adaylarının okula karşı daha yüksek motivasyona sahip öğrencilerin daha az intihal yapacağı şeklindeki görüşlerine ihtiyatla yaklaşmak gerektiği değerlendirilmektedir.

Sosyal olarak daha aktif öğrenciler yine zaman sıkıntısı nedeniyle muhtemelen daha fazla intihale başvuracaklardır görüşü savunulmaktadır:

“Sosyal aktivitesi fazla olan insanlar ha genelde daha az zaman bulurlar. Ya da arkadaş ortamı geniş olan insanlar, hani sürekli bir yerlere davet edilen insanlar daha az zaman bulabiliyorlar. Arkadaş ortamı da çok etkiliyor bence.”

Özgüveni düşük olan öğrencilerin daha fazla intihale başvurdukları “eğer sen kendi sorumluluğunu alabilecek kapasitedeysen, başkalarına bağımlı olarak yaşamıyorsan, kendi işini kendin halledersin. Ama bağımlı bir karaktere sahipsen, insanları kullanma peşindeysen, aman şuna yaptırayım, aman buna yaptırayım ama...” ifadesiyle belirtilmiştir.

Özgüven konusuyla ilişkili olarak arkadaş çevresi bir defa daha gündeme gelmektedir

“Arkadaş çevren çok önemli. Hani çevrende yapabileceğini düşündüğün insanlar varsa zaten onlara güveniyorsun. Kendinden çok. Kendin hani ‘yaa belki ben yaparsam düşük alırım. Ama şu arkadaşım yaparsa, hazır var zaten yapan’. Hani bu şey oluyor.”

Cinsiyetler arasında bir fark olup olmadığı doğrudan sorulduğunda erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre daha fazla intihale başvurduğu belirtilmiş, ancak bunun sebebinin cinsiyetten ziyade sosyal faaliyetlerden dolayı zamanı iyi kullanamama olduğu belirtilmiştir.

Erkeklerin genelde dışarıda daha fazla aktivitesi olduğu için yani biraz daha az zaman bulabiliyorlar bu tarz şeylere (ödev hazırlamaya) diye düşünüyorum. Fakat kızlar genelde daha çok evcil oldukları için yani. Bu bizim toplumumuzdan kaynaklanan bir şey. O yüzden daha fazla zaman

bulabilirler diye düşünüyorum. Ama genel anlamda iki taraf da aynı, birbirine eşit diye düşünüyorum. Yani yakın daha doğrusu.

Bununla beraber kız öğrencilerin daha az intihal yaptığı çünkü kızlarda sorumluluk duygusunun daha fazla olduğu da gündeme getirilmiştir.

“Yani ders anlamında kızlar daha çalışkan, daha başarılı, daha sorumluluk sahibi. Erkeklerin başarılı olduğu çok alan olabilir ama eğitim konusunda ben kız öğrencilerin daha çok sorumluluk aldığını daha çok sorumluluk sahibi olduğunu düşünüyorum.”

“bizim erkekler başıboş, sorumluluk yok çoğunlukla gördüğümüz kızlar daha çok sorumluluklarının farkında.”

Öğretmen adaylarının doğrudan gündeme getirmemesi üzerine sınıf farkının etkisi de sorulmuştur. Verilen cevaplar sınıf yükseldikçe intihale başvurma oranının düştüğünü ifade etmektedir. Bunun sebebi olarak ise yaşın ilerlemesine bağlı olarak sorumluluk duygusunun gelişmesi gösterilmektedir:

Yani ben 17 yaşındayken yani hangi durumdayım, ben neredeyim, hiç hayat bitmeyecek, hiçbir, ilerisini düşünmüyorum sadece günü yaşamaya çalışıyorum ama yirmi yaşına geldim yavaş yavaş ileriye düşünmeye başladım. Yani 22 yaşına geldiğimde de tamamıyla ileriye düşüneneğimi düşünüyorum. Sırf bu ileri kaygısından kaynaklandığını düşünüyorum bu sınıf farklılığının.

Birinci sınıftaki öğrencinin farklı ve yeni bir ortama uyum sağlama çabaları sırasında ister istemez ödevlerde intihal yaptıkları, ancak ilerleyen sınıflarda ortama uyum sağlanması, beklentilerin anlaşılması gibi sebeplerle daha az intihal yaptıkları savunulmuştur.

Mesela birinci sınıflarda genelde herkes farklı yerlerden geldiği için ortama bir ayak uydurma, şey çabası var yani. Çünkü ilk defa çoğu kişi yalnız kalıyor. Farklı bir ortamda farklı insanlarla tanışıyor ve ilk senenin notları diyeyim daha düşük oluyor genelde uyum sağlama aşamasında. Ama bu ilerledikçe, sınıf arttıkça hem bazı şeylerin farkına varıyorsun hem de bazı şeylere doydüğünüz için en azından daha fazla vakit bulabiliyorsunuz çalışmaya.

Öğretmen adaylarının ifadelerine karşılık sınıf ile intihal yapma arasında ters orantı olduğu fikri her zaman savunulamamaktadır. Diğer bazı öğrenciler aksi görüşler ileri sürmüştür.

Dersin zorluk derecesinin etkisi ile ilgili olarak öğrencilerin kolay olduğunu düşündükleri derslerde daha fazla intihale başvurdukları görülmüştür. Bununla ilgili olarak zor derslerde çalmanın daha zor olduğu belirtilmiştir. Bunun dışında kolay

derslerin çok fazla önemsenmediği de gerekçeler arasında gösterilmiştir. Bir başka gerekçe ise intihal yapabilmek için konu hakkında bazı temel bilgilere sahip olmak gerektiğidir:

“(Kolay derslerde) hemen buluyorsun, neyi araştırdığını biliyorsun, neyi kopyalayacağını biliyorsun. Zor derslerde çalması daha zor oluyor. Çalarken bile zorlanıyorsun.” Öğrencinin çok kolay hazırlayacağını düşündükleri ödevlerde bile hemen intihale başvurmaları intihal kültürünün bir başka çarpıcı örneğini oluşturmaktadır.

Okuma alışkanlığı olan öğrencinin açıklama ve özetleme gibi temel becerilerin daha fazla gelişmiş olabileceği, buna bağlı olarak daha az intihal yapabileceği varsayımı ile okuma alışkanlığının intihal üzerinde azaltıcı bir etkiye sahip olup olmadığı da öğrencilere soruldu. Öğretmen adayları çok kitap okuyan birinin daha az intihal yapacağını belirtmekle beraber konuya tamamen farklı bir açıdan yaklaşmışlardır. Onlara göre fazla okumak insanları bilgi sahibi yapar ve bu da onun ödev konuları olan bilgileri yorumlamasını kolaylaştırır.

“Çok okuyan pek çok konuda bilgi sahibi olan insandır. Onu da kendine göre yorumlamıştır. Kendi düşüncelerini de katmıştır. Yani birinden yararlanarak kendine ait bir düşünce, bilgi birikimi oluşturmuştur. O insan daha az yapar.”

Veya okumayı seven kişinin hiç sıkılmadan keyif alarak ödev yapacağı varsayılmaktadır:

“Okumak onun için keyif verici bir şeydir. Okur hepsini, karşılaştırır güzel bir ödev hazırlar. Okumaktan hoşlanmıyorsa da işte bu tarz da (intihal yapar).”

Bu yorumlar öğretmen adaylarının intihal bilgilerinin ne kadar naif olduğunu bir defa daha gözler önüne sermektedir.

4.2.5. İntihale Verilecek Cezalarla İlgili Öğrenci Görüşleri

Öğretmen adayları intihalin bir şekilde cezalandırılması gerektiği görüşündedirler ancak bu cezaların alt ve üst sınırın ne olacağı konusunda bir görüş birliği söz konusu değildir. Öncelikle öğrencinin yapmış olduğu ilk intihalde uyarılması gerektiğini savunmaktadırlar. Bir öğretmen adayı “İntihal denilen kavramı buradaki yedi kişiden beşi duymamıştı. Yani önce bir uyarılmalı.” Uyarı aşamasından sonra öğrencinin notunun belli bir oranda kırılması gerektiği düşünülmektedir. Çünkü “not kırılmadan da kimse ilgilenmez ki. Hani öğrencileri az çok biliyorum yani sonuçta hani sadece

uyarılmakla da olmuyor bazı şeyler yani.” Öğrencinin intihal yapmaya devam etmesi durumunda ödevin hiç değerlendirilmemesi gibi cezalar verilebilir:

Bir daha yapıldığında evet hani şey denilebilir sen benim sözümü dinlemedin evet. 15 puan kırıyorum ya da ödevini değerlendirmiyorum. Çünkü ben seni bi kere uyardım. Bi kere uyardım hani. Anlattım . İntihal kavramının ne olduğundan bahsettim. Artı çocuk değilsin hani. Ben seni kontrol edemem ama ikincisinde, ha üçüncüsünde belki ödev değerlendirilmeyebilir ama ikincisinde evet hani 10 puan, 15 puan kırılabilir.

Eğer öğrenci intihal yapmaya ısrarla devam ediyorsa “o hata yaptığının bilincine varmamıştır. O zaman biz cezaya gidebiliriz ve bu uzaklaştırmaya kadar varabilir. Çünkü yaptığı sonuçta insanın hırsızlık. Yani ha bir ekmek çalmışsın ha başkasının emeğini çalmışsın.”

Öğrencilere eğitim görmekte oldukları üniversitelerin bir intihal olayı meydana geldiğinde uygulayacağı resmi süreçlerden haberdar olup olmadıkları sorulmuştur. Bu soruya verilen cevaplar

- “Hayır bilmiyoruz”
- “Hayır”
- “Hayır”
- Açıkçası bilmiyoruz
- “(İntihal) Politikaları var mı hocam?”

Şeklinde olmuştur. Öğrenci disiplin yönetmeliğinin okunup okunmadığı sorulduğunda da öğrencilerin tamamı okumadıklarını beyan etmişlerdir. Öğrencilerin disiplin yönetmeliğinden haberdar olmamaları kendileri adına bir eksiklik olmakla beraber üniversitelerin intihal politikalarından haberdar olmamaları doğaldır çünkü üniversitelerimiz de bir intihal vukuunda konunun nasıl soruşturulup sonuca bağlanacağı ve hangi kıstaslara göre ceza verileceği açıkça belirtilmiş değildir.

Sonuç olarak öğrenciler bir veya iki dönem için ya da süresiz okuldan uzaklaştırma, ya da kınama gibi resmi sonuçlar cezalar verilmesine genel olarak sıcak bakmamaktadırlar. Bu durumda öğrencilerin intihalin mutlaka bir ceza ile cezalandırılması gerektiğini düşündükleri ama ağır cezalar verilmesinden de yana olmadıkları anlaşılmıştır.

4.2.6. İntihal İle Mücadele İçin Önerilen Çözüm Yolları

Bu çalışmanın en önemli sonuçlarından birisi de öğrencilerin bizzat kendilerinin intihalin önlenmesi için önerdikleri çözüm yolları olmuştur. Ancak bu çalışma boyunca akılda tutulması gereken öğrencilerin intihal bilgilerinin çok yüzeysel olduğu gerçeği bu bölümde de akıldan çıkarılmamalıdır.

4.2.6.1. Üniversite Öncesinde Verilen Eğitim Araştırmaya Yönelik Olmalıdır

Öğrenciler üniversite öncesinde araştırma becerilerinin kazandırılmadığını, bir ödev söz konusu olduğunda orijinal kaynaktan olduğu gibi yazıp getirildiğini bildirmektedirler.

Günümüzde uygulandığı belirtilen yapılandırmacı eğitimin de öğrenciyi araştırmaya yöneltmediği, verilen performans ödevlerinin genellikle anne baba veya büyük kardeşler tarafından hazırlandığı, bu durumun da öğrenciyi araştırma yapabilme becerisinden mahrum bıraktığı öğrenciler tarafından dile getirilmiştir. İlk ve orta öğretim sırasında verilen ödevlerin daha nitelikli ve araştırmaya yöneltici olması durumunda sorunun büyük ölçüde çözüleceği değerlendirilmektedir. Aynı şekilde öğretmenler verdikleri ödevin öğrenciler tarafında yapılması konusunda hassas olmalıdır. Öğrencilere akademik etik kurallarının mümkün olduğunca erken yaşlarda benimsetilmesi son derece faydalı olacaktır

4.2.6.2. Merak Duygusunu Teşvik Eden Bir Kültür Gereklidir

Bir öğretmen adayının yukarıda verilen

Yani da bu hani eğitim sisteminden kaynaklanıyor. Zaten küçüklükten beri merak duygumuz filan köretiliyor. İşte araştırma isteğimiz gidiyor, merak. Çünkü hani mesela küçükken çocuklar soru sorar, aileler, ya da herhangi bir çevredeki büyükler, bi şekilde onları engellemeye çalışır sonra. Ve çocukta yavaş yavaş geri çekilmeye başlar yani, soru sorma yetisini kaybeder

şeklindeki ifadesi çözüm yolunun nerede olduğunu gösteren önemli ipuçlarından bir tanesidir. Kültürel yapımızın otoriteye son derece değer vermesi, öğrencileri otoriteyi sorgulamaktan, doğruluğunu test etmekten veya bir şeyler ilave etmeye çalışmaktan alıkoymaktadır. Herhangi bir kaynakta bir otorite tarafından yaratılmış bir bilgiyi bulan öğrenci nihai gerçekliği bulduğunu düşünmekte ve daha iyisini oluşturmamaya da hesaba katarak, otoritenin ürününü olduğu gibi alma yoluna gitmektedir. Öğrencilerin

otoriteyi sorgulama cesareti yoktur. Çocuklarımızın sorgulamadan anne babaya itaat etmesini emreden kültür, okulda öğretmen otoritesine, araştırmada yazarların otoritesine itaat şeklinde yansımaktadır. Bu kültürel yapının değişmesinin gerektiği anlaşılmaktadır.

4.2.6.3. Cezaların Caydırıcı Olması Gerekmemektedir

Öğrencilerin yapmış oldukları intihalden dolayı herhangi bir ceza görmemesi öğrencileri daha fazla intihal yapmaya teşvik etmektedir. Öğrencilerin yaptıkları intihaller çoğu kez görmezden gelinmekte, belirlenen intihallere verilen en ağır ceza ödevin tekrar edilmesi veya küçük oranlarda not kırılması olarak kendini göstermektedir. Yakalanmama durumunda kazanacağı avantaj göz önüne alındığında bu öğrenciler için çok küçük bir risk oluşturmaktadır. Cezaların çözüm olabileceği konusunda bir öğretmen adayı şu ifadelerde bulunmaktadır:

Çünkü öğrenci milleti yani hepimiz biliyoruz o bilinç (intihalden kaçınma bilinci) uyanmaz asla. Birinde uyanırsa üçünde uyanmaz. Bence bunun tek nedeni hocanın ödevini okuduğunu bileceksin emin yüz alanla elli alanı kopyalayanla kopyalamayanı ayırt ettiğini bileceksin ve çok yaptırım bir ceza olacak öyle, yani öğrenciler böyle akıllanır sadece.

4.2.6.4. Öğrencilere İntihal Konusunda Bir Uyum Eğitimi Verilmeli

Öğrenciler intihal konusunda, intihalden nasıl kaçınılacağı ve intihal durumunda alacakları cezalarla ilgili olarak bilgilendirilmelidir. Bir öğretmen adayı:

Birinci sınıfa ilk geldiğinde yani bir öğrenci üniversiteye geldiğinde öncelikle bu öğrenci disiplin yönetmeliği işte bu intihal kavramı vs ya da şu okunmalı hani : “siz şu tarz şeyler yaptığınızda karşılığında size verilebilecek cezalar bunlar. Hani mesela ben intihal kavramını ilk kez burada duyuyorum.

diyerek bu konuda duyulan ihtiyacı dile getirmektedir. Konuyla ilgili olarak öğrencilere ait bazı görüşler aşağıda verilmiştir.

İlk haftada direk dersler verilmesi yerine, yani direk mesela coğrafya tarih öğretilmesi yerine diyecekler ki siz artık üniversiteye gelmişsiniz, siz artık akademik düzeyde insanlarsınız. Bu okulun bu kuralları var. Sizin şu haklarınız var ve sorumluluklarınız da bunlar ilk başta bunların bir güzelce anlatılması lazım. İşte intihalden anlatılması lazım, öğrenci hakları filan hepsinin yani azar azar verilmesi lazım. Ders programına mesela bunların haftada bir saat de iki saat de olsa konulması lazım ki öğrencide bir bilinç oluşsun. Öğrenci olayın ciddiyetine varmıyor.

Kökten bir değişim lazım. Kökten bir değişim. Yani buradaki öğrenci, görevlerinin bilincinde olmalı. Bahsettiğimiz kavramların bilincinde olmalı. En başta bu çözülmeli. ne bu konuda bir seminer bir toplantı, öğrencilere karşı bir konuşma. Üç sene geçmiş. Ben üç sene üniversitede geçirmişim, ilk kez duyduğum bir kavram ve ilk kez bir eğitmen, bir hocamız bu konuda bize bilgi veriyor. Ha bu üniversiteye geldiğimiz ilk senede bunun hakkında bilgi verilebilirdi. İşte yanlışlar gösterilebilirdi, cezası varsa nedir? O öğretilbilirdi, o gösterilebilirdi, caydırıcı cezalardan örnekler verilebilirdi? Bir şekilde bu bilinç uyandırılmalıydı yani. Bilinç uyanmadığı sürece, o bilinçten, malum, yoksun olduğumuz sürece yine bu devam eder. Bir ders olsa bile (akademik yazı dersi kast ediliyor) yine devam edeceğine inanıyorum.

öğretim üyelerine çok görev düşüyor bence ilk başta lisede öğrenenler var ama biz mesela bilmiyorduk. Dipnot nasıl yazılır, araştırma nasıl yapılır bir ödev nasıl hazırlanır bir bilgi nasıl elde edilir ne kadar biliyoruz desek de sistemli şekilde bilmiyorduk. Geldiğimizde bize bir ödevin nasıl hazırlanması gerektiği öğretilmesi lazım. Bu şekilde dipnotlar düşeceksiniz şöyle hazırlayacaksınız gibi bunların özellikle anlatılması gerekiyor çünkü öğrenciler genellikle bir önceki dönemdekiler nasıl yaptıysa veya arkadaşları nasıl yaptıysa bunları örnek alarak ödev oluşturuyorlar.

Bu uyum programında “intihalle ilgili cezaların da mutlaka bildirilmesi lazım”dır.

Öğretmen adaylarına daha kolay ulaşabilmek için bu konuyla ilgili eğitim materyalleri “internette de yayınlanabilir diye düşünüyorum yani bu konuyla ilgili mesela grup açılabilir ya da işte bilmiyorum daha farklı şeyler yapılabilir. Çünkü çoğu gencimiz internet başında olduğu için bunu bilmeli diye” düşünülmektedir.

Öğrencide intihalden sakınma bilinci uyandırılmadan yapılacak bütün çabalar sonuçsuz kalacaktır. Öğrencilerin ilk ve orta öğretim sırasında akademik yazım kuralları ile aldıkları bilginin ne kadar yetersiz olduğu göz önüne alındığında bu önerinin önemi daha iyi anlaşılacaktır.

4.2.6.5. Ödev Konuları ile Sınav Soruları İlişkilendirilmeli

Öğrenciler için en yüksek motivasyonun not olduğu gerçeğinden hareketle, ödevin sınavlar ile ilişkilendirilmesi önerilmektedir. Bir öğretmen adayının ortaya atmış olduğu bu öneriyi bir başka öğretmen adayı şu şekilde detaylandırmıştır:

Çünkü not olacağı için ödevini doğru düzgün hazırlar. Gider kütüphaneden bulur ya da başka kitaplardan bulur. Hani sınavda soracak ya, sonuçta ona yirmi puanlık bir soru getirecek mesela. Yaparsa 15-20 getirecek. Şimdi yapmazsa ama, kopyala yapıştır, okumadan yaparsa, word dosyasına yani yapıştırdığını düşünelim. Eline sınavda hiçbir şey geçmeyecek

yapamayacak. Çünkü kafasında hiçbir şey kalmamış yani. Yazabileceği ilkokuldan kalma 2-3 cümle. Divan-ı Lügat it Türk, Kaşgarlı Mahmut falan filan. O kadar. Ama bunu araştırırsa mecburen öğrenmek zorunda ve sınavda da işine yarayacak. Bence bu kullanılabilir yani.

4.2.6.6. Öğrenciye Sunumun Hemen Ardından Not Verilmesi

Eğer ödev sınıf içerisinde sunulacaksa, öğrencinin bu sunumun hemen ardından notlandırılması gerektiği öğrenciler tarafından istenmektedir. Bu durumda notlandırmanın daha adil olacağı varsayılmaktadır. Eğer notlandırma hemen yapılmazsa çok çalışan ve ödevini titizlikle hazırlayan bir öğrenci “diğer herkesle aynı notu alıyor. Hiç hak etmeyen insan da seksen alıyor bakıyoruz sen de seksen alıyorsun sen günlerce uğraşıyorsun, adam bir saatte oturup yapıp çıkıyor aynı puanı alıyor.” Ödev sunumun hemen ardından notun verilmesi daha adil bir değerlendirmeyi gerçekten de sağlayabilir. Ancak, ister sunumun hemen ardında isterse daha sonra notlandırılın adil davranmanın hayati önemi haiz olduğu anlaşılmaktadır. İntihal içermeyen veya daha az içeren bir ödevin aleni intihal yapılmış bir ödevle aynı notu alması akademik etik konusunda titiz davranmaya çalışan öğrencinin hevesini kırmaktadır. Bu bakımdan adalet ilkesi bakımından hasiyet gösterilmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

4.2.6.7. Akademik Yazım ile İlgili Bir Dersi Programa Eklenmeli

Öğretmen adaylarının bir bölümü yukarıda sözü edilen uyum programının yetersiz kalacağı, katılımın az olabileceği düşüncesiyle bağımsız bir dersin birinci sınıf programlarına eklenmesi gerektiğini düşünmektedirler:

“Birinci sınıfta ders programlarına bunlarla ilgili ders konulması gerekiyor. Çünkü seminere katılan olur, katılmayan olur ama bununla ilgili bir ders görürse mecburen ders kaygısı, not kaygısı sebebiyle bu konu üstünde durur diye düşünüyorum.”

Böyle bir dersin müfredata konulması gerçekten de son derece yararlı olacaktır.

4.2.6.8. Bilimsel Araştırma Dersleri Daha Etkin Hale Getirilmeli

Öğretmen adaylarının programa yeni bir ders eklenmesi gerektiğini savunmaları üzerine Bilimsel Araştırma Derslerinin niteliği de sorulmuştur. Öğrencilerin bu dersin öğretilme şekline yakındıkları görülmüştür:

Bilimsel araştırma dersinde hiç kimseye ödev verilmedi. ödev verilmesi gereken en önemli derslerden birisi bilimsel araştırma yöntemleri. Mesela bir konu verilecek, o konunun üstünde öğrenciler gözlem yapmalı, ya da deney yapmalı, ne bileyim yapılması gereken araştırmaları yapmalı. Yani hocanın o kriterlere göre not vermesi lazım. Vize ve finali bundan sorumlu tutmalı. Yani sadece şunları yazılı da gel şunları ezberleyin yeter gibisinden değil de siz araştırın, araştırdığınız konu üzerinden araştırma performansınıza göre notlar almalıyız. O zaman, öyle bir şey olduğunda daha verimli (olur).

Öğretmen adayının yorumlarında çok haklı olduğu açıktır. Bu ders öğrenciye aktif araştırma yaptırılarak işlenmeli ve bu araştırma sürecinde de akademik etik ve özellikle intihal konusu gündeme getirilmelidir. Mümkün olduğu durumlarda bu dersin birinci sınıf müfredatına konulması diğer sınıflarda intihal yapılmasını azaltacaktır.

4.2.6.9. İntihale Başvuran Öğrencinin Teşhir Edilmesi

İntihalin önlenmesi ile ilgili öğretmen adayları tarafından önerilen aykırı bir çözüm yolu ise öğrencilerin teşhir edilmesidir. Her ne kadar gülüşmeler arasında önerilmiş olsa da öğretmen adayları bu yöntemin işe yarayacağından emin görünmektedirler:

“Mesela çok intihal yapan iki tane öğrenci varsa onların fotoğrafı duvara asılmalı, ayın yüz karaları falan diye bildirilmeli. Valla hiç kimse yapmaz rezil alacağım korkusuyla. Ayın hırsızları falan yazılacak öyle.”

Bir başka öğrenci yurt hayatında böyle bir yöntemin işe yaradığından söz ederek öneriyi desteklemektedir:

Yurtta şey oldu. Bir oda çok dağınıktı. Kızlar ama inanılmaz dağınıkmış ve bu odaya baskın yapıp çekmişler. Oda berbat halde. Böyle bardaklar çanaklar yerlerde. Kıyafetler, battaniyeler, yorganlar bile saçılmış her tarafa. Onların fotoğrafları çekildi. Ondan sonra öğrencilerin isimleriyle birlikte asıldı. O andan itibaren herkes odasını topladı, temizledi. Aman baskın olur bir şey olur. Biz de rezil oluruz diyerekten yapmadılar. Caydırıcı bir şey.

Ancak çok fazla etkili olmayacağı da savunulmuştur:

“Yani biraz milletimiz gırgırcı millet hocam Mesela adam’ arkadaş ooo bizim oğlan sen şunu yapmışsın bunu yapmışsın’ der.”

Bu önerinin etkili olabileceği değerlendirilse de öğrencileri afişe etmenin etik ile bağdaşmayacağı ortadadır. Bu sebeple bu önerinin uygulamaya konulması hiçbir şekilde tavsiye edilmemektedir.

4.2.6.10. Öğretim Elemanları Bilinçlendirilmeli

Öğretim elemanlarının intihale ilişkin öğrencilere kılavuzluk sağlamakta yetersiz kaldıkları yukarıda belirtilmişti. Öğretmen adaylarına göre sadece yetersiz rehberlik değil, öğretim elemanları bazı tutumlarının intihali nasıl teşvik ettiği konusunda da bilinçlendirilmeli ve bu tutum ve davranışlardan sakınmalıdırlar. Özellikle ödevle karşı, ödevin gerektiği gibi incelenmesi ve adil bir şekilde değerlendirilmesi ile ilgili tutum ve davranışlarda bir değişim sağlanmalıdır.

Önce hocaların da hepsinin bu konuda yeterli bilgiye sahip olup olmadığının şey olması lazım belirlenmesi lazım. Çünkü burada ödevin değersizleşmesinden kaynaklanan bir sorun var. Yani o az önce anlattığımız şeyler falan. Hocanın ödevle karşı tutumuyla alakalı şeyler. E, bizi de araştırmaktan uzaklaştıran şeyler.

“Ben en başta eğitmende, eğitmende de o bilinç olmalı. En başta başımızda olanlarda o bilinç olmalı. Kendilerinde o bilinç olduktan sonra bunları bize yansıtmalılar yeterli derecede. Hem de o şekilde o çizgide ilerlememizi sağlamalılar. Böyle yani.”

4.2.7. Sonuç

Sonuç olarak öğretmen adayların intihal ile ilgili bilgilerin yok denecek kadar az olduğu anlaşılmıştır. En yaygın olarak başvurulmuş intihal yöntemi internetten kopyala yapıştır yöntemidir. Öğrenciler daha karmaşık yöntemlere başvurmaya ihtiyaç duymamaktadırlar. Ödevleri yeterince incelenmemekte veya intihal çoğu kez görmezden gelinmekte, üst sınıflardan edinilen bir kültür halinde sürdürülüp gitmektedir. İntihalin sebepleri arasındaki en önemli neden bilinçsizlik ve bilgisizliktir. Çoğu bu kavramı ilk defa bu araştırma ile duyan öğrenciler bundan sonra daha dikkatli olacaklarını araştırma sırasında dile getirmişlerdir. Her ne kadar bir çok neden intihalin sebepleri arasında gösterilmişse de kanımızca ilk olarak bu bilgisizlik giderilmeden diğer sebepleri tartışmak bile gereksizdir. Öğrenciler intihale verilecek cezalar konusunda hafif cezalardan yana olduklarını göstermişlerdir. İntihali önlemek için çoğu yazın tarafından desteklenen öneriler sunulmuştur.

4.3. Öğretim Elemanları ile İlgili Nitel Bulgular ve Yorumlar

Öğretim elemanlarının intihalle ilgili algı, tutum ve davranışları öncelikle nicel bir ölçekle belirlenmeye çalışılmak ancak toplanan verilerin sağlıklı olmadığı düşüncesiyle bundan vazgeçilmiştir. Bunun yerine öğretim elemanları ile 15 maddeden oluşan bir görüşme ölçeği ile yarı yapılandırılmış görüşmeler yapılmıştır. Görüşmelere Muğla Üniversitesinden Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Programında ders veren 6 öğretim elemanı katılmıştır. Uşak Üniversitesi'nden 4 öğretim elemanı ve Afyon Üniversitesinden de 3 öğretim elemanı katılmıştır.

Görüşme sorularının geçerliğini sağlamak üzere uzman görüşlerine başvurulmuştur. Ölçekte yer alan maddelerin geçerli kabul edilebilmesi için 5 üzerinden en azından 4,5 ortalamaya sahip olması önceden kararlaştırılmıştır. 16 maddeden ibaret olan görüşme soruları, bir sorunun uzmanlar tarafından uygun bulunmaması üzerine 15 soru olarak düzenlenmiştir.

4.3.1. Araştırmaya Katılan Öğretim Elemanlarının Alanları ve Unvanları

İlk olarak öğretim elemanlarına bölümleri sorulmuştur. Alanlarına göre öğretim elemanlarının dağılımı Tablo 53'de gösterilmiştir.

Tablo 53. Öğretim Elemanlarının Alanlarına Göre Dağılımı

İlköğretim - Sınıf Öğretmenliği	1
İlköğretim - Fen Bilgisi	1
İlköğretim - Sosyal Bilgiler	7
Ortaöğretim Sosyal Alanlar - Tarih	1
Ortaöğretim Sosyal Alanlar - Coğrafya	1
Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü	1
Edebiyat Fakültesi Arkeoloji Bölümü	1

Sosyal Bilgiler Öğretmenliği programlarında sosyoloji, arkeoloji, hukuk, güzel sanatlar gibi çeşitli bölümlerden öğretim elemanları ders vermektedir. Araştırmaya katılan öğrencilerin çoğunluğunu sosyal bilgiler ana bilim dallarında görevli öğretim elemanları oluşturmaktadır. Daha sonra içinde Tarih öğretmenliği ve Coğrafya Öğretmenliğini barındıran Ortaöğretim Sosyal Alanlar Bölümü yer almaktadır. Çalışmaya katılmış olan İlköğretim Bölümü Fen Bilgisi Öğretmenliği Ana Bilim Dalından öğretim elemanları Bilimsel Araştırma ve Bilgisayar derslerini vermektedir. İlköğretim Bölümü Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalından ders veren öğretim

elemanları da Bilimsel araştırma ve Eğitim Bilimleri dersleri vermektedirler. Çalışmaya katılan öğretim elemanlarının tamamı Sosyal Bilgiler Öğretmenliği programlarında ders vermektedir.

Çalışmaya katılan öğretim elemanlarına akademik unvanları da sorulmuştur. Buna göre araştırmaya katılan öğretim elemanlarının akademik unvanları aşağıdaki gibidir (Tablo 54).

Tablo 54. Öğretim Elemanlarının Unvanlarına Göre Dağılımı

Profesör	1
Doçent	2
Yardımcı Doçent	7
Araştırma Görevlisi	1
Öğretim Elemanı	2

4.3.2. İntihalin Ciddiyet Seviyesi ile İlgili Bulgular

Öğretim elemanlarına Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının intihal yapmalarını ciddi bir sorun olarak görüp görmedikleri, eğer intihali ciddi bir sorun olarak görüyorlarsa bunun sebebi sorulmuştur. Araştırmaya katılan öğretim elemanlarının ikisi dışında tamamı intihali ciddi bir sorun olarak gördüklerini belirtmişlerdir. İntihali ciddi bir sorun olarak görmeyen öğretim elemanları ise intihalin kavram olarak ciddi bir probleme işaret etmekle beraber, çok yaygın olarak başvurulmasından dolayı artık problem olma vasfını kaybettiğini bildirmişlerdir. Söz konusu öğretim elemanlarından birisi bunu şöyle açıklamaktadır:

İntihali... soyut olarak düşündüğümüz zaman ciddi bir sorun olarak görüyorum ama somut olarak düşündüğümüz zaman aynı ciddiyetle yaklaşmıyorum. Yani bir etik sorunu olarak görmüyorum. Çünkü çok yaygın. Bu... yaygınlığından dolayı ciddi bir sorun olarak görmüyorum...

Öğretim elemanları intihalin artık herhangi bir çatışmaya yol açmadan kültürleşmiş olmasını, artık sorun olmaktan çıkmasına gerekçe olarak göstermektedirler.

İntihali ciddi bir sorun olarak görmekte devam eden öğretim elemanları ise bunu birkaç sebebe bağlı olarak ele almaktadırlar (Tablo 55).

Tablo 55. Öğretim Elemanlarına Göre İntihalin Ciddi bir Sorun Olmasının Sebepleri

Hırsızlık gözüyle bakacağız	10	Etik
Emeğe saygısızlık	4	6
Akademik kariyere devam edecekleri değerlendirecek bir ölçüt	2	
Alışkanlık olarak devam edecektir	6	
Öğrencilerin gelişimini engeller	4	

İntihalin bir sorun olarak görülmesinin en büyük sebebinin etik değerlere aykırı olması anlaşılmaktadır. Öğretim elemanları 6 defa doğrudan etik olarak yanlış olmasına, 10 defa bunun bir hırsızlık olduğuna ve dört defa da bunun emeğe saygısızlık olduğuna vurgu yapmışlardır. Bu durum intihalin çoğunlukla etiğe aykırı bulunmasından dolayı sorun olarak görüldüğünü göstermektedir.

İntihalin bir alışkanlık haline gelebileceği ve bunun olumsuz bir sonuç doğuracağı 6 defa vurgulanmıştır. Araştırmaya katılan akademisyenler genellikle bunun ilerideki akademik yaşam açısından olumsuz bir durum yaratacağına vurgu yapmışlardır. Aşağıda yer alan ifadeler incelendiğinde bu durum açıkça görülmektedir.

... Çünkü akademisyenin yapmış olduğu şey öğrencilikten itibaren edinilmiş bir kültürle ilişkilidir. Yani öğrencilikte normal görülen bir şeyin sonraki dönemde kültürleşerek kalıcı hale gelmesi, bir kalıp oluşturması beklenir yani bir sosyal gerçeklik olarak. Dolayısıyla bu meselenin öğrencilik ve eğitim yaşamından itibaren bir hassasiyet oluşturması gerektiğini düşünüyorum.

Bununla beraber genel olarak “ileriki yaşamlarında devam ettirme olasılıklarının yüksek olduğundan” intihali ciddi bir sorun olarak gören öğretim elemanları da bulunmaktadır.

Öğrencinin gelişimini engelleyecek bir problem olduğu 4 defa belirtilmiştir. Bu durum öğretim elemanları tarafından şu şekilde açıklanmıştır:

“Etik açıdan sağlıklı bir şey değil. Ayrıca dolaylı yoldan da öğrencilerin gelişimini engelleyen bir şey. Kendileri bir şey üretmiyorlar. Hazır bir şeyi kullanıyorlar... Öğrencinin başarısı açısından sağlıklı bulmuyorum...”

“Çünkü insanları çalışmaya zorlamıyor, ikincisi kendi benliğini ortaya koymaya zorlamıyor. Eğer kişiler gerçekten çalışırlarsa kendi varlığını ortaya koyarak bir emek ürünü ortaya çıkarırlar ama intihal sonucunda hiç böyle bir şeye girişmeden hazır alıp hap gibi yutma yoluna gidiyorlar”

Nihayet, intihali bir sorun olarak gören öğretim elemanları iki defa bunu akademik kariyere devam edecekler açısından bir ölçüt olarak gördüklerini belirtmişlerdir.

“Öğrenciler gelip bana yüksek lisans doktora yapmak istediklerini söylüyorlar. Ben de sizin ödevlerinizi o süreçte bir daha inceleyeceğim diyorum. Yani onların yapmış oldukları ödev onların akademik bir kariyer yapıp yapamayacakları hakkında bir ölçüdür benim için.”

İntihali ciddi bir sorun olarak görmekle beraber öğrenciler söz konusu olduğunda bunu biraz daha anlayışla karşılamak gerektiğini düşünen öğretim elemanları da bulunmaktadır. Bu konu aşağıda intihale verilecek cezalar bölümünde daha detaylı olarak tartışılacaktır. Ancak burada da kısaca ele almak yararlı olacaktır. Öğretim elemanlarına göre öğrencilerin yaptıkları ödevlerin yayınlamaması burada yapılan intihale daha anlayışla yaklaşılmasını gerektirebilir:

“Ödevde yapılan intihal basılı kaynak olmadığından hafifletici olarak da değerlendirilebilir.”

Benzer bir şekilde ödevlerin bilimsel olmadığı, dolayısıyla bir dereceye kadar hoşgörüyü karşılanması savunulmaktadır:

“Çünkü lisans öğrencisinin yaptığı ödevin de bir bilimselliği yok zaten... Yüksek lisans doktora hazırlanan tezlerin, makalelerin, bunların bilimselliği var. Bir yerde hakem tarafından incelenmesi var. Ama sadece lisansta öğretmen tarafından verilen ödevler öğretmeni ilgilendirir, öğretmenin kriterlerine bağlı olarak değerlendirilir.”

Başka bir öğretim elemanı ise intihalin özellikle ‘yanlış’ bilgiler içerdiğinde sakıncalı olduğuna değinmektedir.

“...internette anonim bilgi adı altında kaynaksız, çoğu zaman kaynaksız ve bilemediğim bir oranda da yanlış bilgi. Yani intihale dayanan yanlış bilgilerle karşılaşyoruz. Doğru olduğunda çok sorun değil belki ama yanlış olduğunda biraz daha anlamlı oluyor.”

Sonuç olarak öğretim elemanları genellikle intihali çok ciddi bir problem olarak nitelemişlerdir. Özellikle öğrenciler ile kıyaslandığında öğretim elemanları intihali son derece ciddi görmektedirler. Ancak neden ciddi bir sorun olduğu konusunda ağırlıklı olarak ahlaki gerekçelerle yetinmişlerdir. İntihalin öğrenciyi değerlendirmeyi imkânsız kılması, başarılı öğrenciler için ayrılmış yüksek notların hak etmeyen kişilere gitmesi, verilen diplomaların değerini düşürmesi, akademik hayatı tamamen tahrip eden bir yapıya sahip olması gibi konulara hiç değinmemişlerdir. Dolayısıyla öğretim elemanlarının intihali genellikle ahlaki bir sorun olarak ele almalarının bir eksiklik olduğu değerlendirilebilir.

4.3.3. İntihalin Yaygınlık Durumu ile İlgili Bulgular

Araştırmaya Katılan öğretim elemanlarının 8’i intihali Sosyal Bilgiler aday öğretmenleri arasında çok yaygın olduğunu düşünmektedirler. Kullanılan ifadeler “Çok

yaygın olduğunu düşünüyorum.” “İntihal olayı çok yaygın. Özellikle bizim Sosyal Blgiler...” “Tamamıyla intihalcı. Yani ben tamamıyla yaygın olduğunu düşünüyorum.” “Çok yaygın olduğunu düşünüyorum.” “% 90” şeklinde olup intihalin çok yaygın olarak kullanılmakta olduğu belirtilmektedir.

Araştırmaya katılan diğer 5 öğretim elemanı ise intihale yaygın olarak başvurulduğunu düşünmekte ancak çok kesin ifadeler kullanmamaktadır. Öğretim elemanları şu ifadelerle bu durumu belirtmektedir: “...Öğrenciler bu siteleri (internetteki ödev siteleri) çok yaygın olarak kullanmaktadır. Yaygın diyelim daha doğrusu.” “ öğrencilerimizin çok büyük bir kısmının, çok büyük olmasa yarısından çoğunun intihalle ilgili yüksek bir bilince sahip olmadığını düşünüyorum.” ... Yuvarlak ifadelerle şöyle söyleyebilirim. Öğrenciler arasında birbirinden intihal yapma çok yaygın. Birbirinin ödevini intihalle alıp öğretmene teslim etme çok yaygın bir uygulama. Oranı dersiniz belki % 10 - % 20 arası bir ‘arkadaşla beraber yaptık’ görüntüsü içerisinde uygulanıyor.

Araştırmaya katılan öğretim elemanlarının tamamı intihalin aday öğretmenler arasında çok yaygın veya yaygın olduğunu belirtmektedir. Verilen % 10 -% 20 gibi değerlerin bile aslında akademik bir ortam için çok yüksek olduğu açıktır. “Tamamıyla,” “% 90” gibi ifadeler durumun ne kadar ciddi olduğunun ve öğretim elemanlarının da bu durumun farkında olduğunun göstergesidir.

Öğretim elemanlarının intihale “çok yaygın” ve “yaygın” olarak başvurulduğunu bildirmesinin ardından son iki dönemde kaç intihal vakasına rastladıkları sorulmuştur. Verilen cevaplar “ O kadar çok fazla ki sayısını bile unuttum.” ile “ben öğrencilerimi sınav yaparak değerlendiriyorum arasında değişmektedir. Öğretim elemanların verdikleri cevapların bir bölümü şöyledir: “Çok”, “çok sıklıkla”, “sıklıkla olarak belirteceksek çok sık diyelim”, “sayı veremiyorum ama... üçte biri tutuyor yani”, “dörtte bir oranında rastladım diyebilirim”, “en az yirmi”, “on civarında diyelim”, “ dört beş tane”

Yapıldığı düşünülen intihal oranlarına göre şahit olunan intihal vakalarının az olduğu dikkatleri çekmektedir. Bu durumda öğretim elemanlarının çoğunun eğer çok açıktan yapılmamış, ödev gerekli şekilde tanzim edilmişse intihal olaylarını görmezden geldiği şeklinde değerlendirilmektedir. İntihalin bir kültür halini aldığı ortamlarda ancak aşırı, kaba, düzenlenmemiş ödevler intihal olarak algılanıyor gibi görünmektedir. Bu durum hem aşağıdaki öğretim elemanı ifadelerinden hem de öğrencilerle yapılan görüşmelerden anlaşılmaktadır.

4.3.4. Başvurulan İntihal Yöntemleri ile İlgili Bulgular

Öğretim elemanlarının Sosyal Bilgiler aday öğretmenlerinin uygulamış oldukları intihal yöntemlerine ilişkin gözlemleri aşağıda sunulmuştur.

4.3.4.1. İnternet Yoluyla İntihal

Araştırmaya katılan öğretim elemanlarının tamamı öğrencilerin interneti kullanmak suretiyle intihal yaptıklarını belirtmişlerdir. Yukarıdaki bölümlerde de internetin yaygın kullanımın intihal olaylarını kolaylaştırdığı ve dolayısıyla artırdığı belirtilmişti.

“Google’den indirip bir konuyu aynen yapıştırma yoluna gidiyorlar, veyahut da herhangi bir konuyu aynen kendileri yazarak ödevi aynen hazırlıyorlar... Daha önce hazırlanmış ve internete yüklenmiş olan bir konuyu indirip oradan aynen hocaya sunma yoluna gidiyorlar.”

Ben daha çok buna denk geldim. Çünkü derslerimin birisinde kitap özeti (ödevi) vermiştim. Birinci elden kaynak niteliğinde milli mücadele dönemindeki kitapları okuyacaklardı. Olduğu gibi, işte Halide Edip’in vesaire kitaplarını Yakup Kadri’nin. Kitap özeti.com’dan, öyle bir siteydi zannediyorum, oradan almış getirmişler. Hiçbir cümlesini, bir kelimesini dahi değiştirmeden, yani noktasını virgülünü değiştirmeden olduğu gibi gelmişler.

Bir örnekte bir arkadaşının ödevini olduğu gibi getiren çocuk gördüm. Sosyal bilgilerin temelleri dersinde. Çünkü ikisi akraba, kuzenler. Ve ben anladım aslında hani birinci sınıftaki öğrencim bunu yapmış. Üst sınıftaki çocuk da alttan alıyor. Çünkü kalmıştı. Derse hiç gelmedi de. O öğrenciden aldığını, onun emeğinin üzerinden (not) aldığını hissettim. Ama ikisi de düşük puan aldı.

Genelde verdiğimiz ödevlerin internetten çalıntı olduğuna çok rastlıyorsunuz. Kaynak bile göstermeden aynısını kesip kopyalama. Mesela orda dipnotlu bir şeyi bile silmeden o şekilde getiriyorlar. Hatta bir gruba aynı ödevi verdiğimizde, aynı ödevi internetten kesip kopyalamış şekilde beş kişi getirebiliyor. Aynı yazıyı, aynı konuyu. Bu şekilde intihaller oluyor.

Öğrencilerin intihale başvurdıklarında çoğu kez bunu gizlemek için metin üzerinde düzenleme yapmaya dahi ihtiyaç duymadıkları anlaşılmaktadır. Bu durum intihalin artık bir kültüre dönüştüğünün bir başka kanıtı olarak ele alınmalıdır. Bir öğretim elemanın şu sözleri bu konuyu örneklemektedir:

Dördüncü sınıf öğrencime ödev vermişim. Trablusgarp Savaşı ile ilgili bir ödevdi. Bir tane resim bulmuş, resmin altına internetten görüp “Cezzar Ahmet Paşa” yazmış. Cezzar Ahmet Paşa diye yazdığı kişi de Trablusgarp savaşında Mustafa Kemal Atatürk’ün resmi. Artık siz durumun vahametini

düşünün. İntihalin böylesini. Hatta bütün sınıf güldü ondan sonra Cezzar Ahmet Paşa demeye başladılar. Bu kadar büyük bir intihal var.

Bir başka örnek olay ise aşağı verilmiştir:

Zaten öyle inanılmaz hatalarla oluyor ki. Mesela adam 11 tane dipnot kullanmış içerdeki metinde 65. Dipnot yazıyor. Ve çok ilginç şeyler de yaşadım. Fransızca, İngilizceyi geçtim, bir dipnot almış öğrenci: Arapça. Arapça yazıyor. Dipnot Arapça yani. Sen Arapça biliyor musun? Yok. Nereden aldın? Yok. Bu Yazarı gördün mü? Yok.

4.3.4.2.Kaynakları Eksik Gösterme

Öğrencilerin başvurduğu yöntemlerden biriside ödevlerini hazırlarken birkaç kaynağı göstermek ancak diğerlerini gizleyerek o bölümlerin kendileri tarafından yazıldığı intibainı vermek şeklindedir. Bu intihal yöntemine sadece bir öğretim elemanı işaret etmiştir.

“o alanla ilgili kitapları alıp, bir ya da iki tane gösterip ama üç dört tane de göstermeme şeklinde aynen yazma şeklinde bir intihal var.”

4.3.4.3.Basılı Bir Kaynaktan Alma

Basılı bir kaynaktan intihal yapma konusuna üç öğretim elemanı değinmiştir. Bunun sebebi internetten yapılmış olan intihalin daha kolay belirleniyor olması olabilir. Çünkü yukarıda da belirtildiği gibi öğrenciler çoğu kez intihal yaptıkları metinler üzerinde herhangi bir düzenleme yapma gereği bile duymamaktadır. Bunun yanında internetten kopyala yapıştır yönteminin bir basılı kaynaktan yazmaya göre daha kolay olduğu da hatırdadır. Bir başka sebep ise bir öğretim elemanın işaret ettiği gibi, öğrencilerin kitap okuma alışkanlıklarının olmaması olabilir:

“İnternette. Çünkü kitap okumak herhalde o kadar yaygın olmadığı için çok şey yapılmıyor. Genellikle internetten benim rastladığım. Kopyalayıp yapıştırmak daha kolay olduğu için herhalde.”

4.3.4.4.Arkadaşların Yaptığı Ödevi Kullanma- Muvazaa

Arkadaşların ödevini kullanarak intihal yapma yöntemine dört öğretim elemanı işaret etmiştir.

“Öğrencilerin arasında birbirinden intihal yapma çok yaygın. Birbirinin ödevini intihalle alıp öğretmene teslim etme çok yaygın bir uygulama. “arkadaşla beraber yaptık” gibi görüntüsü içinde intihal uygulanıyor.”

“İkincisi arkadaşlarının yazdığı şeyin aynısını yazmak çok yaygın. Bunlara da rastlıyorum. Yani birebir aynısını yazıp bana veriyorlar.”

Bu çalışmanın bir parçası olarak öğrencilerle de görüşme yapılmış ve öğrenciler üzerindeki arkadaş baskının yüksek olduğu görülmüştür. Sosyal ilişkilerin çok yoğun yaşandığı Türk toplumunda öğrencileri arkadaşlarının muvazaa isteklerini geri çeviremedikleri anlaşılmaktadır.

.

4.3.4.5.Açıklama Yapıp Kaynak Göstermeme

Bu konu aşağıdaki bölüm ile birlikte değerlendirilecektir.

4.3.4.6.Alıntının Azlığını Gerekeçle Göstererek Kaynak Göstermeme

Beşinci ve altıncı maddelerde sözü edilen görece daha karmaşık intihal yöntemleri bir öğretim elemanı tarafından belirtilmiştir. Öğretim elemanlarının böyle karmaşık yöntemleri rapor etmemeleri iki şekilde açıklanabilir. İlk olarak, öğrencilerin genellikle çok karmaşık yöntemlere başvurmadıkları şeklinde değerlendirilebilir. Bu durumda varılabilecek sonuç öğrencilerin karmaşık yöntemlere başvurmaya ihtiyaç duymadan intihal yapabildikleridir ki bu intihal kültürünün yaygınlığının bir göstergesidir. İkinci olarak öğrencilerin karmaşık yöntemlere başvurduklarını ancak bu durumun öğretim elemanları tarafından belirlenemediğini varsaymak mümkündür. Bu çalışmanın tamamı göz önüne alındığında varılabilecek en sağlıklı sonuç her iki varsayımında kısmen doğru olduğudur. Öğrenciler açıkça, çekinmeden intihal yapmakta ve öğretim elemanları da intihal konusunda bir donanım eksikliği yaşamaktadırlar.

4.3.5. İntihalin Sebepleri ile İlgili Bulgular

Öğretim elemanlarına göre öğretmen adaylarının yapmış oldukları sebepler ve bu sebeplere öğretim elemanlarının yapmış oldukları atıf sayısı Tablo 56’da gösterilmiştir.

Tablo 56. Öğretim Elemanlarına Göre Öğretmen Adaylarının İntihale Başvurma Sebepleri Ve Bu Sebeplere Atıfta Bulunma Frekansları

İntihal sebebi	Frekans
Tembellik/kolaycılık	6
Bilgi eksikliği/bilinçsizlik	5
Araştırma becerilerinin eksik olması	4
Ödevlerin uygun olmaması	3
Ödevlerin okunmaması	3
Zamanı iyi kullanamama	3
Kendine güven eksikliği	2
Etik hassasiyetin olmaması	2
Caydırıcılık eksikliği	2
İnternetin varlığı	2
Etkinlik kazancı	1
Kaynaklara ulaşmanın zorluğu	1
Hacim artırma isteği	1
Okumaya karşı ilgisizlik	1
Çok fazla ödev verilmesi	1

Tablo 56'dan da anlaşılacağı gibi öğretim elemanlarına göre öğretmen adaylarının intihale başvurmalarının en önemli sebebi tembellik ve kolaycılık yapmaktır. Yapılan görüşmeler boyunca öğretim elemanları toplam 6 defa tembellik ve kolaycılığı intihalin ana sebebi olarak göstermişlerdir.

“ Yani tembellik yapıyor. Hazır nasıl olsa var diyor. Oradan alıp kullanayım. Ben bunu hocaya yuttururum diyor, O nedenle başvuruyor.”

“Bir de internetten saniye de bu işi yapabilmeleri. Yani anında yapabildikleri için direk ona yöneliyorlar.”

Öğretim elemanları tarafından en çok atıfta bulunan diğer bir sebep ise bilgi ve bilinç eksikliğidir. Öğretim elemanları toplam 5 defa bilgi ve bilinç eksikliğini intihalin sebebi olarak göstermişlerdir.

Öğretim elemanlarına göre öğrenciler “ neyin ne olduğunu bilmiyorlar. Üniversite ortamını bilmiyorlar. İntihal kavramını bilmiyorlar.” Öğretim elemanları intihalin “lisan düzeyindeki öğrencilerin yeterli danışmanlık alamamalarından, bu nedenle yaptıklarının farkında olmadıklarından da” kaynaklandığını düşünmektedir. Temel problem “öğrencilerin bu yaptığının intihal olduğunu bilememeleridir. Yapıyorlar, ama bilmiyorlar.” Yapılan intihallerin “büyük çoğunluğu da bilinçsiz olmaktan kaynaklanıyor. Yani olayın riskini nereye götürebileceğini bilmiyor çoğu öğrenci.” Öğrenciler ödevlerinde kaynak gösterdikleri durumlarda dahi kaynakların “bir

ikisini gösterse bile hepsini gösterince kendinden bir şey katmamış gibi oluyor herhalde.” Bu yüzden de intihale başvurumaktadırlar.

Öğretim elemanlarına göre öğretmen adayları nasıl araştırma yapılacağını bilmemekte, araştırma becerilerinden mahrum bulunmaktadırlar. İntihalin bir sebebi olarak bu duruma 4 defa atıfta bulunulmuştur.

Öğretim elemanlarına göre sorunun kaynağı üniversite öncesinde verilen eğitim de yatmaktadır.

Birincisi öğrenciler özellikle orta öğretimden üniversiteye gelirken çok fazla araştırmaya yönlendirici bir eğitim tarzıyla gelmedikleri için, öğrenciler kendileri çok fazla araştırmaya meyleden bir yapıda değiller. Bu sebepten dolayı da kısa yoldan kendilerine verilmiş olan ödevi bulup onu karşı tarafa takdim etme yoluna gidiyorlar. Bu sebepten dolayı da intihal yaygın bir hale geliyor. Yani bizdeki eğitim sisteminden kaynaklanan bir problem var. Eğitim sistemi bizde araştırmacı bir yöntem değil daha çok ezberci bir yöntem olmasından kaynaklanan bir durum.

Öğretmen adaylarının “öğrencilerin kütüphaneye gidip bir takım eserleri çalışmak, araştırmak gibi bir alışkanlıkları” bulunmamaktadır. Daha üniversiteye gelmeden önce “hazıra alışmış olmaları, hazır bilgiye alışmış olmaları” intihalin temel sebeplerindendir. Çoğu öğretmen aday “araştırmayı sadece bilgisayardan bir şeyler indirmek olarak görüyor” anlayışı öğretim elemanlarında bulunmaktadır.

Öğretim elemanlarına göre ödevler de öğrencileri araştırmaya yöneltme konusunda yetersiz kalmaktadır. Ödev “öğrenciyi iyi yönlendirmiyor olabilir yani. Kütüphane kaynaklarını, yazılı kaynakları, ders kaynaklarını iyi kullanma konusunda, internet kaynaklarını iyi kullanma konusunda yönlendirmiyor olabilir.” Bu sebeple de öğrenciler intihale başvurmak zorunda kalabilirler. Bunun yanında ödevlerin öğrenciye ilgi çekici gelmemesi de intihale yönlendirici olmaktadır: “İkinci neden öğrencilerin bunu kendilerine problem hissetmemesi. Yani verilen ödevi kendine problem hissetmediği için hazırcılığa gidiyor.”

Ödevlerle ilgili olarak bir başka sebep ise öğretim elemanlarının ödevleri okumaması olarak gösterilmektedir. Bu sebep de öğretim elemanları tarafından 3 defa gündeme getirilmiştir.

Bir de sanırım bizim de burada biraz hatamız var. Çocukların ödevini gerçekten incelersek intihale başvurulmayacağını düşünüyorum. En azından sayı olarak düşecektir intihal olayları. İntihalin yaygın olmasının bir sebebi de biz hocalar diye düşünüyorum. Ödevler okunur, incelenirse, ayrıntılı dikkatli, bir şekilde dönütler verilirse öğrencilere, intihal vakaları azalacaktır. Bu tip uygulamalar yapılırsa bence yararlı olur. Yani sorumlusu hem öğrenci hem biz.

Öğretmen adaylarının ödevlerinin dikkatle incelenip geri dönüt verilmesinin intihali azalttığı ve ödev kalitesini yükselttiği belirtilmektedir. Bir öğretim elamanı bu durumu şöyle açıklamaktadır.

Zaten en büyük eksiklik, en büyük eksiklik bence bu intihalin sebeplerinden, onu da söylemek lazım bu ödevlerin kontrol edilmemesidir. Sağlıklı kontrol edilmemesidir. Eğer öğretmenler ödevi sağlıklı kontrol ederlerse ne olur? Öğrenci en azından kendine değer verildiğini görüyor, olayın nasıl olduğunu öğreniyor. Geçen dönem var ya bana en azından üç yüz dört yüz öğrenci makale getirdi. Bazıları 60-70 tane dipnot gösterdi. Dipnotlarda şu kalın şu ince ben özellikle şeylere değindim. Onları nasıl yapması gerektiğini söyledim. Tek tek ilgilendim. Çocuklar da işi çok sahiplendi. Çok güzel ödevler çıktı.

Bununla beraber öğrencilerin ödevlerini okumak öğretim elamanlarına çok büyük bir yük getirmektedir. Çünkü ülkemiz sisteminde öğretim elemanlarına çok fazla ders yükü verilmektedir. Ve sınıflardaki öğrenci sayıları da ödevleri okumayı zorlaştırmaktadır:

“Öğretim elemanının ilgilenmemesi çok büyük dezavantaj tabii ilgilenmemesi de normal 30 saat 40 saat ders, 1000 tane öğrenci... Kesinlikle de ilgilenip danışmanlık yapılması gerekiyor. Danışmanlık yapılmazsa kesinlikle başarısız olur. Kesinlikle.”

İntihalin sebebi olarak ödevlerin kendisiyle ilgili başka bir sorunda dönem içerisinde öğrencilere çok fazla ödev veriliyor olmasıdır. Bir öğretim elemanı öğrencileri ile bu konuda sorunlar yaşadığını bildirmektedir.

Sadece sizin dersiniz değil, bir sürü dersimiz var. İşte yetiştiremiyoruz. Bize çok yükleniyorsunuz gibi sızlanmalarla karşı karşıya geldik ve zaman zaman ikili sürtüşmeler yaşadık. Ben de problemleri nasıl çözebileceğim konusunda biraz afalladım. Bu da işte bu KPSS denilen stresin olması bu öğretmen atama konusunda. Özellikle dördüncü sınıf öğrencileri çok gergin oldukları için ödevi baştan savma yapıyorlar.

Gerçekten de öğrenciler dönem içerisinde dokuz, on veya onbir ders alan öğrenciler için bütün bu ödevleri hazırlamak bir sorun haline dönüşebilmektedir.

Öğretim elemanlarına göre öğrencilerin intihale başvurma sebeplerinden birisi de zamanı doğru kullanmayı bilememeleridir. Öğretmen adaylarının “planlı bir şekilde çalışmadığı için, son zamana bıraktığı için mecburen hazır bir şey kullanmak zorunda” kaldığı düşünülmektedir.

çünkü duruyorlar tam ödevin teslim tarihi yaklaştığında işte çalışmaya yapmaya başlıyorlar. Ve son anda umutsuzluğa kapılıp zannediyorum, umutsuzluğa kapılıp ya bu saatten sonra ben zaten yetiştiremem. İnternet diye de bir şey var. Orada da hazır var. Hoca da bu kadar yoğunluğun içerisinde okuyacak değil ya. Dolayısıyla çıkmaz da. Bir ödevin oradan

çıkmasını alıyor. Kapağını değiştiriyor biraz bazen. Süslü püslü bir kapak yapıyor. Ve öylece teslim ediyor.

Öğrencilerin intihal yapmakta ahlaki açıdan bir sakınca görmedikleri, bu yüzden de intihale rahatlıkla başvurdıkları düşünülmektedir. Bir öğretim elamanı intihal konusu yalan söyleme ile karşılaştırarak şu yargıda bulunmaktadır:

Türkiye’de bu işin mesela bir yalan söyleme konusu kadar bir intihal meselesinin okullarımızda yer almaması, bilinç eksikliğinden, yani öğrencilerin bu konuda bir hassasiyet yokluğu olarak görüyorum bunu. Yani hani belki bi yalan söyleme konusunda az çok hassasiyet oluşturulabiliyor ama bilimsel etik veya başkasının şey konusunda bunu bir hırsızlık olarak görmüyoruz. Öğrencilere algılatamadık. Öyle görüyorum yani.

Öğretim elemanlarına göre bir başka sebep ise öğrencilerin kendilerine güven eksikliğidir.

Sanırım burada biraz da güvensizlik var. Güvensizliğini gizliyor. Kendine güven sorunu var çocukların. Oysa benzer şeyleri kendileri de yazabilirler, söyleyebilirler. Çok kısa bir sürede aynı şeyleri gerçekleştirebilecekleri halde yapamayacaklarını düşünüyorlar. Kendilerine güvenemiyorlar. Biraz da sanırım işin psikolojik boyutu var güven yanında. Ödüllendirilmemiş, belki aşağılanmış zamanında. Yapamayacağı konusunda bir eğitim almış. Bi öğrenilmiş bir şeyi var çocuğunun, sorunu var. ‘Ben bu ödevi yapamam’.

Bir başka öğretim elamanı öğrencilerin açık uçlu sorularda hemen yılgınlığa kapıldıklarını belirtmektedir:

“Yani öğrenci de belki bu sorunun cevabını, direk bir kitapta bu soruya bir cevap yazılmamışsa, demek ki ben bu soruyu cevaplayamıyorum, cevaplamayabilirim diye düşünebilir. Ama halbuki açık uçlu bir soru. Uğraşırsa cevaplayabilir.”

İntihal yapan öğrencilerin herhangi bir ceza görmemeleri de intihali teşvik eden bir durum olarak görülmektedir. Bir öğretim elamanı bu durumu şöyle açıklamaktadır:

Böyle bir alışkanlık var. Sonuçta da bir ceza görmeyeceğini de biliyor. Öyle bir beklenti de yok. Böyle bir şeye alıştırılmış yani. Yıllardır gelen, ondan önceki öğrencilerden öğrendikleri istihbaratlara göre de böyle bir şey var. Çünkü intihale karşı herhangi bir sıkıntı yaşamış bir örnek olmadığı için önlerinde bunu çok rahat yapıyorlar.

İntihalin yapılmasını kolaylaştıran bir unsur olarak internetin varlığı da öğretim elemanları tarafından gündeme getirilmiştir. Her ne kadar Tablo 126’da de görüleceği gibi internetin varlığını intihalin sebepleri arasında açık ve doğrudan gösterme frekansı 2 olsa da, hemen bütün öğretim elemanları internetin intihalin kolaylaştıran rolüne alt metinlerde olsa da işaret etmektedir.

Hangi konuyu verirseniz verin, ana kaynağı kitaba bakmaktan ziyade direk arama motorlarına yazıyorlar. Oradan da çıkıyor. Çeşitli bilgiler çıkıyor. Onları kullanmalarında da yani oradaki bilimsel makaleleri kullanmak değil amaç yani. Hani interneti kullansınlar oradaki bilimsel makaleleri kullansınlar ama bunu yapmıyorlar. Direkt ne varsa altındaki yazıyla birlikte, resimle birlikte alıyorlar. Bir de hiç araştırmıyorlar.

“İnternet diye de bir şey var. Orada da hazır var. Hoca da bu kadar yoğunluğun içerisinde okuyacak değil ya. Dolayısıyla çıkmaz da. Bir ödevin oradan çıktısını alıyor. Kapağını değiştiriyor biraz bazen. Süslü püslü bir kapak yapıyor. Ve öylece teslim ediyor”

Öğretim elemanlarına göre öğretmen adayları etkinlik kazancı sağlamak için de intihale başvurumaktadırlar. Bu konuya sadece iki defa atıf yapılmıştır. Bunlardan birinde zaman kazanmaya vurgu yapılırken diğerinde not kazancına yer verilmiştir. Buna göre “Öğrenci kendi araştırması gereken bir konuyu başka yerden alıp kendi yapmış gibi gösterince çok büyük zaman” kazanmakta ve bu yüzden de intihale başvurumaktadır. Benzer şekilde öğrenci öğrencinin temel motivasyonun öğrenmekten ziyade not almak isteği olduğu ifade edilmektedir:

“öğrencilerimizde ödevle ilgili veya dersle ilgili genelde ödevi yapayım, şunu yapayım, çok kaliteli yapayım, büyük bir araştırma olsun gibi bir düşüncesi yok. En önemli düşünceleri not alayım, geçip gideyim, öğretmen olayım olduğu için bu da intihale neden oluyor diye düşünüyorum”.

Daha az sayıda atıfta bulunulmasına rağmen öğretmen adaylarının “okuma oranının çok düşük olması. Okumayı sevmemeleri” intihalin sebepleri arasında gösterilmektedir. Başka bir öğretim elemanı ise öğrencilerin ödevlerini daha hacimli göstermek istediklerini bu yüzden de intihale başvurdıklarını düşünmektedir. “Daha çok sayfa sayını artırabilmek için” öğrenci intihal yapmaktadır. Bu durum ülkemizdeki hacimcilik hastalığına işaret etmesi bakımından dikkat çekicidir. Bir başka öğretim elemanı ise kaynaklara ulaşmanın zor olduğunu, bu bakımdan öğrencilerin intihale yöneldiğini belirtmiştir. Gerçekten de ülkemizde tam metinli makalelerin bulunabileceği, derli toplu bir veri bankasının olmadığını düşündüğümüzde bu görüşe hak vermemek elde değildir. Kaynaklara erişemeyen öğrenci kolaylıkla internete erişmekte ve orada rastladığı bilgileri fazla irdelemeden mecburen kullanmaktadır. Son olarak bir öğretim elemanı özellikle dördüncü sınıftaki öğretmen adayları açısından KPSS sınavına dikkat çekmektedir:

“İşte bu KPSS denilen stresin olması bu öğretmen atama konusunda. Özellikle dördüncü sınıf öğrencileri çok gergin oldukları için ödevi baştan savma yapıyorlar.”

KPSS gibi hayati bir sınavın karşısında öğrenciler için ödevlerinden artırdıkları her dakika altın değeri taşımakta ve yüzden de bir an önce ödevden kurtulmak için intihale başvurdıkları düşünülmektedir.

4.3.6. Öğrencilere Sağlanan Kılavuzluk ile İlgili Bulgular

Öğretim elemanlarına, öğretmen adaylarına kurumsal olarak üniversiteden veya öğretim elemanlarının intihal ile ilgili olarak sağladıkları kılavuzluğu yeterli bulup bulmadıkları sorulmuştur. Verilen cevaplara göre araştırmaya katılan öğretim elemanlarından sadece bir kişi verilen desteğin kesinlikle yeterli olduğunu belirtmiş, diğer öğretim elemanları ise yeterli desteğin ve kılavuzluğun verilmediğini düşündüklerini belirtmişlerdir. Ortaya çıkan durumu bir öğretim elemanının şu sözleri en güzel şekilde özetlemektedir:

“Hayır, hayır hayır ne teknik anlamda ne eğitim anlamında bir destek aldıklarını düşünmüyorum. “

Sanmıyorum. Öyle bir şey olsaydı başta bizim haberimiz olması gerekirdi. Kurumun bu konuda titiz davrandığını hocalara bilgilendirme adına böyle bir şey yapacağını düşünüyorum. Ayrıca etrafımdaki arkadaşlardan da bu vakalarla ilgili çok şey duymadım. Demek ki bu işin üzerinde fazla durulmuyor çok. Aynı benim yaptığım gibi işte belki uyarılıyor, kızılıyor ama bunun bir yaptırım tazına dönüştürülmesi kurumsal bir şey.

Araştırmaya katılan bazı öğretim elemanları kendilerinin yetersiz de olsa böyle bir çaba içerisine girdiklerini ancak bunun başarılması için güçlü bir kurumsal desteğin gerekli olduğunu düşünmektedir.

Kesinlikle hayır. Ben yine kendi derslerimde hani dönemin ilk başında atıfta bulunma kaynakça gösterme konusunda bilgilendirme yapıyorum. Ve hala daha da sıkıntı yaşıyoruz çünkü buna yönelik alacakları bilimsel araştırma yöntem ve teknikleri dersi mi artık o ders neyse o derste bunun yerleşmesi gerekirken öğrencilerde bu yerleşmiyor herhalde. Yani o verimli olmuyor ya da sürekli pratik yapmadıkları için bu konuda sıkıntı yaşıyorlar

Durumun artık kurumsal müdahalelerle bile düzeltilemeyecek kadar çetrefilleştiğini ve ancak uzun vadeli kültürel değişikliklerle önlenebileceği de ortaya çıkan görüşlerden biridir:

Almıyorlar. bir hani bir okulu veya hocaları aşan daha üst bir problem olduğunu, belki zaman alacağını düşünüyorum. Yani bu konuda bireysel hassasiyet gösteren hocalarımızın olduğunu kabul ediyorum. Fakat genel bir

şey söyleyecek olursak bu konuda öğrencilerimize çok ciddi bir rehberlik edebildiğimizi düşünmüyorum yani. Öğrenci kurumsal olarak da hoca hassasiyeti olarak da, istisnaları bir kenara bırakıp onlara saygı göstermek kaydıyla, büyük bir şey aldıklarını zannetmiyorum öyle değerlendirmiyorum, öyle olduğunu düşünmüyorum.

Üniversitenin sadece intihal konusunda değil diğer oryantasyon çalışmalarında da yetersiz kaldığı düşünülmektedir.

Valla bence almıyorlar. Almıyorlar. Bu intihal... Sadece intihal konusunda değil ki! Başka konularda da yeterince oryantasyon yapılmıyor diye düşünüyorum ben. Yani üniversite öğrencilerinin ödev çalışmaları, sınava hazırlıkları, işte derslerle ilgi birçok konuda her şeyi bildikleri varsayılıyor yönetim ve akademisyenler tarafından. Bildiklerini var sayıyoruz ve çocuklar da el yordamıyla öğrenmeye çalışıyorlar. O zaman da zaman kaybı oluyor. Ve arada da intihal vakalarının olması çok normal bence.

Kendisine teslim edilen ödevlerin intihalden kaçınma bakımından yetersizliğine dikkati çeken bir öğretim elemanı sosyal bilgiler öğretmenliği programları için mutlaka özel bir yazma dersine ihtiyaç olduğunu ifade etmektedir:

Eğer kılavuzluk bilmem ne alsalardı bu öğrenciler (Sosyal Bilgiler Aday Öğretmenleri) bu işi yapardı. Daha çoğu ilk defa bunu görüyordu. İlk defa akademik makale, atıfta bulunmanın ne olduğunu ilk defa gördüklerine göre demek ki böyle bir şey almamışlar. Bir de şunu da söylemek lazım. Mesela biz tarih öğretmenliği okurken tarih yazım teknikleri vardı. Veya işte Mübahat Küçükkoğlu'nun tarih öğretimi yazım kitabı o teknikleri bilmem ne bize öğretiliyordu. En azından nasıl yazılır, nasıl edilir. Sosyal bilgiler öğretiminde böyle bir dersin olmamasını dezavantaj olarak görüyorum. Çünkü referans konusunda bir dönem ders alsalar hiç de fena olmaz.

Sonuç olarak öğretim elemanları sosyal bilgiler aday öğretmenlerine intihalden kaçınma konusunda kurumdan veya öğretim elemanlarından yeterli kılavuzluğu almadıklarını düşünmekte ve kendileri de böyle bir kılavuzluğu tam olarak sağlayamadıklarını kabul etmektedirler.

4.3.7. İntihalden Kaçınma ve Korunma Konusunda Yapılan Eğitim ile İlgili Bulgular

Öğretim elemanlarına öğrencilerini intihal ile ilgili olarak eğitmek için neler yaptıkları sorulmuştur. Verilen cevaplar öğretim elemanlarının intihalin yanlış bir şey olduğunu hatırlatma ve intihal gerçekleştikten sonra öğrenciyi uyarma dışında çok az şey yaptıklarını göstermektedir.

“yani intihalle ilgili bu tarz örnek olaylarla karşılaştığımız zaman hani bunun bir hırsızlık, bilgi hırsızlığı olduğunu vurguluyoruz ama bu iş için çok da bir şey yapmıyoruz”

“Yine ilk dersin, dönemin başında, yine internetten alınmaz bu da bir hırsızlıktır. Mutlaka atıf göstermeniz gerekiyor. Ödevlerinizi lütfen düzenli yapın şeklinde açıklamaların da etkili olduğunu düşünüyorum.”

“herhangi bir konu konusunda bir sayfa bile olsa kendi emek ürünü olduğu zaman öğrencinin bu konuda bilgiyi araştırma, öğrenme ve bunu sunma konusunda daha başarılı olabileceğini öğrencilere anlatarak intihalin kötü bir şey olduğunu onlara öğretmeye çalışıyoruz.”

Bununla beraber öğretim elemanları öğrencileri atıfta bulunmayı öğretmek için gayretleri de söz konusudur. Atıfta bulunmayı öğretmek intihale ilişkin verilebilecek en önemli eğitimlerden birisi olmakla beraber verilen eğitimin yetersiz olduğu göze çarpmaktadır. Bir öğretim elemanı bununla ilgili konuları dönem başında ilk dersinde tartıştığını bildirmektedir:

Mesela çocuklar bunu bazen metodoloji derslerinde falan görmüş olsalar bile işte ‘aynen alıntı nasıl yapılır?’ işte ‘aynen değilse işte bir atıf nasıl verilir? Alıntı aynen değilse? Falan’ gibi. Bu konularda bir ders şey yapıyorum. Hani nasıl yapılacağı ile ilgili bir ders veriyorum.

Bununla beraber yapılan derste herhangi yazılı bir kaynak dağıtmak, konuyla ilgili internet sitelerine yönlendirmek ve benzeri faaliyetlerden söz edilmemektedir. Bir ders süresince yapılan eğitimin intihal gibi çetrefil bir problem için yeterli olduğunu düşünmek mümkün değildir. Atıfta bulunma eğitimi veren bir başka öğretim elemanı ise kendi yazmış olduğu akademik makaleleri örnek olarak gösterdiğini bildirmektedir:

Kendi yazdığım makaleler var. Akademik makaleler. Bunların bir iki tanesini sınıfta fotokopi olarak dağıttık. Ordan baktılar. Sadece birkaç sayfasını, sadece atıfla ilgili olanları. Aynısını yine word belgesinde slayt ile karşıya yansıttım. Makale nasıl olur. Herkes varmış gibi o şekilde tek tek yaptı. Yani bütün herkes yansıda o makalenin nasıl yazılacağını, nasıl atıfta bulunacağını, nasıl dipnot koyulacağını, nasıl kaynakçada görüleceğini hepsi gördü

Bu yaklaşımların iyi niyetli ve yararlı olduğu açık ise de yetersiz olduğu kesindir. Bütün öğretim elemanların uyumlu ve ortak bir çaba sergilemedikleri görülmektedir.

Öğretim elemanları ayrıca öğrencilerinden kaynakları göstermelerini istediklerini de intihal konusundaki eğitimin bir parçası olarak belirtmişlerdir. Bunun

belirtilme ihtiyacının duyulması çoğu öğrencinin kaynak belirtmeden ödev hazırladıklarını göstermektedir ki intihalin ulaştığı boyutun bir göstergesidir. Ayrıca şunu da hatırd tutmak gerekir ki kaynakların belirtilmiş olması intihal yapılmadığı anlamına asla gelmez:

“yaptığımız şudur. Öncelikle aldığınız kaynakları göstermelerini istiyoruz öğrencilerden ama bunda çok başarılı olduğumuz söylenemez. Dolayısıyla ben Türkiye’de bu anlamda ciddi bir çalışma yapıldığını kendi adıma da düşünmüyorum yani kendim de yapıyorum desem yalan olur.”

“Bir de kaynak gösterme atıf yapma işte dipnot ekleme konularında titiz davranıyorum. Çok başarılı sonuçlar aldığımı söyleyemem ama titiz davranıyorum. Çünkü çocuklar kaynak, atıf ve dipnot konusunda epey bir şey biliyorlar fakat uygulamıyorlar.”

“En güzel şeyi de ödevlere bunlara makale hazırlatıyoruz. Makaleleri bol kaynaklı dipnotlu istiyoruz. Dipnot sistemi işin içine girince öğrenciler otomatik olarak zaten intihalden kaçınıyor.”

Öğretim elemanlarınca belirtilen bir başka eğitim yöntemi ise kaynakları tanıtmadır. Bir öğretim elemanı öğrencilerini intihal ile ilgili olarak yeterli derecede eğitemediğini belirttikten sonra :

Yani direk olarak intihal yapmayalım veya şunu yapalım demiyorum. Diyemiyorum. Belki aklıma gelmiyor, belki kendi işimle ilgili olmadığını düşünüyorum. Fakat en azından şunu söylüyorum kendisine kütüphaneye götürüyorum özellikle bu tip ödevlerin, ödev yoğunluklu bir ders ise, proje ödevi yoğunluklu bir ders ise kütüphaneye götürüp tarama yaptırıyorum, kaynaklara ulaştırıyorum

demektedir. Öğrencileri kütüphaneye götürüp kaynakları tanıtmak şüphesiz bir ödev yazımını kolaylaştıracaktır ancak, tek başına çok etkili bir intihal eğitimi olduğunu söylemek güçtür.

Diğer bir öğretim elemanı ise ödevi dikkatle okuyup belirlediği intihaller konusunda öğrencilerini uyardığını belirtmektedir ki bunun da etkili bir eğitim yöntemi olduğunu söylemek güçtür.

Sonuç olarak öğretim elemanlarının intihal hakkında öğrencilerini eğitmek için sistemli, tutarlı bir yöntem uygulamadıkları anlaşılmaktadır. Bazı bireysel çabalar yetersiz kalmaktadır. Öğretim elemanlarının çoğunluğu sadece uyarmanın yeterli olabileceğini düşünmektedirler. Örneğin James, McInnes ve Devlin (2002) tarafından belirtildiği gibi diğer öğretim elemanlarıyla sergilenen ortaklaşa bir çabadan, veya ilk

sınıflardan itibaren öğrencilere kullandıkları bütün kaynaklara nasıl referans verileceğinin detaylı bir şekilde öğretilmesi; çalışmalara nasıl atıfta bulunulacağını açıkça belirten ve konu hakkında kişisel düşünceleri ve bir broşür yapmak (Howard ve Davies ,2009), öğrencilere mülkiyet kavramından başlayarak bir değerler eğitimi vermek, (Howard ve Davies (2009; Power, 2009) öğrencilere internetten nasıl araştırma yapılması gerektiği ve hangi kaynaklara ne kadar güvenebilecekleri konusunda da kılavuzluk etmek, açıklama ve bir kaynaktaki savı özetleme becerilerini geliştirmeye yardım etmek (Howard ve Davies 2009), öğretmen ve öğrenciler arasında karşılıklı saygıya dayanan bir atmosfer oluşturmak için gayret göstermek (Lee, 2009), muvazaanın önüne geçebilmek için öğrencilere işbirliğine dayalı öğrenimin nasıl yapılacağını iyice öğretilmesi (Yeo, 2007; Walker, 1998) gibi yöntemlerden söz edilmemektedir. Bu eğitim eksikliğinin muhtemel sebeplerinden birisinin öğretim elemanlarının kendi intihal bilgilerinin yetersiz olabileceği değerlendirilmektedir.

4.3.8. İntihali Önleme Stratejileri ile İlgili Bulgular

Öğretim elemanlarının intihali önlemek için uyguladığı en yaygın stratejinin kaynak gösterilmesi konusunda öğrencilerin uyarılması olduğu anlaşılmaktadır.

“kaynakça göstermek farklı kaynaklardan mutlaka yararlanmış olmak ve bunların birinci elden, tarih dersi için, birinci elden kaynaklar olmasına özen göstermek konusunda genel bir çerçeve çiziyorum ve bunun onlara faydası olduğunu düşünüyorum.”

Öğrencileri uyarmanın ötesinde ödevlerin değerlendirilmesi sırasında kaynakça bölümüne ayrıca puan verilmesinin etkili olabileceği de düşünülmektedir:

Kaynakçaya puan veriyorum. Birinci strateji bu. Benim etkinliklerde 10 farklı kategoride puanım var, 10. Madde kaynakça. Birinci madde amaca uygunluksa , yani pedagojik amaçlarımıza uygunluksa ödevde aradığım şey, onuncu madde, e bazen bu sayılar değişebiliyor on olur, onbeş olur, dokuz olur yedi olur, onun son madde kaynakça oluyor. Kaynakça yoksa o puanı alamıyor o çocuk. Ama bu şeyi engelliyor mu? Kısmen engelliyor. Yani şeyi, intihali kısmen engelliyor.

Öğrencilerden kaynak gösterilmesini isteme, yukarıdaki öğrencilerin intihale karşı eğitilmesinde sıkça başvurulmuş bir strateji olarak da gösterilmişti. Kaynak gösterilmesini istemenin etkili olacağı kuşkusuz ise de yetersiz olacağı açıktır. Öğretmen adayları, başkasının hazırladığı ve kaynakları gösterilmiş bir metni pek alıp alıp kullanarak intihal yapabilirler.

Öğrencilere intihal vakalarında düşük not verileceğinin duyurulması da etkili olacağı düşünülmektedir:

“kurum tarafından öyle bir yaptırım olmasa bile ben kendim tedbirini alırım. Bunun uyarısı yapılır, cezası verilir, yani not olarak öyle bir yaptırım uygulanır. Yani bile bile izin vermem böyle bir şeye”

Öğrencilere intihalin yanlış bir şey olduğu hatırlatılmaktadır:

Akademisyen olmak veya işte bir yerlerde bir rapor hazırlamak işte gibi bir şeyle görevlendirilerseniz, gibi daha sosyal bir çerçevede onlara ‘intihalin kötü olduğu, yani bir gün intihal meselesinin kendilerini yüz kızartıcı bir suç olarak karşısına çıkabileceği, bu konuda bir kültürün oluşması gerektiği’ gibi bir şey söylüyorum diyebiliriz yani.

Bir öğretim elemanı öğrencilerden sözlü performans istediğini bildirmektedir: “ödevlerin kontrolünde öğrencilerden sözlü performanslar istenebilir. Hani o çocuk yazmış getirmiştir, hazır döküm getirmiştir size ama size bunu sözlü olarak performans aktaramıyorsa demek ki burada intihal vardır çocuk da uyarılabilir” Sözlü performansların etkili bir intihal önleme ve belirleme yöntemi olduğuna yukarıda değinilmişti. Bu tür etkili yöntemlerin sıklıkla kullanılmadığı anlaşılmaktadır.

Öğretim elemanlarının başvurduğu bir başka yöntem de kişisel görüş ve yorumlara yer verilmesini istemektir: “için açık uçlu bir soruda mutlaka diye vurguluyorum kişisel olarak cevaplarınızı kendiniz yazınız, kendiniz düşününüz yazınız diye söylüyorum. Veyahut da kendiniz yorumlayın diye de mutlaka belirtiyorum okuduğunuz bir şeyi” bir başka öğretim elemanı kişisel yaşantılarla ödevi ilişkilendirdiğini bildirmektedir: “Bir de etkinliklerde özgün şeyler yaptırıyorum. Yani kendi yaşantılarına dayanan şeyler isteyince etkinliklerde yazacakları şeyleri o zaman intihal pek gerçekleşmiyor.”

Yazında pek rastlanmayan ancak etkili olabilecek bir yöntem olarak bir öğretim elemanı ödevlerde kullanılacak kaynakların tamamını kendisinin belirlediğini ve öğrencilerden bu kaynakları kullanarak farklı metinler oluşturulmasını istediğini bildirmektedir. Hazırlanan ödevlerin orijinalliğini kısıtlaya bile bu yaklaşımın etkili olabileceği değerlendirilmektedir.

Bir başka öğretim elemanı ödevleri teslim edilmeden önce inceleme ve gerekli yerlerin düzeltilmesini sağlama yöntemini uyguladığını belirtmektedir. Ödevi hazırlık süreci içinde gerekli müdahalelerle intihalden uzak tutma yaklaşımı son derece etkili bir yaklaşım olmakla beraber, öğretim elemanı sınıfların kalabalık olması ve ders yükünün

ağır olması gerekçesiyle bu stratejiyi uygulamaktan vazgeçmek zorunda kaldığını bildirmektedir:

Ama şunu yapmak için uğraştım. Ödevleri işte dönem arasında getirin ben onları bir inceleyip size feedback vereyim dolayısıyla ona göre eksik taraflarını yeniden düzenleyip getirin diye. Yalnız bunu yapamadım. Çünkü sınıflar çok kalabalık. Çok yoruldum. Bir dönem yapamaya çalıştım bir sınıfta ama baktım ki zor olduğu için işin içinden çıkamıyorum. İptal ettim o işi. Ama buna gönülden inanıyorum. Yani ödevler yazılı gelmeli, öğretim üyesi işte onu okumalı, eksik tarafları nedir deyip bir daha öğrenciye vermeli, öğrenci bir daha düzeltmeli, bir daha getirmeli, gerekirse bir daha okuyup bir daha vermeli, ama şu anki eğitim sistemimiz kalabalık sınıflar, bu kadar ders yükü, yapmamız gereken akademik çalışmalar buna izin vermiyor.

Başka bir öğretim elemanı ise öğrencinin ödevin kendisine fayda sağlayacağına inanması halinde intihalden kaçınacağı inancıyla daha nitelikli ödevler verilmesi ile intihalin önleneceğini düşünmektedir.

Bence çok çok önemli noktalardan birisi de öğrenciye çok nitelikli kaliteli ödev verilmesi lazım. Öğrenci o ödevden fayda sağlamalı. Hem günümüze yönelik hem ileriye yönelik bir fayda sağlamalı. Mesela ödevin sonunda biz şuraya getirebiliyorsak lisans öğrencisini: çok güzel bir ödev hazırladı bu bir dergide yayınlandı, Ulusal bir dergide. İlerisi için yüksek lisans doktora kapısı açabilir bu bir öğrenci için. Merak uyandırır, öğrenci şevklenir. Öyle bir faydası olur. İkinci olarak eğitim öğrencisi de şudur budur nedir devlette çalışma olanağı yok, özelde çalışır bir CVsine bir makalesini yazar, benim makalem burada yayınlandı. Ben üniversitede böyle iş yaptım der. Bu faydayı öğrenciye gösterebilirsek, faydalı ödev verirsek, ödev de ona faydalı olursa, yani bir kar çıkar amaçlı çok intihalin % 99 önleneceğine inanıyorum o şekilde.

Son olarak bir öğretim elemanı intihali önlemek için ödevleri elle yazdığını bildirmektedir. Bu yaklaşım internetten yapılan kopyala yapıştır uygulamasını zorlaştıracığı için öğrenciler üzerinde caydırıcı bir etki sağlayabilir. Ancak el ile de olsa başkalarına ait eserlerin intihal edilmesine engel olamayacağı da açıktır.

İntihalin önlenmesi için bireysel yaklaşımların yetersiz kalacağı da öğretim elemanları tarafından dile getirilmiştir. Bir öğretim elemanına göre intihal ancak öğretim elemanlarının ortak bir tavır ve standartlar belirlemeleri ile önlenebilir.

Önlemek için önce biz bölümle ilgili bölüm birliği sağlamamız lazım. Her bölümün bunu yapması lazım. Yani nasıl ödev veriyoruz, ödevlerde nasıl intihallerle karşılaşıyoruz, bunları madde madde yazılmalı. Hepimiz akıl sahibi insanlarız. Oradaki bölümde sırf bölümle ilgili görüşler bildirilmeli. Mesela ortak bölüm kararı bile alınabilir. İntihali önlemek için şu şekilde şu şekilde ödevler verilecek, dipnotlu, kaynakçalı istenecek, herkes tutarlı bir şekilde yapacak tutarlı bir şekilde ödevleri inceleyecekler. Kararlar alınabilir

yani intihali önlemek için birinci olarak birlikte hareket şart. Tek başına çok büyük eksik olur. Yani genelde sosyal bilgiler öğretmenliği bazında baktığımızda bunun hepsini bu şekilde yapmamız gerekiyor. Birinci olarak bölümce karar almak gerekiyor.

Diğer bir öğretim elemanı ise bu problemin üniversiteden çok önce çözülmesi gerektiğini, üniversiteye geldiğinde intihal yapma alışkanlığı edinmiş öğrenci ile yapacak çok fazla bir şey olmadığını düşünmektedir:

“Aslında bu eğitimin üniversite düzeyinde verilmesi de çok bir şeyi değiştirmiyor. Bu eğitim aslında bugün ilkokullarınızda veya orta öğretimde lisemizde adı performans çalışmaları olarak verilen başlanması lazım yani. Ben bu işin ilkokuldan çözülmesi gerektiğini düşünenlerdenim.”

İki öğretim elemanı ise bu konu ile ilgili herhangi bir şey yapmadıklarını belirtmiştir.

Sonuç olarak öğretim elemanlarının intihali önleme ile ilgili uyguladıkları stratejilerin yeterli olduğunu söylemek zordur. Sözlü performans ve ödevlerin teslim edilmeden önce incelenmesi gibi etkili yöntemlerin ise az sayıda öğretim elemanı tarafından uygulandığı veya kalabalık sınıflar ve aşırı ders yükü gibi problemler yüzünden uygulanamadığı anlaşılmaktadır. Ödevlerin intihale fırsat vermeyecek şekilde yapılandırılması bazı öğretim elemanları tarafından uygulanmaya gayret edilen bir başka etkili yöntemdir. Ancak bu yöntemin de öğretim elemanlarının geneli tarafından uygulandığını söylemek zordur. İntihali önlemede kullanılan onur kodları (Roberts, 2008; McCabe ve Trevino, 1993; McCabe, 2005b) ve Müfredatı Etik ile ilgili bir dersin eklenmesi (Roberts, 2008; Cogdell ve Aidulis, 2008) gibi yöntemlerin kurumsal bir müdahale ile gerçekleşebileceği, bu konuda öğretim elemanlarının yapacakları fazla bir şey olmadığı kabul edilmelidir. İntihale verilecek cezalarla ilgili olarak üniversitelerimizde standart bir uygulamanın olmadığı da bilinmektedir. Bu durum da öğretim elemanlarının önleme ile ilgili pozisyonlarını zayıflatmaktadır. Her şeye rağmen mevcut öğrenci disiplin yönetmeliğin uygun maddeleri kullanılarak öğrenciler cezalandırılabilir. Öğretim elemanlarının intihal vakalarını resmen şikayet etmemeleri önleme bakımından bir handikap oluşturmaktadır. Pragmatik yöntemler olarak adlandırılan müsvedde ve günlük tutma (Roberts, 2008), Sürekli değerlendirme (Dick, Sheard ve Hassen, 2008); Ödevin en ince detaylarına kadar açıklanması ve değerlendirme ölçütlerinin ilan edilmesi (Storm ve Storm, 2007; Dick, Sheard ve Hassen, 2008); Ödev konularının her yıl yenilenmesi (Storm ve Storm, 2007;

Lanchester ve Clarke, 2008); Sözlü savunma (Storm ve Storm, 2007; University of South Australia, t.y. ; Dick, Sheard ve Hassen, 2008); Farklı formatların bir arada kullanılmasını isteme (Storm ve Storm, 2007); Ödevin gözetim altında yaptırılması (Cogdell ve Aidulis, 2008); Kaynakçayı sınırlamak (Dick, Sheard ve Hassen, 2008; University of South Australia, t.y) gibi birçok intihali önleme yöntemine ya hiç başvurulmadığı ya da çok az başvurulduğu anlaşılmaktadır. Öğretim elemanları daha çok otoritenin akademisyene bırakılması’ şeklinde literatürde yer alan (Roberts, 2008) yöntemi benimsemiş görünmektedir.

4.3.9. İntihali Belirleme Stratejileri ile İlgili Bulgular

Araştırma sonuçlarına göre öğretim elemanlarının tamamına yakının metindeki bazı ipuçlarından yola çıkarak intihali belirlemeye çalıştıkları anlaşılmaktadır. Ayrıca az sayıda öğretim elemanı metin incelemesinin yanında internet arama motorlarını kullanarak intihali belirlemeye çalıştıklarını ifade etmişlerdir.

Ödevde intihal olup olmadığını belirlemek için metinde aranan ipuçlarından birincisi metindeki ifade tutarsızlıklarıdır:

“Çünkü bakıyorsun takip ettiğin şeyde bir tutarlılık olmuyor. Bir kopukluk var.”

“Çok ciddi bir akış yönü var farklı başlıklar altında. Hissediyorsunuz yani metne bir şeyin montelenmeye çalışıldığını, öğrencinin bir şeyi kitaptan alıp montelemeye çalıştığını, veyahut da internetteki bir kaynaktan bir şeyler alıp montelemeye çalıştığını fark ediyorum.”

Zaten öyle inanılmaz hatalarla oluyor ki. Mesela adam 11 tane dipnot kullanmış içerdeki metinde 65. Dipnot yazıyor. Ve çok ilginç şeyler de yaşadım. Fransızca, İngilizceyi geçtim, bir dipnot almış öğrenci: Arapça. Arapça yazıyor. Dipnot Arapça yani. Sen Arapça biliyor musun? Yok. Nereden aldın? Yok. Bu Yazarı gördün mü? Yok.

Bir başka ipucu kullanılan ifadenin seviyesi olmaktadır. Genellikle intihal yapılan bölümlerdeki ifade gücü öğrenci kapasitesinin üzerindedir:

“Sonra öğrencinin kullanabileceği bir dil olmadığını hissediyorsun. Bu öğrenciyi biraz da yakından tanımakla ilgili.”

“Öğrencinin kapasitesi ile kurduğu cümle arasında bilimsel bir şey yoktur zaten, bir bağlantı yoktur. Öğrencinin o cümleleri kurmayacağını ben çok iyi bilirim.”

“Şayet cümle kuruluşları akademik seviye bakımından üst düzeyde ise intihal olduğundan emin oluyorum.”

“Bunu belirlemek için konu anlatımı arasında iddialı ve somut veriye dayanan cümleleri özellikle değerlendiririm.”

Bir kere cümlelerin düzgün olup olmadığından az çok zaten çıkarabiliyorsun. Yani ikinci, üçüncü, dördüncü sınıftaki üniversite öğrencisinin cümle kurmasını az çok zaten herhangi bir derse giren hoca anlayabilir. Ama sana getirilen bir ödev çok düzgün bir ifade ile sana geldiyse bunu bu öğrencinin bu işi beceremeyeceğini az çok zaten kestirebiliyorsun. Mesela öğrenci gerçek hayatta biliyorum bu konuyla ilgili iki üç tane cümleyi arka arkaya kuramaz ama çok akıcı bir şekilde sayfalarca yazmış. Bu çok ciddi bir gösterge ama bunu kalkıp ta internetten şuradan aldın diyemiyorum ama kitaplardan aldığı yeri söyleyebiliyorum yani.

Ödev yazısının punto, kalınlık vb. şekil özellikleri bir başka ipucunu oluşturmaktadır.

Ama bazıları da dediğim gibi çok sırtıyor yani. Dediğim gibi adam yazı tipini bile değiştirmiyor yani o kadar şey. Bakıyorsun tutarlılık yok metinde. Düzgün bir şey yok. Edit edilmemiş. Çünkü kopyala yapıştırıldığı zaman kopyaladığınız şeyin formatı aynı zamanda kâğıda geçiyor. Onu düzeltmek de herkesin işi değil. Hissediliyor yani.

Öğrencinin yapmış olduğu sözcük seçimleri bir başka önemli ipucudur:

“Önce dilbilgisine bakıyorum öğrenci eski kelimeleri pek kullanmaz.”

Osmanlıca ağır kelimeler kullanılıyor bazen. 1950 doğumlu bir adamın kelimesini kullandığında hissediyorsun. Çünkü o kelimeyi hiç kullanmıyor. Mesela bir şeyde yaşadım. Onu söyleyeyim. Refikası demiş. Refikası yazmış. Ama o refikanın eş olduğunu bilmiyor. Refikayı isim üzerinden alt paragrafta yorumluyor. Refika şöyle yapmış diye yorumluyor. Buradan da anlaşılıyor çok güzel.

Metin incelemesinin yanında üç öğretim elemanı internetteki arama motorlarını da kullandıklarını bildirmişlerdir.

Hani öğrencilere genellikle ödev verdiğinizde ne yaparlar? Genellikle giderle google a başvururlar. Google dan tarama yaparlar. Gelmiş olan ödevleri ben bi google dan süzgeçten geçiririm. Hani yazarım ilk önce google a vermiş olduğu konu ile ilgili başlıkları. Baktım ki aynı şey var orada. Zaten o almış demektir.

“Zaten ben intihalliyim diye bağıırıyordu ödevler direk çalmış yapıştırmış bir gazete makalesini şunu bunu ama asıl baktığımız genelde internette kullanılmış mı diye hemen kesip yapıştırıp bakıyorum. Aynı cümle varsa, aynı kelime varsa hemen oradan belli oluyor.”

Bazı anahtar kelimeleri işte internetteki bazı arama motorlarına girerek oradan tespit etmeye çalışıyorum. Literatürü biz de okuduğumuz için cümleler filan tanıdık geliyorsa ben de bunu bir yerde okumuştum fikrine

kapılıp işte arama motorlarından tarıyorum. Ya öyle karşıma çıkıyor ama sadece bence intihal bu demek değil.

Nihayet son olarak bir öğretim elemanı intihal yaptığı öğrenciye ödevle ilgili doğrudan sorular sorduğunu bildirmektedir:

Yani birebir onu, derste o intihali yokluyorum, intihal yapanı da yokluyorum yani. Mesela karşıda öğrenci onu sunarken veya işte gösterirken. Diyorum 54. Dipnotu nerden aldın diyorum mesela. Ona cevabı olup olmadığına göre hemen ortaya çıkıyor zaten. Çok basit yolları var yani.

Sonuç olarak öğretim elemanlarının intihali belirlemede en önemli yöntem olan metin incelemesini büyük ölçüde gerçekleştirdikleri söylenebilir. İntihal belirleme yazılımları kullanma (Braumoeller ve Gaines, 2001; Strom ve Strom, 2007; Introne ve Hayes, 2008; Roberts, 2008), ödev hakkında yazılı sınav yapma (Lanchester ve Clarke, 2008), müsvedde ve günlük tutma (Roberts, 2008) literatürde belirtilen yöntemlere çok fazla başvurulmadığı anlaşılmaktadır. Öğrenciden sözlü savunma isteme veya yüz yüze görüşme gibi yöntemlere ise çok az başvurulduğu görülmektedir.. Yine ödev müsveddelerini isteme gibi aynı zamanda etkili bir intihal önleme yöntemine de başvurulduğu bildirilmemiştir. Özellikle internet üzerinden intihale sıkça başvurulduğu günümüzde öğretim elemanlarının hiçbirin intihal belirleme yazılımı kullanmaması ise büyük bir eksiklik olmakla beraber bunun anlaşılır bir sebebi bulunmaktadır. Bu yazılımları kullanmanın ekonomik yükü ancak kurumsal bir destekle aşılabılır. Üniversitelerin bu tür yazılımlara abone olmasıyla bu enstrümanın da öğretim elemanları tarafından etkin bir şekilde kullanılacağı kuşkusuzdur.

4.3.10. İntihale Verilecek Cezaların Belirlenmesinde Kullanılacak Ölçütlerle İlgili Bulgular

Öğretim elemanlarına intihale verilecek cezalarda hangi ölçütlerin göz önüne alınması gerektiği sorulmuştur. Sadece dört öğretim elemanı somut öneriler ileri sürmüşlerdir. Diğer öğretim elemanları genellikle öğrencilerin verilecek cezalar konusunda önceden uyarı olmasını, uyarılmadan ceza verilmemesi gerektiğini belirtmişlerdir. Bu söz konusu dört öğretim elemanın öne sürdüğü ölçütler cezalandırmanın en temel kriterleri olan, niyet, boyut, sınıf ve tekrar ölçütlerini bir ifade etmektedir.

İki öğretim elemanı intihale verilecek cezaların belirlenmesi konusunda en önemli kriterin sınıf olması gerektiğini ifade etmiştir. İlk sınıflardaki öğrencilere daha düşük, yüksek sınıftakilere daha yüksek ceza öngörülmektedir:

Hani ilk sınıftaki öğrenci belki yazma konusunda bir takım problemleri olabilir, belki o araştırma yöntemleri ile ilgili derslerdeki bir eksikliği olabilir. Onlara daha müsamahakâr davranılabilir diye düşünüyorum. Hani o hata toptan olmuş bitmiş ve bir kasti iradi olarak değil de öğrencinin henüz olgunlaşma sürecinin bir şeyi olarak, sapması olarak düşünülüp işte düzeltilmek yoluyla belki daha müsamahakar... ilk sınıflara daha müsamahalı ama son sınıflarda bu meselenin arz ettiği önem biraz daha vurgulu, belki dediğim gibi biraz önceki şekilde yaptırımla. Yani birinci sınıflarla son sınıflara ayrı.

Sınıfta zaten dersle ilgili hazırlık şu bu her şeyi alıştırmazsak ilk şeyde o alıştırmada neyin ne olduğunu görür. Birinci sınıfta bunları görür ama birinci sınıfta da intihale ilgili bir şey yaptıysa hemen o birinci cezayı notla ilgili cezayı görmeli, ikinci uyarıyı da görmeli. Zaten ikide hiç böyle bir şeye teşebbüs etmemeli diye düşünüyorum.

Bir öğretim elemanı tekrar eden intihallerde daha yüksek ceza verilmesi gerektiğini belirtmektedir.

Tabii şimdi intihal bir alışkanlık haline gelmişse bunun cezası daha farklı olmalı. Ama çocuk bunu bir kez yapmışsa veya bunun bir intihal olduğunu gerçekten bilmiyorsa, veya intihal yapıyor ama intihal olduğu gibi almak veya sadece atıf göstermemek değildir intihal. Onu olduğu gibi kullanmak da bir intihaldir. Bunların hepsi tabii ki o öğrencinin bilinç düzeyine göre suçlarının biraz hafifletilmesi gerekiyor.

Nihayet, bir başka öğretim elemanı ise yapılan intihalin boyutun ve kasıt unsurun verilecek cezayı belirlemede etkili olması gerektiğini belirtmiştir.

Yani intihalin derecesine göre değişir aslında bu. Yani öğrenci şöyle de olabilir: öğrenci bir alıntı yapmış olabilir ama alıntıyı sehven göstermemiş de olabilir. Ama bazen de kasten, kasten bunu yapmış da olabilir. Yani şöyle: bir olayı anlatırken iki satırlık bir alıntı yapar, Bunu tırnak içinde göstermesi gerekirken göstermez bu da intihaldir. Ama bu sehven yapılmış bir şeydir. Bir de öğrenci beş sayfalık ödevin üç sayfasını internetten indirip öbür tarafa kopyala yapıştır yapmıştır. Bu da intihaldir. Onun için bunlar arasındaki ceza oranı da buna göre değişmeli, değişmesi gerekir diye düşünüyorum.

Diğer öğretim elemanları ise herhangi bir ölçüte atıfta bulunmamışlar, sadece uyarıların yapılması gerektiği üzerinde durmuşlardır.

Tabi öğrencilere biz baştan bu kazanımı kazandırmadıysak ee buna vereceğimiz cezanın da çok bir anlamı olmayacak. Hani dedik ya kurumun intihale karşı bir şeyi var mı? Yok. Kurum olarak intihale karşı bir bilgilendirme yok. Hocalarda çok net bir bilgilendirme yok. Ancak öğrenciler burada bir uyarılır. Not anlamında düşürülür mü? Eğer biz

önceden, hani ödev hazırlamadan önce bunu biz öğrencilere bir kural olarak belirttiysek, hani bir yerden çalmayın, çırpmayın, kendi ürününüz olsun diye belirttiysek, evet not olarak cezalandırılabilir. Ama baştan bu kural koyulmadıysa çocuk artık bir şekilde yapmıştır.

“Çünkü ciddi bir şekilde öğrencilere bu konuda bilgilendirme yapılmadığı için ağır bir ceza uygulanması taraftarı değilim. Daha böyle hafif, sınıf içerisindeki yerini belirleme yönünden cezalar verilebilir”

“Önce bir ceza maddesinin belli olması lazım Etik, akademik etik yönetmeliğinde bence intihalin, sözlü intihalin, yazılı intihalin, sınavda intihalin, ödevde intihalin işte raporda intihalin cezalarının önceden belirlenmesi lazım ve herkesin bunu bilmesi lazım”

Sonuç olarak intihale verilecek cezaların belirlenmesinde kullanılabilecek bazı temel ölçütler öğretim elemanları tarafından ifade edilmiştir. Ancak öğretim elemanlarının genellikle tek bir ölçüt ileri sürmüş olmaları ve büyük çoğunluğu herhangi bir ölçüt belirtmemiş olması dikkat çekicidir. Yeo ve Chien (2007) tarafından gündeme getirilen (1) kültürel faktörler, (2) Ödevin nasıl yapılacağının açıkça belirtilmiş olması veya olmaması, (3) Önceden tasarlanmış olması veya son anda karar verilmiş olması, (4) Öğrencinin yaptıklarından pişmanlık duyması veya duymaması, (5) arkadaşlarından baskı görüp görmemesi ve (6) grup olarak yapılmış olan bir intihaldeki payının küçük veya büyük olması gibi ölçütlere hiç değinilmemiştir. Aynı şekilde Carroll (2003) tarafından belirtilen (1) Öğrencinin, kurumun akademik geleneklerini ve kurallarını ne ölçüde bildiği ve (2) intihalin yapıldığı bilimsel alanın kuralları da hiç gündeme gelmemiştir. Bu eksikliğin sebebi olarak öğretim elemanlarının üniversitenin kurumsal yapısı tarafından bu konu üzerinde çalışmaya hiç teşvik edilmemiş olması olduğu düşünülmektedir.

4.3.11. İntihal Yapan Öğrenciye Ne Tür Cezalar Verilmesi Gerektiği ile İlgili Bulgular

Araştırmaya katılan öğretim elemanların büyük çoğunluğu öğrenciye verilecek en uygun cezanın not kırma olacağı görüşündedirler.

“intihalin olduğu yere göre bence sınavlarda veya ödevlerde not kırma olabilir. Bir uyarı cezası bir daha olmaması yönünde. Puan kırma ve işte neyse, kaç oranındaysa, aldığı puanın işte örnek vereyim %15’i kadar puan kırılacak sınavda ya da ödevden”

Ancak bu not olarak cezalandırmanın yapılabilmesi için öğrencinin intihal yapmaması için önceden uyarılmış olması gerektiği de dile getirilmiştir:

Not anlamında düşürülür mü? Eğer biz önceden, hani ödev hazırlamadan önce bunu biz öğrencilere bir kural olarak belirttiysek, hani bir yerden çalmayın, çırpmayın, kendi ürününüz olsun diye belirttiysek, evet not olarak cezalandırılabilir. Ama baştan bu kural koyulmadıysa çocuk artık bir şekilde yapmıştır.

Not kırma ile beraber veya ayrı olarak verilmesi önerilen bir başka ceza ise ödev tekrarı olarak belirtilmiştir.

“ödevi iptal edilmeli ve öğrencinin ödevi tekrar yapması sağlanmalıdır.”

“konuyu tekrar hazırlatma gibi cezalar verilebilir.”

Bununla birlikte bu cezaların yetersiz kalacağı öğrencinin intihal yapmış olduğu ödevin dersinden bırakılması gerektiği de savunulmuştur. Bir öğretim elemanı bunu şu şekilde gerekçelendirmektedir:

Gerçi hani notunu kırıp eğer o dersten geçmişse o çocuk için o bir sorun önemli bir sorun olmuyor. Ama notunu kırıp bir de kalmışsa hani sınavlardan da düşük almışsa o zaman bir daha ödev veriyorsun bir daha ödev yapmak zorunda kalıyor. Ama bence gerçekten intihal yapmış bir öğrencinin cezası ağır olmalı. Dersten kalmalı.

Öğrencinin ödev notu ile sınıfta bırakılmasının çok güç olduğu da dile getirilerek notlandırma sisteminde bir değişikliğe gidilmesi önerilmektedir:

Ama şimdi ödevin oranı, vizenin finalin oranı, yani ödevin oranı çok düşük olsa da vizeden finalden belli bir puan alınca geçebiliyor. DD ile de olsa çok düşük bir puanla da olsa. Dolayısıyla ödevden böyle bir şey tespit edilmiş bir çocuğun mutlaka sınavdan da düşük, yani sınava alınmaması belki. Hani sınava alınmayıp o dersi bir daha tekrar etmesi dolayısıyla da bir kez daha bir ödev hazırlamak zorunda kalması gerekir. Yani buna yönelik belki şeyler, alternatifler geliştirilebilir.

Bunun dışında yapılan intihalin boyutuna bağlı olarak uyarıdan uzaklaştırmaya kadar ceza verilebileceği belirtilmiştir:

Bu seviye seviye uyarı olabilir, ikincisi kınama olabilir ondan sonra öğrenciyi, boyutuna göre, uzaklaştırma da olabilir yani. Yani mesela o yaptığı şey ona bir menfaat sağlıyorsa. İşte diyelim yayınladığı o makaleden şey yaptı. Para aldı. Bir nevi profesyonel bir şeye dönmüş olur o adam için, o seviyedeki bir adamı da cezalandırmak gerekiyor. Seviye seviye yani. Bunun kademesini şu anda net olarak söylemek güç ama işte uyarıdan uzaklaştırmaya kadar düşünülebilir.

Ancak ğretim elemanlarının intihale ağır cezalar verilmesine karşı olduğu anlaşılmaktadır. Nitekim araştırmaya katılan iki ğretim elemanı öğrencilere intihalden dolayı ceza verilmesine karşı olduklarını açıklamışlardır.

Aşağıdaki bölümde ğretim elemanlarına belirledikleri intihal vakaları ilgili olarak hangi işlemlere başvurdukları sorulmuş ve bu bölümde verilen ifadeler ile uyumlu olarak herhangi bir resmi işlem yapmadıklarını ve çok ağır cezalar vermediklerini gerekçeleri ile açıklamışlardır.

4.3.12. Belirlenen İntihal Vakaları ile İlgili Uygulanan İşlemler

Araştırmaya katılan ğretim elemanlarının hiç birisi intihal yaptığını belirledikleri öğrencileri hakkında resmi bir işleme başvurmamıştır. Yapılan görüşmelerde resmen şikâyet etmemenin sebepleri olarak birbirini tamamlayan 9 neden belirlenmiştir. Bu nedenler aşağıda tartışılmıştır.

4.3.12.1. Öğrencinin Ceza Almayacağını Düşünülmesi

Öğretim elemanları ğrenci şikâyet edilse bile edilse bile herhangi bir ceza verileceğini düşünmemektedirler. Aşağıda da görüleceğı gibi ğretim elemanları intihal ile ilgili prosedürlerin açıkça belirlenmiş olmamasından yakınmaktadır. Bu durumda zaten sonuçsuz kalacak bir işleme başvurmamayı tercih etmektedirler

4.3.12.2. Yoğunluk Sebebiyle Uğraşılmak İstenmemesi, Bu İşe Ayıracak Zamanının Olmaması

İntihalin yaygınlığı göz önüne alındığında her bir intihal vakasını şikâyet etmenin ve bu şikâyetin devamında ortaya çıkacak soruşturma ile ilgili süreçlerin ğretim elemanı asıl işi olan öğretmek ve araştırma yapmaktan alıkoyacağı açıktır. Kendi asıl işiyle uğraşmak isteyen ğretim elemanlarının bürokratik işlerle uğraşmak istemedikleri anlaşılmaktadır.

4.3.12.3. İntihal İle İlgili Uygulanacak Prosedürlerin Belli Olmaması

Öğretim elemanları intihal ile karşılaştıkları zaman ne yapacakları konusunda bilgi sahibi değildir. İntihal ile ilgili prosedürlerin belli olmaması onları intihali rapor etmekten alıkoymaktadır:

“Bunun bir suç yönetmeliği... Bir suç şeyi de yok, bildiğimiz bir kriteri de yok.”

“Niye etmedim sanırım bölüm başkanlığının da benim gibi yapacağı bir şey yok.

O da bilmiyor ne yapacağını”

Neyi kime şikâyet edeceğim ki? Onun bir cezai müeyyidesi yok lisansta şu an... Bir yerden kopya çekip getirdi verdi desek kime şikâyet edeceğiz. Bir etik kurulu yok... Bunu bir üst kuruma ya da dekana bölüm başkanına şikâyet etmenin de bir anlamı yok zaten. Hani şikâyet etsek de gülerler bize galiba.

4.3.12.4. Öğretim Elemanların Kendi Uygulamalarını Yeterli Görmesi

Öğretim elemanları belirledikleri intihal vakaları ile kendileri uğraşmaktadır. İntihal yaptığı belirlenen öğrenciler öğretim elemanları tarafından uyarılmakta ve genellikle düşük notlarla cezalandırılmaktadır. Öğretim elemanları bu davranışlarını aşağıdaki ifadelerle gerekçelendirmektedir.

Hoca bu (düşük) notu verdiyse düzeliyor zaten. Öğrenciler arasında da yayılıyor. Bu bizim bir yaptırım mekanizmamız oluyor. O yüzden hiç kınamaya bilmem neye gerek kalmıyor. Bu bir kültür oluyor yani. Ödev kültürü, intihalden kaçınma kültürü. O aşamada çözüldüğü için ileriki aşamalara gitmiyoruz diye düşünüyorum.

“Etmedim etmeyi de düşünmem sadece yaptığının hata olduğunu anlatmakla yetinirim. Kendisini düzeltmesini beklerim”

“Kendim konuşup anlattım ve aynı hatayı yapmaması konusunda uyardım ve gerçekten de bir daha yapmadılar”

4.3.12.5. Örnek Olay Eksikliği

Öğretim elamanlarının önünde örnek bir olay olmaması da onları belirledikleri intihalleri resmi olarak bildirmekten alıkoymaktadır. Öğretim elemanları hiç rastlamadıkları için intihal ile ilgili yapılacak hiçbir şey olmadığını düşünmekte ve bu yüzden problemleri kendileri çözmeye çalışmaktadır.

“Yani öyle bir şeye rastlamadım bu üniversitede. Diğer üniversitelerde de hiç duymadım. Hani intihal yaptı, uyarı kınama cezası verelim disiplin soruşturması açalım diye. Bizde kendi şeyimizi not ile gösteriyoruz yani.”

“Bununla ilgili Türkiye’de ciddi bir uygulama olduğunu bilmiyorum ben. 19 yıllık meslek hayatımda üniversitelerde böyle bir şeye rastlamadım. Mesela hiçbir öğrencinin intihal yapıldı diye disiplin soruşturması açıldığını görmedim yani”

İnsanların intihalden dolayı öğrencilik aşamasında şikâyet ettiğini görmedim. Ama akademik dünyada makale kitap aşırma çalıntılarında bu tür şeylere şahit oldum. Bizim üniversitede de şahit oldum farklı bölümlerde bu tür olaylara... Ama öğrenci düzeyinde böyle herhangi bir şeye şahit olmadım. Ben de vermedim (şikâyet etmedim).

4.3.12.6. Ödevin Niteliği

Bazı öğretim elemanları intihalin sadece basılı eserlerde olabileceği şeklinde bir bilgi eksikliğine sahiptir. Aynı bilgi eksikliği ödevin bilimsel bir değeri olmadığı şeklinde de kendini göstermektedir. Ödev bilimsel olmasa bile ya da basılı olmasa bile intihal akademik dokuyu parçalayan güçlü bir zehirdir. Bu bilgi eksikliği bazı öğretim elemanlarını belirledikleri intihali rapor etmemeye yönlendirmektedir. Öğretim elemanları bu durumu şu ifadelerle dile getirmektedir:

“Lisans öğrencisinin yaptığı ödevin bir bilimselliği de yok zaten... Yoksa yüksek lisans doktora hazırlanan tezlerin makalelerin bilimselliği var. Bir hakem tarafından incelenmesi var. Ama lisansta verilen ödevler öğretmeni ilgilendirir.”

“Nihayetinde yaptığı bir ödevdir, basılı kaynak değildir”

4.3.12.7. Verilen Eğitimin Niteliği

Öğretim elemanları öğrencilere intihal hakkında yeterli eğitimin verilmediğini düşünmekte ve bu yüzden de öğrencinin resmen şikâyet edilmesine karşı çıkmaktadırlar.

“Çünkü ciddi bir şekilde öğrencilere bu konuda bilgilendirme yapılmadığı için ağır bir ceza taraftarı değilim.”

Öğrencinin çalışma ortamının da verimli olduğunu düşünmüyorum. Mesela bir kompozisyon yazma dersi alıyor mu öğrenci? Kendi dersi ile ilgili bir kompozisyonun nasıl yazılacağını, ödevin nasıl hazırlanacağını biliyor mu? Bununla ilgili bir ders alıyorsa... Almadığına göre? Pek çok yetersizlikler var. Materyal yetersizliği çok fazla. Materyallere erişim yetersizliği var. Ondan dolayı ben ceza alması taraftarı değilim.

Ayrıca üniversitelerde verilen eğitimin niteliği de bir eleştiri konusudur. Öğretim elemanları eğitimin kalitesinden yakınmakta ve zaten kalitesiz bir eğitim verildiği için yüksek bir akademik etik standardı belirlemenin yanlış olduğunu düşünmektedirler.

“Öğrenciye bir eğitim kazanımı olarak vermediğimiz bir şeyden dolayı da onu kötürüm edecek bir cezalandırmayı çok uygun görmüyorum. Lisans seviyesinde böyle”

4.3.12.8. Öğrenciye Kalıcı Bir Zarar Vermeme Düşüncesi

Bazı öğretim elemanları resmen şikâyet etmeleri durumunda öğrencinin ceza alacağını ve bu cezanın öğrencinin hayatının tamamını olumsuz etkileyeceğine inanmaktadır

Öğrenci konumundaki kişilerin hayatıyla kimse oynamak istemez. Yani şikâyet ettiğin zaman mutlaka öğrenci ceza alacaktır. Bu sebepten dolayı da kimse bir başka kimsenin hayatı ile oynamak istemediği için, hele hele bu da öğrenci ise eğer, yarın disiplin suçundan dolayı ceza dosyasında işlenme durumu olur.

Özellikle de verilen eğitimin kalitesine inanılmadığı durumlarda öğrencinin ceza almasına sebep olmak anlamsız görülmektedir:

“Öğrenciye bir eğitim kazanımı olarak vermediğimiz bir şeyden dolayı da onu kötürüm edecek bir cezalandırmayı çok uygun görmüyorum. Lisans seviyesinde böyle.”

4.3.12.9. Öğrencinin Kaynağa Ulaşmasının Yeterli Görülmesi

Bazı öğretim elemanları intihale kesinlikle karşı çıkmakla beraber hiç olmazsa dersin kaynaklarına ulaşıldığını gösterdiğini, böylelikle öğretim faaliyetinin kısmen amacına ulaştığını düşünmektedir. Bu öğretim elemanı tamamen yaygın bir intihal kültürü içerisinde olumlu bir şey bulmuş olmaktan dolayı memnundur:

“En azından biliyorum ki kaynağı bulmuş ama kaynağı yorumlamamış. Buna seviniyorum”

Bu sözler içinde bulunulan durumun ne kadar ciddi olduğunu göstermektedir. Sonuç olarak öğretim elemanlarının farklı nedenlere bağlı olarak öğrencileri şikâyet etmekten kaçındıkları anlaşılmaktadır. Ancak bu tutumun sadece ülkemize özgü olmadığı da literatürden anlaşılmaktadır. Council Of Writing Program Administrators (2008), Bjorklund ve Wenestam (1999), Hammond (t.y), ve Walker (1998) gibi araştırmacılar da farklı ülkelerden benzer sonuçlar bilirmişlerdir.

4.3.13. Sonuç

Sonuç olarak intihalin öğretmen adaylarının ödevlerini hazırlama süreçlerinde intihale yaygın olarak başvurdıkları öğretim elemanlarınca da kabul edilmektedir. Öğretim elemanlarının büyük çoğunluğunun intihal konusunda öğretmen adaylarını bilinçlendirmek, intihali önlemek veya yapılan intihali belirlemek konusunda desteğe ihtiyaçları olduğu anlaşılmaktadır. İntihalin önlenmesi için ciddi çaba gösteren az sayıdaki öğretim elemanın ise yoğun ders yükü, kalabalık sınıflar ve kurumsal desteğin olmaması gibi sebeplere bağlı olarak yeterince etkili olamadıkları anlaşılmaktadır. Araştırmadan çıkan bir başka sonuç ise öğretim elemanlarının verilen eğitimin niteliğine ilişkin kuşkular taşıdıklarının ortaya çıkması olmuştur. Bu kuşkulara bağlı olarak intihal yaptığı belirlenen öğretmen adaylarına ağır cezalar verilmesinden sakınıldığı anlaşılmaktadır.

BÖLÜM V

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu araştırmada ortaya çıkan en önemli sonuç intihalin Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Programlarında eğitim gören öğretmen adayları arasında bir kültür haline gelmiş olduğudur. İntihal ara sıra, zorda kalındığında başvuru olan bir yol olmaktan çıkmış, artık rutin, standart bir uygulama haline gelmiştir. Öğrencilerin neredeyse tamamı intihale başvurmakta, yaptıkları intihali saklama gereği bile duymamaktadır. İntihal oranları bugüne kadar rapor edilen tüm oranların üstünde, neredeyse yüzde yüz seviyesinde bulunmaktadır.

Dördüncü sınıfa gelmiş bir öğrenci muhtemelen ilk rastladığı sitedeki bilgileri doğrudan kopyalayıp yapıştırarak, hiçbir düzenleme ihtiyacı yapmadan teslim etmektedir. Çünkü dördüncü sınıfa kadar ödevlerini bu şekilde yapmış ve maalesef hiçbir uyarı veya ceza almamıştır.

Aşağıda araştırmanın sonuçları tartışılacaktır. Araştırmanın sonuçları öğretmen adaylarına uygulanan anketten elde edilen nicel bulgulara, öğretmen adayları ile yapılan görüşmelerden elde edilen nitel bulgulara ve öğretim elemanları ile yapılan görüşmelerden elde edilen nitel bulgulara ilişkin sonuçlar olmak üzere üç grupta incelenecektir. Daha sonra ise bu sonuçlara bağlı olarak çeşitli önerilerde bulunulacaktır.

5.1. Sonuçlar

Sosyal Bilgiler adaylarının ödevlerinde intihale başvurma durumlarını ve öğretim elemanlarının bu intihal olayları karşısındaki tutumlarını betimlemek amacıyla gerçekleştirilen bu araştırmanın bulgularından hareketle varılan sonuçlar öğretmen adayları ilgili olarak nicel ve nitel sonuçlar ve öğretim elemanları ilgili olarak da nitel sonuçlar olmak üzere üç bölümde incelenecektir.

5.1.1. Öğretmen Adayları ile İlgili Nicel Bulgulara İlişkin Sonuçlar

1. Öğretmen adayları intihalden kaçınma konusunda kendilerine güvenmektedir. Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının % 62'si intihalden kaçınma konusunda kendilerine güvendiklerini veya çok güvendiklerini bildirmişlerdir. Kendilerine güvenmediklerini veya hiç güvenmediklerini bildiren öğrencilerin oranı % 10'da kalmıştır. Ancak öğretmen adaylarının intihal bilgilerin son derece naif olduğu veya hiç olmadığı da nitel çalışmada ortaya çıkmıştır
2. Öğretmen adaylarının % 50'si intihali daha önce duyduklarını, % 50'si ise bu araştırma vesilesiyle duyduklarını belirtmişlerdir.
3. İntihal kavramını daha önce duyduklarını belirten öğrencilerin % 48'i bu kavramı ilk defa üniversitede duyduklarını belirtmişlerdir.
4. İntihal kavramını daha önce duymuş olan öğrencileri %30'u bunu ilköğretim ve liselerdeki eğitimi sırasında duymuşlardır. Üniversite eğitimi sırasında öğretim elemanlarından duyanların oranı ise yine %30'dur. Geriye kalan grup ise arkadaş çevresi, yazılı ve görsel basın, aile ve diğer kaynaklardan duyduklarını belirtmişlerdir. Bu sonuçlar öğretmen adaylarının intihal ile ilgili olarak hazır bulunmuşluk düzeyinin son derece aşağıda olduğunu göstermektedir.
5. Öğretmen adayları ölçekte verilen tanıma göre intihale yol açabilecek 7 senaryodan 3'ünde intihal olduğunu belirlemişlerdir. Bu durum uygun eğitimle problemin büyük ölçüde çözülebileceğini göstermektedir. Çünkü intihal hakkında hemen hiç bilgi sahibi olmayan bir öğrenci grubu, bu çalışma vesilesiyle elde ettiği sınırlı bir bilgiye dayanarak intihal vakalarını belirleyebilmiştir. Bu gelecek adına umut veren bir olaydır.
6. Öğretmen adayları, diğer öğretmen adaylarının % 99,7'sinin ödevlerini hazırlarken intihale başvurduğunu düşünmektedir. Öğretmen adaylarının %15'i diğer öğretmen adaylarının tamamının intihale başvurduğunu düşünmektedir
7. Öğretmen adayların %91,5'i intihale başvurduklarını belirtmiştir. %50'si beş veya daha fazla sayıda intihale başvurduklarını belirtmişlerdir. Hiç intihale başvurmadıklarını belirten öğrencilerin oranı %8,5 olarak belirlenmiştir. Ancak diğer bulgularla beraber değerlendirildiğinde %8,5'lik bu grubun gerçekte çok daha küçük olduğu anlaşılmaktadır. Bu sonuçlar şimdiye kadar yapılan çalışmalarda rapor edilen en yüksek sonuçları oluşturmaktadır. Bu bakımdan Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Programı açısından alarm vericidir.

8. Öğretmen adayları %75'5 gibi oranla muvazaaya izin verdiklerini bildirmişlerdir. Öğretmen adaylarının % 41'i muvazaada ödev alan taraf olduklarını belirtmişlerdir. Muvazaaya izin verme oranının düşük olmasının sebebinin her öğretmen adayının ödevinin eşit derecede ilgi görmemesi olarak değerlendirilebilir. Bir başka açıklama ise öğretmen adaylarının kendi emekleri söz konusu olduğu için muvazaaya soğuk baktıkları şeklidedir. Nitekim nitel görüşmelerde öğretmen adaylarının muvazaaya akran baskısıyla çoğu kez gönülsüzce izin verdikleri anlaşılmıştır.
9. Öğretmen adaylarının %73'ü kaynak göstermeden açıklama yaptıklarını ifade etmişlerdir. Geriye kalan grubun intihale başvurmadıkları düşünülmemelidir. Aynen alıntı yoluyla intihal yapan öğrencilerin de bu gruba dahil olduğu hatırd tutulmalıdır.
10. Öğretmen adaylarının %88,2'si intihal yaparken internetten yararlandıklarını bildirmişlerdir. Bu sonuç Sosyal Bilgiler Öğretmenliği programları öğrencilerinin en büyük intihal kaynağının internet olduğunu göstermektedir.
11. Öğretmen adaylarının %85'i hiç ödev satın almadıklarını bildirmektedir. Bunun sebebinin ödev satın almaya gerek duymadıklarını, yaptıkları kaba intihalin yeterli olduğunun göstergesi olarak değerlendirilmektedir.
12. Öğretmen adaylarının yapmış olduğu intihalin %79'unun hiç belirlenmediği anlaşılmıştır. Bu durum öğretim elemanlarının intihali görmezden geldiğini göstermektedir.
13. Belirlenen intihallerin % 53'ünde görmezden gelinmiş ve hiçbir cezai yaptırım uygulanmamıştır. Bu intihallerin %25'inde not kırılmış, %11'inde ödevi tekrar yapması istenmiş ve % 11'inde ödev sıfır notu verilmiştir. İntihal olaylarının çoğu kez belirlenmemesi, belirlendiği durumlarda hiçbir müeyyide uygulanmaması intihal olaylarının artarak devam etmesinin en önemli sebeplerinden birisini oluşturmaktadır.
14. Başvurulan intihal yöntemlerinin genellikle internetten kopyala yapıştır yapmak, basılı bir kaynaktan aynen almak ve sınavlarda kopya çekmekle sınırlıdır. Öğrencilerin daha karmaşık yöntemlere başvurmamaları yaptıkları bu kaba intihal ile amaçlarına ulaşıyor olmaları olarak değerlendirilmektedir.
15. Öğretmen adaylarının intihal yapma sebepleri arasında ilk üç sırayı "İnternet sayesinde materyallere çok kolay ulaşabilme" , "daha yüksek not alma isteği" ve

“okulda intihal yapmanın zararsız” olduğu düşüncesi yer almaktadır. Ancak yüksek not alma isteği araştırmanın nitel bölümünde yanlışlanmıştır.

16. Öğretmen adaylarının %62’si öğretim elemanlarından intihal konusunda yeterli kılavuzluk almadığını belirtirken, %21’i kılavuzluğun yeterli olduğunu savunmuşlardır.
17. Öğretmen adaylarının %57,5’i ödevlerinin öğretim elemanları tarafından yeterince incelenmediğini belirtmiştir. Ödevlerinin incelendiğini düşünen öğrencilerin oranı %19’dur. Ödevlerin incelenmemesinin intihalin sebeplerinden birisi olduğu yukarıda gösterilmişti. %19’un incelendiğini düşündükleri halde intihale devam etmesi bu eylemin yanlışlığının farkında olmadıklarının bir göstergesi olarak ele alınabilir.
18. Öğretmen adaylarının % 69’u intihal ile ilgili cezalar konusunda uyarılmadıklarını bildirmektedir. %16’sı ise bu konuda uyarıldıklarını belirtmiştir. Bu sonuçlar öğretmen adaylarının intihalin sonuçları hakkında yeterince uyarılmadığını göstermektedir. Bu durumun muhtemel sebebi öğrencilerin intihal sebebiyle resmen çok az şikayet edilmesi ya da hiç şikayet edilmemesidir
19. Öğretmen adayları verilen eylemlerin ciddiyeti ilgili olarak belirledikleri ilk beş ciddi olayın arasında dördüncü ve beşinci sırada intihal ile ilgili eylemleri göstermişler. En az ciddi bulunan beş eylemden dördünü yine intihal ile eylemler oluşturmaktadır. Bu durum intihalin öğretmen adayları tarafından çok fazla ciddiye alınmadığını göstermektedir.
20. İntihale verilecek cezalarla ilgili olarak en çok benimsenen cezalar sırasıyla (1) “Öğrenci ödevi tekrar yapmalı ve not kaybı olmamalı” (2) “Öğretim elemanı öğrenciyi yazılı ve sözlü olarak uyarmalı ancak not kaybı olmamalı” ve (3) “Öğrenciye öğrencilik görevlerinde ve davranışlarında kusurlu sayıldığı yazı ile bildirilmeli” olarak belirtilmiştir.
En az benimsenen cezalar ise sırasıyla (1) “Yükseköğretim kurumundan çıkarma” (2) “Bir veya iki yarıyıl için uzaklaştırma” ve (3) “Bir haftadan bir aya kadar uzaklaştırma” olarak belirlenmiştir. Tekrar edilen intihaller için de bu cezalar önerilmiş ancak benimsenen cezalara destek azalırken, benimsenmeyen cezalara verilen destek artmıştır.
21. Cinsiyet, Genel not ortalaması, sınıf seviyesi, Eğitim alınan üniversite, İnternet erişimi, okunan ders dışı kitap sayısı ve değişkenine bağlı olarak intihale yönelik

tutum ve davranışlarda bir farklılık olup olmadığına bakılmış ve intihalin bütün bu çevresel ve demografik yelpazenin tamamında aynı şekilde yaygın olduğu görülmüştür. Uygulamada farklılık yaratabilecek en önemli farklılık olarak genel not ortalaması yüksek öğrencilerin daha fazla intihal yapan öğrenciler olduğunun belirlenmesi olmuştur.

5.1.2. Öğretmen Adayları ile İlgili Nitel Bulgulara İlişkin Sonuçlar

1. Öğretmen adaylarının intihal hakkındaki bilgileri son derece yetersizdir. Öğretmen adayları intihalden kaçınma ve korunma becerileri bir tarafa, böyle bir kavramın varlığından çoğu kez ilk defa bu araştırma vesilesiyle haberdar olmuşlardır. Haberdar olduğunu bildiren öğrenciler ise bunu telif hakları bağlamında işitmişlerdir ki bu kavram intihalden farklı bir uygulamaya işaret etmektedir.
2. Öğretim elemanlarından intihalden kaçınma konusunda yeterli rehberlik alınmamaktadır
3. İntihalden sadece eser sahibinin telif hakları ihlalinin dolayısı zarar göreceği düşünülmektedir.
4. Öğretmen adayları intihale başvurmanın son derece yaygın olduğunu bildirmektedirler. Başvurulan intihal yöntemlerinin son derece sınırlı olduğu bir başka bulgu olarak göze çarpmaktadır. Yapılan açık intihalin yeterli olduğu anlaşılmaktadır.
 1. Öğretmen adayları aşağıdakiler intihalin sebepleri olarak göstermiştir; İntihal Hakkında Yeterli Bilgilerinin Olmaması
 2. Öğrencilerin Kaynaklara Ulaşmakta Sıkıntı Çekmesi Ve Kaynakları Tanımaması
 3. İnternette Daha Spesifik Bilgilere Ulaşılması
 4. Zamanı İyi Kullanamama
 5. Öğretim Elemanın Ödevleri Veriş Şekli
 6. Öğretim Elemanın Kişisel Özellikleri Ve Ödevle İlgili Tutumları
 7. Okuma Alışkanlığının Ve Araştırma Becerisinin Kazanılmamış Olması.
 8. Eğitim Sistemi Ve Çocuk Yetiştirme Kültüründen Kaynaklanan Sorunlar
 9. Yüksek Not İsteği
 10. Çok Fazla Ödev Veriliyor Olması

11. Tembellik
 12. İş Hayatı Ve Sosyal Faaliyetler
 13. İntihale Karşı Bir Sosyal Yaptırımın Olmaması/Arkadaş Çevresinin Etkisi
 14. Kendine Güven Eksikliği
 15. Öğretim Elemanlarının Ödevleri İncelememesi
 16. Cezaların Caydırıcı Olmaması
5. Öğretmen adayları en etkili olan intihal üzerinde en etkili olan çevresel ve demografik değişkenlerin motivasyon, sosyal faaliyetler ve özgüven olduğunu belirtmişlerdir. Kızların erkeklerden, üst sınıfların alt sınıflardan, çok kitap okuyanın az kitap okuyandan daha az intihal yapacağı da belirtilmiş ama bu görüşler çalışmanın nicel bölümünde doğrulanmamıştır.
 6. Öğretmen adaylarının intihalin mutlaka bir ceza ile cezalandırılması gerektiğini düşündükleri ama ağır cezalar verilmesinden de yana olmadıkları anlaşılmıştır
 7. Öğretmen adayları çözüm yolu olarak şunları ileri sürmüştür:
 1. Üniversite Öncesinde Verilen Eğitim Araştırmaya Yönelik Olmalıdır
 2. Merak Duygusunu Teşvik Eden Bir Kültür Gereklidir
 3. Cezaların Caydırıcı Olması Gerekmemektedir
 4. Öğrencilere İntihal Konusunda Bir Uyum Eğitimi Verilmeli
 5. Ödev Konuları İle Sınav Soruları İlişkilendirilmeli
 6. Öğrenciye Sunumun Hemen Ardından Not Verilmesi
 7. Akademik Yazım İle İlgili Bir Dersi Programa Eklenmeli
 8. Bilimsel Araştırma Dersleri Daha Etkin Hale Getirilmeli
 9. İntihale Başvuran Öğrencinin Teşhir Edilmesi
 10. Öğretim Elemanları Bilinçlendirilmeli

5.1.3. Öğretim Elemanları ile İlgili Nitel Bulgulara İlişkin Sonuçlar

1. Öğretim elemanları intihali ciddi bir sorun olarak nitelemekte ancak konuya sadece etik bir problem olarak yaklaşmaktadırlar. Az sayıda öğretim elemanı ise intihalin son derece yaygın olmasından dolayı sorun olma vasfını kaybettiğini belirtmişlerdir.
2. Öğretim elemanları Sosyal Bilgiler Programı aday öğretmenlerinin intihal yapma durumlarını genellikle yaygın olarak nitelemektedir

3. Öğretim elemanlarının rastladıkları intihal yöntemleri şöyledir:
 1. İnternet yoluyla intihal: çalışmaya katılan bütün öğretim elemanları tarafından dile getirilmiştir
 2. Kaynakları eksik gösterme: 1 öğretim elemanı tarafından dile getirilmiştir
 3. Arkadaşının ödevini kullanma (muavazaa): 4 öğretim elemanı tarafından dile getirilmiştir
 4. Açıklama yapıp kaynak göstermeme: 1 öğretim elemanı tarafından dile getirilmiştir
 5. Alıntının azlığını gerekçe göstererek kaynak göstermeme: 1 öğretim elemanı tarafından dile getirilmiştir
4. Öğretim elemanlarına göre intihalin sebepleri olarak tembellik/kolaycılık 6 defa, bilgi eksikliği/bilinçsizlik 5 defa, araştırma becerilerinin eksik olması 4 defa, ödevlerin uygun olmaması 3 defa, ödevlerin okunmaması 3 defa, zamanı iyi kullanamama 3 defa, kendine güven eksikliği 2 defa, etik hassasiyetin olmaması 2 defa, caydırıcılık eksikliği 2 defa, internetin varlığı 2 defa zikredilmiştir. Etkinlik kazancı, kaynaklara ulaşmanın zorluğu, hacim artırma isteği, okumaya karşı ilgisizlik ve çok fazla ödev verilmesi ise birer defa zikredilerek intihalin sebepleri arasında gösterilmiştir.
5. Biri dışında araştırmaya katılan bütün öğretim elemanları öğretmen adaylarına intihal konusunda yeterli desteğin ve kılavuzluğun verilmediğini düşündüklerini belirtmişlerdir
6. Öğretim elemanlarının intihal hakkında öğrencilerini eğitmek için sistemli, tutarlı bir yöntem uygulamadıkları anlaşılmaktadır. Bazı bireysel çabalar yetersiz kalmaktadır.
7. Öğretim elemanlarının intihali önleme ile ilgili uyguladıkları stratejilerin yetersizdir. Sözlü performans ve ödevlerin teslim edilmeden önce incelenmesi gibi etkili yöntemlerin ise az sayıda öğretim elemanı tarafından uygulandığı veya kalabalık sınıflar ve aşırı ders yükü gibi problemler yüzünden uygulanmadığı anlaşılmaktadır. Ödevlerin intihale fırsat vermeyecek şekilde yapılandırılması bazı öğretim elemanları tarafından uygulanmaya gayret edilen bir başka etkili yöntemdir. Ancak bu yöntemin de öğretim elemanlarının geneli tarafından uygulandığını söylemek zordur.

8. Öğretim elemanlarının intihali belirlemede en önemli yöntem olan metin incelemesini büyük ölçüde gerçekleştirdikleri söylenebilir. İntihal belirleme yazılımları kullanma, ödev hakkında yazılı sınav yapma ve müsvedde ve günlük tutma gibi yöntemlere yer verilmemektedir. Sözlü savunma ve yüz yüze görüşme gibi yöntemlere ise çok az yer verilmektedir.
9. Sonuç olarak intihale verilecek cezaların belirlenmesinde kullanılabilecek bazı temel ölçütler öğretim elemanları tarafından ifade edilmiştir Ancak öğretim elemanlarının genellikle tek bir ölçüt ileri sürmüş olmaları ve büyük çoğunluğu herhangi bir ölçüt belirtmemiş olması dikkat çekicidir
10. Öğretim elemanlarının intihale ağır cezalar verilmesine karşı olduğu anlaşılmaktadır. Genellikle önerilen ceza not kırma şeklindedir.
11. Çalışmaya katılan öğretim elemanlarının hiç birisi intihal yapan bir öğrenciyi resmen şikayet etmiş değildir. Bunun sebebi olarak ise aşağıdakiler gösterilmektedir:
 1. Öğrencinin ceza almayacağını düşünülmesi
 2. Yoğunluk sebebiyle uğraşılacak istenmemesi, bu işe ayıracak zamanının olmaması
 3. İntihal ile ilgili uygulanacak prosedürlerin belli olmaması
 4. Öğretim elemanların kendi uygulamalarını yeterli görmesi
 5. Örnek olay eksikliği
 6. Ödevin niteliği
 7. Verilen eğitimin niteliği
 8. Öğrenciye kalıcı bir zarar vermeme düşüncesi
 9. Öğrencinin kaynağa ulaşmasının yeterli görülmesi

5.2. Öneriler

Bu bölümde yöneticiler, öğretim elemanları ve üniversite öncesi eğitim ile ilgili öneriler sunulmuştur.

5.2.1. Yöneticiler ile İlgili Öneriler

1. Öğrencilerin intihal kavramı ile ilgili bilgilerinin yok denecek kadar az olmasının intihalin en temel sebeplerinden biri olduğu anlaşılmıştır. Üniversitelerin müfredatlarına genelde akademik etik, özelde intihal

hakkında öğrencileri bilgilendirecek bir ders eklemeleri yararlı olabilir. Cogdell ve Aidulis (2008) böyle bir dersin yararlı olabileceğini bildirmektedir.

2. Öğrencilerin akademik yazı yazma becerilerini geliştirmeleri gerekmektedir. Alıntılama, açıklama, özetleme, atıfta bulunma ve referans verme gibi temel yazma becerilerinin geliştirilmesi halen üniversitelerin müfredatında bulunan yazılı anlatım derslerinin içeriği bu konuları kapsayacak şekilde yapılandırılmalıdır veya üniversite bünyesinde bir yazma merkezi oluşturulmalıdır (Howard, 1995)
3. Öğrencilerin araştırma yapabilme becerilerinin sınırlı olduğu anlaşılmaktadır. Üniversite kütüphanesinin arama motorlarını bile verimli bir şekilde kullanamayan öğrencilerin temel araştırma becerilerinin geliştirilmesi için halen üniversitelerin müfredatında bulunan bilimsel araştırma derslerinin daha etkili bir şekilde birinci sınıftan itibaren verilmesi yararlı olabilir.
4. Roberts'e (2008) ve McCabe ve Trevino (1993) tarafından da belirtilen onur kodları yararlı olabilir. Onur kodlarının her zaman etkili olmadığı bilinse bile araştırmaya konu olan Sosyal Bilgiler Öğretmenliği programlarındaki gibi acil müdahale gerektiren ortamlarda göz ardı edilmemelidir.
5. Üniversite yönetimleri internetten yapılan intihalleri belirlemek için kullanılan yazılımları, satın almalı, abone olmalı ve bunların nasıl etkin kullanılacağı konusunda öğretim elemanlarını eğitmelidir belirtmektedirler (Braumoeller ve Gaines, 2001; İntrone ve Hayes, 2008; Roberts, 2008; Strom ve Strom, 2007).
6. İntihalin açık ve kesin bir tanımı yapılmalı belirlenen intihal kesin ve adaletli bir şekilde cezalandırılmalıdır
7. İntihale verilecek cezaların belirlenmesi için açık ölçütler konulmalı ve bu ölçütlere kesinlikle riayet edilmelidir.
8. İntihale verilecek cezalar öğrencilere açıkça duyurulmalı, üniversite internet sitesinin bir bölümü bu konuda verilecek bilgilere ayrılmalıdır (Cogdell ve Aidulis, 2008).
9. İntihalin belirlenmesinden, soruşturulmasına ve cezalandırılmasına kadar uygulanacak süreçler açıkça öğretim elemanlarına ve öğrencilere

duyurulmalı, öğretim elemanı intihali belirledikten sonra neler yapması gerektiğini açıkça bilmelidir (Cogdell ve Aidulis, 2008).

10. Yapılan intihallerle ilgili arşiv kayıtları tutulmalıdır (Cogdell ve Aidulis, 2008).

5.2.2. Öğretim Elemanları ile İlgili Öneriler

İntihal konusunda öğretim elemanları ile ilgili öneriler Harris (2009)'un tavsiyeleri doğrultusunda Bilinç oluşturma stratejileri, intihali önleme stratejileri ve intihali belirleme stratejileri olarak aşağıda tartışılmıştır:

İntihal ile ilgili bilinçlendirme yapılmalıdır. İntihal ile mücadelenin en önemli şartı bu konuda bir bilincin oluşturulmasıdır. Harris (2009), bu konuda birbirini tamamlayan beş strateji önermektedir.

1. Öğrencilerin intihale başvurma sebeplerini anlama
2. Öğretim elemanın kendisini intihal hakkında eğitmesi
3. Öğretim elemanın öğrencilerini intihal hakkında eğitmesi
4. Kaynaklara atıfta bulunmanın ve referans vermenin yararlarının öğrencilerle tartışılması
5. Cezaların açıkça bildirilmesi

İntihali daha yapılmadan önlem alınmalıdır. Öğrencilerin ne kadar bilinçli olsalar da insani bir eğilim olarak fırsat bulduklarında intihale başvuracakları göz ardı edilmemelidir. Önleme stratejileri olarak (Harris, 2009) şunlar önerilmektedir.

1. Ödevin nasıl yapılması gerektiği son derece açık ve detaylı bir şekilde belirtilmelidir.
2. Ödev konuları bir liste halinde öğretim elemanı tarafından belirlenmeli ve öğrenciden bu konulardan birini seçmesi istenmelidir. Ödev konuları her yıl değiştirilmelidir.
3. Ödevin içerisine özel bölümler konulması istenmelidir. Örneğin ödevde son bir yılda yazılmış iki kaynak kullanılması, öğretim elemanın belirlediği bir kaynakla ilgili bir paragraf konması, bir uzmanla görüşülmesi gibi bölümler istenebilir.
4. Ödevin son teslim tarihinden önce belirlenen tarihlerde belirli bölümlerinin hazırlanarak teslim edilmesi istenebilir. Örneğin konu

seçimi birinci hafta, kaynakların bulunması ikinci hafta, ödevin ilk müsveddesi dördüncü hafta şeklinde istenebilir.

5. Öğrencilerin ödevle ilgili sözlü sunum yapmaları istenebilir
6. Kaynakların açıklamalı bir bibliyografyası istenebilir.
7. Ödevlerde kullanılan kaynakların belirli bir tarihten sonra veya önce olması istenebilir.
8. Öğrencilerden ödevi nasıl hazırladıklarıyla ilgili bir makale yazmaları istenir. Bu makalede ödevden ne öğrendikleri, ne tür güçlüklerle karşılaştıkları ve bunları nasıl aştıkları, kaynakları nasıl buldukları ve kullandıkları gibi konulara değinmesi istenebilir.

Verilen önerilerin intihal konusunda hem öğretim elemanı hem de öğrenci açısından belirli bir bilinç düzeyine ulaşıldığı akademik ortamlarda geçerli olacağı unutulmamalıdır. Araştırmaya konu olan Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Programlarında çok açık, kaba intihalin yapıldığı akılda tutulduğunda yukarıdaki öneriler geçerliliğini yitirebilir. Bu çalışmaya konu olan Sosyal Bilgiler Programları açısından en acil şey öğretim elemanlarının bireysel de olsa mücadeleyi derhal başlatmalarıdır.

Bunların dışında ivedilikle yapılması gerekenler ise:

1. Öğretim elemanları ödevleri verirken öğrenci ilgisini, mutlaka göz önüne almalı, öğrencilerin gereksiz bulduğu ödevlerden kaçınmaya çalışmalıdır
2. İntihale karşı yapılabilecek belki de en önemli mücadele olarak, verilen ödevler dikkatle okunmalı, okunduğu belli olacak şekilde geri dönüt verilmeli, ve notlandırmada kesinlikle adalet ilkesinden ayrılmamalıdır.

Ödevlerde intihal olup olmadığı dikkatle incelenmelidir. İntihalin önlenmesi için kullanılan stratejilerin tamamı intihali belirleme için de kullanılacak stratejilerdir. Buna rağmen gerçekleştirilecek intihallerle ilgili stratejiler ise (Harris, 2009) aşağıda verilmiştir.

1. Metindeki ipuçları incelenmelidir. Araştırmamıza katılan öğretim elemanları tarafından da kullanılan bu stratejide kullanılan yazı tipinin, formatın tutarsız olması, konu dışına çıkılması, öğrencinin normalde kullanmayacağı sözcüklerle ve üslupla yazılmış olması gibi ip uçlarına bakılmalıdır.
2. Öğrencilerin genellikle ödev indirdiği sitelere bakılmalıdır.

3. Arama motorları kullanılarak intihal yapıldığı düşünülen bölümler internette aranmalıdır.
4. Eğer üniversitemiz intihali çevrimiçi belirleme yazılımlarına sahipse veya aboneyse intihal belirleme yazılımları ile internet kaynakları taratılmalıdır.
5. Öğrenci çağırılarak konuşulabilir. İntihal yaptığından kuşkulanılan öğrenciye uygun bir tonla ‘ödevinle ilgili bana söylemek istediğin bir şey var mı?’ veya ‘ödevin bu bölümü benim de özellikle ilgilendiğim bir konu. Bu bölümü nasıl hazırladın?’ gibi sorularla öğrencinin itiraf etmesi sağlanabilir.

5.2.3. Üniversite Öncesindeki Eğitim ile İlgili Öneriler

1. Öğretmen adaylarının üniversite öncesi eğitimleri sırasında intihal kavramı ile nadiren karşılaştıkları anlaşılmaktadır. İlköğretim ve lise seviyesinde bu kavramla tanışmaları sağlanmalıdır.
2. Genelde akademik etik, özelde ise intihal kavramı ile ilgili olarak ilköğretim seviyesinde verilen tek dersin sosyal bilgiler 6. Sınıf olduğu görülmektedir. Altıncı sınıf ders kitaplarında (Altun, Doğan ve Uzun, 2012) bu konuya yer verilmesi takdire şayan olmakla yetersiz olduğunda açıktır. Benzer konular diğer ders kitaplarında yer almalı ve öğretmenlerin bu konuya çekecek çalışmalara Milli Eğitim Bakanlığı tarafından yer verilmelidir.
3. Özellikle ilkokul seviyesinde görev yapan öğretmenler verdikleri ödevlerin anne baba tarafından değil, öğrencilerin kendileri tarafından yapıldığından emin olmalı, onları intihale yatkın bir anlayışa sürüklemelidir.

KAYNAKÇA

- Aaron, R.M. and Georgia, R.T. (1994). Administrator perceptions of student academic dishonesty in collegiate institutions. *NASPA Journal*, 31(2), 83-91
- Altun, A. , Doğan, Y. ve Uzun, E. (2012). *İlköğretim 6 sosyal bilgiler ders kitabı*. Ankara: Altın Kitaplar
- Ashworth, P. and Bannister, P. (1997). Guilty in whose eyes? University students' perceptions of cheating and plagiarism in academic work and assessment. *Studies in Higher Education*, 22(2), 187-203.
- Ayverdi, İ. (2005). *Misalli Büyük Türkçe Sözlük*. İstanbul: Kubbealtı Neşriyatı
- Bamford, J. and Sergiou, K. (2005). International students and plagiarism: an analysis of the reasons for plagiarism among international foundation students. *Investigation in university teaching and learning* 2(2), 17-22
- Bennett, R. (2005). Factors associated with student plagiarism in a post-1992 university. *Assessment and Evaluation in Higher Education*, 30(2), 137-162.
- Bhattacharya M. and Jorgensen, L. (2008). Minimizing plagiarism by redesigning the learning environment and assessment T. S. Roberts (Editör). *Student Plagiarism in an Online World: Problems and Solutions*. Hershey. Information Science Reference, ss. 194- 207
- Bink, M. L. , Marsh, R. L. , Hicks, J. L. , and Howard, J. D. (1999). The credibility of a source influences the rate of unconscious plagiarism. *Memory*, 7(3), 293-308.
- Bjorklund, M. and Wenestam, C. (1999). Academic cheating: frequency, methods, and causes. *Proceedings of the 1999 European Conference on Educational Research*, Lahti, Finland. Web: <http://www.leeds.ac.uk/educol/documents/00001364.htm> adresinden 18 Ağustos 2010'da alınmıştır.
- Booth, W. C. , Colomb, G.G. and Williams, J. M. (1995). *The Craft of Research*. Chicago: University of Chicago Press
- Braumoeller, B. and Gaines, B. (2001). Actions do speak louder than words: determining plagiarism with the use of plagiarism detection software . *Political Science and Politics*, 34(4), 835-839.
- Bretag, T. (2005). *Implementing plagiarism policy in the internationalized university*, Web:

<http://www.unisanet.unisa.edu.au/staffpages/traceybretag/Bretag%20Plagiarism%20policy%20Internationalised%20uni%20APCEI%202005.pdf> adresinden 10

Ağustos 2010'da alınmıştır.

- Bretag, T. and Carapiet, S. (2007). A preliminary study to determine the extent of self-plagiarism in Australian academic research, *Plagiary: Cross-Disciplinary Studies in Plagiarism, Fabrication and Falsification*, 2(5), 1-15. Web: <http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.101.103&rep=rep1&type=pdf> adresinden 18 Ağustos 2010'da alınmıştır.
- Bretag, T. and Mahmud, S. (2009). A model for determining student plagiarism: Electronic detection and academic judgment. *Journal of University Teaching and Learning Practice*, 6 (1), 49-60.
- Brimble, M., and Stevenson-Clarke, P. (2005). Perceptions of the prevalence and seriousness of academic dishonesty in Australian universities. *The Australia Educational Researcher*, 32(3), 19- 44.
- Burton, B.K. and Near, J.P. (1995). Estimating the incidence of wrongdoing and whistle-blowing: Results of a study using randomised response technique. *Journal of Business Ethics*, 14(1), 17-30
- Butler, R. P. (2005). Are they related? Copyright versus plagiarism. *Knowledge Quest*, 34(2), 50
- Cabe, P. (2003). Examples of plagiarism – a taxonomy, in 'About plagiarism' (from TIPSters, Teaching in Psychological Science) [Electronic Version]. Web: <http://psych.skidmore.edu/plagiarism.htm> adresinden 30 Ocak 2010'da alınmıştır.
- Caruana, A., Ramaseshan, B. and Ewing, M.T. (2000). The effect of anomie on academic dishonesty among university students. *The International Journal of Educational management* 14(1), 23-30
- Cemaloğlu, N. (2011). Mesleki ve bilimsel etik. *Türk Yurdu*, (286), 60-64.
- Ceritoğlu, Z. (2008). *Fikir ve sanat eserleri hukukunda intihal ve esinlenme*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul
- Chao, C. , Wilhelm, W. , and Neureuther, B. (2009). A study of electronic detection and pedagogical approaches for reducing plagiarism. *Delta Pi Epsilon Journal*, 51(1), 31-42.

- Chen, T. and Ku, N. T. (2008) EFL students: factors contributing to online plagiarism., T. S. Roberts (Editör). *Student Plagiarism in an Online World: Problems and Solutions*. Hershey. Information Science Reference, ss. 77-91.
- Christensen-Hughes, J. M., and McCabe, D. L. (2006). Academic misconduct within higher education in Canada. *The Canadian Journal of Higher Education*, 36(2), 1-21.
- Clegg, S., and Flint, A. (2006). More heat than light: Plagiarism in its appearing. *British Journal of Sociology of Education*, 27(3), 373-387.
- Clemson University (t.y.) *Plagiarism*. Web: <http://www.grad.clemson.edu/plagiarism.php> adresinden 18 Aralık 2011'de alınmıştır.
- Cogdell, B. Aidulis, D. (2008) Dealing with plagiarism as an ethical issue., T. S. Roberts (Editör). *Student Plagiarism in an Online World: Problems and Solutions*. Hershey. Information Science Reference, ss. 38-59.
- Council of Writing Program Administrators (2008). *Defining and avoiding plagiarism: The WPA Statement on Best Practices* Web: <http://wpacouncil.org/node/9> adresinden 29 Ocak 2011'de alınmıştır.
- Culwin, F. (2006). An active introduction to academic misconduct and the measured demographics of misconduct. *Assessment and Evaluation in Higher Education*, 31(2), 167-182.
- Daly, J. and Horgan, J.M. (2007). Profiling the plagiarists: an examination of the factors that lead students to cheat. *Journal of Educational Computing Research*, 38(1), 39-50.
- Dames, K.M. (2007). Understanding plagiarism and how it differs from copyright infringement. *Computers in Libraries*, 27(6), 24-27.
- Davis, S. F., Grover, C. A., Becker, A. H., and McGregor, L. N. (1992). Academic dishonesty: Prevalence, determinants, techniques, and punishments. *Teaching of Psychology*, 19(1), 16-20.
- Del Carlo, D. I. and Bodner, G. M. (2004). Students' perceptions of academic dishonesty in chemistry classroom laboratory. *Journal of Research in Science Teaching*, 41(1), 47-64.
- Devlin, M. and Gray, K. (2007). In their own words: a qualitative study of the reasons Australian university students plagiarize. *Higher Education Research and Development*, 26(2), 181-198.

- Dick, M., Sheard, J. and Hasen, M. (2008) Prevention is better than cure: addressing cheating and plagiarism based on IT student perspective., T. S. Roberts (Editör). *Student Plagiarism in an Online World: Problems and Solutions*. Hershey. Information Science Reference, ss. 160-182
- Doc cop (2011). *What is DOC Cop*. Web: <http://www.doccop.com/index.html?nc=27836028> 12 Ekim 2011'de alınmıştır.
- Dordoy, A. (2002). Cheating and plagiarism: Staff and student perceptions at Northumbria. *Proceedings of the Northumbria Conference - Educating for the future*.
- Elander, J. , Pittam, G., Lusher, J. , Fox, and Payne, N. (2010). Evaluation of intervention to help students avoid unintentional plagiarism by improving their authorial identity. *Assessment and Evaluation in Higher Education*, 35(2), 157-171.
- Ellery, K. (2008). Undergraduate plagiarism: a pedagogical perspective. *Assessment and evaluation in higher education*, 33(5), 507-516.
- Eriksson, E. J. and Sullivan, K. P. H. (2008) Controlling plagiarism: a study of lecturer attitudes., T. S. Roberts (Editör). *Student Plagiarism in an Online World: Problems and Solutions*. Hershey. Information Science Reference, ss. 23-36.
- Errami, M., Hicks, J.M., Fisher, W., Trusty, D., Wren, J.D., Long, T.C. ve diğerleri. (2008). Deja vu - A Study of Duplicate Citations in Medline. *Bioinformatics Advance Access*, 24(2), 243-249
- Evans, J.T. (2000). The new plagiarism in higher education: From selection to reflection [Electronic Version]. *TELRI Project*. Web: <http://www2.warwick.ac.uk/services/ldc/resource/interactions/archive/issue11/evans> adresinden 13 Ekim 2010'da alınmıştır.
- Essay Verifation Engine 2 (2011). *What is EVE2?* Web: <http://www.canexus.com/abouteve.shtml> 12 Ekim 2011'de alınmıştır.
- Franklyn-Stokes, A. , Newstead, S.E. (1995). Undergraduate cheating: Who does what and why? *Studies in Higher Education*, 20(2), 159-172
- Georgetown University. (2011). *Honor Code*. Web: <http://scs.georgetown.edu/academic-affairs/honor-code> 3 Ocak 2012'de alınmıştır.
- Glatt Plagiarism Screening Praogram (2011). *The first objective reliable test against plagiarism*. Web: <http://www.plagiarism.com/screening.htm> 12 Ekim 2011'de alınmıştır.

- Graham, M. A. , Monday, J. O'brien, K. and Steffen, S. (1994). Cheating at small colleges: an examination of student and faculty attitudes and behaviors. *Journal of college student development*, 35(4), 255-260
- Haines, V., Diekhoff, D., LaBeff, E. and Clark, R. (1986). College cheating: immaturity, lack of commitment and neutralizing attitude. *Research in Higher Education*, 25(4), 342-354.
- Hammond, M. (t.y.). Cyber-plagiarism: are FE students getting away with words? (Leeds University of Leeds). Web: <http://www.plagiarismadvice.org/documents/abstracts/2004abstract10.pdf> adresinden 9 Ağustos 2012'de alınmıştır.
- Hanrahan, M. (2008) Plagiarism, instruction and blogs., T. S. Roberts (Editör). *Student Plagiarism in an Online World: Problems and Solutions*. Hershey. Information Science Reference, ss. 183-193
- Harris, R.A. (2009). *Anti-plagiarism strategies for research papers*. Web: <http://www.virtualsalt.com/antiplag>. adresinden 9 Ağustos 2010'da alınmıştır.
- Harvard University Extension School. (t.y). *Student responsibilities*. Web: <http://www.extension.harvard.edu/exams-grades-policies/student-responsibilities> adresinden 3 Ocak 2012'de alınmıştır.
- Howard, R.M. (1995). Plagiarisms, authorships, and the academic death penalty. *College English*, 57(7), 788-806.
- Howard, R.M. and Davies, L.J. (2009). Plagiarism in the internet age. *Educational Leadership*, 66 (6), 64-67
- Introna, L. D. and Hayes, N. (2008) International students and plagiarism detection systems: detecting plagiarism, copying, or learning, T. S. Roberts (Editör). *Student Plagiarism in an Online World: Problems and Solutions*. Hershey. Information Science Reference, ss. 108-122.
- Jackson, P.A. (2006). Plagiarism, instruction online: assessing undergraduate students' ability to avoid plagiarism. *College and Research Libraries*, 67(2), 418-427.
- James, R., McInnes, C. and Devlin, M. (2002). Assessing learning in Australian universities [Electronic Version]. Web: <http://www.cshe.unimelb.edu.au/assessinglearning> adresinden 10 Ağustos 2010'da alınmıştır.

- Josephson Institute of Ethics. (2008). The ethics of American youth: 2008. Web: <http://charactercounts.org/programs/reportcard/2008/index.html> 10 Ağustos 2010'da alınmıştır.
- Kaner, C. and Fiedler, R. L. (2008). A cautionary note on checking software engineering papers for plagiarism. *IEEE Transactions on Education*, 51(2), 184-188
- Karaduman, H. ve Özden, D. Ö. (2009) *Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Ödevlerinde Dijital Aşırıcılık*. IV. Sosyal Bilgiler Eğitimi Kongresi'nde sunulmuştur, 7-9 Ekim 2009, İstanbul
- Karasar, N. (2005). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. 15. Baskı. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Klausman, J. (1999). Teaching about Plagiarism in the Age of the Internet. *Teaching English in the Two-year College*, 27(December), 209-212.
- Lancaster, T. and Clarke, R. (2008) A phenomenon of contract cheating., T. S. Roberts (Editör). *Student Plagiarism in an Online World: Problems and Solutions*. Hershey. Information Science Reference, ss. 144-158.
- Lee, D. E. (2009). Cheating in the classroom: beyond policing. *The Clearing House*, 82(4), 171-174.
- Lin, C. H. S. and Wen, L. Y. M. (2006). Academic dishonesty in higher education – a nationwide study in Taiwan. *Higher Education*, 54(1) 85-97
- Lindsay, B. (2008). Breaking university rules. *Australian Universities Review*, 50(1), 37-39
- Lupton, R.A , Chapman, K.J. and Weiss, J. E. (2000). A cross-national exploration of business students' attitudes, perceptions, and tendencies toward academic dishonesty. *Journal of Education for Business*, 75 (4), 231-235.
- Ma, H., Lu, E. Y. , Turner, S. and Wan, G. (2007). An empirical investigation of digital cheating and plagiarism among middle school students. *American Secondary Education*, 35(2), 69-82
- Ma, H.J., Wan, G. and Lu, E.Y. (2008). Digital cheating and plagiarism in schools. *Theory into Practice*, 47(3), 197-203.
- Mahmood, K. R. (2009). Plagiarism, copyright violation, duplication, fabrication, false statements, breach of research and publication ethics. *Indian Journal of Dermatology, Venereology and Leprology*, 75(2) 182-183.

- Maramark, S., and Maline, M. B. (1993). *Academic dishonesty among college students*. Washington, DC: US Department of Education. (ERIC Document Reproduction Service NO.ED360903)
- Marsden, H., Carroll, M., and Neill, J. T. (2005). Who cheats at university? A self-report study of dishonest academic behaviors in a sample of Australian university students. *Australian Journal of Psychology*, 57(1), 1-10.
- Martin, D.F. (2005). Plagiarism and technology: a tool for coping with plagiarism. *Journal of Education for business*, 80(3), 149-152
- McCabe, D. (2005). Cheating among college and university students: A North American perspective. *International Journal for Educational Integrity*, 1(1). Web: <http://www.ojs.unisa.edu.au/index.php/IJEI/article/viewFile/14/9/> adresinden 10 Ağustos 2010'da alınmıştır
- McCabe, D.L. (2005b). New CAI Research. Web: http://www.waunakee.k12.wi.us/hs/departments/lmtc/Assignments/McConnellScenarios/AcadHonesty_5Article.pdf adresinden 1 Ekim 2011'de alınmıştır.
- McCabe, D. and Katz D. (2009). Curbing Cheating. *Education digest: essential readings condensed for quick review*, 75(1), 16-19.
- McCabe, D. L. , Trevino, L. K. and Butterfield, K. D. (2001). Cheating in academic institutions: a decade of research. *Ethics and Behavior*, 11(3), 29-45
- McCabe, D.L. and Trevino, L.K. (1996) What we know about cheating in college longitudinal trends and recent developments. *Change*, 28(1), 29-33.
- Moon, J. (Mart 2005) *Plagiarism in higher education: an integrated approach: workshop* *handout*, Web: <http://www.admin.ex.ac.uk/academic/ugfaculty/staff/plagworkshop.doc> adresinden 10 Ağustos 2010'da alınmıştır.
- Nonis, S. and Swift, C. O. (2001) An examination of the relationship between academic dishonesty and workplace dishonesty: a multicampus investigation. *Journal of Education for Business*, 77(2), 69-77
- Park, C. (2003). In other (people's) words: plagiarism by university students-literature and lessons. *Assessment and evaluation in higher education*, 28(5), 471-488.
- Perfect, T. J. , Field, I. , Jones, R. (2009). Source credibility and idea improvement have independent effects on unconscious plagiarism errors in recall and generate-new tasks. *Journal of experimental Psychology: learning, memory and cognition*, 35(1), 267-274

- Philips, M. and Horton V. (2000) Cybercheating: has morality evaporated in business education? *International Journal of Educational Management*, 14(4), 150-155.
- Pincus, H. S. and Schmelkin, L. P. (2003). Faculty perceptions of academic dishonesty. *The Journal of Higher Education*, 74(2), 196-209
- Plagiarismchecker.com (2011). *Plagiarism and copyright infringement: Is copying illegal?*, Web: <http://www.plagiarismchecker.com/handouts/plagiarism-vs-copyright.pdf> 14 Kasım 2010'da alınmıştır.
- Plagiarismdetect.com (2001). *Services*. Web: <http://www.plagiarismdetect.com/services.html> 12 Ekim 2011'de alınmıştır.
- Poltorak, Y. (1995). Charting behavior among students of four Moscow universities. *Higher Education*, 30(2), 225-246.
- Power, L.G. (2009). University students' perceptions of plagiarism. *The Journal of Higher Education*, 80(6), 643-662.
- Roberts, T. S. (2008) Student Plagiarism in an online world: an introduction., T. S. Roberts (Editör). *Student Plagiarism in an Online World: Problems and Solutions*. Hershey. Information Science Reference, ss. 1-9.
- Roig, M. (1997). Can undergraduate students determine whether text has been plagiarised? *The Psychology Record*, 47(1), 113-122
- Roig, M. (2006). *Avoiding plagiarism, self-plagiarism, and other questionable writing practices: A guide to ethical writing*. Web: <http://facpub.stjohns.edu/~roigm/plagiarism/Index.html>. 29 Ocak 2008'de alınmıştır.
- Roig, M. (2010). Plagiarism and self-plagiarism: what every author should know. *Biochemia Medica*, 20(3), 295-300
- Scanlon, P. M. and Neumann, D. R. (2002). İnternet plagiarism among college students. *Journal of College Student Development*, 43(3) 374-385
- Scanlon, P.M. (2007). Song from myself: An anatomy of self-plagiarism. *Plagiarism: Cross-Disciplinary Studies in Plagiarism, Fabrication and Falsification*, 2 (1), 1-10.
- Sheard, J., Dick, M., Markham, S., Macdonald, I., and Walsh, M. (2002). Cheating and plagiarism: Perceptions and practices of first year IT students. *ACM SIGSE Bulletin*, 34(3), 183-187.

- Sheard, J., Markham, S. and Dick, M. (2003). Investigating differences in cheating behaviors of IT undergraduate and graduate students: The maturity and motivation factors. *Higher Education Research and Development*, 22(1), 91-108.
- Shepherd, J. (2006, Mayıs 30). 1 in 6 admits to cheating. *Times Higher Education Supplement*; Web: <http://www.timeshighereducation.co.uk/story.asp?storycode=201951> adresinden 10Ağustos 2010'da alınmıştır.
- Sims, R. L. (1995). The severity of academic dishonesty: A comparison of faculty and student views. *Psychology in the Schools*, 32(3), 233-238.
- Sowden, C. (2005). Plagiarism and the culture of multilingual students in higher education abroad. *ELT Journal*, 59(3), 226-233.
- Standford University. (2011). *What the honor code is?* Web: <http://studentaffairs.stanford.edu/judicialaffairs/policy/honor-code> 3 Ocak 2012'de alınmıştır.
- Stark, J-L. , Perfect, T. J. and Newstead, S. E. (2005). When Elaboration leads to appropriation: unconscious plagiarism in a creative task. *Memory*, 13(6), 561-573.
- Stephens, J. M. , Nicholson, H. (2008). Cases of incongruity: exploring the divide between adolescents' beliefs and behavior related to academic dishonesty. *Educational Studies*, 34(4), 361-376
- Sterngold, A. (2004). Confronting plagiarism. *Change*, 36(3), 16-21.
- Strom, P.S. , Strom, R.D. (2007). Curbing cheating, raising integrity. *Education Digest: Essential Readings Condensed for Quick Review*, 72(8), 42-50.
- Swift, C. O. , Denton, L. T. ve Nonis, S. (1998). Cheating, internet style: guarding against on-line term paper mills. *Marketing Education Review*, 8(2) 19-27
- Swift, C. O. ve Nonis, S. (1998). When no one is watching: cheating behavior on projects and assignments. *Marketing Education Review*, 8(1) 27-38.
- Taylor, F. K. (1965). Cryptomnesia and plagiarism. *The British Journal Of Psychiatry: The Journal Of Mental Science*, 111(480), 1111-1118.
- Tedford, R. (2003). Plagiarism detection programs: A comparative evaluation. *College and University Media Review*, 9(2), 111-118
- Thompson, C. C. (2006). Unintended lessons: Plagiarism and the university. *Teachers College Record*, 108(12), 2439-2449.
- Turnitin.Com (2011). *Originalitycheck*. Web: <https://turnitin.com/tr/products/originalitycheck> 12 Ekim 2011'de alınmıştır.

- Türkiye Bilimler Akademisi (2002). *Bilimsel araştırmada etik ve sorunları*, Ankara: Türkiye Bilimler Akademisi yayınları.
- Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu (TÜBİTAK) (t.y.). Bilimsel dergilere gönderilen makalelerde dikkat edilmesi gereken noktalar, Web: <http://journals.tubitak.gov.tr/genel/brosur.pdf> 21 Ekim 2012'de alınmıştır
- University of Colorado (2011). *Honor constitution*. Web: <http://honorcode.colorado.edu/sites/default/files/honor%20code%20constitution.pdf> 3 Ocak 2012'de alınmıştır.
- University of Melbourne (2007). *What is plagiarism?* Web: <http://academichonesty.unimelb.edu.au/plagiarism.html#1> 3 Ocak 2012'de alınmıştır
- University of Oxford. (2011). *What is plagiarism?* Web: http://www.ox.ac.uk/students/course_guidance_supervision/goodpractice/about/ 3 Ocak 2012'de alınmıştır.
- University of South Australia (t.y.) *Plagiarism – Teaching strategies*. Web: <http://www.unisa.edu.au/ltu/staff/practice/integrity/plagiarism-strategies.asp> 10 Ekim 2011'de alınmıştır.
- University of Virginia. (2011). *The Code of honor*. Web: <http://www.virginia.edu/uvatours/shorthistory/code.html> 3 Ocak 2012'de alınmıştır.
- Walker, J. (1998). Student plagiarism in universities: what are we doing about it? *Higher Education Research and Development*, 17(1), 1998
- Walker, A. L. (2008). Preventing unintentional plagiarism. *Journal of Instructional Psychology*, 35(4), 387-395.
- Writecheck.com (2011). *Home page*. Web: <https://www.writecheck.com/static/home.html> adresinden 12 Ekim 2011'de alınmıştır.
- Wilhoit, S. (1994). Helping student avoid plagiarism. *College Teaching*, 42, 161-164.
- Wilkinson, J. (2009). Staff and student perceptions of plagiarism and cheating. *International Journal of Teaching and Learning in Higher Education*, 20(2), 98-105.
- Wilson, F. and Ippolito, K (2008) Working together to educate students., T. S. Roberts (Editör). *Student Plagiarism in an Online World: Problems and Solutions*. Hershey. Information Science Reference, ss. 60-75

- Wright, M. and Armstrong, J.S. (2007). The Ombudsman: Verification of Citations: Faulty Towers of Knowledge. *Interfaces*, 38(2), 125-139.
- Yeo, S. (2007). First-year university science and engineering students' understanding of plagiarism. *Higher Education Research and Development*, 26 (2), 199-216.
- Yeo, S. and Chien, R. (2007). Evaluation of a process and proforma for making consistent decisions about the seriousness of plagiarism incidents. *Quality in Higher Education*, 13(2) 187-204
- Yıldız Teknik Üniversitesi (t.y.). *Bilim etiği ve bilimde sahtekarlık*. Web: <http://www.aek.yildiz.edu.tr/frameset1.htm> 26 Ekim 2012'de alınmıştır.
- Zimitat, C. (2008) A student perspective of plagiarism., T. S. Roberts (Editör). *Student Plagiarism in an Online World: Problems and Solutions*. Hershey. Information Science Reference, ss. 10-22.

EKLER

**EK-1: SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMEN ADAYLARINA YÖNELİK NİCEL
ARAŞTIRMA ÖLÇEĞİ**

DEĞERLİ KATILIMCI,

Burada vereceğiniz bilgiler Sosyal Bilgiler öğrencilerinin ödevlerini, projelerini hazırlamaları sürecinde intihale (aşırı macılık) başvurup başvurmadıklarını, intihalin (aşırı macılığın) ne derece yaygın olduğunu, intihalin (aşırı macılığın) sebeplerini, ve öğretim elemanlarının intihal karşısındaki tutumlarını ortaya koymaya çalışan bir araştırmada kullanılacaktır. Vereceğiniz bilgiler kesinlikle gizli tutulacak ve araştırmanın tamamlanmasından sonra toplanmış olan veriler imha edilecektir.

Anketle ilgili kaygılarınızı ve şikâyetlerinizi aşağıdaki e-posta hesaplarına iletebilirsiniz.

TEŞEKKÜRLER

muhammet@mu.edu.tr

bahriata@gmail.com

“İNTİHAL (AŞIRMACILIK) BİR KİŞİNİN, BAŞKA BİR KİŞİNİN DÜŞÜNCELERİNİ, YAZILARINI VE DİĞER ÇALIŞMALARINI, ÜÇÜNCÜ ŞAHISLARI ALDATMAK NİYETİYLE KENDİSİNİMİŞ GİBİ ALMASI VE KULLANMASIDIR. İNTERNETTEN KOPYALA YAPIŞTIR YAPMAK, YAZILI BİR KAYNAKTAN KOPYALAMAK, BİR BAŞKASININ HAZIRLADIĞI ÖDEVİN TAMAMINI YA DA BİR KISMINI KENDİ ÖDEVİNDE KULLANMAK YAYGIN İNTİHAL(AŞIRMACILIK) ÖRNEKLERİNDENDİR. EĞER ATIFTA BULUNUP KAYNAKÇADA GÖSTERİLMEMİŞSE KAYNAK KİŞİNİN İNTİHALE(AŞIRMACILIĞA) BİLEREK İZİN VERMİŞ OLMASI DA YAPILANI İNTİHAL (AŞIRMACILIK) OLMAKTAN ÇIKARMAZ”

1-KİŞİSEL BİLGİLER

1. Yaşınız.....
2. Cinsiyet ☐ Erkek ☐ Kadın
3. Okuldaki dönemi
☐1 ☐2 ☐3 ☐4 ☐5 ☐6 ☐7 ☐8 ☐8'den fazla
4. Barınma durumu
☐ Yurtta ☐ Başka öğrencilerle evde
☐ Ailesiyle ☐ Tek başına evde
☐ Akrabalarının yanında
5. İntihalden kaçınmak için doğru atıfta bulunma konusunda kendinize ne kadar güveniyorsunuz?
☐ Çok güveniyorum ☐ Güveniyorum
☐ Kararsızım ☐ Güvenmiyorum
☐ Hiç güvenmiyorum
6. Genel not ortalamanız.....
7. Annenizin eğitim durumu
8. Babanızın Eğitim Durumu
9. Kişisel bilgisayarınız var mı?
☐ Evet ☐ Hayır
10. İnternet erişiminizi nasıl sağlıyorsunuz?
☐ Evimde 24 saat ulaşabiliyorum
☐ Yurdumda 24 saat ulaşabiliyorum
☐ Yurdumda belli saatlerde ulaşabiliyorum
☐ Üniversite laboratuvarlarından ulaşabiliyorum
☐ İnternet kafelerden ulaşabiliyorum
11. Her yıl ders dışı kaç kitap okusunuz?
☐ 5'ten az ☐ 5 ☐ 5-10 ☐ 10-15
☐ 15-20 ve fazlası
12. İntihal/aşırımacılık kavramını daha önce duydunuz mu?
☐ Evet ☐ Hayır
13. İntihal/aşırımacılık kavramını daha önce duyduysanız ne zaman duydunuz?
☐ İlkokulda ☐ Lisede ☐ Üniversitede
14. İlk olarak kimden duydunuz?
☐ İlkokul öğretmenimden
☐ Lise öğretmenimden
☐ Üniversite Öğretim elemanından
☐ Arkadaş/Akran grubu
☐ Ailemden
☐ Yazılı-Görsel basın
☐ Diğer

2-İNTİHALE YOL AÇABİLECEK DURUMLARI AYIRT ETME BECERİSİ

Mevcut bilgileriniz ışığında aşağıda verilen senaryolarda intihal/aşırmacılık oluşturan bir durum olup olmadığını, eğer varsa ne kadar ciddi bulunduğunuzu belirtiniz.

Senaryolar:	Bu kişi intihal yapmakta mıdır?	Eğer cevabınız 'evet' veya 'emin değil' ise bu intihal ne kadar ciddidir?
Merve ve Mustafa her hafta bir araya gelerek ödev problemlerini tartışmaktadırlar. Birlikte soruların kaba bir cevabını oluşturduktan sonra her biri bunu kullanarak kendi ödevini yazmakta ve teslim etmektedir.	a) Evet b) Emin değilim c) Hayır	a) çok ciddi değil b) Orta derecede ciddi c) Çok ciddi
Bir hafta Mustafa hastalanır. Merve ile birlikte cevapların taslağını oluştururlar. Fakat Mustafa, Merve'nin cevaplarını kopyalar ve ödevini teslim eder. Ödevlerin tamamen aynı olmasını önlemek için birkaç yeri değiştirir	a) Evet b) Emin değilim c) Hayır	a) çok ciddi değil b) Orta derecede ciddi c) Çok ciddi
Bir coğrafya dersinde öğrencilere belirli ülkelerin ekonomik durumları hakkında ekonomik veriler verilmiştir. Öğrenciler grup çalışması yapmak, ancak bireysel ödevler göndermek zorundadırlar. Mustafa söz konusu ülkenin ekonomik verilerini ilgili yazılıma girer ve oluşturduğu grafikleri arkadaşlarına elektronik posta olarak atar. Sonuçları kendi aralarında tartışır ve her biri kendi ödevini yazar. Ancak hepsi de Mustafa'nın yapmış olduğu grafikleri kullanır ve bunu da belirtmezler.	a) Evet b) Emin değilim c) Hayır	a) çok ciddi değil b) Orta derecede ciddi c) Çok ciddi
Bir araştırma ödevinde, Merve bir internet sitesinde konuyla ilgili ve yararlı bir bilgi bulur fakat yazarın kim olduğuna dair bir bilgi yoktur. Yazar bilgisine erişmek mümkün olmadığı için de, Merve yazara atıfta bulunmadan bazı bölümleri kopyala-yapıştır yapabileceğini düşünür.	a) Evet b) Emin değilim c) Hayır	a) çok ciddi değil b) Orta derecede ciddi c) Çok ciddi
Bir ödevi için yazın taraması yaptığı bir sırada Mustafa, belirli bir yazarın karmaşık fikirlerini de dâhil eder. Üç paragrafı kendi kelimeleriyle tekrar yazmakla başlar ancak sonuçta çoğunlukla kopyalamış olur çünkü başka hangi kelimeleri kullanacağını bilmemektedir. Bilgiyi aldığı kaynağa atıfta bulunur ve referans verir.	a) Evet b) Emin değilim c) Hayır	a) çok ciddi değil b) Orta derecede ciddi c) Çok ciddi
Merve'nin bir araştırma yapıp sonuçlarını bildirmesi gerekmektedir. Sonuçların yanında benzer araştırmaların sonuçlarını da bildirmesi istenmiştir. Merve araştırma sonuçlarını uzun bir liste halinde hazırlar ve en sonunda da bu bilgileri bulunduğu kaynakları listeler. Fakat araştırma sonuçlarından hangilerinin, hangi yazar veya araştırmacı tarafından elde edildiğini açık bir belirtmez.	a) Evet b) Emin değilim c) Hayır	a) çok ciddi değil b) Orta derecede ciddi c) Çok ciddi
Bir grup öğrenci 6 haftalık bir uygulamalı araştırma ödevini tamamlar ve ortak bir rapor yazarak gönderirler. Bu raporda her bir grup üyesinin göreceli katkısının da belirtilmesi istenmektedir. Grup üyelerinden Mustafa'nın çok az bir katkıda bulunmuş olmasına rağmen, bütün grup üyeleri herkesin eşit katkıda bulunduğunu belirtirler	a) Evet b) Emin değilim c) Hayır	a) çok ciddi değil b) Orta derecede ciddi c) Çok ciddi

3-İNTİHALİN (AŞIRMACILIĞIN) NE KADAR YAYGIN OLDUĞUNA DAİR ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİ

3a-Yukarıda verilen intihal tanımını göz önünde tutarak aşağıdaki soruları cevaplayınız

- Öğrencilerin ödevlerini hazırlarken ne sıklıkta intihal/kopya'ya başvurduğunu düşünüyorsunuz?
☐ Hiç ☐ Ara sıra ☐ Orta düzeyde ☐ Sık Sık ☐ Her zaman
- Üniversite hayatınızda, ödevlerinizi yaparken hiç intihale başvurduğunuz mu?
☐ Hiç ☐ Bir defa ☐ İki defa ☐ Üç defa ☐ Dört Defa ☐ Beş ve fazlası
- Yaptığınız bir ödevin arkadaşlarınız tarafında kopyalanmasına izin verdiniz mi?
☐ Hiç ☐ Bir defa ☐ İki defa ☐ Üç defa ☐ Dört Defa ☐ Beş ve fazlası
- Öğrencilik hayatınız da atıfta bulunmadan, bir başkasının yazısını başka kelimelerle tekrar ifade edip, ödeviniz de kullandığınız oldu mu?
☐ Hiç ☐ Bir defa ☐ İki defa ☐ Üç defa ☐ Dört Defa ☐ Beş ve fazlası
- Üniversite hayatınızda hiç başka bir arkadaşınızın ödevini kopyalayıp, kendiniz yapmış gibi kullandınız mı?
☐ Hiç ☐ Bir defa ☐ İki defa ☐ Üç defa ☐ Dört Defa ☐ Beş ve fazlası
- Üniversite hayatınızda hiç ödevinizin bir bölümünü ya da tamamını internetten kopyala-yapıştır yöntemiyle hazırladınız mı?
☐ Hiç ☐ Bir defa ☐ İki defa ☐ Üç defa ☐ Dört Defa ☐ Beş ve fazlası
- Üniversite hayatınızda hiç internetteki ödev hazırlama sitelerinden ödev satın aldınız mı?
☐ Hiç ☐ Bir defa ☐ İki defa ☐ Üç defa ☐ Dört Defa ☐ Beş ve fazlası
- Eğer intihale başvurduysanız bu durum hiç öğretim elemanları tarafından tespit edildi mi?
☐ Hiç ☐ Bir defa ☐ İki defa ☐ Üç defa ☐ Dört Defa ☐ Beş ve fazlası
- Eğer intihal yaptığınız tespit edildiyse bu durumda ne tür bir ceza aldınız?
☐ Hiç ceza almadım
☐ Şikâyet edilmedim ama notum kırıldı
☐ Şikâyet edilmedim ama ödevden sıfır puan aldım
☐ Şikâyet edilmedim ama ödevi tekrar yapmam istendi
☐ İlgili makamlara şikâyet edildim ve yönetmeliğe göre cezalandırıldım
☐ Diğer

3b-Aşağıdaki verilen durumların sınıfınızda ne kadar yaygın olduğunu düşündüğünüzü 1-5 arasında bir rakamla ifade ediniz. (1=Hiç yaygın değil, 2= Yaygın değil, 3= kararsız, 4= yaygın, 5= Çok yaygın)

Bir internet sitesinden veya bir kitaptan bir yazının birkaç paragrafını kopyalamak ve atıfta bulunmamak	1	2	3	4	5
Bir ödevin büyük bölümünü başka bir kaynaktan kopyalayarak yazmak	1	2	3	4	5
Bir ödevin tamamını internetteki sitelerden veya makale bankalarından indirmek	1	2	3	4	5
Vize veya final sınavlarında kopya çekmek	1	2	3	4	5
Quizlerde ve sınıf testlerinde kopya çekmek	1	2	3	4	5
Verilen bir araştırma projesi ödevi için olmayan verileri uydurmak	1	2	3	4	5
Bireysel olarak yapılması gereken bir ödevi başka bir öğrenciyle birlikte yapmak	1	2	3	4	5
Başka birinin fikirlerini/tasarılarını/düzenlemelerini size aitmiş gibi ifade etmek	1	2	3	4	5
Başka birine bir şeyler karşılığında kendi ödevinizi yaptırmak	1	2	3	4	5

4-İNTİHALİN (AŞIRMACILIĞIN) SEBEPLERİ HAKKINDAKİ ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİ

Öğrencilerin intihal yapmaları veya kopyaya başvurmalarının sebepleri sizce aşağıdakilerden hangileridir? (1= Hiç Etkili Değil, 2=Etkili Değil, 3=Kararsız, 4=Etkili, 5= Çok Etkili)

Atıfta bulunma ve referans verme kurallarını bilmemek	1	2	3	4	5
Tembellik veya zamanı iyi yönetememe	1	2	3	4	5
İnternet sayesinde materyallere çok kolay ulaşabilme	1	2	3	4	5
Bilinçsiz olarak yapılıyor- öğrenci yanlış bir şey yaptığını bilmiyor	1	2	3	4	5
Öğrencinin yakalanmayacağını düşünmesi	1	2	3	4	5
Daha yüksek bir not alma isteği	1	2	3	4	5
Arkadaşlardan materyalleri paylaşma konusunda görülen baskı	1	2	3	4	5
Yakalanma durumunda verilecek cezaların çok küçük olması	1	2	3	4	5
Dönem içinde çok fazla ödev veriliyor olması	1	2	3	4	5
Ödev/projelerin çok kötü yapılandırılmış olması	1	2	3	4	5
Entelektüel mülkiyet kavramından habersizlik	1	2	3	4	5
Okulda intihal yapmanın gerçek hayatta intihal yapmaya göre zararsız olduğunun düşünülmesi	1	2	3	4	5
İntihalden kimsenin zarar görmeyeceği düşüncesi	1	2	3	4	5
Öğrencinin başarısızlık korkusu ve riske girmek istememesi	1	2	3	4	5
Dersin işlenme şekli	1	2	3	4	5
Bir an önce mezun olma isteği	1	2	3	4	5
Başarısızlık durumunda ailenin hayal kırıklığına uğrayacağı düşüncesi	1	2	3	4	5
Atıfta bulunma ve referans verme konusunda öğretim elemanlarının çelişkili mesajları	1	2	3	4	5
Öğrencilerin intihalin ahlak dışı olduğunu düşünmemeleri, aksine kendilerini daha zeki ve becerikli görmeleri	1	2	3	4	5
Okuldaki otoriteye bir başkaldırma aracı olarak intihal yapılması	1	2	3	4	5
Verilen ödevin anlamsız, gereksiz ve yararsız olduğunun düşünülmesi	1	2	3	4	5

Aşağıdaki ifadelere ne ölçüde katıldığınızı Belirtiniz (1= Hiç Katılmıyorum, 2=Katılmıyorum, 3= Kararsızım, 4=Katılıyorum, 5= Tamamen Katılıyorum)

Öğrenciler, uygun şekilde atıfta bulunma ve referans verme konusunda, öğretim elemanlarından <u>yeterli derecede kılavuzluk almaktadır</u>	1	2	3	4	5
Öğretim elemanlarının çoğu, ödevlerde intihal olup olmadığını <u>incelemiyorlar</u>	1	2	3	4	5
Farklı öğretim elemanlarının intihal konusundaki farklı yaklaşımları öğrencinin kafasını karıştırıyor	1	2	3	4	5
Dönem başında öğrenciler intihale verilecek cezalar konusunda <u>açıkça uyarılıyorlar</u>	1	2	3	4	5
Üniversitenin, öğrencilerin akademik etiğe aykırı davranışları konusundaki <u>bildirisini okudum</u>	1	2	3	4	5

5-İNTİHAL (AŞIRMACILIK) EYLEMLERİNİN CİDDİYET SEVİYESİ İLE İLGİLİ ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİ

Aşağıdaki yanlış eylemleri ne derecede ciddi bulduğunuzu belirtiniz (1= Hiç Ciddi değil, 2=Ciddi Değil, 3=Kararsız, 4=Ciddi, 5= Çok ciddi)

Başkalarına karşı fiziki olarak şiddet ve taciz uygulamak	1	2	3	4	5
Sınavda kopya çekmek	1	2	3	4	5
İnternetteki ödev sitelerinden bütün bir ödevi indirmek	1	2	3	4	5
Eşini/sevgilini aldatmak	1	2	3	4	5
Bir ödevin büyük bölümünü bir kitaptan veya bir internet sitesinden kopyalayıp referans vermemek	1	2	3	4	5
Büyük bir dükkandan küçük bir şey çalmak	1	2	3	4	5
Aynı konuda daha önce yapılmış bir ödevi vermek	1	2	3	4	5
Başkalarına ait fikirleri/tasarıları düzenlemeleri kendine aitmiş gibi ifade etmek	1	2	3	4	5
Uyuşturucu haplar kullanmak	1	2	3	4	5
Ödevin büyük kısmını bir arkadaştan kopyalamak ancak bir kısmını da kendin yapmak	1	2	3	4	5
Bir ödevin son teslim tarihini geciktirmek için, hasta olmadığın halde doktordan rapor almak	1	2	3	4	5
Bir internet sitesinden veya bir kitaptan bir makalenin birkaç paragrafını kopyalamak ve atıfta bulunmamak	1	2	3	4	5
Bir proje raporu ödevi için kafadan veri uydurmak	1	2	3	4	5
Belediye otobüsüne biletsiz binmek	1	2	3	4	5
Bireysel olarak yapılması gereken bir ödevi başka bir öğrenciyle birlikte yapmak	1	2	3	4	5

6- İNTİHALE (AŞIRMACILIĞA) VERİLECEK CEZALAR HAKKINDA ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİ

6a-Öğrencinin yaptığı ilk intihale verilecek cezalar konusunda hangisinin uygun olduğunu düşünüyorsunuz? (1=Hiç Uygun Değil, 2= Uygun Değil, 3=Kararsızım, 4= Uygun, 5=Çok Uygun)

Herhangi bir ceza ya da uyarı verilmemeli	1	2	3	4	5
Öğretim elemanı öğrenciyi uyarmalı ancak not kaybı olmamalı	1	2	3	4	5
Öğrenci ödevi tekrar yapmalı ve not kaybı olmamalı	1	2	3	4	5
Öğrenci ödevi tekrar yapmalı ve bir miktar notu kırılmalı	1	2	3	4	5
Öğrenci ödevi tekrar yapmamalı ancak bir miktar notu kırılmalı	1	2	3	4	5
Öğrencinin ödevine sıfır verilmeli	1	2	3	4	5
Bölüm başkanı tarafından resmen uyarılmalı daha dikkatli olması gerektiğinin yazı ile bildirilmelidir	1	2	3	4	5
Öğrenciye öğrencilik görevlerinde ve davranışlarında kusurlu sayıldığının yazı ile bildirilmelidir	1	2	3	4	5
Bir Haftadan Bir Aya Kadar Uzaklaştırma	1	2	3	4	5
Bir veya İki Yarıyıl İçin Uzaklaştırma	1	2	3	4	5
Yükseköğretim Kurumundan Çıkarma	1	2	3	4	5
Akademik yazının öğretildiği bir derse zorunlu kayıt yaptırmak	1	2	3	4	5

6b-Öğrencinin tekrar yaptığı intihale verilecek cezalar konusunda hangisinin uygun olduğunu düşünüyorsunuz? (1=Hiç Uygun Değil, 2= Uygun Değil, 3=Kararsızım, 4= Uygun, 5=Çok Uygun)

Herhangi bir ceza ya da uyarı verilmemeli	1	2	3	4	5
Öğretim elemanı öğrenciyi uyarmalı ancak not kaybı olmamalı	1	2	3	4	5
Öğrenci ödevi tekrar yapmalı ve not kaybı olmamalı	1	2	3	4	5
Öğrenci ödevi tekrar yapmalı ve bir miktar notu kırılmalı	1	2	3	4	5
Öğrenci ödevi tekrar yapmamalı ancak bir miktar notu kırılmalı	1	2	3	4	5
Öğrencinin ödevine sıfır verilmeli	1	2	3	4	5
Bölüm başkanı tarafından resmen uyarılmalı daha dikkatli olması gerektiğinin yazı ile bildirilmelidir	1	2	3	4	5
Öğrenciye öğrencilik görevlerinde ve davranışlarında kusurlu sayıldığı yazı ile bildirilmelidir	1	2	3	4	5
Bir Haftadan Bir Aya Kadar Uzaklaştırma	1	2	3	4	5
Bir veya İki Yarıyıl İçin Uzaklaştırma	1	2	3	4	5
Yükseköğretim Kurumundan Çıkarma	1	2	3	4	5
Akademik yazının öğretildiği bir derse zorunlu kayıt yaptırmak	1	2	3	4	5

EK-2: SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMEN ADAYLARI İLE YAPILAN YARI YAPILANDIRILMIŞ GÖRÜŞMEDE KULLANILAN GÖRÜŞME SORULARI

1. İntihal kavramı ile ilgili bilgi seviyeniz nedir?
 - a. İntihal kavramını daha önce duydunuz mu?
 - b. İntihal kavramını daha önce duyduysanız ne zaman, kimden ve hangi şartlar altında duydunuz?
 - c. İntihal kavramı sizce neyi içeriyor?
2. Size göre intihal sınıfınızda ne kadar yaygın?
 - a. Siz hiç intihale başvurdunuz mu?
 - b. Eğer intihale başvurduysanız yaklaşık kaç defa?
3. Sizce öğrencilerin intihale başvurmalarının sebepleri nelerdir?
4. Size göre hangi özellikleri taşıyan öğrenciler daha fazla intihale başvuruyor?
5. Size göre intihal yapan öğrencilere hangi cezalar verilmeli?
6. İntihali önleyebilmek için sizce neler yapılmalı?

EK-3: ÖĞRETİM ELEMANLARINA UYGULANMASI DÜŞÜNÜLEN ANCAK UYGULANMAYAN ÖLÇEĞE AİT BİR SAYFA

1

DEĞERLİ KATILIMCI,

Burada vereceğiniz bilgiler Sosyal Bilgiler öğrencilerinin ödevlerini, projelerini hazırlamaları sürecinde intihale (aşırı macilik) başvurup başvurmadıklarını, intihalin (aşırı maciliğin) ne derece yaygın olduğunu, intihalin (aşırı maciliğin) sebeplerini, ve öğretim elemanlarının intihal karşısındaki tutumlarını ortaya koymaya çalışan bir araştırmada kullanılacaktır. Vereceğiniz bilgiler kesinlikle gizli tutulacak ve araştırmanın tamamlanmasından sonra toplanmış olan veriler imha edilecektir.

Anketle ilgili kaygılarınızı ve şikâyetlerinizi aşağıdaki e-posta hesaplarına iletebilirsiniz.

TEŞEKKÜRLER

muhammet@mu.edu.tr

bahriata@gmail.com

1. Yaşınız

☐

29

2. Cinsiyet

☒

Erkek

☐

Kadın

3. Bölümünüz:

İktisadi İdari Bilimler

4. Akademik Ünvanınız:

Öğrenci

5. Meslekteki yılınız:

20

6. Son iki döneminizde, öğrencilerinizin yaklaşık olarak kaç defa intihal yaptığına tanık oldunuz?

☒

Hiç

☐

1

☒

2

☐

3

☐

4

☐

Dörtten fazla

Aşağıdaki verilen durumların öğrenciler arasında ne kadar yaygın olduğunu düşündüğünüzü 1-5 arasında bir rakamla ifade ediniz. (1= Hiç yaygın değil, 5= Çok yaygın)

1	Bir internet sitesinden veya bir kitaptan bir makalenin birkaç paragrafını kopyalamak ve atıfta bulunmamak	1	2	3	4	5
2	Bir ödevin büyük bölümünü başka bir kaynaktan kopyalayarak yazmak	1	2	3	4	5
3	Bütün bir ödevi internetteki ödev sitelerinden veya makale bankalarından indirmek	1	2	3	4	5
4	Vize veya final sınavlarında kopya çekmek, vermek,	1	2	3	4	5
5	Ara sınavlarda ve sınıf testlerinde kopya çekmek, vermek	1	2	3	4	5
6	Verilen bir araştırma projesi ödevi için olmayan verileri uydurmak	1	2	3	4	5
7	Bireysel olarak yapılması gereken bir ödevi başka bir öğrenciyle birlikte yapmak	1	2	3	4	5
8	Başka birinin fikirlerini/tasarılarını/düzenlemelerini kendinizinmiş gibi ifade etmek	1	2	3	4	5
9	Başka birine bir şeyler karşılığında kendi ödevinizi yaptırmak	1	2	3	4	5

Öğrencilerin intihal yapmaları veya kopyaya başvurmalarının sebepleri sizce aşağıdakilerden hangileridir? (1=Hiç etkili değil, 5= Çok etkili)

1	Atıfta bulunma ve referans verme kurallarını bilmemek	1	2	3	4	5
2	Tembellik veya zamanı iyi yönetememe	1	2	3	4	5
3	İnternet sayesinde materyallere çok kolay ulaşabilme	1	2	3	4	5
4	Bilinçsiz olarak yapılıyor- öğrenci yanlış bir şey yaptığını bilmiyor	1	2	3	4	5
5	Öğrencinin yakalanmayacağını düşünmesi	1	2	3	4	5
6	Daha yüksek bir not alma isteği	1	2	3	4	5
7	Arkadaşlardan materyalleri paylaşma konusunda görülen baskı	1	2	3	4	5
8	Yakalanma durumunda verilecek cezaların çok küçük olması	1	2	3	4	5
9	Dönem içinde çok fazla ödev veriliyor olması	1	2	3	4	5
10	Ödev/projelerin çok kötü yapılandırılmış olması	1	2	3	4	5

EK-4: ÖĞRETİM ELEMANLARINA YÖNELİK NİTEL ARAŞTIRMADA KULLANILAN GÖRÜŞME SORULARI

1. Bölümünüz:
2. Unvanınız:
3. Akademisyenlikteki yılınız:
4. Öğrencilerin yapmış olduğu intihali ciddi bir eylem olarak görüyor musunuz? Neden?
5. İntihalin öğrenciler arasında ne kadar yaygın olduğunu düşünüyorsunuz?
6. Son iki dönemde yaklaşık kaç intihal vakasına şahit oldunuz?
7. Genellikle ne tür intihallere daha fazla başvuruluyor?
8. Sizce öğrencilerin intihale başvurma sebepleri nelerdir?
9. Öğrencilerin intihal konusunda hocalarından veya kurumsal olarak üniversiteden yeterli kılavuzluk aldıklarını düşünüyor musunuz?
10. Öğrencileri intihalden kaçınma ve korunma konusunda eğitmek için neler yapıyorsunuz?
11. İntihali önlemek için uyguladığınız stratejiler var mı? Neler?
12. Size teslim edilen bir ödevde intihal yapıp yapılmadığını belirlemek için uyguladığınız stratejiler var mı neler?
13. İntihal yapan bir öğrenciye verilecek cezaların belirlenmesinde hangi ölçütler göz önüne alınmalı?
14. İntihal yapan öğrenciye ne ceza verilmeli?
15. Hiç intihal yaptığını belirlediğiniz bir öğrenciyi resmen şikâyet ettiniz mi? Etmediyseniz neden?